

KALLELSE

Kommunstyrelsens arbetsutskott kallas till sammanträde

Dag Tisdagen den 11 oktober 2016
 Tid Kl. 09.20
 Plats Nacka stadshus, sammanträdesrummet Jelgava
 Ordförande Mats Gerdau
 Nämndsekreterare Görel Petersson

Föredragningslista

Nr	Ärende	Noteringar
1.	Val av justeringsman	
2.	Anmälningar	
3.	Delegationsbeslut	
	Verksamhet och ekonomi	
4.	Tertialbokslut 2 för år 2016 för kommunstyrelsen KFKS 2015/173-040	
5.	Tertialbokslut 2 för år 2016 för Nacka kommun KFKS 2016/300	
6.	Information om nämndernas förslag till investeringsbeslut tertial 2 år 2016 kommunen totalt KFKS 2016/118-041	
7.	Information inför mål och budget 2017-2019 om nämndernas förslag till taxor KFKS 2016/118-041	
8.	Kommunfullmäktiges reglemente för medelsförvaltning och kommunstyrelsens bestämmelser om medelsförvaltning KFKS 2016/289	
	Kommunstyrelsens övriga ansvarsområden	
9.	Program för utveckling av naturreservaten Velamsund och Nyckelviken KFKS 2016/429, Bordlagt KSAU 20/9 2016	

Nr	Ärende	Noteringar
10.	Yttrande över förslag om kulturresevat Baggensstaket KFKS 2016/779	
11.	Förslag till översiktsplan för Tyresö kommun <i>Yttrande under granskningsperiod till Tyresö kommun</i> KFKS 2015/128-219	
12.	Rapport om länets folkhälsoenkät – fokus äldre i Nacka KFKS 2016/382	
13.	Övriga frågor	

2016-09-19

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2015/173-040

Kommunstyrelsen

Tertialbokslut 2-2016 för kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen fastställer tertialbokslut 2 för 2016.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har ansvar för samordning och uppsikt över kommunens samlade verksamhet. Kommunstyrelsen har som egen nämnd ansvar för arbetsgivarfrågor, näringslivspolitik, fastighetsfrågor och markpolitik, god livsmiljö, långsiktig hållbar utveckling och frågor som rör trygghet och säkerhet.

Det ekonomiska resultat som samlas under rubriken ”Kommunstyrelsen”, omfattar förutom kommunstyrelsen även kommunfullmäktige, stadsledningskontoret, stödenheter, brandförsvaret, myndighets- och huvudmannaheter och den kommunala produktionen av välfärdstjänster.

Det ekonomiska resultatet för januari-augusti är 38 miljoner bättre än budget. Prognosen för helåret är cirka 10 miljoner bättre än budget. Största förklaringarna till den förbättrade prognosen är högre resultat för lokalenheten och att lägre konsumentprisindex ger lägre uppräkningskostnader av kommunens åtagande i tunnelbaneavtalet.

Under årets sista månader sker medborgarundersökningen och medarbetarenkäten. Resultaten av dem presenteras i samband med årsbokslutet.

Ärendet

Kommunstyrelsen redovisar verksamhetsresultat och insatta resurser samt en ekonomisk sammanställning. Under januari-augusti har få mätningar av verksamhetsresultat gjorts. Det ekonomiska utfallet är högre än budget.

Verksamhetsresultat ●

Kommunstyrelsen som egen nämnd

För kommunstyrelsens verksamhet har få mätningar genomförts under årets åtta första månader. De flesta mätningarna sker under hösten, exempelvis den årliga medborgarundersökningen.

Under 2016 har nya www.nacka.se lanserats, Platina har införts som ärende- och dokumenthanteringssystem och det nya ekonomisystemet Business World ska vara infört till årsskiftet.

I september utsågs Nacka till tredje bästa näringslivskommun av Svenskt näringsliv. Det är en förbättring från tidigare år och ett kvitto på att kommunens arbete med näringslivsfrågor är framgångsrikt.

Välfärd samhällsservice är efter en uppbyggnadsfas nu en sammanhållen organisation med målsättning att vara det bästa alternativet för nackaborna. Den nya Flykting- och etableringsverksamheten växer fort och har under året öppnat två HVB-hem för ensamkommande barn. I maj övertogs uppdraget från socialpsykiatrin att planera och ha beredskap för att ta emot de nyanlända som kommer till Nacka.

För att stärka konkurrenskraften för Nacka seniorcenter har en verksamhetschef och en utvecklingschef för hela verksamhetsområdet tillsatts. Syftet är att i större utsträckning ta tillvara samordningsvinster genom bland annat effektivare resursutnyttjande. Under tertial tre kommer förutsättningar för expansion av verksamheten i Älta och på Talliden att analyseras.

Kund- och medborgarnöjdheten ligger överlag på en stabilt hög nivå inom de flesta verksamheter inom välfärd samhällsservice. Sjukskrivningarna minskar jämfört med tertial ett men är fortsatt högre än målen bland vård- och omsorgspersonalen.

Välfärd skola har fortsatt goda verksamhetsresultat och fortsätter att satsa långsiktigt framåt. Föräldrars nöjdhet med verksamheten inom förskolan är fortsatt hög. Glädjande nog har antalet utbildade förskollärare ökat sen förra året men Välfärd skola arbetar vidare med att vara en attraktiv arbetsgivare för förskollärare på olika sätt.

Nacka kommun placerar sig på plats 3 i Sveriges kommuner och landstings skolranking "Öppna jämförelser grundskola 2016". Placeringen är en förbättring från plats 8 föregående år. När vi urskiljer de kommunala skolorna placerar sig Välfärd skola på plats 6 i landet, en förbättring från plats 21 förra året. Vid jämförelse med större kommuner med ca 100 000 invånare är Nacka kommun bästa kommun i landet. Föräldrar och elever har en fortsatt hög nöjdhet med de kommunala skolorna, även om det om det finns enheter som ligger lägre än andra.

Välfärd skola har under perioden en total sjukfrånvaro på 6,17 %, vilket är en ökning med 0,34 procentenheter jämfört med samma period 2015.

Lokalenheten jobbar bland annat med nytt fastighetssystem, utvecklad ekonomiprocess och kundmötet, där samtliga medarbetare är involverade. Syfte med aktiviteterna är att skapa tydliga processer och öka kompetensen inom de valda utvecklingsområdena. På Nacka stadshus har under sommaren en ny, större solcellanläggning tagits i drift. Samskolan fick under sommaren en ny, stor lekpark. Årets planerade underhåll och komponentutbyte löper i stort sett enligt plan, med en viss tyngdpunkt på åtgärder under hösten. Bytet av fossila värmeanläggningar till i huvudsak bergvärmeanläggningar löper på mycket bra. Genomförandet ligger före tidplanen och har ett lägre utfall i kostnader än förväntat för entreprenadernas genomförande.

Inhyrning av externa bostäder från både privatpersoner och av privata fastighetsägare har tillskapat 15 boendeplatser för sociala ändamål under 2016. Bland annat har en villa köpts i Boo-området som kommer att anpassas för en nyanländ familj under september. Graninge stiftsgård avvecklades som boende för nyanlända under sommaren.

Inventering av skolors inomhus- och utomhusmiljö har startat med en utbildning för förvaltare, tillsammans med miljöenheten och expertis från bland annat Stockholms universitet. Den fysiska inventeringen påbörjades under andra tertiet och beräknas pågå till våren 2017. Projektets sluttidpunkt, med målet att uppnå en giftfri skolmiljö, är år 2020.

Enheten för fastighetsutveckling har under året aktivt arbetat med att få en organisation som kan möta det stora investeringsbehovet i kommunen på plats. Några av de projekt som enheten jobbat med under året:

- Villa Tollare är belägen vid Lännerstasundet i området Tollare, som de senaste åren har exploaterats till ett modernt bostadsområde med blandad bebyggelse. I huset finns ett äldreboende med 36 lägenheter och på bottenvåningen finns förskolan Lilla Tollare med 6 avdelningar. Här finns plats för 90 barn i åldrarna 1-5 år.
- Lotsens förskola - Nackas första certifierade miljöbyggnad, nivå silver. Det är en fristående byggnad om ca 1600 kvm som värms med bergvärme. Den befintliga kommunala förskolan som tidigare var inhyst på Boo Gårds skola, flyttade in i lokalerna i augusti 2016. Idag är sex avdelningar öppna, men det finns plats för totalt åtta avdelningar. Flytten av förskolan möjliggör även en expansion av Boo Gårds skola så att denna kommer att kunna rymma ett högstadium.
- Myrsjö sporthall har fått ett nytt ventilationsaggregat för ett bättre inomhusklimat i både hall och omklädningsrum. Nya ytskikt i alla omklädningsrum.

- Utskogens förskola, en nyproduktion av en förskola med åtta avdelningar som beräknas vara färdigställd hösten 2017. Projektering genomfördes under våren och markarbetena startade i juni. Målet är miljöklassning enligt Miljöbyggnad guld. Både verksamhet och drift är i kommunal regi, med kommunen som ägare. Projektet är en del av Nacka Kommuns strategiska partneringavtal med NCC.
- Inom Myrsjöskolans område byggs en ny byggnad som ska rymma en tre-parallellig skola årskurs F-6. Projektet ersätter den befintliga byggnaden med tillhörande paviljonger som kallas Rödmyran. Förutom undervisningssalar kommer byggnaden att innehålla mottagningskök och matsal. Produktionsstart skedde i juni 2016 och verksamheten beräknas vara i gång i nya lokaler i augusti 2018.
- Strandparken har byggts om till sex lägenheter av varierande storlek för sociala ändamål. De boende flyttade in under vintern 2016. På Kommunalvägen har nyproducerats 18 lägenheter för i modulhus för sociala ändamål, inflyttning mitten av oktober 2016. Båda projekten är en del av Nacka Kommuns strategiska partneringavtal med NCC.

Kommunstyrelsen i sin roll att samordna och ha uppsiktsplikt

I sin roll att ha uppsikt över kommunens verksamheter kan kommunstyrelsen konstatera att måluppfyllelsen bland nämnderna överlag är god. Generellt har inga eller få mätningar gjorts under perioden januari-augusti.

Planeringen av tunnelbanan till Nacka har nu kommit så långt att Landstingets förvaltning för utbyggd tunnelbana planerar för ett samråd i höst för järnvägsplanen där ett förslag på färdig anläggning kommer att presenteras. Samtidigt fortsätter projekteringen och flera olika sorters undersökningar genomförs, bl.a. kompletterande provborrningar längs sträckan. Byggstarten är planerad till 2018/19 med en byggtid på 7-8 år. Uppföljningen av risk- och väsentlighetsanalys görs löpande. Ingen förändring av lägesbedömningen sedan föregående tertial eller årsbokslutet. Riskerna och läget visas i bilden nedan:

Risk	Läge
Vi klarar inte takten i bostadsbyggandet	■
Kompetensförsörjning	■
Vikande efterfrågan på bostäder/mark	●
Hinna bygga ut väldfärdstjänster	●
Opinionen hos medborgarna	●
Tunnelbanan bli försenad och dyrare	●

Insatta resurser ■

Kommunstyrelsen som egen nämnd

Ekonomiskt resultat

För årets åtta första månader redovisar kommunstyrelsen ett ekonomiskt överskott om knappt 38 miljoner kronor jämfört med budgeten. Årsprognosen för helåret 2016 visar på en positiv avvikelse jämfört med budget. Avvikelsen består främst på lägre KPI-uppräknings för kommunens åtaganden i tunnelbaneavtalet och fortsatt förbättrat resultat inom lokalenheten.

Verksamhet (belopp i tusentals kronor)	Bokslut jan-aug 2016	Budget jan- aug 2016	Avvikelse mot budget	Årsbudget 2016	Årsprognos augusti 2016
Kommunfullmäktige	-3 096	-3 667	571	-5 500	-5 500
- varav revision	-960	-1 433	473	-2 150	-2 150
Kommunstyrelsen	-37 221	-42 358	5 137	-54 496	-45 096
- varav tunnelbana	-3 078	-8 533	5 455	-12 800	-3 500
- varav oförutsett	-3 204	-6 733	3 529	-10 100	-10 100
Stadsledningskontoret	-27 135	-29 352	2 217	-43 990	-43 990
Stödenheter	-37 331	-31 576	-5 755	-47 224	-48 224
Myndighets- och huvudmannaheter	4 063	460	3 603	0	0
Enheten för fastighetsutveckling	6 731	3 397	3 334	5 000	-6 000
Lokalenheten	32 528	14 634	17 894	23 000	36 000
Produktionsverksamheter:	11 344	740	10 604	9 200	8 700
- Välfärd samhällsservice	-128	-462	334	0	-500
- Välfärd skola	11 472	1 202	10 270	9 200	9 200
Brandförsvaret	-24 983	-24 951	-32	-37 427	-37 427
Kommunstyrelsen	-75 100	-112 673	37 573	-151 437	-141 537

Kommunstyrelsen prognosticerar ett överskott jämfört med budget för 2016. Överskottet beror på en positiv avvikelse på för medfinansiering av tunnelbana till Nacka. Orsaken är att förändringen av konsumentprisindex (KPI) var lägre än förväntat och uppräknings på avsatta medel (850 miljoner kronor) blir därmed lägre än budgeterat för 2016. Överskottet jämfört med budget baseras även på ett högre resultat på lokalenheten.

Högre IT-kostnader än budgeterat leder till att årsprognosen för IT-enheten skrivs ner med en miljon kronor jämfört med budgeten. Resterande del av underskottet per sista augusti kommer att tas igen under årets tredje tertial.

Lantmäterienheten, en av kommunens myndighets- och huvudmannaheter, har ett negativt utfall efter årets andra tertial på 1,7 miljoner kronor. Underskottet uppstod till största delen under årets första tertial på grund av lägre debiteringsgrad.

Enheten för fastighetsutveckling redovisar ett ekonomiskt överskott på 6,7 miljoner kronor för januari-augusti. På grund av uppkomna saneringskostnader i två stadsbyggnadsprojekt,

11 miljoner kronor för Tvärbanan och 2 miljoner kronor för Studentbostäder Ektorp, prognosticerar enheten för fastighetsutveckling ett underskott på 6 miljoner kronor för helåret 2016. Dessa saneringskostnader var inte kända i samband med bokslutet för tertial ett 2016.

Lokalenhetens ekonomiska utfall för årets åtta första månader uppgår till 32,3 miljoner kronor, vilket är 17 miljoner kronor bättre än budgeten för motsvarande period. Hyresintäkterna för lokaler för kultur och fritidsverksamhet är högre än budgeterat, samtidigt som kostnaderna för felavhjälpande underhåll och kapitaltjänst är lägre än budgeterat. Årsprognosen för lokalenheten uppgår till 36 miljoner kronor, vilket är en förbättring med en miljon jämfört med prognosen vid förra tertialet.

Ekonomiskt resultat för välfärd samhällsservice är ett överskott på 300 tusen kronor jämfört med budget. Årsprognosen för hela Välfärd samhällsservice bedöms bli minus 500 tusen kronor. Det är en förbättring med två miljoner kronor jämfört med årsprognosen i mars.

Välfärd skola omsätter 1,9 miljarder kronor och redovisar för andra tertialet ett ekonomiskt utfall som är 10,1 miljoner kronor bättre än budget. Utfallet motsvarar en positiv avvikelse jämfört med budget om 6,4 miljoner kronor.

Brandförsvaret, som omfattar Nacka brandstation och medlemsavgift i Södertörns brandförsvarsförbund, redovisar ett ekonomiskt resultat i linje med budget. Årsprognosen är oförändrad.

Investeringar

De största pågående investeringsprojekten sker inom exploateringsverksamheten, lokalenheten och enheten för fastighetsutveckling.

Exploateringsenheten har en projektportfölj på 1,2 miljarder kronor. De största projekten under 2016 är:

Projekt	Netto-budget (miljoner kronor)	Kommentar
Kvarnholmsförbindelsen	-223	Utfallet, -46 miljoner kronor, under 2016 inkluderar bland annat entreprenadkostnader samt externa konsultkostnader och internt nedlagt arbete. Projektet består av två etapper därav etapp 1 omfattar en ny förbindelse mellan Kvarnholmen och centrala Nacka och etapp 2 omfattar anslutning av förbindelsen till Värmdöleden. Kvarnholmsförbindelsen etapp 1 invigdes den 11 juni 2016 och öppnades för trafik den 21 juni 2016.

Projekt	Netto- budget (miljoner kronor)	Kommentar
Norra Skuru	-7	<p>Utfallet, -14 miljoner kronor, inkluderar främst entreprenadkostnader men även kostnader för externa konsulter och kostnad för internt nedlagt arbete. Området består av ca 85 fastigheter. Detaljplanen har vunnit laga kraft och syftar till att medge byggrätt för permanentbostadshus. Utbyggnad av gator och va-ledningar pågår sedan sommaren 2015 med JM Entreprenad som entreprenör. Terrängen är mycket kuperad. Förutsättningarna för att försörja området med kommunalt vatten- och avlopp, ordna angoring till fastigheterna och möjliggöra kompletteringsbebyggelse är i vissa lägen väldigt svårt. Kommunen är markägare till två lite större markområden som kan exploateras med ca 20-25 bostäder. Kommunen är även markägare till mindre markområdet där 8 villatomter kan tillskapas och säljas. Förväntad markförsäljning på 56 miljoner kronor.</p>
Tvärbanan	-84	<p>Upparbetat utfall avser främst schaktningsarbete och hantering av förorenade massor i området men även vissa övriga konsultkostnader. Syftet med projektet är att möjliggöra en förlängning av Tvärbanan, från dagens ändhållplats Sickla Udde i Hammarby Sjöstad till Saltsjöbanans Sickla station. Tvärbanan ska tillföra nya attraktiva resealternativ i kollektivtrafiken liksom avlasta Slussen under den planerade ombyggnationen. För detta ändamål behöver Nacka kommun ta fram ett förslag till en ny detaljplan. I samband med utbyggnaden av Tvärbanan ska även Uddvägen byggas om och kompletteras med gång- och cykelbana. Utbyggnaden av Tvärbanan pågår och trafikstart beräknas ske hösten 2017. Aktuell status i projektet är att infarten till Sickla Industriväg från Värmdövägen är stängd för fordon från den 17 augusti och 11 månader framåt</p>
Ny påfartsramp Björknäs	-32	<p>Projektet är klar och ska avslutas. Större del av utfallet för i år är tvistiga fakturor från 2015. Syftet med projektet är att möjliggöra en utbyggnad av en ny påfartsramp från Värmdövägen till väg 222, Värmdövägen som Trafikverket är huvudman till. Nacka kommun ansvarar för att anpassa lokalvägnätet till den nya påfartsrampen.</p>
Upphöjning Saltsjöbanan	-10	<p>Upparbetat utfall är 6 miljoner kronor och består främst av internt arbete, projekteringskostnader/systemhandling samt</p>

Projekt	Netto-budget (miljoner kronor)	Kommentar
		övriga externa konsultkostnader. Projektet omfattar upphöjning av Saltsjöbanan vid Sickla. Syftet är att skapa en koppling mellan Värmdövägen och Sickla. Syftet med sammankopplingen är att skapa ett mer robust och flexibelt trafiksystem i området runt Sickla samt för att fördela trafikflödena med en ny nord-sydlig länk. Samtidigt ska upphöjningen bidra till en ökad stadsmässighet i området. Status i projektet just nu är att detaljplanearbetet pågår och samråd är precis avslutat under september

Lokalenheten och enheten för fastighetsutveckling har under året investerat 121 miljoner kronor. Investeringarna sker till största del i ny- till och ombyggnader av fastigheter samt förvärv av bostäder. De fem största investeringarna är:

Projekt	Budget (miljoner kronor)	Kommentar
Myrsjöskolan	166	Under våren 2016 projekterades en ny byggnad för elever F-6. Den nya byggnaden ska ersätta nuvarande byggnad, Rödmyran, och samtliga paviljonger. Den nya byggnaden byggs i två plan och beräknas vara klar till höstterminen 2018
Lots Galärvägen ny förskola	65,5	Boo gårds nya förskola öppnades hösten 2016. Den nya förskolan ersätter den tidigare paviljonglösningen vid Boo Gårds skola. Förskolans åtta avdelningar kan ta emot 160 barn. Förskolan är Nacka kommuns första Miljöbyggnad med nivå silver.
Ältadalens förskola utred. 8 avd	65,5	Ältadalens förskola avlastar populära Sigfridsborgs skola. Förskolans åtta avdelningar kan ta emot 160 barn. Projekttering pågår sedan augusti, bygget startar i november. Inflyttning sker våren 2018.
Utskogens förskola	65	Den nya förskolan ersätter äldre lokaler vid Borgvallaskolan. Förskolans åtta avdelningar kan ta emot 160 barn. Markarbeten och VA pågår, stomresning i oktober, inflyttning för barnen sker hösten 2017. Förskolan blir Nacka kommuns första Miljöbyggnad med nivå guld.
Myrsjö bollhall	38	Projektering/utredning av ny bollhall pågår. I anslutning till skolans befintliga sporthall uppförs en ny bollhall för i första hand skolans behov (ersätter gymnastiksal i Rödmyran)

Planerade investeringar inom Valfärd samhällsservice avser inventarier och uppgår till 0,6 miljoner kronor. Ytterligare investeringar är inte aktuella för närvarande. Ingen avvikelse mot budget.

Valfärd skola har en investeringsram på 25 miljoner kronor för 2016. 16,6 miljoner kronor är använda per augusti. Valfärd skolas största investeringar sker genom inköp av IT-utrustning (ca 8 miljoner kronor), upprustning av utomhusmiljö (ca 9 miljoner) och upprustning av inomhusmiljö (ca 8 miljoner).

Sjukfrånvaro bland kommunens medarbetare

Den totala sjukfrånvaron för perioden januari – juli uppgår till 6,0 procent vilket är en ökning med 0,7 procentenheter jämfört med motsvarande period i fjol. Den totala sjukfrånvaron har minskat sedan första tertialet (perioden januari-mars) då den totala sjukfrånvaron uppgick till 6,9 procent. Den långa sjukfrånvaron (sjukperioder överstigande 59 dagar) i procent av den totala sjukfrånvaron uppgår till 37,9 procent för perioden januari – juli, vilket är en ökning med 1,3 procentenheter jämfört med motsvarande period i fjol då den långa sjukfrånvaron uppgick till 36,6 procent av den totala sjukfrånvarotiden.

Den korta sjukfrånvaron, sjukperioder understigande 60 dagar, uppgår för årets sju första månader till 3,8 procent vilket är en ökning med 0,4 procentenheter jämfört med motsvarande period i fjol då den korta sjukfrånvaron uppgick till 3,4 procentenheter. Korttidssjukfrånvaron har minskat sedan första tertialet som kännetecknades av hög korttidssjukfrånvaro med framförallt fler virusinfektioner än tidigare år. Korttidssjukfrånvaron uppgick till 4,6 procent för januari-mars och till 3,8 procent för januari-juli.

Total sjukfrånvaro jan-juli (procent)	2013	2014	2015	2016	Förändring 2015-2016
Summa män och kvinnor	4,8	4,8	5,3	6,0	0,7
Kvinnor	5,5	5,5	5,8	6,8	1,0
Män	2,8	2,6	3,6	3,9	0,3
Skillnad mellan könen	2,7	2,9	2,2	2,9	0,7

Den totala sjukfrånvaron bland kvinnor uppgår för perioden januari-juli till 6,8 procent, vilket är en ökning med 0,9 procentenheter jämfört med motsvarande period i fjol. Den totala sjukfrånvaron bland kvinnor har minskat sedan första tertialet då den totala sjukfrånvaron för kvinnor uppgick till 7,7 procent. Den totala sjukfrånvaron bland män uppgår till 3,9 procent för perioden januari-juli, vilket är en ökning med 0,3 procentenheter jämfört med motsvarande period i fjol. Den totala sjukfrånvaron bland män har minskat sedan första tertialet då den totala sjukfrånvaron för män uppgick till 4,3 procent.

Andel långtidssjukfrånvaro av den totala sjukfrånvaron bland kvinnor uppgår till 39,5 procent för perioden januari-juli vilket är en ökning med 1,9 procentenheter jämfört med motsvarande period i fjol. Andel långtidssjukfrånvaro av den totala sjukfrånvaron bland män ökade med 4,7 procentenheter för första tertialet i år jämfört med motsvarande period i fjol, och har för perioden januari- juli minskat med 1,9 procentenheter jämfört med motsvarande period i fjol. Andel långtidssjukfrånvaro av den totala sjukfrånvaron bland män uppgår för perioden januari-juli till 29,4 procent.

Korttidssjukfrånvaron bland kvinnor uppgår till 4,1 procent för perioden januari-juli, vilket är en ökning med 0,4 procentenheter jämfört med motsvarande period i fjol. Korttidssjukfrånvaron bland män fortsätter att sjunka och uppgår till 2,7 procent för januari-juli, vilket är en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med motsvarande period i fjol.

Den högsta sjukfrånvaron finns precis som tidigare inom vård- och omsorgsarbete samt skol- och förskolearbete. Den totala sjukfrånvaron för medarbetare som arbetar med vård- och omsorgsarbete uppgår för perioden januari-juli till 8,1 procent vilket är en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med motsvarande period i fjol. För medarbetare som arbetar inom vård- och omsorgsarbete har den totala sjukfrånvaron minskat sedan första tertialet, från 8,5 procent för januari-mars till 8,1 procent för perioden januari - juli. Den totala sjukfrånvaron för medarbetare som arbetar inom skol- och förskolearbete uppgår för perioden januari-juli till 6,2 procent, vilket är en ökning med 0,6 procentenheter jämfört med motsvarande period i fjol. För medarbetare som arbetar inom skol- och förskolearbete har den totala sjukfrånvaron minskat sedan från 7,1 procent januari-mars till 6,2 procent för perioden januari- juli. Årets första månader, framförallt januari - februari har kännetecknats av att medarbetare inom framförallt vård- och omsorgsarbete samt skol- och förskolearbete haft en högre korttidssjukfrånvaron på grund av förkylningar och influensor än vad som är brukligt för perioden.

Kommunens arbete med att sänka sjukfrånvaron har intensifieras under året genom de nya utbildningar som genomförs för alla chefer och skyddsombud i den nya föreskriften, Organisatorisk och social arbetsmiljö, som trädde i kraft 31 mars i år. Syftet med utbildningen är att stärka chefers och skyddsombudens kunskap i att främja hälsa, identifiera tidiga signaler på ohälsa och utveckla värdegrundsarbetet som en naturlig del i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Från i vår har även en ny rehabiliteringsutbildning genomförts för chefer tillsammans med företagshälsovården och Försäkringskassan med fokus på effektiv rehabilitering och förebyggande insatser för att främja hälsa och låga sjuktal.

Ett utvecklingsarbete drivs även av kommunens HR-specialister för att utveckla chefsstödet vid rehabilitering och kvalitetssäkra de åtgärder i rehabiliteringsprocessen som chefer ansvarar för att driva med fokus på målinriktad och effektiv rehabilitering. För att understödja utveckling av attraktiva enheter med god och hälsosam arbetsmiljö, ett hållbart medarbetarengagemang, hälsa och låga sjuktal satsar kommunen fr om i höst på en ny arbetsmiljöutbildning som riktas till chefer och skyddsombud.

De senaste sju åren har Nacka kommun haft näst lägst total sjukfrånvaro i länet. Den totala sjukfrånvaron uppgick till 5,4 procent 2015. Motsvarande siffra för länet är 7,2 procent. Andel långtidssjukfrånvaro av den totala sjukfrånvaron uppgick till 35,3 procent 2015. Andel långtidssjukfrånvaro av den totala sjukfrånvaron i länet uppgick till 48,8 procent 2015.

Kommunstyrelsen i sin roll att samordna och ha uppsiktsplikt

I sin roll att ha uppsikt över kommunens verksamheter kan stadsledningskontoret konstatera att fler nämnder följer den beslutade budgeten. Utfallet för perioden januari-augusti 2016 uppgår till 142 miljoner kronor, vilket är 89 miljoner kronor bättre än budget för perioden som uppgår till 52 miljoner kronor. Samtliga nämnder bedömer sina verksamhetsresultat som bra, överlag.

De elever som gick ut årskurs nio vårterminen 2016 hade genomsnittligt meritvärde på 264, vilket innebär ytterligare förbättring jämfört med 2015, då meritvärdet i Nacka var högst i landet. Andelen elever som fick sitt förstahandsval till skola hösten 2016 var 87 procent, vilket är under målnivån, och arbete pågår med att hitta sätt att förbättra situationen. Det pågår ett mycket intensivt arbete med att ta fram bostäder för nyanlända personer som kommer till Nacka. Arbete sker med parallella spår, såväl kommunala som privata alternativ. I dagsläget saknas bostäder till 150 nyanlända som Nacka ska ta emot under november och december.

Resultat från nationella brukarundersökningen inom äldreomsorgen som har publicerats under perioden visade att 92 procent är nöjda med hemtjänsten i sin helhet. Nacka kommun rankas nr 100 av 261 kommuner. När det gäller särskilt boende är 88 procent nöjda, vilket rankar Nacka kommun nr 42 av 261 kommuner. Den 11 juni invigdes Kvarnholmförbindelsen, ett viktigt steg för att knyta ihop Nacka stad. Den 21 juni öppnades bron för gång-, cykel- och motortrafik.

Bilagor

- 1 Tertialbokslut välfärds samhällsservice
- 2 Åtgärdsplan Välfärd samhällsservice
- 3 Tertialbokslut Välfärd skola
- 4 Tabeller intäkter och kostnader Välfärd skola
- 5 Tertialbokslut lokalenheten och enheten för fastighetsutveckling

Eva Olin
Ekonomidirektör
Stadsledningskontoret

Johanna Magnusson
Controller
Controllerenheten

Välfärd samhällsservice Tertialbokslut 2 2016

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens verksamhetsutskott noterar tertialbokslut 2 för Välfärd samhällsservice till protokollet.

Sammanfattning

Välfärd samhällsservice är efter en uppbyggnadsfas nu en sammanhållen organisation med målsättning att vara det bästa alternativet för nackaborna. Utfallet för perioden är ett negativt resultat på -0,1 mnkr. Årsprognosen för 2016 är ändrad till -0,5 mnkr. Till stor del beror nedskrivningen av årsprognos på omsorgens dagliga verksamhet som skrivit ner sin årsprognos till -3,5 mnkr. Intensivt analysarbete pågår för att hitta lämpliga åtgärder. Dessutom har en utvecklingschef tillsatts för verksamhetsområdet.

Den nya Flykting- och etableringsverksamheten växer fort och har under året öppnat två HVB-hem för ensamkommande barn. I maj övertogs uppdraget från socialpsykiatrin att planera och ha beredskap för att ta emot de nyanlända som kommer till Nacka.

För att stärka konkurrenskraften för Nacka seniorcenter har en verksamhetschef och en utvecklingschef för hela verksamhetsområdet tillsatts. Syftet är att i större utsträckning ta tillvara samordningsvinster genom bland annat effektivare resursutnyttjande. Under tertial 3 kommer förutsättningar för expansion av verksamheten i Älta och på Talliden att analyseras.

Kund- och medborgarnöjdheten ligger överlag på en stabilt hög nivå inom de flesta verksamheter. Sjukskrivningarna minskar jämfört med tertial 1 men är fortsatt högre än målen bland vård- och omsorgspersonalen.

Ärendet

I detta ärende beskrivs läget i produktionsområdet Valfärd samhällsservice avseende verksamhetsresultat och insatta resurser.

Valfärd samhällsservice samlar alla kommunala kunderbjudanden inom välfärdsområdet, undantaget de som regleras av skollagen. Målsättningen är att vara det bästa alternativet för nackaborna. Produktionsområdet är indelat i sju verksamhetsområden som vänder sig till allt från små barn, ungdomar, familjer och äldre till flyktingar och personer som besöker Nacka för att idrotta eller besöka kulturevenemang.

Kunderna inom Valfärd samhällsservice erbjuds vård och omsorg, stöd i olika situationer inom sociala verksamheter samt inspiration och lärande inom fritid och kultur. Detta kräver kompetens och flexibilitet hos chefer och medarbetare men även förmåga att prioritera och anpassa administrativa, lokalmässiga och tekniska resurser. Med kundens behov i fokus sker ett kontinuerligt arbete för att utveckla välfärden i Nacka.

Valfärd samhällsservice är efter en uppbyggnadsfas med flera nya uppdrag och verksamhetsområden nu en sammanhållen organisation bestående av många delar. I syfte att optimera resursutnyttjande styrs produktionsområdet utifrån ett koncernperspektiv.

Från tertial 2 samlas flertalet arbetsmarknadsinsatser tillsammans med den tidigare Bemanningsenheten i det nya verksamhetsområdet Arbets- och karriärverksamheten. Som en följd av detta upphörde enheten Arbetscentrum. Karriärgallerian, en arbetsmarknadsinsats riktad mot unga ingår nu med fritidsgårdarna och idrottsdriften i det omdöpta verksamhetsområdet Idrotts- och fritidsverksamheten.

Från tertial 2 har även verksamhetsområdena Personlig assistans och Omsorgen samlats under det gemensamma namnet Omsorg- och assistansverksamheten. Samordning och utbyte mellan enheterna inom detta verksamhetsområde ökat ständigt. I augusti tillsattes en ny tjänst som utvecklingschef vars uppgift är att driva frågor kring metod- och affärsutveckling samt effektivisering.

Den nya Flykting och etableringsverksamheten växer fort och har under året öppnat två HVB-hem för ensamkommande barn. Ungdomarna har tagits väl emot av de närboende och flera olika initiativ från privatpersoner och organisationer bidrar till möjligheten för en god integration. I maj övertog Flykting- och etableringsverksamheten uppdraget från socialpsykiatrien att planera och ha beredskap för att ta emot de nyanlända som kommer till Nacka. Därutöver ska det finnas beredskap för att erbjuda praktisk introduktion till självbosatta nyanlända.

För att stärka konkurrenskraften för Nacka seniorcenters fem boenden har en ny verksamhetschef med uppdrag att leda och samordna verksamhetsområdet tillträtt under

augusti. För att ytterligare öka affärsmässighet och effektivisering finns sedan juni även en utvecklingschef på plats. För att möta förväntningarna från en ökande marknad analyserar Valfärd samhällsservice möjligheterna att i egen regi öppna ett nytt större boende i centrala Älta som ersättning från det existerande. Även möjligheter till att utöka kapaciteten och effektivisera verksamheten i Talliden diskuteras tillsammans med Rikshem som äger fastigheten.

Inom Kulturverksamheten har flera projekt startats med syfte att bidra till ökad integration i nackasamhället. Dessa genomförs ofta i samspel med externa aktörer. Inom biblioteken pågår förberedelserna för kommande biblioteksupphandling, bland annat med att bidra med kunskap och erfarenhet till Kultur- och fritidsenheten om hur biblioteksstyrningen kan utvecklas.

Produktionsområdet har 1442 medarbetare varav 872 är tillsvidareanställda. Sjuktalet är något lägre än i våras men fortfarande för höga jämfört med målen. Högst är sjuktalet bland dem som arbetar inom vård och omsorg. Det systematiska arbetsmiljöarbetet är fortsatt prioriterat och fokuserar främst på korttidssjukskrivningarna och tidiga insatser vid befarad långtidssjukskrivning.

Utfallet för perioden är ett negativt resultat på -0,1 mnkr. Årsprognosen för 2016 är ändrad till -0,5 mnkr.

Verksamhetsresultat ■

Nöjda kunder och medborgare – kvalitet i fokus

Det har inte gjorts några nya mätningar av kund- och medborgarnöjdheten under perioden men bedömningen är att den fortfarande ligger på en stabilt hög nivå inom de flesta verksamheter inom Valfärd samhällsservice. Några verksamheter, till exempel Bibliotek och Sommarkollo (för barn och unga inom LSS) har dock mätt generell nöjdhet med metoden Happy-or-not, vilket bidrar till en direkt kundrespons. Resultaten visade sig vara mycket positiva.

Förutom ett målmedvetet och kontinuerligt arbete med att stärka kund- och medborgarmedverkan i verksamheterna, är service och professionellt bemötande en grundläggande del i kvalitetsarbetet inom alla verksamheter. Inom Nacka seniorcenter pågår flera aktiviteter kring delaktighet och bemötande. Andelen personer med demenssjukdom ökar vilket ställer krav på ytterligare kompetenshöjning inom detta område. Två seniorcenter har fått statliga stimulansmedel till ökad nattbemanning vilket kan medföra en ökad trygghet för kunderna. Inom Individ- och familjeverksamheten fortgår arbetet med att utveckla enheterna utifrån en evidensbaserad praktik. För att kvalitetssäkra insatserna har

olika bedömningsinstrument införts på flera av insatserna i syfte att säkerställa att en systematisk uppföljning och utvärdering av insatser sker. I den nya organisationen Arbets- och karriärverksamheten utvecklas nya synergieffekter mellan de olika uppdragen. En bättre möjlighet finns att samverka med utbildningsföretag kring rekrytering och bemanning när det gäller olika anställningsmöjligheter. Inom Flyktningsverksamheten pågår ett kontinuerligt utvecklingsarbete som bygger på tydlighet och samverkan med såväl myndigheter som närsamhället. Bibliotekens samtliga medarbetare ska få en anpassad utbildningsinsats om integration i syfte att få bättre verktyg för att kunna ge en bra service till nyanlända. Inom välfärd samhällservice sker ett kontinuerligt utvecklingsarbete av välfärdstjänsterna. Nya samarbetsformer och kunskapsutbyten identifieras fortlöpande.

Barnperspektivet

Ett flertal av verksamheterna inom Välfärd samhällsservice vänder sig till barn och unga vuxna. Inom kulturverksamheterna, Bibliotek, Nacka musikskola och Kulturhuset Diesilverkstan är dessa en betydande andel av målgruppen. Även inom verksamheterna som utför stöd och behandling är barnperspektivet en viktig del. Det är högst väsentligt att försöka förstå barnens situation, upplevelser och behov. Som ett led i att öka barns delaktighet i öppenvårdsinsatser behövs mer kunskap om i vilken omfattning och på vilket sätt barn är delaktiga. Vid granskning av upprättade genomförandeplaner inom Individ- och familj, framkom att barnens delaktighet är bristfällig och behöver vidareutvecklas. Det är ett generellt förbättringsområde att öka delaktigheten för barn och unga.

Vara väl kända

Välfärd samhällsservice har behov av att bli tydligare med verksamheternas kund- erbjudanden och att komma ut med nyheter i olika kanaler såsom sociala medier och media. Det är även väsentligt att kommunicera om framsteg och nyheter i verksamheterna för allmänheten och beslutsfattare. Exempelvis samarbetsmöjligheter för välfärdsutveckling som finns med kunder, myndigheter och andra aktörer behöver synliggöras.

Tertial 2 har präglats av flytten från Sharepoint till Episerver inom ramen för nya nacka.se. En ny webborganisation där verksamhetsredaktörer med tydligt ansvar för att leda arbetet för varje verksamhets webbsidor har kommit på plats och fortsätter att utvecklas. I samband med skapandet av nya hemsidor för flertalet verksamheter har målgruppsanpassningar och integrering med olika sociala medier genomförts. I några fall producerar Välfärd samhällsservice material som publiceras inom socialtjänstens sidor, vilket sker inom ramarna för befintliga överenskommelser och uppdrag. Alla hemsidor är nu uppdaterade och målgruppsanpassade och nyfikenheten är stor på fortsatt kommunikationsutveckling inom verksamheter och enheter.

Insatta resurser ■

Medarbetare

Välfärd samhällsservice redovisar sedan början av 2016 skilda nyckeltal för vård- och omsorgspersonal respektive administrativ personal. Sedan tertial 1 har antalet sjukskrivna minskat inom Välfärd samhällsservice men fortsatta åtgärder och satsningar krävs för att ytterligare minska sjukskrivningarna. För administrativ personal ligger de korta sjukskrivningarna precis under målnivån. Sjuktalet för personal inom vård och omsorg ligger högre och utfallet för årets första åtta månader är 8,14 %.

Välfärd samhällsservice kommer fortsätta arbetet med att minska korttidsfrånvaron, bland annat genom tidiga och regelbundna kontakter med de sjukskrivna. Välfärd samhällsservice deltar i kommunens satsning på utbildningar för chefer i arbetsmiljö och hälsa. Goda exempel att lyftas fram är Socialpsykiatriens införande av ett hälsoråd samt Fritidsgårdarna som inför hälsosamtal ännu tidigare i processen för att kunna arbeta mer förebyggande.

Utfall och prognos

Välfärd samhällsservice omsätter på årsbasis knappt 570 mnkr och visar för perioden jan-aug 2016 ett ackumulerat utfall om -0,1 mnkr, vilket innebär en positiv avvikelse mot periodens budget om +0,3 mnkr. Produktionsområdet har ett budgeterat mål om ett nollresultat. Årsprognos baserad på resultat för tertial 2 är -0,5 mnkr. Detta är en justering från Tertial 1 där prognosen var noll.

Välfärd samhällsservice (belopp i tkr)	Utfall jmf mot budget			Års- prognos
	Ack utfall jan-aug	Ack Budget jan-aug	Avvikelse	
Ledning och verksamhetsstöd	249	14	235	1 300
Individ & familj	-34	-33	-1	0
Idrotts- o fritidsverksamheten	1 183	12	1 171	200
Kulturverksamheten	1 101	19	1 082	0
Omsorgen (exkl assistans-verksamheten)	-5 154	113	-5 267	-3 500
Personlig assistans	-1 421	-548	-873	0
Arbets- och karriärverksamheten	-121	7	-128	0
Seniorcenter Ektorp	755	-19	774	1 000
Seniorcenter Talliden	-1 816	-7	-1 809	0
Seniorcenter Sofiero	-187	-4	-183	0
Natt & Larm	2 056	16	2 040	0
Seniorcenter Sjötäppan	294	-34	328	0
Seniorcenter Älta	-189	-2	-187	0
Flykting- och etableringsverksamheten	3 155	3	3 152	500
Total	-129	-463	334	-500

Områden med väsentliga avvikelser mot budget analyseras nedan.

Omsorg- och assistansverksamheten

För perioden jan-aug föreligger en avvikelse mot budget om -5,3 mnkr och årsprognosen har justerats ner från -2,5 mnkr till -3,5 mnkr. Orsaken till negativa avvikelsen finns framförallt inom **daglig verksamhet** där överetablering medfört att beläggningsgraden gått ner (77 % under tertial 2) och i och med detta har intäkterna minskat. Arbete med att reducera personalstyrkan pågår, men effekterna av dessa åtgärder uppstår med viss fördröjning. Även **Korttidsboende**, **Gruppboende** och **Personlig assistans** avviker negativt mot budget. För åtgärder i syfte att på sikt uppnå budget i balans, se bilagor med Åtgärdsplaner.

Flykting- och etableringsverksamheten

Det positiva utfallet om 3,2 mnkr utgör även avvikelsen mot budget i och med att verksamheten är ny och ej budgeterat inför 2016. Verksamheten bedriver sedan början av året **två HVB-hem** och det positiva resultatet beror på omständigheter kring verksamhetens uppstart och är därmed av engångskaraktär. I initialskedet var beläggningsgraden låg och personalen kunde, genom samordning med andra verksamheter och senarelagd rekrytering, snabbt anpassa bemanningen till rådande omständigheter. Från och med augusti är beläggningsgraden på HVB-hemmen nära 100 % och därmed kommer personalkostnaderna öka under tertial 3. Även området **insatser nyanlända** har hittills under året varit i ett uppbyggnadsskede, men kommer att öka väsentligt under tertial 3 i och med att mängden kvotflyktingar som ska introduceras beräknas öka kraftigt (232 flyktingar är estimerade under december, jmf med 58 för september). Därmed kommer kostnaderna, även för detta område att öka. Således, sammantaget läggs en årsprognos på +0,5 mnkr för verksamhetsområdet.

Individ- och familjeverksamheten

Trots att hela verksamhetsområdet har budget i balans står **boendestöd inom Socialpsykiatri** för en negativa budgetavvikelse om -1 mnkr. Denna balanseras upp på totalnivå av att flera övriga enheter inom individ- och familjeverksamheten har positiva budgetavvikelser, framförallt **Barn- och ungdomsverksamheten**. Den negativa budgetavvikelsen för boendestöd förklaras av att ersättning per boendestödstimme uppgår till lägre belopp än beräknad kostnad per timme. Diskussion gällande framtida ersättningsnivåer pågår med socialtjänsten.

Kulturverksamheten

Trots en positiv budgetavvikelse om 1 mnkr per tertial 2, behålls årsprognosen om nollresultat för kulturverksamheten. Orsaken till detta är framförallt de negativa budgetavvikelserna avseende biblioteken, som under tertial 3 förväntas att ta hela positiva

budgetavvikelsen som huvudsakligen Kulturhuset Dieselverkstan står för i anspråk. 2016 är det sista året i nuvarande avtalsform gällande biblioteken och bedömningen är att det inte är möjligt att förlänga avtalen (avtalsperiod 2017-2018) med nuvarande avtalsupplägg utan att göra förlustresultat på dessa.

Idrotts- och fritidsverksamheten

Den positiva budgetavvikelsen om + 1 mnkr består framförallt av ej budgeterad säsongsvariation gällande Karriärgallerians verksamhet samt ej budgeterade variationer avseende elförbrukning. Kostnaderna förväntas stiga kraftigt avseende båda dessa under tertial 3, varför årsprognosen skrivs ner från +0,5 mnkr till +0,2 mnkr.

Nacka seniorcenter

Budgetavvikelse för samtliga seniorcenter uppgår för perioden jan-aug till knappt +1 mnkr. Detta trots att kostnader för löneökning utöver budget gällande undersköterskor belastat periodens resultat med -0,5 mkr. Prognosen oförändrat på 1 mnkr för SC Ektorp.

Avtalstrohet

Välfärd samhällsservice har efter tertial 2 en avtalstrohet på 58 %. Siffran borde egentligen vara högre i och med att stora belopp har inhandlats från tre leverantörer som inte finns registrerade i avtalsdatabasen, men som Nacka kommun har avtal med. Åtgärder för att förbättra möjligheten till analys av avtalstrohet bör vara att tillse att alla leverantörer det finns avtal med också är registrerade i avtalsdatabasen.

Statsbidrag

Tre av Nacka seniorcenters verksamheter har fått beviljade stimulansmedel. För två seniorcenter beviljades medel för att möjliggöra utökad bemanningen nattetid på demensenheter och därigenom förbättra kvalitet och trygghet för kunderna. För ett seniorcenter beviljades medel för att öka bemanningen på det särskilda boendet och inom dagverksamheten. Ytterligare ett seniorcenter har ansökt om stimulansmedel för att kunna utöka dagpersonalen och därigenom möjliggöra arbete enligt demensriktlinjer. Inom Individ- och familjeverksamheten har enheten Socialpsykiatri blivit beviljat stimulansmedel för en basutbildning i Neuropsykiatri. Medel har även ansökts för utveckling av ett vård- och stödsamordningsteam.

Investeringsredovisning

Planerade investeringar avser inventarier och är ca 0,6 mnkr.

Bilagor

Bilaga 1 Åtgärdsplan för Daglig verksamhet

Bilaga 2 Mål och nyckeltal

Bilaga 3 Verksamhetsstatistik Valfärd samhällsservice

Anette Böe
Produktionsdirektör

Henrik Feldhusen
Biträdande produktionsdirektör

Kristina Kriström
Controller

Bilaga I Åtgärdsplan Daglig verksamhet

Resultat tertial 2, 2016

- Daglig verksamhet gick under 2015 med ett underskott på nära 5 mnkr, vilket till största delen beror på intäkter om 6.6 mnkr under budget. Anledningen till de lägre intäkterna står att finna i det relativt stora antalet tomplatser (se tabellen nedan) samt det faktum att en del kunder fått minskade check-nivåer.
- Viss del av intäktsbortfallet täcks genom att personalkostnaderna minskat. Under 2015 försvann 3,5 heltidstjänster genom naturlig avgång och dessa ersattes inte.

Period	Antal platser daglig verksamhet	Antal tomma platser	Beläggningsgrad	Kommentar
T2, 2015	95	25	73,7%	
T3, 2015	89	22	75,3%	Efter nedläggning VISIO T3, 2015
T1, 2016	74	15	79,7%	Efter nedläggning en våning SKAPA under T1, 2016
T2, 2016	74	17	77,0%	Litet glapp mellan avslutade och nya kunder

- Det finns flera orsaker till svårigheterna att fylla ut tomplatser:
 - **Svårighet att få jämt flöde av kunder över året.** Många kunder kommer direkt från sarskola vid terminsslut i maj, vilket medför att tillströmningen är störst denna månad för att vara betydligt lägre andra delar av året. Trots åtgärder såsom marknadsföring och studiebesök har verksamheten inte lyckats fylla alla tomplatser.

- **Konkurrens från privata aktörer i och med nyetablering 2015.** Den kommunala produktionen behöver hitta nya lösningar för att stärka sin position i en ökad konkurrens. Studiebesök har genomförts hos konkurrenter i privat regi, vilket givit insikt om samtliga aktörer har flera tomplatser. Således dras slutsatsen att överetablering råder.
- **Förändrad kundgrupp:** Den traditionella målgruppen minskar medan kundgruppen med neuropsykiska diagnoser ökar. Verksamheten behöver anpassas till den förändrade kundgruppen.

Kommande åtgärder/besparingar med effekt från och med tertial 3, 2016

- **Personal:** Driftsinskränkning har påbörjats i syfte att minska personalstyrkan med ca 4,5 tjänster. Processen har påbörjats och fackliga förhandlingar pågår. Dock förväntas inga ekonomiska effekter att uppnås förrän tidigast T1 2017.
- **Hyra:** Fortsatt intensivt arbete med att hitta mer ändamålsenliga lokaler till en lägre kostnad. Fokus ligger på att hitta geografiskt attraktiva lägen i syfte att locka kunder.
- **Djurhållning Kärrtorpet/Knarrnäs:** översyn av avtal/ersättning för att kunna driva djurhållning på Kärrtorpet Knarrnäs på ett ej förlustbringande sätt fortsätter under T3.
- Översyn, med hjälp av särskilda resurser från verksamhetsstödet, pågår för att analysera vilka verksamheter och vilka inriktningar som utifrån rådande konkurrens har bärkraft och därmed bör behållas.

Åtgärdsplan för ekonomi i balans

Verksamhet: Omsorgen daglig verksamhet

Ansvarig: Marie Kronosjö

Period: 2016-2017

Åtgärder för kostnadsänkning samt intäktsökningar (samtliga belopp tkr)	År/månad	Budgeterad kostnads-sänkning eller intäktsökning tertial 3	Varav personal	Budgeterad kostnads-sänkning eller intäktsökning 2017	Varav personal	När i tid åtgärd fått full effekt	Kommentar
<i>Beslut om åtgärder utifrån PwCs rapport enligt nedan:</i>							
Personal: Minskning av antal platser medför minskade personalkostnader	2016/T3	0	0	2 000	2 000	2017	Minskning 4,5 heltidstjänster.
Hyra: Fortsatt minskad hyreskostnad för daglig verksamhet i och SKAPA halverat lokalutnyttjandet sedan T1 2016	2016	380	0	570	0	2017	

Åtgärder för kostnadsänkning samt intäktsökningar (samtliga belopp tkr)	År/månad	Budgeterad kostnads-sänkning eller intäktsökning tertial 3	Varav personal	Budgeterad kostnads-sänkning eller intäktsökning 2017	Varav personal	När i tid åtgärd fått full effekt	Kommentar
Hyra: Lägre hyreskostnader vid flytt till billigare och mer ändamålsenliga lokaler för kvarvarande verksamhet på SKAPA och EKO	2017	0	0	400	0	2017	Får effekt tidigast 2017
Kärrtorpet/Knarnäs: Annans finansiering	2017	0	0	500	0	2017	
Förändrad kundgrupp: åtgärder för att locka nya kunder och därmed fylla tomplatser							Långsiktigt - svårt att uppskatta tid och utfall
Total summa:		380	0	3 470	2 000		

Kommunstyrelsens verksamhetsutskott

Tertialbokslut 2 Välfärd skola 2016

Beslut

Kommunstyrelsens verksamhetsutskott noterar informationen till protokollet.

Ärendet

Välfärd skola omsätter 1,9 mdkr och visar för perioden jan-aug 2016 ett ackumulerat utfall om 11,5 mnkr. Perioden visar en positiv avvikelse mot budget på 1,2 mnkr.

Välfärd skola har fortsatt goda verksamhetsresultat och fortsätter att satsa långsiktigt framåt.

Verksamhetsresultat ● ■

Välfärd skola siktar framåt

Waterfront Den 17 augusti träffades alla medarbetare inom Välfärd skola för att fira den framgång som Välfärd skola haft under de senaste åren och även för att blicka framåt och tillsammans fundera på hur vi kan arbeta tillsammans för att bli ännu bättre. En mycket uppskattad dag där medarbetare fick inspireras, upplyftas och umgås tillsammans. Välfärd skola delade ut fem priser till medarbetare inom kategorierna: Arbetskamrat, Stöttepelare, Glädjespridare, Inspiratör samt Trotjänare.

Fokus förskolan

Fortsatt höga resultat. Föräldrars nöjdhet med verksamheten är fortsatt hög. Välfärd skola har återkommande kompetensutveckling runt pedagogisk dokumentation.

Utbildade förskollärare Glädjande nog har antalet utbildade förskollärare ökat sen förra året men Välfärd skola arbetar vidare med att vara en attraktiv arbetsgivare för förskollärare på olika sätt.

Nätverkssamarbete i förskolan Ett spännande utvecklingsarbete pågår i samarbete mellan Stockholms Universitet och Välfärd skola. Utvecklingsarbetet består av ett övergripande nätverkssamarbete med fokus på språk och neurovetenskap samt forskning.

Forskning pågår nu på Valfärd skolas förskolor 2016-2017. Sjutton förskolor har tackat ja att ingå i ett forskningsprojekt som heter "Hjärnvägar i förskolan".

Fokus grundskola

Goda resultat nationellt Nacka kommun placerar sig på plats 3 i Sveriges kommuner och landstings skolranking "Öppna jämförelser grundskola 2016". Placeringen är en förbättring från plats 8 föregående år. När vi urskiljer de kommunala skolorna placerar sig Valfärd skola på plats 6 i landet, en förbättring från plats 21 förra året. Vid jämförelse med större kommuner med ca 100 000 invånare är Nacka kommun bästa kommun i landet.

Kundundersökningen När kundundersökningen analyseras ser vi att Valfärd skola har fortsatt hög nöjdhet från elever och föräldrar. Vi kan dock urskilja ett antal skolor som vi behöver fokusera än mer på för att få en högre måluppfyllelse totalt sett. En ökning i nöjdhet kan urskiljas framförallt i åk 8 och på fritidshemmen. Fritidshemmens kvalitet är något som också nämns vid de Våga-visa observationer som gjorts på senare tid. Det är ett resultat av det arbete som projektgruppen Fritids.nu lagt på gemensam kompetensutveckling med fokus på fritidshemmens kvalitetsarbete.

Lärlönelyftet är en statlig satsning för att höja lönerna för förskollärare, lärare och fritidspedagoger och därigenom bidra till bättre resultat i svensk skola. Valfärd skola genomför under höstterminen en process för att utse vilka som ska få del av löneflyftet. Sammantaget kommer drygt 500 förskollärare, lärare och fritidspedagoger få ett lönetillägg om 3000 SEK per månad, vilket gäller retroaktivt från den 1 juli 2016 och för läsåret 2016/2017. För att kvalitetssäkra processen med att utse vilka som ska få ta del av löneflyftet används bedömningsunderlag som bygger på de kvalifikationskrav som uttrycks i statsbidragsförordningen.

Matematiklyftet och Läsllyftet. Under våren 2016 deltog tre enheter i Matematiklyftet, en satsning som efter läsåret 2015/2016 är avslutad. I Läsllyftet deltog 10 enheter läsåret 2015/2016, 8 enheter deltar läsåret 2016/2017. Både Matematik- och Läsllyftet bygger på kollegialt lärande med stöd av färdiga moduler och leds av handledare. För handledare på 10 % eller 20 % erhålls statsbidrag. Utvärderingar av såväl Matematik- som Läsllyftet visar på positiva resultat, både på nationell nivå och vid utvärderingar inom Valfärd skola.

Valfärd skolas språksatsning. Det övergripande syftet med satsningen är att fördjupa alla lärares kunskaper om hur man kan arbeta språkutvecklande och språkmedvetet på alla stadier och i alla ämnen, öka likvärdigheten för alla barn och elever och därigenom bidra till ökad måluppfyllelse i Nackas kommunala förskolor och skolor. Språksatsningen är långsiktig och riktar sig till alla medarbetare inom förskola, grund- och gymnasieskola.

Som ett led i språksatsningen har en arbetsgrupp inom Valfärd skola tagit fram ett webbaserat vägledningsdokument som innehåller teoretiska inramningar, didaktiska förslag för undervisningen och ett samtalsunderlag som stöd för det systematiska kvalitetsarbetet på enheterna. Språksatsningen innebär att verksamhetsstödet olika aktiviteter i möjligaste mån kommer att fokusera på språkutvecklande arbetssätt, bl.a. erbjudanden om TeachMeets, föreläsningar och olika nätverk.

Ifous Välfärd skola har ingått ett partneravtal med Ifous (*Innovation, forskning och utveckling i skola och förskola*) för att stödja utvecklingen av praktisknära forskning i skolan utifrån skolhuvudmännens perspektiv. Under 2016 genomfördes bland annat ett seminarium i Visby under Almedalsveckan tillsammans med Stockholm, Helsingborg, Academedia och Kunskapsskolan. Seminariet pekade på behovet av att stödja utvecklingen av skolnära forskning och att stödja arbetssätt för att utveckla beprövad erfarenhet.

VFU Den 30 augusti startade första seminariet i den kurs som krävs för handledare för lärarstudenternas verksamhetsförlagda utbildning. Kursen genomförs av lärarutbildningen vid Stockholms universitet och har förlagts till Nacka gymnasium. Att den genomförs i Nacka har varit viktigt för att få ett högt deltagarantal och ca 40 personer var med vid kursstarten. Att skolorna har många utbildade handledare är viktigt för att få en lärarutbildning av hög kvalitet och ett sätt att kunna rekrytera framtida lärare till Nackas kommunala skolor.

Den 1 januari 2016 blev Myrsjöskolan övningskola i Stockholms universitet projekt med övningskolor. Det innebär att lärarstudenternas praktik (VFU) i hög grad koncentreras till Myrsjöskolan, att skolan ska kunna ta emot fler lärarstudenter, har ett stort antal utbildade handledare och att skolan ska genomföra professionsnära seminarier för studenterna. I gengäld får skolan tillgång till mer kompetensutveckling för lärarna och i förlängningen får de kommunala skolorna lättare att samarbeta med Stockholms universitet när det gäller lärarutbildningen. Ett stort antal lärare på Myrsjöskolan påbörjade handledarutbildning för VFU i april.

Internationella samarbeten. Välfärd skola har sedan länge utvecklade samarbeten med olika länder/regioner i och utanför Europa. Exempelvis Canterbury College och National College for Teaching & Leadership i Nottingham, England, den östasiatiska samarbetsorganisationen ACGS och The Energy Coalition i Kalifornien.

Inom ramen för ACGS-samarbetet deltar Välfärd skola regelbundet i olika elevkonferenser/-tävlingar. I juni deltog elever från Eklidens naturvetenskapliga klasser i APT JSO 2016 på Filippinerna och tog flertalet medaljer i kemi-/fysik/-biologilaborationer och projektarbeten.

Välfärd skola har fördjupat samarbetet med Busan Metropolitan City (Sydkorea) och undertecknat en ny MOU, Memorandum of Understanding, som kan leda till intressanta utbyten (exchange programs) för elever, lärare och skolledare framöver.

Som ett led av Välfärd skolas språksatsning åkte Välfärd skola till Kanada tillsammans med Barbro Westlund som har disputerat i läsinläring. De besökte olika skoldistrikt samt utbildningsdepartementet och universitetet i British Columbia. Ett syfte med resan var att knyta kontakter med kanadensiska lärare och skolledare för ett eventuellt utbyte. Kanada har som land förbättrat läsförmågan mest av alla enligt PISA och Välfärd skola fick mycket goda intryck och tar inspirationen tillbaka till Välfärd skolas egen språksatsning.

Byggnationer Nya Boo gårds förskola stod klar augusti 2016 med inflyttning av sex av åtta avdelningar direkt.

Vägledningsdokument "Hållbara måltider" har utarbetats med hjälp av en projektgrupp med representanter från verksamheten. Syftet med dokumentet är att vara ett stöd för rektorer, förskolechefer samt köksansvariga för måltider som serveras i förskolan och skolan. Det ska också vara ett stöd vid upphandling av olika tjänster vad gäller livsmedel och kök.

Skolinspektionen Under första halvåret 2016 avgjordes åtta anmälningssärenden av Skolinspektionen angående kommunala skolor i Nacka. I tre fall fick skolorna ingen kritik och i ett fall avstod Skolinspektionen från att ingripa, dvs. det fanns begränsad kritik men av för liten omfattning för att ett föreläggande skulle utfärdas. I fyra fall fick skolorna kritik för vissa brister i arbetet när det gäller att anmäla kränkande behandling, åtgärdsprogram eller extra anpassningar.

Elevhälsan

På grund av mottagandet av fler ensamkommande flyktingbarn än beräknat har Elevhälsan utökat antal kuratorer, skolläkare och skolsköterskor på gymnasieskolorna.

Statsbidrag sökta 2016

Statsbidrag 2016	Sökt	Beviljats
Lågstadiesatsningen	Omgång 2: Ram 20 000 000 kr, sökt 5 000 000 kr inom fritidshemssatsningen	Omgång 1: 21 000 000 kr (1:a utbetalning dec 2015 andra januari 2016) Omgång 2: beslut väntas slutet av sep
Skapande skola		1 100 000 kr
Lovskolor		183 180 kr
Entreprenöriellt lärande		267 000 kr
Boverket upprustning av skollokaler	Pågår sökförfarande	
Utökad undervisningstid för nyanlända		700 000 kr
Mindre barngrupper i förskolan		3 200 000 kr
Läxhjälp		3 400 000 kr
Statsbidrag för handledare inom läslyftet		Ca 600 000 kr (helår 2016)
Förstelärare	Ca 12 000 000 kr (helår 2016)	153 st statsbidrag (fullt utnyttjat)
Lärlönelyftet		27 200 000 kr
Fortbildning specialpedagogik läsår 16/17	500 000 kr	Vet ej

Insatta resurser ■

Utfall och prognos april

Medarbetare

Den totala sjukfrånvaron var under perioden 6,17 %. Det är en ökning med 0,34 % procentenheter jämfört med tertial 2 2015. (5,83 %)

Korttidssjukfrånvaron var under perioden 3,83 % vilket är en ökning jämfört med T2 2015 med 0,39 % (3,44 %).

Ett gemensamt mål för Nacka kommun är satt för åren 2016-2018, då sjukfrånvarokostnaden ska minska med 5 mkr per år. Valfärd skola har därför inlett ett utökat arbete för att minska framförallt korttidssjukfrånvaron. Detta arbete kommer att intensifieras under de kommande åren för att nå detta mål. Arbetet med tät uppföljning av sjuktalen på individnivå fortgår. Tidigare insatser för att motverka långtidssjukfrånvaro har påbörjats, utifrån de nya regler som finns i sjukförsäkringen.

Ekonomi

Valfärd skola omsätter 1,9 mdkr och visar för perioden jan-aug 2016 ett ackumulerat utfall om 11,5 mnkr (13,5 mnkr 2015). Perioden visar en positiv avvikelse mot budget på 1,2 mnkr (-3 mnkr 2015). Prognosen för året är en budget i balans.

Valfärd skola har ett budgeterat överskottsmål om +9,2 mnkr för 2016 (0 mnkr 2015) vilket motsvarar ca 0,5 % av omsättningen.

Valfärd skola fortsätter sitt arbete med att kontinuerligt följa upp enheters ekonomi genom verksamhetsbesök, enskilda genomgångar med controllers, utbildningsinsatser och support i analys- och åtgärdsarbete.

Investeringsredovisning

Valfärd skola beräknar för närvarande att hålla ramen om 25 mnkr för investeringar.

Valfärd skola har beviljat ansökningar om 25 mnkr. Utfallet för T2 är 16,6 mnkr.

Valfärd skolas investeringar kan delas in i; IT-inköp (ca 8 mnkr), upprustning av utomhusmiljö (ca 9 mnkr) och upprustning av inomhusmiljö (ca 8 mnkr). 2016 är skolgården på Björknäs träningsskola den största investeringen och beräknas uppgå till 4,3 mnkr. Elevmöbler och ombyggnationer i B-huset på Nacka gymnasium för att Eklidens skola ska kunna ta emot ett ökat elevantal samt upprustning av en NO-sal på Eklidens skola beräknas uppgå till 2,5 mnkr. I övrigt består Valfärd skolas beviljade investeringsprojekt av flertalet mindre investeringar, de flesta under 0,5 mnkr.

Avvikelser mot tidigare prognos

Skuru skola med förskola -3,9 mnkr: Förskolan har fortsatt lågt barnunderlag och i skolan tar beslutade organisationsanpassningar tid att se effekter av.

Igelboda skola med förskola -1,8 mnkr: Minskat elevunderlag efter sommaren. Lokal- och organisationsanpassningar pågår på skolan.

Produktionsdirektörens långsiktiga riskbedömning

- Förskolans barnunderlag fortsatt lågt
- Försörjning av medarbetare: Lärarbrist och höga löner
- Lokaler: Behov av attraktiva och ändamålsenliga lokaler med högt nyttjande
- Nyanlända: Gott mottagande och snabb integrering i vår verksamhet
- Långsam digitalisering
- Osäkerhet kring statsbidrag
- Utemiljöer: Trygga, säkra och trevliga miljöer i och omkring våra verksamheter
- Nacka bygger stad: Tillhandahålla platser i hållbar takt och att utrymme finns i processen för nya och organisationsanpassade lokallösningar.

Jämförelse andra kommuner

Statistik medarbetare, läsåret 2015/16

Gymnasieskolan	Lärare med pedagogisk högskoleexamen (%)	Elever per lärare
Välfärd skola	90,0	17,1
Danderyd kommunal regi	96,0	14,4
Huddinge kommun regi	86,9	12,4
Sollentuna kommun regi	90,8	14,6
Stockholm kommun regi	86,9	15,2
Tyresö kommun regi	68,6	11,7
Täby kommun regi	86,7	14,0
<i>Nacka fristående</i>	<i>73,7</i>	<i>13,6</i>

Grundskolan	Lärare med pedagogisk högskoleexamen (%)	Elever per lärare
Välfärd skola	86,4	13,7
Danderyd kommunal regi	88,1	14,1
Huddinge kommun regi	83,6	13,8
Sollentuna kommun regi	83,4	12,3
Stockholm kommun regi	85,5	13,0
Tyresö kommun regi	86,2	13,3
Täby kommun regi	85,8	13,7
<i>Nacka fristående</i>	<i>66,5</i>	<i>14,1</i>

Förskolan 2015	Antal barn per årsarbetare	
	Kommunal regi	Enskild regi
Nacka	5,0	5,3
Danderyd	5,1	5,1
Huddinge	5,6	5,3
Sollentuna	5,6	5,5
Stockholm	4,8	4,8
Tyresö	5,9	5,7
Täby	5,2	5,4
Samtliga kommuner	5,3	5,1
Riket totalt	5,3	5,1

Tabell

Prognos och utfallsrapport Välfärd skola, Tertialbokslut 2, jan-aug, 2016

Resultatenhetens namn	Ack Utfall/resultat			Årsbudget	Årsprognos T2		Utfall
	Ack Utfall jan - aug	Ack Budget jan - aug	Avvikelse jan - aug	Netto	Resultat Netto	Avvikelse mot budget	2015
910 Sigfridsborgs skola med fsk	1 351	-708	2 059	0	0	0	1 257
911 Stavsborgsskolan	-3 067	-1 912	-1 155	-2 300	-3 500	-1 200	-4 072
912 Älta skola med förskolor	1 135	12	1 122	0	0	0	17
920 Ektorps skola med förskolor	-297	-248	-49	0	0	0	-133
922 Sickla skola med förskolor	3 801	-210	4 011	0	0	0	1 743
923 Condorens förskolor	-559	-266	-293	0	-200	-200	-150
924 Skuru skola med förskola	-3 630	-1 413	-2 217	-1 600	-3 900	-2 300	-2 570
925 Vilans skola med förskola	-602	-3	-599	0	0	0	98
926 Järla-Jarlabergs skola med försko	835	-518	1 352	-500	-500	0	-290
927 Eklidens skola	-1 107	-269	-837	0	0	0	-1 334
928 Nacka gymnasium, Samhälle	1 564	350	1 214	0	0	0	2 136
928 Nacka gymnasium, Natur & teknik	30	-501	531	0	0	0	2 079
929 YBC	-603	-848	245	-1 000	-1 000	0	-2 762
940 Saltsjö-Duvnäs skolor med försko	121	-1 137	1 258	-1 900	-1 700	200	-1 832
941 Björknässkolans skolenhet	-606	-561	-46	0	-1 500	-1 500	-140
942 Boo Gårds skola med förskola	1 695	-27	1 722	0	0	0	1 711
943 Orminge skola med förskolor	965	-411	1 376	0	0	0	299
944 Sågtorp skola med förskolor	2 429	-470	2 899	0	0	0	393
945 Alabastern och korallens förskola	-2 006	-417	-1 589	-500	-1 900	-1 400	-2 115
946 Björknäs Eklunda Herrgårns fsk	-1 381	-331	-1 050	-500	-1 400	-900	-173
947 Bagarsjöns, Chrysoliten, Källans f	-749	-272	-477	-500	-500	0	-292
948 Myrsjöskolan	2 343	-340	2 683	0	0	0	1 739
950 Igelboda skola med förskola	-1 332	333	-1 665	0	-1 800	-1 800	-1 145
951 Fisksätra skola med förskola	-3 163	-2 127	-1 036	-3 500	-3 500	0	-4 799
952 Krabban Gläntan Fiskarhöjd fsk	-263	-628	365	-600	-600	0	-683
953 Neglinge skola med förskolor	2 116	-172	2 287	0	0	0	-167
955 Samskolan	-1 256	-2 337	1 081	-3 000	-2 000	1 000	-4 509
983 Elevhälsan	-1 393	-32	-1 361	0	0	0	-452
990 Verksamhetsstöd	-1 352	-71	-1 281	0	6 600	6 600	-418
990 ORF, Omställning- och resultatutjä	16 449	16 733	-284	25 100	26 600	1 500	24 145
Total	11 467	1 202	10 266	9 200	9 200	0	5 546

Strategiska mål och nyckeltal för år 2016

Metod: Kundundersökning, medarbetarenkät, nationell statistik, intern statistik.

Mätfrekvens: En gång om året. Siffror inom parentes avser föregående år.

Verksamhetsresultat					
Övergripande mål	Strategiskt mål	Läge	Nyckeltal	Målvärde	Utfall 2016 (2015)
Våra verksamheter ska ha hög kvalitet genom goda pedagogiska insatser och resultat och på så sätt vara det främsta alternativet inom förskola och skola.	Elever och föräldrar upplever att de är välinformerade och har inflytande över verksamheten		Nöjdhet: Andel föräldrar som är nöjda med verksamheten i:		
			förskola	93 %	94 % (85 %)
			förskoleklass	93 %	92 % (91%)
			åk 2	92 %	86 % (91%)
			Elever: Jag är nöjd med min skola		
			åk 5	89 %	88 % (86%)
			åk 8	84 %	85 % (85%)
			Föräldrar: jag är nöjd med verksamheten		
åk 6 (åk 5 2015)	85 %	87 %			
åk 8	77 %	89 % (87%)			
Förskola					
Andel föräldrar som får tydlig information om hur barnet utvecklas	80 %	83 % (85 %)			
Grundskola: åk1-9					
Andel föräldrar som anser att de får tydlig information om hur deras barn ligger till i förhållande till kunskapskraven.	85 %	79% (80%)			
<i>Fritidshemmen:</i>					
Andel föräldrar som anser att de är nöjda med verksamheten på fritidshemmet (Ny)	85 %	87 % (88 %)			

			<i>Gymnasiet:</i> Andel elever som får information om hur de ligger till under kursens	65%	45% (53%)
	Fortsatt höga resultat	■	<i>Förskola:</i> Andel föräldrar som anser att förskolan arbetar med att få barnet att förstå matematik <i>Grundskola:</i> Meritvärde (nytt basvärde) Andel elever i år 3 som uppnår kravnivån i Ämnesprov i Ma Andel pojkar i år 6 som når lägst betyget C i Ämnesprov i Sv Andel pojkar i år 9 som når lägst betyget C i Ämnesprov i Sv Andel behöriga till gymnasiets yrkesprogram (slutbetyg) <i>Gymnasiet:</i> Andel elever i Nackas kommunala skolor som fullföljer gymnasieskolan inom fyra år.	80% 252 /340 90% 65% 65% 100% 80%	81% (80%) 263,2 (257) /340 90 % (82 %) 47,5 % (49%) 59,1 % (54%) 94,76 % (92,9 %) 82,7 % (84%)

Insatta resurser					
Övergripande mål	Strategiskt mål	Läge	Nyckeltal	Målvärde	Utfall
Våra förskolor och skolor är attraktiva arbetsplatser med professionella medarbetare som driver utveckling	Bibehålla de höga värdena på: Ledarskapsindex Medarbetarindex Högre andel högskoleutbildade medarbetare (förskollärare, fritidspedagoger, lärare)		Total korttidssjukfrånvaro	4,5%	3,83 % (3,44 %)
			Svarsfrekvens på medarbetarenkäten	≥85 %	89%
			Medarbetarindex	≥ 70	77
			Ledarskapsindex	≥ 75	77
			Andel utbildade förskollärare ska öka jämfört med föregående år. (med examen)	45%	35 %
Våra förskolor och skolor har en väl fungerande ekonomistyrning som bygger på medvetenhet och effektivt resursutnyttjande.	Ekonomi i balans		Avvikelser mot budget, 0	+9,2	+9,2 prognos

Bilagor

Tabell1_Välfärd_Skola_tertialrapport_2_2016_intäkter_kostnader_Utfall_prognos

Einar Fransson

Produktionsdirektör Välfärd skola

Prognos och utfallsrapport Valfärd skola, Tertialbokslut 2, jan-aug, 2016

Resultatenhetens namn	Intäkter			Kostnader			Ack Utfall / resultat			Årsbudget			Årsprognos T2		Utfall 2015
	Ack Utfall jan - aug	Ack Budget jan - aug	Avvikelse jan - aug	Ack Utfall jan - aug	Ack Budget jan - aug	Avvikelse jan - aug	Ack Utfall jan - aug	Ack Budget jan - aug	Avvikelse jan - aug	Intäkter	Kostnader	Netto	Resultat Netto	Avvikelse mot årsbudget	
910 Sigfridsborgs skola med fsk	63 777	63 950	-173	-62 426	-64 658	2 232	1 351	-708	2 059	96 982	-96 981	0	0	0	1 257
911 Stavsborgsskolan	32 063	31 729	334	-35 130	-33 641	-1 489	-3 067	-1 912	-1 155	48 142	-50 442	-2 300	-3 500	-1 200	-4 072
912 Älta skola med förskolor	52 162	51 481	681	-51 027	-51 468	441	1 135	12	1 122	77 146	-77 146	0	0	0	17
920 Ektorps skola med förskolor	47 951	47 632	319	-48 248	-47 880	-368	-297	-248	-49	71 786	-71 786	0	0	0	-133
922 Sickla skola med förskolor	58 559	56 249	2 310	-54 758	-56 459	1 701	3 801	-210	4 011	84 681	-84 681	0	0	0	1 743
923 Condorens förskolor	18 385	17 958	427	-18 944	-18 224	-720	-559	-266	-293	27 316	-27 316	0	-200	-200	-150
924 Skuru skola med förskola	50 670	50 764	-94	-54 300	-52 177	-2 123	-3 630	-1 413	-2 217	76 630	-78 230	-1 600	-3 900	-2 300	-2 570
925 Vilans skola med förskola	50 113	48 314	1 799	-50 715	-48 317	-2 398	-602	-3	-599	72 449	-72 449	0	0	0	98
926 Järla-Jarlabergs skola med förskolor	71 912	70 452	1 460	-71 077	-70 970	-108	835	-518	1 352	105 909	-106 409	-500	-500	0	-290
927 Eklidens skola	53 636	51 654	1 983	-54 743	-51 923	-2 820	-1 107	-269	-837	77 840	-77 840	0	0	0	-1 334
928 Nacka gymnasium, Samhälle	70 442	70 969	-527	-68 878	-70 618	1 741	1 564	350	1 214	105 850	-105 850	0	0	0	2 136
928 Nacka gymnasium, Natur & teknik	56 350	57 152	-802	-56 320	-57 653	1 333	30	-501	531	86 441	-86 441	0	0	0	2 079
929 YBC	22 055	22 188	-133	-22 657	-23 036	378	-603	-848	245	33 283	-34 283	-1 000	-1 000	0	-2 762
940 Saltsjö-Duvnäs skolor med förskolor	46 640	45 977	663	-46 519	-47 114	595	121	-1 137	1 258	68 691	-70 591	-1 900	-1 700	200	-1 832
941 Björknässkolans skolenhet	96 107	95 705	402	-96 713	-96 265	-448	-606	-561	-46	144 329	-144 329	0	-1 500	-1 500	-140
942 Boo Gårds skola med förskola	44 770	42 726	2 044	-43 075	-42 753	-322	1 695	-27	1 722	64 103	-64 103	0	0	0	1 711
943 Orminge skola med förskolor	53 406	52 302	1 105	-52 441	-52 712	271	965	-411	1 376	79 041	-79 041	0	0	0	299
944 Sägtorp skola med förskolor	56 479	54 879	1 600	-54 050	-55 349	1 299	2 429	-470	2 899	83 027	-83 027	0	0	0	393
945 Alabastern och korallens förskola	11 067	11 332	-265	-13 074	-11 750	-1 324	-2 006	-417	-1 589	17 120	-17 621	-500	-1 900	-1 400	-2 115
946 Björknäs Eklunda Herrgårns fsk	17 425	18 053	-628	-18 807	-18 384	-423	-1 381	-331	-1 050	27 072	-27 572	-500	-1 400	-900	-173
947 Bagarsjöns, Chrysoliten, Källans fsk	19 793	20 243	-450	-20 541	-20 515	-27	-749	-272	-477	30 279	-30 779	-500	-500	0	-292
948 Myrsjöskolan	80 610	77 439	3 171	-78 267	-77 778	-489	2 343	-340	2 683	116 618	-116 618	0	0	0	1 739
950 Igelboda skola med förskola	37 064	38 258	-1 195	-38 396	-37 926	-470	-1 332	333	-1 665	56 872	-56 872	0	-1 800	-1 800	-1 145
951 Fisksätra skola med förskola	17 374	18 001	-627	-20 537	-20 128	-409	-3 163	-2 127	-1 036	26 663	-30 163	-3 500	-3 500	0	-4 799
952 Krabban Gläntan Fiskarhöjd fsk	20 955	20 640	315	-21 218	-21 268	50	-263	-628	365	31 284	-31 884	-600	-600	0	-683
953 Neglinge skola med förskolor	36 313	33 272	3 041	-34 198	-33 444	-754	2 116	-172	2 287	50 171	-50 171	0	0	0	-167
955 Samskolan	45 132	43 536	1 597	-46 388	-45 872	-516	-1 256	-2 337	1 081	65 633	-68 633	-3 000	-2 000	1 000	-4 509
983 Elevhälsan	22 623	25 630	-3 007	-24 016	-25 662	1 646	-1 393	-32	-1 361	38 445	-38 445	0	0	0	-452
990 Verksamhetsstöd	43 802	43 629	172	-45 154	-43 700	-1 454	-1 352	-71	-1 281	65 444	-65 444	0	6 600	6 600	-418
990 ORF, Omställning- och resultatutjämningsfond	16 449	16 733	-284	0	0	0	16 449	16 733	-284	25 100		25 100	26 600	1 500	24 145
Total	1 314 084	1 298 846	15 239	-1 302 617	-1 297 644	-4 973	11 467	1 202	10 266	1 954 347	-1 945 147	9 200	9 200	0	5 546

TJÄNSTESKRIVELSE

Kommunstyrelsens
stadsutvecklingsutskott

Tertialbokslut 2-2016 för fastighetsområdet

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott noterar tertialbokslut 2 2016 för fastighetsområdet till protokollet.

Sammanfattning

Verksamhetsresultaten för Lokalenheten och Enheten för fastighetsutveckling bedöms överlag vara mycket bra. Årsprognosen påverkas dock negativt av uppkomna saneringskostnader.

Resultatet för fastighetsverksamheterna vid tertialbokslut 2 2016 är 39 mnkr, vilket är ett överskott på 20,4 mnkr i förhållande till budget för samma period. Avvikelserna beror främst på intäktsökning av hyra lokal kopplat till kultur- och fritidsnämnden, och intäkter från tomträttsavgifter och arrendavgifter (markgruppen) som debiteras i början av året. Även minskade kostnader för felavhjälpande underhåll och lägre kapitaltjänstkostnader har bidragit till det stora överskottet jämfört med budget.

Årsprognosen för T2 pekar dock på ett resultat på 30 mnkr. Denna försämring av resultatet beror på att Enheten för fastighetsutveckling kommer få bära kostnader om 13 mnkr för uppkomna saneringskostnader, 11 mnkr för Tvärbanan och 2 mnkr för Studentbostäder i Ektorps. Detta till trots ger det ett resultat för fastighetsverksamheten som är 2 mnkr bättre än budgeterade 28 mnkr.

Ärendet

Verksamheterna inom fastighetsområdet ansvarar för att säkerställa en mark-, bostads-, och lokalförsörjningsplanering för välfärdsverksamheter och för att tillhandahålla ändamålsenliga och kostnadseffektiva anläggningar, lokaler och bostäder för sociala ändamål till Nackaborna. Verksamheten är organiserad inom två enheter, lokalenheten och fastighetsutvecklingsenheten. Enheterna verkar genom att utveckla och förvalta

kommunens fastigheter genom att äga, hyra, upplåta, utveckla och vid behov förvärva och försälja fastigheter samt genom att samarbeta med externa fastighetsägare.

Inriktningen för 2016 är att stärka kundfokus och det strategiska arbetet med koppling till stadsbyggnadsprocessen. Rekryteringar pågår för att anpassa organisationen till uppdraget och för att ersätta vid avgång, och hittills har tre personer nyanställt under året. En ny kundportal har lanserats i och med övergången till Nackas nya webbplats, nacka.se, med syftet att erbjuda en enklare kontaktväg och en direkt översikt med information för våra hyresgäster. Inom ramen för arbetet med bostadsförsörjning för sociala ändamål har nya sätt för samverkan med externa aktörer testats med öppet hus och nya former för konkurrensutsättning och innovation.

Verksamheterna arbetar vidare med inriktningen mot stärkt kundfokus tillsammans med en inriktning mot god kvalitet, kommunikation och samverkan.

Verksamhetsresultat

Lokalenheten och Enheten för fastighetsutveckling

Resultatet för Lokalenheten och Enheten för fastighetsutveckling vid tertialbokslut 2 2016 är 39 mnkr och utgör ett överskott om 20,4 mnkr i förhållande till budget för samma period. Avvikelserna beror på intäktsökning av hyra för lokaler kopplat till kultur- och fritidsnämnden, och intäkter från tomträttsavgifter och arrendeavgifter (markgruppen) som debiteras i början av året. Även minskade kostnader för felavhjälpande underhåll och lägre kapitaltjänstkostnader har bidragit till förbättringen.

Årsprognosen för Lokalenheten och Enheten för fastighetsutvecklingens resultat har justerats ner kraftigt på grund av uppkomna saneringskostnader i två stadsbyggnadsprojekt som Enheten för fastighetsutveckling måste bära. Det gäller 11 mnkr för projekt Tvärbanan och 2 mnkr för Studentbostäder Ektorp. Den nya årsprognosen för T2 bedöms till 30 mnkr jämfört med budgeten för 2016 på 28 mnkr.

<i>Tkr</i>	Årsbudget 2016	Budget jan-aug 2016	Utfall jan-aug	Årsprognos T1 2016	Ny årsprognos T2 2016
Lokalenheten	23 000	15 300	32 300	35 000	36 000
Byggverksamheten	-3 000	-2 000	-2 200	-3 000	- 3 000
Markverksamheten	8 000	5 300	8 900	8 000	- 3 000
Summa	28 000	18 600	39 000	40 000	30 000

Investeringsredovisning

Investeringar i ny- till och ombyggnader samt förvärv har under året fram till augusti 2016 uppgått till 121 mnkr. De fem största investeringarna och upparbetade kostnader är:

Myrsjöskolan budget 166 mnkr – upparbetat 9,2 mnkr

Under våren 2016 projekterades en ny byggnad för elever F-6. Den nya byggnaden ska ersätta nuvarande byggnad, Rödmyran, och samtliga paviljonger. Den nya byggnaden byggs i två plan och beräknas vara klar till höstterminen 2018

Lots Galärvägen ny förskola budget 65,5 mnkr – upparbetat 70 mnkr

Boo gårds nya förskola öppnades hösten 2016. Den nya förskolan ersätter den tidigare paviljonglösningen vid Boo Gårds skola. Förskolans åtta avdelningar kan ta emot 160 barn. Förskolan är Nacka kommuns första Miljöbyggnad med nivå silver.

Ältadalens förskola utred. 8 avd. budget 65,5 mnkr – upparbetat – 800 tkr

Ältadalens förskola avlastar populära Sigfridsborgs skola. Förskolans åtta avdelningar kan ta emot 160 barn. Projektering pågår sedan augusti, bygget startar i november. Inflyttning sker våren 2018.

Utskogens förskola Nybyggnation, budget 65 mnkr – upparbetat – 6 mnkr

Den nya förskolan ersätter äldre lokaler vid Borgvallaskolan. Förskolans åtta avdelningar kan ta emot 160 barn. Markarbeten och VA pågår, stomresning i oktober, inflyttning för barnen sker hösten 2017. Förskolan blir Nacka kommuns första Miljöbyggnad med nivå guld.

Myrsjö bollhall ny byggnation – Budget 38 mnkr, utfall 300 tkr

Projektering/utredning pågår. I anslutning till skolans befintliga sporthall uppförs en ny bollhall för i första hand skolans behov (ersätter gymnastiksal i Rödmyran)

	Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020 och senare
Pågående/beviljade	121 000*				
Skolor	-52 000	-107 000	-73 000	0	-14 200
Förskolor	-40 000	-143 000	-37 000	-17 500	-64 000
Sociala behov	-18 600	-61 500	-15 000	-15 000	
Fritidsanläggningar	-23 500	-106 000	-36 500	0	-8 000
Övrigt Lokalenheten	-24 500	-63 500	-10 500	-1 000	-61 500
Mark	-1 000				
<i>Delsumma</i>	<i>-159 600</i>	<i>-481 000</i>	<i>-172 000</i>	<i>-33 500</i>	<i>-147 700</i>
Nya investeringar					
Sociala behov	-10 000	-130 000	-120 000	-70 000	
Fritidsanläggningar		-20 000	-20 000	-10 000	
Mark	-76 000	-14 000	-15 000		
<i>Delsumma</i>	<i>-86 000</i>	<i>-164 000</i>	<i>-155 000</i>	<i>-80 000</i>	<i>0</i>
Summa investeringar	-366 600	-645 000	-327 000	-113 500	-147 700

*Upparbetat t.o.m. aug

De största färdigställda projekten är

Förskola Långsjön – Budget 32 mnkr, utfall 28 mnkr

Långsjöns förskola totalförstördes i en brand hösten 2014. Tio månader senare, i augusti 2015, slog den nybyggda förskolan upp portarna. Den nya förskolan är en avdelning större än den tidigare och har fem avdelningar.

Myrsjöskolan kök – Budget 15 mnkr, utfall 16 mnkr

Myrsjöskolans elevantal har ökat mycket de senaste åren och köket och matsalen behövde därför en upprustning. Köket har byggts ut och kan idag leverera 1 400 portioner. Matsalen har renoverats och skolan har fått en ny lösning för sopsortering.

Insatser inom lokalenheten och enheten för fastighetsutveckling

Lokalenheten

Lokalenheten bedriver olika projektaktiviteter inom områdena nytt fastighetssystem, ekonomiprocessen samt kundmötet, där samtliga medarbetare är involverade. Syfte med aktiviteterna är att skapa tydliga processer och öka kompetensen inom de valda utvecklingsområdena.

Ett arbete med en SLOT-analys har påbörjats under sommaren. Detta för att analysera och utforma arbetsmetodik för att nå önskvärt framtida arbetsläge för alla medarbetare.

För att stärka arbetet med att ta fram bostäder för nyanlända har en ny tjänst tillsatts på lokalenheten. Tjänsten innebär huvudsakligen att ansvara för framtagandet av nya bostäder i samarbete med övriga verksamheter i kommunen.

Driftsättning

På Nacka stadshus har under sommaren en ny, större solcellanläggning tagits i drift. I förvaltningsområde Saltsjöbaden-Fisksätra togs en ny, stor lekpark i drift på Samskolan under sommaren.

Underhåll, utbyten och reoveringar

Årets planerade underhåll och komponentutbyte löper i stort sett enligt planen, med en viss tyngdpunkt på åtgärder under hösten.

Bytet av fossila värmeanläggningar till i huvudsak bergvärmeanläggningar löper på mycket bra. Genomförandet ligger före tidplanen och har ett lägre utfall i kostnader än förväntat för entreprenadernas genomförande.

Större reoveringar har påbörjats på Nacka Bollhall (som även är hemmahall för Skuru IK) med nytt golv, ny belysning och ny matchklocka. Likaså har omfattande fastighetsreoveringar gjorts på Myrsjö sporthall och på Kommunalvägen med nya våtgrupper.

Bostäder

Inhyrning av externa bostäder från både privatpersoner och av privata fastighetsägare har tillskapat 15 boendeplatser under perioden. Bland annat har en villa köpts i Boo-området som kommer att anpassas för en nyanländ familj under september.

Graninge stiftsgård avvecklades som boende för nyanlända, den 30 juni.

Uppdrag

En ny gränsdragningslista som reglerar ansvarsförhållandet mellan verksamhet och fastighetsägare infördes per den 1 maj. Den största förändringen i gränsdragningslistan är att ansvar för yttre skötsel av fastighetsmarken övergår från verksamheten till fastighetsägaren.

Projektet Inventering av skolors inomhus- och utomhusmiljö har startat med en utbildning för förvaltare, tillsammans med miljöenheten och expertis från bland annat Stockholms universitet. Den fysiska inventeringen påbörjades under andra tertialet och beräknas pågå till våren 2017. Projektets sluttidpunkt, med målet att uppnå en giftfri skolmiljö, är år 2020.

Enheten för fastighetsutveckling

Byggverksamheten

Byggverksamheten arbetar aktivt med att få en organisation på plats som kan möta det stora investeringsbehovet som finns inom kommunen. Nedan ett axplock av vad verksamheten åstadkommit under året, i form av nya skol- och förskoleplatser, bostäder etcetera.

Villa Tollare – här möts nybörjare och veteraner

Villa Tollare är belägen vid Lännerstasundet i området Tollare, som de senaste åren har exploaterats till ett modernt bostadsområde med blandad bebyggelse.

I huset finns ett äldreboende med 36 lägenheter om vardera 32 kvm fördelade på fyra våningar.

I bottenvåningen finns förskolan Lilla Tollare med 6 avdelningar. Här finns plats för 90 barn i åldrarna 1-5 år. Lokalerna på Lilla Tollare är öppna och ljusa med tillgång till en nyanlagd gård som inbjuder till lek, upptäckarlust och lugna utomhusstunder.

Båda verksamheterna drivs av stiftelsen Stora Sköndal. Senectus har varit entreprenör.

Ny förskola i Södra Boo – Lotsens förskola på Galärvägen

Här har man byggt Nackas första certifierade miljöbyggnad, nivå silver. Det är en fristående byggnad om ca 1600 kvm som värms med bergvärme. I enlighet med miljöklassningen är byggnaden en giftfri miljö, vilket bland annat innebär att samtliga material uppfyller kraven enligt Byggvarubedömningen.

Den befintliga kommunala förskolan som tidigare var inhyst på Boo Gårds skola, flyttade in i lokalerna i augusti 2016. Idag har man sex avdelningar, och för att kunna möta de framtida behoven av förskoleplatser i Södra Boo finns plats för totalt åtta avdelningar.

Flytten av förskolan möjliggör även en expansion av Boo Gårds skola så att denna kommer att kunna rymma ett högstadium.

Byggnaden är ritad av AIX arkitekter och byggd av Skanska på uppdrag av Nacka kommun.

Uppgradering av Myrsjö sporthall

Nytt ventilationsaggregat för ett bättre inomhusklimat i både hall och omklädningsrum. Nya ytskikt i alla omklädningsrum.

Utskogens förskola

Detta är en nyproduktion av en förskola med åtta avdelningar som beräknas vara färdigställd hösten 2017. Hit flyttar befintlig kommunal verksamhet från gamla lokaler vid Borgvallaskolan och i samband med detta utökas kapaciteten från sex till åtta avdelningar.

Projektering genomfördes under våren och markarbetena startade i juni. Målet är miljöklassning enligt Miljöbyggnad guld. Både verksamhet och drift är i kommunal regi, med kommunen som ägare.

Byggnaden är ritad av Shark arkitekter och är en del av Nacka Kommuns strategiska partneringavtal med NCC.

Myrsjöskolan

Inom Myrsjöskolans område byggs en ny byggnad som ska rymma en tre-parallellig skola årskurs F-6. Projektet ersätter den befintliga byggnaden med tillhörande paviljonger som kallas Rödmyran.

Förutom undervisningssalar kommer byggnaden att innehålla även mottagningskök och matsal.

Man projekterar för Miljöbyggnad silver och har goda förhoppningar att uppnå miljöklassen.

Produktionsstart skedde i juni 2016 och verksamheten beräknas vara i gång i nya lokaler i augusti 2018.

Byggnaden är ritad av Shark arkitekter och är en del av Nacka Kommuns strategiska partneringavtal med NCC.

Strandparken

En tomställd förskola har byggts om till sex lägenheter av varierande storlek för sociala ändamål.

Projektet har varit en del av Nacka Kommuns strategiska partneringavtal med NCC.

De boende flyttade in under vintern 2016.

Kommunalvägen

Här nyproduceras 18 lägenheter i modulhus för sociala ändamål.

Inflyttning kommer att ske i mitten av oktober 2016.

Projektet är en del av Nacka Kommuns strategiska partneringavtal med NCC.

Markverksamheten

Arbetet med rekrytering av tre markingenjörer till markverksamheten pågår.

Vidare har markgruppen jobbat intensivt med implementeringen av det nya avtalshanteringssystemet Pythagoras.

Upplåtelse samt köp och försäljning av mark

Markgruppen jobbar kontinuerligt med att besvara medborgarnas frågor om markförvärv och utredningar om olovlig byggnation på kommunal mark. Markgruppen hanterar även friköp av tomträtter och omregleringar av tomträttsavgälder, samt grannmedgivande vid borning av bergvärme.

Markgruppen har tillsammans med exploateringsenheten arbetat med att identifiera möjliga platser för parkering på Älgö och har under det gångna tertialet även deltagit i bland annat projekten Svindersviks strandpromenad, tunnelbaneprojektet samt Skönviksvägen/Räddningsstationen.

Just nu förs förhandlingar med SL angående mark i anslutning till Saltsjöbanan.

Strategiskt arbete med kommunens markinnehav

Markgruppen deltar aktivt i arbetet med att finna privata kommersiella aktörer som tillsammans med kommunen vill delta i att utveckla bostäder för sociala behov. Inför arrangemanget med öppet hus i Nacka stadshus den 10 maj 2016 om morgondagens bostadsinnovationer, identifierade markgruppen 14 markområden på kommunala fastigheter möjliga att bebygga med bostäder.

En inventering pågår av kommunens mark som inte ingår i stadsbyggnadsprojekt eller naturreservat. Arbetet ska leda fram till att vi ska kunna värdera markreserven utifrån olika parametrar. Markreserven ska också matchas mot de kommunala behov av markytor som vi ser ett framtida behov av.

Vidare arbetar markgruppen i ett flertal stadsbyggnadsprojekt där strategiska markfrågor är aktuella, såsom exempelvis centrala Nacka, tunnelbaneprojektet, överdäckning av 222:an och Sickla-Plania.

Till det strategiska arbetet hör även att, tillsammans med kommunens näringslivsdirektör, träffa kommersiella aktörer som vill etablera sig i kommunen, eller aktörer som önskar flytta och utveckla sin verksamhet inom kommunen. I markgruppens uppdrag om att finna mark för kommersiella verksamheter, är detta ett led i att förstå vilka behov dessa aktörer har för att vi ska kunna matcha behov med möjlig utvecklingsbar mark i kommunen.

Strategiska mål

Tidigare beslutade mål och nyckeltal för fastighetsområdet kommer att omarbetas och ersättas av en ny struktur. Denna ska kopplas till kommunens övergripande mål och de fokusområden och indikatorer som kommunstyrelsen, som egen nämnd, beslutar under 2016. Lokalenheten och enheten för fastighetsutveckling återkommer med förslag till nya fokusområden och indikatorer i samband med mål- och budgetärendet 2017 som tas i kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott den 8 november 2016.

För 2016 rapporteras i samband med årsbokslutet, tertialbokslut 3, enligt den tidigare strukturen. För lokalenhetens och enheten för fastighetsutvecklings uppföljning och förbättring finns tre mål: i) Nöjd kund index (NKI), ii) en aktiv lokalförsörjning samt att iii) tillhandahålla en god fastighetsekonomi. Utöver dessa finns även ett mål för succesivt minskad total energianvändning i de egenägda fastigheterna. Målet avser hur mycket energi som åtgår per kvm och år, omräknat avseende uppvärmd yta för ett normalår.

Rapportering av uppdrag riktad till lokalenheten och enheten för fastighetsutveckling som fastställdes i mål och budget för 2016-2018

Beslut 22, mål och budget 2016-2018

Kommunfullmäktige fastställer att nuvarande hyressättningsprinciper och hyresnivåer för lokaler samt hyressättning enligt hyresmodellen för förskole- och grundskolelokaler skall gälla för verksamhetsåren 2016-2018. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att införa uppdaterad gränsdragningslista i interna hyreskontrakt per 1 maj 2016, huvudsakligen innebärande att yttre skötsel och snöröjning flyttas från hyresgästen till hyresvärderna.

En ny gränsdragningslista som reglerar ansvarsförhållandet mellan verksamhet och fastighetsägare infördes per den 1 maj. Den största förändringen i gränsdragningslistan är att ansvar för yttre skötsel av fastighetsmarken övergår från verksamheten till fastighetsägaren.

Beslut 23, mål och budget 2016-2018

Inventera golv och inomhusmiljön på förskolorna och ta fram en åtgärdsplan, inom ramen för en särskild satsning för en "giftfri förskola".

Projektet inventering av skolors inomhus- och utomhusmiljö har startats med en utbildning för förvaltare tillsammans med miljöenheten och expertis från bland annat Stockholms universitet. Under andra tertialet påbörjades den fysiska inventeringen som beräknas pågå till våren 2017. Projektets sluttidpunkt, med målet att uppnå en giftfri skolmiljö, är år 2020.

Beslut 23, mål och budget 2016-2018

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att under 2016 återkomma med förslag på fastighetsförsäljning under året i syfte att klara kommande investeringar med en bibehållen rimlig nivå på låneskulden.

Stadsledningskontoret jobbar med frågan. Se ärende 19 april 2016, Kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott KFKS 2016/269. Vi beräknar att ett förslag till beslut ska kunna läggas fram under hösten 2016.

Att göra en samlad markinventering och utarbeta en strategi för hur marken långsiktigt bör användas.

Arbetet har löpt på under året. Kartläggningen är inne i slutfasen. Planering för hur materialet och strategin ska redovisas pågår. Den tidigare redovisade tidplanen ligger fast.

Jenny Asmundsson
Fastighetsdirektör
Stadsledningskontoret

Björn Flygare
Controller Fastighet
Controllerenheten

2016-09-28

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2016/300

Kommunstyrelsen

Tertialbokslut 2 för år 2016 för Nacka kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige fastställer Nacka kommuns tertialbokslut 2 för 2016.

Sammanfattning

Läget för kommunens verksamhet och ekonomi bedöms som bra för perioden januari till augusti 2016. Det ekonomiska utfallet var 142 miljoner kronor, vilket var 89 kronor bättre än budget, och årsprognosen för 2016 är 152 miljoner kronor, vilket är 52 miljoner kronor bättre än budget. Prognosen för skatteintäkterna har försämrats sedan tertialbokslut 1 och är 14 miljoner kronor lägre än budget. Nämnderna lämnar en sammantagen årsprognos som överstiger budgeten med 50 miljoner kronor. Investeringsstakten är fortsatt låg och kommunens låneskuld har under perioden minskat med 150 miljoner kronor och uppgick i slutet av augusti till 550 miljoner kronor. Kommunens verksamhetsresultat bedöms som bra. Sjukfrånvaron bland kommunens medarbetare under perioden var 6 procent, vilket var 0,7 procentenheter högre än samma period 2015.

Ärendet

I detta ärende beskrivs kommunens ekonomiska utfall och resultat i verksamheterna för perioden januari till augusti samt lämnas en årsprognos för det ekonomiska utfallet för helåret 2016. Ärendet innehåller också en kortfattad beskrivning när det gäller utveckling av sjukfrånvaro bland kommunens medarbetare.

Stärkt ekonomi

Läget bedöms sammantaget som bra. Kommunens ekonomi har på flera sätt stärkts, såväl i jämförelse med läget vid tertial 1 som vid årsbokslutet för 2015. Trots att årsprognosen för kommunens skatteintäkter sänkts så har prognosen för helåret stärkts. Prognosen för helåret är ett årets resultat på 152 miljoner kronor, vilket är 52 miljoner kronor över budget. Den positiva avvikelsen beror framför allt på ett relativt stort sammantaget överskott för nämnderna – 50 miljoner kronor – där socialnämnden och natur- och trafiknämnden står för nästan 40 miljoner kronor. Överskotten beror bland annat på inflyttning i gruppbostad som försenats, på lägre kostnader för vinterunderhåll än budgeterat och på att planerade

investeringar skjutits framåt i tiden och kapitalkostnaderna därmed blivit lägre. Tre nämnder lämnar mindre negativa årsprognoser.

Kommunens realisationsvinster avviker också positivt mot budget, med 24 miljoner kronor. Det beror till största delen på försäljning av gamla Makaronifabriken på Kvarnholmen, som genomfördes under tertial 2.

Det prognostiserade resultatet innebär att kommunens nettokostnadsandel, d.v.s. kostnadernas andel av skatteintäkter och utjämning, kommer att uppgå till 97,4 procent 2016. Det är bättre nivå än 2015 och i linje med budget och målet för nyckeltalet, som är att nettokostnadsandelen ska vara lägre än 97,5 procent.

Investeringstakten är lägre än budgeterat. Nettoinvesteringarna uppgick för perioden januari till augusti till 327 miljoner kronor, vilket är 42 procent av den planerade investeringsnivån under 2016. Kommunens låneskuld är fortsatt låg, 550 miljoner kronor, en minskning med 150 miljoner kronor sedan ingången av 2016. Prognosen för kommunens soliditet vid årets slut är att den kommer att uppgå till 40,1 procent, vilket är en förbättring med 1,7 procentenheter sedan 2015.

En del av de prognostiserade överskotten beror på förseningar av olika slag, vilket kan ha negativa effekter på kommunens service till medborgarna. Under ett flertal år har investeringsstakten legat betydligt lägre än den planerade och beslutade investeringsnivån och fokus framöver bör vara att minska gapet mellan planerad och faktiskt investeringstakt.

Verksamhetsresultat

Samtliga nämnder bedömer sina verksamhetsresultat som bra. Mycket positivt är att Nacka år 2016 hamnade på tredje plats i Svenskt näringslivs kommunrankning av företagsklimat, efter Solna och Sollentuna.

De elever som gick ut årskurs nio vårterminen 2016 hade genomsnittligt meritvärde på 264, vilket innebär ytterligare förbättring jämfört med 2015, då meritvärdet i Nacka var högst i landet.

Det pågår ett mycket intensivt arbete med att ta fram bostäder för nyanlända personer som kommer till Nacka. Arbete sker med parallella spår, såväl kommunala som privata alternativ. I dagsläget saknas bostäder till 150 nyanlända som Nacka ska ta emot under november och december.

Sjukfrånvaro bland kommunens medarbetare

Sjukfrånvaron bland kommunens medarbetare fort-sätter att öka. Den totala sjukfrånvaron var 6,0 procent under perioden januari-juli 2016. Ökningen jämfört med samma period 2015 var störst när det gäller långtidssjukfrånvaron, och ökningen var större för kvinnor än

för män. Den högsta sjukfrånvaron, inom de större yrkesgrupperna, finns som tidigare inom vård- och omsorgsarbete samt skol- och förskolearbete.

Bilagor

Rapport Tertiälsbokslut 2 2016 för Nacka kommun

Eva Olin
Ekonomidirektör

Lisa Ståhlberg
Strateg

Tertialbokslut 2 2016 för Nacka kommun

Läget i korthet

Hög tillväxt i riket men försvagad skatteprognos

Den svenska ekonomin befinner sig i en högkonjunktur. Ekonomin utvecklades mycket starkt under 2015. Utvecklingen var något svagare under första halvan av 2016, men nedgången bedöms vara tillfällig och högkonjunktoren fortsätter sannolikt under resterande 2016 och under 2017. Den senaste prognosen från SKL är att BNP kommer att öka med 3 procent under 2016. I den senaste skatteprognosen från Sveriges kommuner och landsting gjordes dock en ganska kraftigt nedskrivning av skatteprognosen, vilken beror på att lönesumman utvecklas svagare än vad man tidigare trott. Antalet arbetade timmar står sig dock. För Nacka kommuns del innebär det att prognosen för skatteintäkter och utjämning för 2016 är 14 miljoner kronor lägre än budgeterat, och 24 miljoner lägre än vad som prognostiserades i samband med bokslutet för tertial 1 2016.

Något lägre befolkningstillväxt än prognos

Folkmängden i Nacka ökade från 98 000 vid årsskiftet 2015/16 till ungefär 98 800 personer i slutet av augusti. Det är en något svagare tillväxt en prognostiserat och folkmängden kommer med största sannolikhet inte att passera 100 000 invånare under 2016, som tidigare prognostiserat. Enligt byggplanerna kommer dock många nya bostäder bli inflyttningsklara i slutet av året och en stor del av folkökningen under 2016 beräknas därmed ske i slutet av året. Exempelvis kommer bostäder i flerbostadshus att färdigställas i Finnboda, Ältadalen, Tollare och Orminge centrum.

Bostäder till nyanlända en utmaning

Bedömningen av hur många asylsökande personer som väntas komma till Sverige under 2016 har sänkts kraftigt, sedan den nya lagen om begränsade uppehållstillstånd infördes. Tidigare prognos på 100 000 asylsökande 2016 har sänkts till 34 500. Nacka har till och med den 15 augusti i år tagit emot 45 personer på anvisning från Arbetsförmedlingen och 29 kvotflyktingar på anvisning från Migrationsverket, totalt

73 personer. Totalt under 2016 kommer Nacka att ta emot ungefär 360 personer som flytt från krig och konflikter och som beviljats permanent uppehållstillstånd. Det är en stor utmaning att finna boendelösningar för dessa personer, en utmaning som Nacka delar med många av länets kommuner. Under januari-augusti tog Nacka emot sex ensamkommande barn. Nu ansvarar kommunen för 328 ensamkommande barn.

Ekonomi i balans

Trots den försämrade prognosen när det gäller kommunens skatteintäkter 2016 så har prognosen för kommunens resultat förbättrats sedan bokslutet för tertial 1. Utfallet för perioden januari-augusti var 142 miljoner kronor, vilket var 89 miljoner kronor bättre än budget. Årsprognosen för kommunen är ett resultat på 152 miljoner kronor, vilket är 52 miljoner kronor högre än budget. Det som främst bidrar till budgetavvikelsen är att flera nämnder lämnar prognoser på överskott. Den sammantagna avvikelse för nämnderna är 50 miljoner kronor, där socialnämnden och natur- och trafiknämnden står för nästan 40 miljoner kronor. Överskotten beror bland annat på inflyttning i gruppbostad som försenats, på lägre kostnader för vinterunderhåll än budgeterat och på att planerade investeringar skjutits framåt i tiden och kapitalkostnaderna därmed blivit lägre. Tre nämnder lämnar mindre negativa årsprognoser.

Kommunens realisationsvinster avviker också positivt mot budget, med 24 miljoner kronor. Det beror till största delen på försäljning av gamla Makaronifabriken på Kvarnholmen, som genomfördes under tertial 2.

Det prognostiserade resultatet innebär att kommunens nettokostnadsandel, d.v.s. kostnadernas andel av skatteintäkter och utjämning, kommer att uppgå till 97,4 procent. Det är bättre nivå än 2015 och i linje med budget och målet för nyckeltalet, som är att nettokostnadsandelen ska vara lägre än 97,5 procent.

Investeringsstakten är lägre än budgeterat. Nettoinvesteringarna uppgick för perioden januari till augusti till

327 miljoner kronor, vilket är 42 procent av den planerade investeringsnivån under 2016. Kommunens låneskuld är fortsatt låg, 550 miljoner kronor, en minskning med 150 miljoner kronor sedan ingången av 2016.

Verksamhetsresultat

Samtliga nämnder bedömer sina verksamhetsresultat som bra. Mycket positivt är att Nacka år 2016 hamnade på tredje plats i Svenskt näringslivs kommunranking av företagsklimat, efter Solna och Sollentuna. Syftet med rankingen är att visa var i landet det är bäst att starta och driva företag. Rankingen innehåller totalt 18 faktorer som viktas olika tungt.

De elever som gick ut årskurs nio vårterminen 2016 hade genomsnittligt meritvärde på 264, vilket innebär ytterligare förbättring jämfört med 2015, då meritvärdet i Nacka var högst i landet. Andelen elever som fick sitt förstahandsval till skola hösten 2016 var 87 procent, vilket är under målnivån, och arbete pågår med att hitta sätt att förbättra situationen.

Det pågår ett mycket intensivt arbete med att ta fram bostäder för nyanlända personer som kommer till Nacka. Arbete sker med parallella spår, såväl kommunala som privata alternativ. I dagsläget saknas bostäder till 150 nyanlända som Nacka ska ta emot under november och december.

Resultat från nationella brukarundersökningen inom äldreomsorgen som har publicerats under perioden visade att 92 procent är nöjda med hemtjänsten i sin helhet. Nacka kommun rankas nr 100 av 261 kommuner. När det gäller särskilt boende är 88 procent nöjda, vilket rankar Nacka kommun nr 42 av 261 kommuner.

God ekonomisk hushållning

Kommunen bedöms ha en fortsatt god ekonomisk hushållning. Verksamhetsresultaten är fortsatt goda. Endast två nämnder lämnar ekonomiska årsprognoser på mindre underskott, vilket är mycket positivt och visar på en ökade ekonomisk medvetenhet och

kostnadskontroll i många av kommunens verksamheter. Låneskulden är fortsatt låg och viktiga finansiella nyckeltal såsom nettokostnadsandelen och soliditet utvecklas i en positiv riktning.

En del av de prognostiserade överskotten beror dock på förseningar av olika slag, vilket kan ha negativa effekter på kommunens service till medborgarna. Det handlar exempelvis om inflyttning i en gruppbostad för personer med funktionsnedsättning som inte blivit av som planerat och investeringar som inte gjorts i den takt som planerat. Under ett flertal år har investeringstakten legat betydligt lägre än den planerade och beslutade investeringsnivån och fokus framöver bör vara att minska gapet mellan planerad och faktiskt investeringstakt.

Det finns ett antal risker när det gäller kommunens resultat. Antalet hushåll med ekonomiskt bistånd ökar och likaså kostnaderna per hushåll. Vidare är det ett fortsatt högt och stigande antal äldre personer från andra kommuner som ansöker om plats i Nackas särskilda boenden. Inom gymnasieskolan har kostnaderna för de nyanlända eleverna som går språkintruktionsprogram ökat och kommunen får inte full kostnadstäckning via statsbidrag för det.

Den 11 juni invigdes Kvarnholmsförbindelsen, ett viktigt steg för att knyta ihop Nacka stad. Den 21 juni öppnades bron för gång-, cykel- och motortrafik. Invigningsdagen inleddes med Kvarnholmsrännan - barnen blev först över bron och in i tunneln. Drygt 300 barn med spring i benen deltog i loppet.

Sjukfrånvaro bland kommunens medarbetare

Sjukfrånvaron bland kommunens medarbetare fortsätter att öka. Den totala sjukfrånvaron var 6,0 procent under perioden januari-juli 2016. Ökningen jämfört med samma period 2015 var störst när det gäller långtidssjukfrånvaron, och ökningen var större för kvinnor än för män. Den högsta sjukfrånvaron, inom de större yrkesgrupperna, finns precis som tidigare inom vård- och omsorgsarbete samt skol- och förskolearbete.

Åtgärder för att sänka sjukfrånvaron

Kommunens arbete med att sänka sjukfrånvaron har intensifieras under året genom de nya utbildningar som genomförs löpande för alla chefer och skyddsombud i den nya föreskriften, *Organisatorisk och social arbetsmiljö*, som trädde i kraft 31 mars i år. Syftet med utbildningen är att stärka chefers och skyddsombudens kunskap i att främja hälsa, identifiera tidiga signaler på ohälsa och utveckla värdegrundsarbetet som en naturlig del i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Från i vår har även en ny form av rehabiliteringsutbildning genomförts för chefer tillsammans med företagshälsovården och Försäkringskassan med fokus på effektiv rehabilitering och förebyggande insatser för att främja hälsa och låga sjuktal.

Sjukfrånvaro bland kommunens medarbetare

	Jan-april 2016	Jan-april 2015 (i %-enheter)	Förändring
Total sjukfrånvaro	6,0	5,3	0,7
<i>kvinnor</i>	6,8	5,9	0,9
<i>män</i>	3,9	3,6	0,3
Korttidssjukfrånvaro	3,8	3,4	0,4
<i>kvinnor</i>	4,1	3,7	0,4
<i>män</i>	2,7	3,0	-0,3
Andel långtidssjukfrånvaro av total sjukfrånvaro	37,9	36,6	1,3
<i>kvinnor</i>	39,5	37,6	1,9
<i>män</i>	29,4	31,3	-1,9

Fler åtgärder med fokus på effektiv rehabilitering, minskad korttidssjukfrånvaro och hälsoinspiration lanseras successivt under året och planeras tillsammans med kommunens huvudskyddsombud och fackliga företrädare. Ett utvecklingsarbete drivs även av kommunens HR-specialister för att utveckla chefsstödet vid rehabilitering och kvalitetssäkra de åtgärder i rehabiliteringsprocessen som chefer ansvarar för att driva med fokus på målinriktad och effektiv rehabilitering. För att understödja utveckling av attraktiva enheter med god och hälsosam arbetsmiljö, ett hållbart medarbetarengagemang, hälsa och låga sjuktal satsar kommunen fr om i höst på en ny arbetsmiljöutbildning som riktas till chefer och skyddsombud. Utbildningen har utvecklats av Sunt arbetsliv på uppdrag av SKL och de fackliga organisationerna och har stöd i forskning. Utbildningen vidareutvecklas och genomförs av kommunens HR-utvecklare i samverkan med huvudskyddsombud och fackliga företrädare.

Nacka relativt låga sjuktal jämfört med andra

De senaste sju åren har Nacka kommun haft näst lägst total sjukfrånvaro i länet. Den totala sjukfrånvaron uppgick till 5,4 procent 2015. Motsvarande siffra för länet är 7,2 procent. Andel långtidssjukfrånvaro av den totala sjukfrånvaron uppgick till 35,3 procent 2015. Andel långtidssjukfrånvaro av den totala sjukfrånvaron i länet uppgick till 48,8 procent 2015. Utvecklingen i Nacka i jämförelse med länet 2016 redovisas i årsbokslutet.

Sjukfrånvaro större yrkesgrupper

	Jan- april 2016	Jan- april 2015	Förän- dring %- enheter
Total sjukfrånvaro för:			
medarbetare inom vård och omsorg	8,1	8,4	-0,3
medarbetare inom förskola och skola	6,2	5,6	0,6

Ekonomisk analys

Utfall för perioden

Utfallet för perioden januari-augusti 2016 var 142 miljoner kronor, vilket var 89 miljoner kronor bättre än budget för perioden som uppgår till 52 miljoner kronor.

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter avviker positivt för perioden med 30 miljoner, vilket är 3 procent bättre än budget. I jämförelse med samma period förra året är intäkterna 257 mnkr högre. Att intäkterna är så mycket högre än föregående år beror främst på statsbidragsersättningar från Migrationsverket för flyktingmottagande. Avvikelsen jämfört med budget beror främst på högre intäkter från försäljningar av mark och byggnader än budgeterat. I övrigt är det inga större skillnader jämfört med budget.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader är 48 miljoner eller en procent lägre jämfört med budget men 8 procent högre om man jämför med samma period förra året. Lägre kostnader finns för vinterunderhåll eftersom det var en mild vinter, underhåll av parker och vägar har blivit försenade och därmed inte kostat så mycket som beräknat. Det är också lägre kostnader inom socialnämndens område eftersom ett planerat gruppboende inte öppnat som planerat. Tills skillnad från tidigare år har kostnader för insatser inom socialnämndens verksamheter varit något lägre än beräknat. Kostnader för flyktingmottagandet är lägre än budgeterat.

Resultaträkning

Mnkr	Januari-augusti 2016				Helår 2016		
	Not	Utfall	Budget	Avvikelse	Årsprognos	Årsbudget	Avvikelse
Verksamhetens intäkter		965	936	30	1 421	1 401	20
Verksamhetens kostnader		-3 905	-3 953	48	-5 911	-5 927	17
Avskrivningar		-142	-155	13	-215	-232	17
Verksamhetens nettokostnader		-3 082	-3 173	91	-4 705	-4 759	53
Skatteintäkter	1	3 315	3 327	-12	4 976	4 990	-14
Generella statsbidrag och utjämning	2	-68	-71	3	-102	-106	4
Finansiella intäkter	3	-1	2	-3	20	25	-4
Finansiella kostnader	4	-22	-33	11	-37	-50	13
Årets resultat		142	52	89	152	100	52

Den största kostnadsposten i kommunen är lönekostnaden som uppgår till 1,1 miljarder kronor vilket är 4 miljoner kronor lägre än budget. Lönekostnader har ökat med 66 miljoner kronor jämfört med samma period föregående år vilket är en ökning med drygt sex procent.

Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning

Skatteintäkter och generella statsbidrag och utjämning var under januari-augusti cirka 9 miljoner kronor lägre än budgeterat, varav skatteintäkter -11,9 miljoner kronor och generella statsbidrag +2,6 miljoner kronor. Skatteprognosen har försämrats sedan tertial 1, då periodens resultat var +4 miljoner kronor. Efter att 98,7 procent av deklARATIONERNA för 2015 är granskade prognostiseras nu slutavräkningen för 2015 bli 7,6 miljoner kronor lägre än i tertialrapport 1, vilket till fullo påverkar skatteintäkterna för innevarande period. Även 2016 års slutavräkning är nedskrivna – med drygt 16 miljoner kronor – vilket påverkar periodens resultat med cirka 11 miljoner kronor.

Årsprognosen för skatter och generella statsbidrag är ett underskott jämfört med budget på 10 miljoner kronor och har därmed försämrats med 24 miljoner kronor jämfört med tertial 1.

Skatteintäkterna beräknas bli 4,98 miljarder kronor, vilket är 14 miljoner kronor lägre än budget. Enligt den senaste prognosen från Sveriges kommuner och landsting (SKL) minskar skatteunderlaget, trots att antalet timmar ligger i linje med tidigare prognos. Det beror på att timlönerna inte ökat i den omfattning som tidigare beräknats.

De generella statsbidraget ger en positiv avvikelse på drygt 4 miljoner kronor jämfört med budget. Det generella statsbidraget för flyktingmottagande bidrar till den positiva avvikelsen medan främst kostnadsutjämnings, men även fastighetsavgiften, medför en negativ avvikelse.

Samlad årsprognos för kommunen

Den samlade årsprognosen för kommunen uppgår till 152 miljoner kronor, vilket är 52 miljoner kronor bättre än budget. De allra flesta nämnder och verksamheter har en ekonomi i balans med budget. Några nämnder har stora prognosticerade överskott, socialnämnden 19 miljoner kronor som avser lägre kostnader för gruppboende LSS och lägre kostnader för individ och familjeomsorgen för vuxna. Några dyrare placeringar är avslutade och placeringar inom institutionsvård har blivit färre.

Utfall och årsprognos per verksamhet/nämnd

Mnkr		Utfall		Avvikelse	Avvikelse årsprognos	
		2016-08	Budget 2016-08		T 2/års-	budget
Kommunstyrelsen totalt	●	-50	-88	38	11	
Kommunfullmäktige (KS)	●	-3	-4	1	0	
<i>varav revision</i>	●	-1	-1	0	0	
Kommunstyrelsen (KS)	●	-37	-42	5	10	
<i>varav tunnelbanan</i>	●	-3	-13	10	10	
Stadsledning & stödenheter (KS)	●	-64	-61	-4	0	
Södertörnsbrandförsvaret (KS)	●	-12	-12	0	0	
Fastighetsutveckling (KS)	▲	2	2	0	-11	
Lokalenheten (KS)	●	33	15	18	13	
M&H enheter (KS)	●	4	0	4	0	
Välfärd skola (KS)	●	11	1	10	0	
Välfärd samhällsservice (KS)	●	0	0	0	-1	
Arbets- och företagsnämnden	▲	-120	-119	-1	-3	
Fritidsnämnden	●	-89	-93	4	4	
Kulturnämnden	▲	-86	-86	-1	-2	
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	●	-20	-21	1	0	
Natur- och trafiknämnden	●	-130	-152	22	18	
Socialnämnden	●	-445	-457	12	19	
Utbildningsnämnden	●	-1 716	-1 722	6	2	
Äldrenämnden	●	-482	-478	-4	2	
Överförmyndarnämnden	●	-5	-5	0	0	
Finansförvaltningen (skatter, finans, pensioner, reavinster)	●	3 312	3 298	14	1	
Summa Nacka kommun	●	142	52	89	52	

● Årsprognos i linje med eller bättre än budget
▲ Negativ årsprognos jfr budget

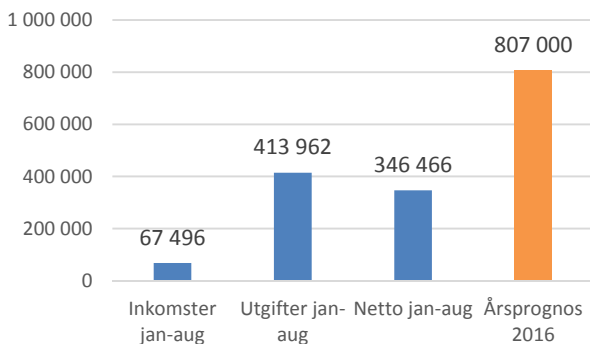
Natur- och trafiknämndens årsprognos på +18 miljoner kronor avser lägre avskrivningskostnader eftersom planerade investeringar inte blivit av eller är förskjutna framåt i tiden. Även kostnaderna för underhållsarbete på vägar och parker har blivit lägre på grund av förseningar. Sammantaget är årsprognoserna för nämnder och verksamheter 50 miljoner kronor bättre än budget.

Endast ett fåtal nämnder och verksamheter ser ut att få underskott. Inom fastighetsutveckling finns ett befarat underskott på 11 miljoner kronor som avser saneringskostnader som en följd av ombyggnationen av vägar i området där Tvärbanans förlängning till Sickla byggs. Kulturnämndens årsprognos på -2 miljoner kronor avser högre efterfrågan på musikskola. Arbets- och företagsnämndens årsprognos på -3 miljoner kronor avser högre kostnader för ekonomiskt bistånd.

Investeringsverksamheten

Under perioden januari till augusti uppgick nettoinvesteringarna till 346 miljoner kronor, med inkomster på 68 miljoner kronor och utgifter på 414 miljoner kronor. Det motsvarar 43 procent av den preliminära årsprognosen på 807 miljoner kronor, som nämnderna lämnat.

Utfall och årsprognos för nettoinvesteringar (Tkr)

Fastighetsområdet, natur- och trafiknämnden och exploateringsverksamheten tillsammans står för 324 miljoner kronor, 94 procent av det totala utfallet. Motsvarande period föregående år uppgick nettoinvesteringarna totalt till 387 miljoner kronor då stora inkomster (gatukostnadsersättningar) på 81 miljoner kronor för Älgö påverkade det låga utfallet.

Det låga investeringsnettot finns främst inom fastighetsområdet och inom natur och trafiknämnden. Förklaringen från dessa verksamheter är att det saknas resurser för både personal och maskiner för att genomföra årets investeringar i den takt som planerad. Inom fastighetsområdet finns flertal mindre projekt som har förskjutits, till exempel projekt för byte av oljeeldade värmeanläggningar för 10 miljoner kronor och ombyggnad av tillfälliga bostäder på Kockstorpsvägen på 5 miljoner kronor som inte kunnat genomföras i år som planerad.

Inom natur- och trafiknämnden på vägenheten har Tattbybron på 12 miljoner kronor och ombyggnad av Kvarnholmsvägen med 10 miljoner kronor blivit försenade. Inom park och natur har investeringspro

jektet som omfattar strandpromenaden mellan Marinstaden och Nacka båtklubb senarelagts på grund av att servitutsavtal inte kunnat tecknas mellan Nacka kommun och Skanska/HSB.

Utepaket med lekplatser har förskjutits något i tid, dock beräknas alla delprojekt vara klara inom den utsatta tidsperioden till och med år 2018. Älta strandnära park etapp 2 skjuts upp till 2017 i avvaktan på förstärkning av projektledaresurser. Utepaketet näridrottsplatser 2016-2018, på sex miljoner kronor, har ännu inte påbörjats. En samordning mellan huvudmännen för kvartersmark och allmän platsmark är nödvändig för ett bra genomförande av projektet.

Utepaketet Konstgräs Fisksätra är planerad att genomföras under 2017 på befintlig grusplan i gröna dalen. Utepaketet konstgräs bollplaner 2016-2018, på tre miljoner kronor, har påbörjats i liten skala.

Stora investeringar under 2016

Fastighetsområdet redovisar ett utfall på 123 miljoner kronor. Största investeringsutgifterna under året avser anskaffning av bostäder för sociala behov samt om- tillbyggnad av skolor och förskolor, exempelvis:

- Kommunalvägen 7, tillfälliga bostäder, 12 miljoner kronor
- Kummelnäs 6:22 inlösen av mark, 9 miljoner kronor
- Förvärv av bostadsrätter för sociala ändamål, 7 miljoner kronor
- Förvärv av villafastighet för sociala ändamål, 5 miljoner kronor
- Lotsens förskola, Galärvägen, 11 miljoner kronor, med budget på 65,5 miljoner kronor och totalt upparbetat 70 miljoner kronor. Boo gårds nya förskola öppnades hösten 2016. Den nya förskolan ersätter den tidigare paviljonglösningen vid Boo Gårds skola. Förskolans åtta avdelningar kan ta emot 160 barn. Förskolan är Nacka kommuns första Miljöbyggnad med nivå silver.
- Myrsjöskolans ombyggnad, 10 miljoner kronor med budget på 166 miljoner kronor. Under våren 2016 projekterades en ny byggnad för elever F-6. Den nya byggnaden ska

ersätta nuvarande byggnad, Rödmyran, och samtliga paviljonger. Den nya byggnaden

byggs i två plan och beräknas vara klar till höstterminen 2018.

- Utskogens förskola nybyggnation, 6 miljoner kronor, med budget på 65 miljoner kronor. Den nya förskolan ersätter äldre lokaler vid Borgvallaskolan. Förskolans åtta avdelningar kan ta emot 160 barn. Markarbeten och VA pågår, stomresning i oktober, inflyttning för barnen sker hösten 2017. Förskolan blir Nacka kommuns första Miljöbyggnad med nivå guld.
- Strandparkens förskola lokalanpassning, 5 miljoner kronor
- Långsjöns förskola, återuppbyggnad, 3 miljoner kronor

Konvertering av värmeanläggningar och energibesparingsåtgärder har investerats med 7 miljoner kronor respektive 4 miljoner kronor. Anskaffning om driftövervakningssystem finns utgifter om 7 miljoner kronor.

Exempel färdigställt projekt inom fastighetsområdet

Myrsjöskolan kök med budget på 15 miljoner kronor och utfall på 16 miljoner kronor. Myrsjöskolans elevantal har ökat mycket de senaste åren och köket och matsalen behövde därför en upprustning. Köket har byggts ut och kan idag leverera 1 400 portioner. Matsalen har renoverats och skolan har fått en ny lösning för sopsortering.

Natur- och trafiknämnden har ett utfall på 56 miljoner kronor för perioden. De största utgifterna finns i

- reinvesteringar i vägledning med 11 miljoner kronor (vatten- och avlopp)
- ombyggnation av pumpstationer, t.ex. i Fannydal och vid Bastusjön, 7 miljoner kronor (vatten- och avlopp)
- reinvesteringar för vägnät och gatubelysning 5 miljoner kronor vardera
- konstruktionsbyggnader för broar 4 miljoner kronor

- tillgänglighet och istandsättning parkmark 3 miljoner kronor.
- tillbyggnad återvinningscentral om 3 miljoner kronor (Avfallsverket)
- lekplatser 1 miljon kronor

Vatten och avlopp

Totalprognosen under 2016 för VA-verksamheternas investeringar är nu nere i 57,5 miljoner kronor, vilket är ca 17,2 miljoner kronor lägre än i T1. Detta är drygt 20 miljoner kronor högre än föregående års prognos i T2. Ansvaret och uppföljningen av dessa investeringar har från 1 september övergått till Nacka vatten AB enligt beslut i kommunfullmäktige.

Avfall

Avfallsverket investeringsprognos är relativt osäker. Bedömningen är att 2 av projekten kommer att genomföras under 2016, till en kostnad av 9,7 miljoner kronor. En viss osäkerhet finns i båda ÅVC-projekten. Mini-ÅVC Älta kan komma att senareläggas beroende på bygglovshantering, bedömning av arkitektoniska och estetiska krav. Bedömningen är att arbetet inte kommer kunna komma igång förrän tidigast i december 2016. Projektet tillfällig ÅVC:s tillfälliga bygglov för ÅVC i Boo har nu vunnit laga kraft. Markarbeten har påbörjats och en smidigare konstruktion utan permanenta byggnationer har tagits fram. Alla delar kommer att kunna flyttas vilket leder till förenkling att återställa marken och till lägre kostnader. Tidsprognosen är fortfarande osäker, men bedömningen är att anläggningen ska vara klar i slutet av 2016. Ansvaret och uppföljningen av dessa investeringar har från 1 september övergått till Nacka vatten AB enligt beslut i kommunfullmäktige.

Exploateringsverksamheten sluter perioden med utfall på 145 miljoner kronor. De största utgifterna finns för

- Kvarnholmsförbindelsen 46 miljoner kronor, upparbetad totalt 201 miljoner kronor
- Norra Skuru med 15 miljoner kronor, upparbetad totalt 41 miljoner kronor
- Området Sickla samt upphöjning av Saltsjöbanan 6 miljoner kronor vardera.
- Områden kring Ältadalen och i Ältacentrum etapp A och B 5 miljoner kronor
- Orminge området med 2 miljoner kronor

Stora inkomster i form av gatukostnadsersättningar och anslutningsavgifter finns för Södra Hedvikslund, 13 miljoner kronor, Områden i Älta, 7 miljoner kronor och Finnboda varv 5 miljoner kronor.

Preliminär årsprognos 2016 totalt för kommunen

Den preliminära årsprognosen för nettoinvesteringarna från nämnderna är 807 miljoner kronor, vilket är 154 miljoner kronor lägre än årsprognosen vid tertial 1. Den lägre prognosen beror på att flera av de pågående projekten har senarelagts till kommande år på grund av resursbrist både på personal och på maskiner. Prognoserna fördelar sig på fastighetsområdet 352 miljoner kronor, natur- och trafiknämnden 117 miljoner kronor, exploateringsverksamheten 300 miljoner kronor, och övriga verksamheter 38 miljoner kronor. Den årsprognosen för nettoinvesteringar som nämnderna inlämnat ligger betydligt högre än genomsnittet för de senaste fem åren om 600 miljoner kronor. En övergripande sammanvägd bedömning är att investeringarna kommer att landa runt 650 miljoner kronor vid årets slut.

Kommunens helägda aktiebolag

Kommunen har fyra helägda dotterbolag, som ingår i stadshuskoncernen. Det ekonomiska utfallet för koncernens bolag jämfört med budget visas i tabellen nedan. Utfallet avser rörelseresultatet före skatt.

Kommunens bolag (tusentals kronor)	Utfall jan- aug 2016	Årsbudget 2016	Årspro- gnos 2016
Nacka Energi AB	23 400	30 500	30 500
Nacka Stadshus AB	0	0	0
Nacka Vatten AB	0	0	0
Nysätra Fastighets AB	1 500	1 500	1 500

En fortsatt aktiv finansförvaltning

Kommunen fortsätter under 2016 sitt aktiva arbete med att utveckla finansförvaltningen. Finansgruppen, där ekonomidirektör, budgetchef, controller redovisning och kassafunktionen deltar, träffas minst en gång i månaden för genomgång av kommande likviditetsbehov. Med utgångspunkt från likviditetsprognosen, till stor del baserad på information från verksamheten, beslutas vilka upplåningar eller placeringar som ska genomföras för perioden. Under perioden

januari till augusti har kommunen vid åtta tillfällen gjort certifikatupplåning med elva affärer som följd samt två placeringar. Samtliga upptagna certifikatlån är en refinansiering för lån som förfallit, medan placeringar är en utökning. Ingen obligationsupplåning har genomförts.

Under hösten 2015 genomförde revisorerna (Ernst & Young) en granskning av finanshanteringen. De noterade särskilt att processen för att bedöma prognostiserade likviditetsflöden har förbättrats väsentligt under senare tid, men pekade på andra utvecklingsområden. Vissa åtgärder har genomförts såsom uppdatering av delegationsordning, rutiner för delegationsbeslut samt utveckling av säkringsredovisning, medan arbetet kring uppdatering av reglementet kring medelsförvaltning pågår.

Finansiella nyckeltal

De fyra finansiella nyckeltal som kommunen följer för att utvärdera god ekonomisk hushållning är nettokostnadsandelen, soliditet, självfinansieringsgrad av investeringar samt låneskulden. Nyckeltalen utvecklas i huvudsak positivt. Med det prognostiserade resultatet för 2016 kommer nettokostnadsandelen – d.v.s. kommunens kostnader i relation till skatteintäkter och utjämning – vara 97,4 procent. Det ligger i nivå med målet (97,5 procent) och är en förbättring sedan 2015.

Prognosen för kommunens soliditet är att den kommer att uppgå till 40,1 procent vid årets slut, vilket är en förbättring sedan årsbokslutet för 2015 då den uppgick till 38,4 procent. Även soliditet inklusive ansvarsförbindelser förbättras, från 15,9 till 18,3 procent. Självfinansieringsgraden av investeringar förväntas bli 48,7 procent, vilket är en något lägre nivå än målsättningen och också lägre än 2015. Då uppgick den till 80 procent. Den höga nivån 2015 berodde på att kapitalinkomsterna då var ovanligt höga.

Finansrapport

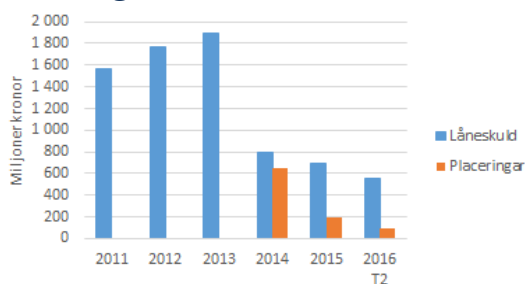
Kommunens hade ett negativt saldo på likvidkontona den 31 augusti 2016, på 3,8 miljoner kronor samt en

checkkredit på 1 miljard kronor. I syfte att diversifiera låneportföljen har kommunen tillgång till flera lånealternativ såsom ett obligationsprogram (Medium Term Note program) som uppgår till 1 miljard kronor, varav 300 miljoner nyttjats, och ett certifikatprogram som uppgår till 1 miljard kronor, varav 250 miljoner har nyttjats. Genom att fortfarande vara aktiv och närvarande på marknaden säkerställer Nacka att investerarna fortsätter att ha intresse av att finansiera kommunens verksamhet till bästa villkor.

Kommunens överskottslikvid på 100 miljoner kronor den sista augusti var placerad hos Swedbank i deposit med förfall om 6 månader (september med ränta 0,12 procent). Placeringar har minskats med 150 miljoner jämfört med tertial 1. Enligt plan skulle likvida medel från de placeringar som faller ut under året finansiera planerade investeringar. Investeringstakten har dock varit lägre än planerat, vilket medfört överskottslikviditet. Överskottslikviditet är i nuläget inte längre möjligt att placera till positiv ränta i de finansiella marknaderna till den risknivå som kommunen fastställt i sitt reglemente. Kommunens låneskuld har i stället minskats med 150 miljoner jämfört med tertial 1 och låg i slutet av tertial 2 på 550 miljoner kronor. Detta har möjliggjorts genom att swappar stängts med motsvarande belopp för att på så vis bibehålla balansen mellan låne- och derivatvolym. Swapparna uppgår nu till 550 miljoner kronor.

Utveckling av kommunens låneskuld

Kommunens låneskuld är nu den lägsta på mer än 5 år. Under 2014 genomfördes en fastighetsförsäljning vilket medförde en kraftig sänkning av låneskulden. Överskottslikvid uppstod, vilket placerades kortsiktigt för att användas vid investeringar i stället för upplåning. Låneskulden har fortsatt att minska ytterligare under 2015 och 2016 och uppgår nu till 550 miljoner kronor. Den låga låneskulden är en god plattform inför framtiden, då lånebehovet återigen förväntas öka till följd av kommunens ökade befolkningstillväxt.

I februari sänkte Riksbanken reporäntan till den historiskt lägsta nivån, -0,5 procent. Först under andra halvåret av 2017 bedömer nu Riksbankens direktion (mötet från i början av september) att det är lämpligt att långsamt börja höja räntan. Stressen på de finansiella marknaderna (Brexit m.m.) pressade räntorna till ännu mer extrema nivåer i början av sommaren.

Kommunens certifikatupplåningar under sommaren har skett till än mer negativ ränta genom att såväl stibor som marginalerna fallit. Marginalerna (0,17 procent) har minskat jämfört med årsskiftet (0,27 procent) och ligger även något under motsvarande period förra året (0,19 procent).

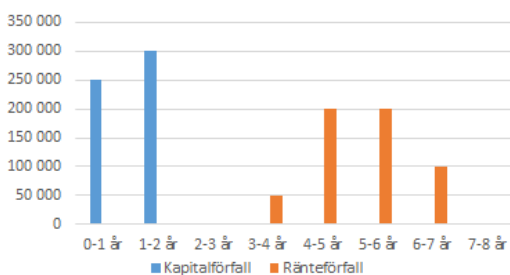
Nuvarande externa skuldsättning (exkl. utnyttjandet av checkkrediten hos Nordea)

	Policy	31/8 2016	30/4 2016	31/12 2015	31/8 2015
Nettoskuld (tkr)		550 000	700 000	700 000	700 000
Derivatvolym (% av skuld)		100%	100%	100%	100%
Ränta		2,55%	2,45%	2,46%	2,27%
Marginal		0,17%	0,21%	0,27%	0,19%
Ränterisk (12 mån, tkr)		0	0	0	0
Räntekostnad (12 mån, tkr)		14 270 625	17 606 000	17 688 350	16 317 000
Räntebindningstid (år)	1-5 år	4,90	4,75	5,05	5,46
Räntebindning (<1 år)	Max50%	0%	0%	0%	0%
Kapitalbindningstid (år)		0,65	0,79	0,84	0,99
Kapitalbindning (<1 år)	Max50%	45%	57%	57%	57%
Antal lån		5	6	8	6
Största långivare		Danskebank	Danske Bank	Danske Bank	Danske Bank
Största långivare (andel)	Max50%	64%	50%	63%	63%
Största derivatmotpart		Nordea	Nordea	Nordea	Nordea
Största derivatmotpart (andel)		64%	57%	57%	57%

Den genomsnittliga räntan uppgår till 2,55 procent, vilket är högre än motsvarande period förra året.

Det som drar upp snitträntan är främst de utestående ränteswapparna som uppgår till totalt 550 miljoner kronor. Exkluderas dessa skulle den genomsnittliga räntan varit -0,06 procent vilket är något lägre än i tertial 2 (-0,05 procent). Placeringarna har skett till positiv ränta. Att Nacka kan finansieras sig billigt på kapitalmarknaden är viktigt för framtiden då kommunen, för att klara framtida investeringsbehov till följd av den ökade tillväxten av kommunens befolkning, åter förväntas öka sin skuldsättning. Den kraftiga minskningen av låneskulden under det senaste 1-2 åren medför att portföljen bidrar till att andelen långivare ligger utanför ramarna (max 50 procent), en lägre upplåningsvolym gör att varje upplåning påverkar i högre grad.

Danske bank är på balansdagen störst långivare (64 procent) vilket överstiger ramarna, upphandlingen styrs av lägsta räntevillkor. Räntebindningstiden låg, som vid årsskiftet, något över ramarna 1-5 år, faller nu inom 4,9 år. Andelen certifikatlån har sedan tertial 1 minskats och bidrar till att kapitalbindning nu hamnar inom ramarna. I följande diagram framgår fördelningen mellan ränte- och kapitalbindning det vill säga när nästa ränteomsättning respektive kapitalförfall sker.

Kapitalbindningen ligger inom 1-2 år vilket är naturligt då stor delar av portföljen är finansierat kort (3 månader) via certifikatprogrammet samt övrig finansiering på 300 miljoner kronor är obligation som har drygt 1 år i återstående löptid. Räntebindningen har skapats med hjälp av ränteswappar, totalt 550 miljoner kronor, som innebär att en fast ränta betalas med löptider till 2022. Jämfört med tertial 2 har swappar (150 miljoner) som förfallit närmast i tid stängts.

Nacka tillämpar säkringsredovisning och erforderlig dokumentation är framtagen vilken beskriver strategier, säkringsrelationer och effektivitetsmätning. Säkringen i låneportföljen har effektivitetstestats och bedöms vara uppfylld.

Vi ser ett fortsatt stort intresse från investerarna när det gäller placering i kommunpapper. Emissioner av certifikat har sänkt finansieringskostnaderna väsentligt för kommunen och vi ser fortsatt ett mycket stort intresse. I kapitalmarknaden, har den stöbor som fixas gällt, vilket innebär att Nacka i flera emissioner har finansierat sig till negativ ränta. I utestående obligationslån betalas emellertid marginalen på 0,19 procent givet att stöbor är fastställt till 0 procent.

Motpartsfordelning

Kommunen har arbetat aktivt med alla banker för att säkerställa en god spridning av krediterna. I nuläget kvarstår enbart kapitalmarknadsfinansiering fördelat på följande motparter. I augusti har såväl lånevolymer minskat och swappar stängts med 150 miljoner kronor.

Motpartstabell						
(Tkr)	Nominellt (lån)	Relativt (lån)	Antal	Nominellt (derivat)	Relativt (derivat)	Antal
Danske bank	350 000	50%	3			
Handelsbanken	275 000	39%	2	100 000	14%	1
Nordea				400 000	57%	4
SEB				100 000	14%	1
Swedbank	75 000	11%	1	100 000	14%	1
Summa	700 000	100%	6	700 000	100%	7

Nämndernas analys

I detta avsnitt sammanfattas nämndernas tertialbokslut och nämndernas samlade bedömning av verksamhetsresultaten och insatta resurser redovisas.

Kommunstyrelsen

Verksamhet *Utmärkt* ●

För kommunstyrelsens verksamhet har få mätningar genomförts under årets åtta första månader. De flesta mätningarna sker under hösten, exempelvis den årliga medborgarundersökningen.

Under 2016 har Nackas nya webbplats lanserats, Platina har införts som ärende- och dokumenthanteringsystem och det nya ekonomisystemet Business World ska vara infört till årsskiftet.

I september utsågs Nacka till tredje bästa näringslivskommun av Svenskt näringsliv. Det är en förbättring från tidigare år och ett kvitto på att kommunens arbete med näringslivsfrågor är framgångsrikt.

Riskenalys T-baneavtalet

Uppföljning av risk- och väsentlighetsanalys följs upp löpande. Inga förändringar av lägesbedömningen har gjorts sedan årsbokslut och uppföljning vid tertial 1. Planeringen av tunnelbanan till Nacka har nu kommit så långt att Landstingets förvaltning för utbyggd tunnelbana i höst planerar ett samråd för järnvägsplanen där ett förslag på färdig anläggning kommer att presenteras. Samtidigt fortsätter projekteringen och flera olika sorters undersökningar genomförs, bl.a. kompletterande provborringar längs sträckan. Byggstarten är planerad till 2018/19 med en byggtid på 7-8 år.

Risk	Läge
Vi klarar inte takten i bostadsbyggandet	■
Kompetensförsörjning	■
Vikande efterfrågan på bostäder/mark	●
Hinna bygga ut välfärdstjänster	●
Opinionen hos medborgarna	●
Tunnelbanan bli försenad och dyrare	●

I sin roll att ha uppsikt över kommunens verksamheter kan kommunstyrelsen konstatera att målpuppfyllelsen bland nämnderna överlag är god. Generellt har inga eller få mätningar gjorts under perioden januari-augusti.

Ekonomiskt utfall och prognos för helåret

Insatta resurser *Bra* ■

För årets första åtta månader redovisar kommunstyrelsen ett ekonomiskt överskott på 38 miljoner kronor jämfört med budgeten. Årsprognosen för 2016 är en positiv avvikelse jämfört med budget på 11 miljoner kronor. Den positiva avvikelsen beror främst på lägre KPI-uppräknings för kommunens åtaganden i tunnelbaneavtalet och fortsatt förbättrat resultat inom lokalenheten.

Verksamhet inom fastighetsområdet

Verksamheterna inom fastighetsområdet ansvarar för att säkerställa en mark-, bostads-, och lokalförsörjningsplanering för välfärdsverksamheter och för att tillhandahålla ändamålsenliga och kostnadseffektiva anläggningar, lokaler och bostäder för sociala ändamål till Nackaborna.

Inriktningen för 2016 är att stärka kundfokus och det strategiska arbetet med koppling till stadsbyggnadsprocessen. Rekryteringar pågår för att anpassa organisationen till uppdraget och för att ersätta vid avgång, och hittills har tre personer nyanställt under året. En ny kundportal har lanserats i och med övergången till Nackas nya webbplats, nacka.se, med syftet att erbjuda en enklare kontaktväg och en direkt översikt med information för våra hyresgäster. Inom ramen för arbetet med bostadsförsörjning för sociala ändamål har nya sätt för samverkan med externa aktörer testats med öppet hus och nya former för konkurrensutsättning och innovation. Verksamheterna arbetar vidare med inriktningen mot stärkt kundfokus tillsammans med en inriktning mot god kvalitet, kommunikation och samverkan.

Ekonomiskt utfall och prognos för helåret

Resultatet för Lokalenheten och Enheten för fastighetsutveckling vid tertialboks slut 2 2016 är 39 miljoner och utgör ett överskott om 20,4 miljoner kronor i förhållande till budget för samma period. Avvikelserna beror på intäktsökning av hyra för lokaler kopplat till kultur- och fritidsnämnden, och intäkter från tomträttsavgifter och arrendeavgifter (markgruppen) som debiteras i början av året. Även minskade kostnader för felavhjälpande underhåll och lägre kapitaltjänstkostnader har bidragit till förbättringen.

Årsprognosen för Lokalenheten och Enheten för fastighetsutvecklingens resultat har justerats ner kraftigt på grund av uppkomna saneringskostnader i två stadsbyggnadsprojekt som Enheten för fastighetsutveckling måste bära. Det gäller 11 miljoner kronor för projekt Tvärbanan och 2 miljoner kronor för Studentbostäder Ektorps. Den nya årsprognosen för T2 bedöms till 30 miljoner kronor jämfört med budgeten för 2016 på 28 miljoner kronor.

Välfärd samhällsservice

Välfärd samhällsservice är efter en uppbyggnadsfas nu en sammanhållen organisation med målsättning att vara det bästa alternativet för Nackaborna. Den nya flykting- och etableringsverksamheten växer fort och har under året öppnat två HVB-hem för ensamkommande barn. I maj övertogs uppdraget från socialpsykiatri att planera och ha beredskap för att ta emot de nyanlända som kommer till Nacka.

För att stärka konkurrenskraften för Nacka seniorcenter har en verksamhetschef och en utvecklingschef för hela verksamhetsområdet tillsatts. Syftet är att i större utsträckning ta tillvara samordningsvinster genom bland annat effektivare resursutnyttjande. Under tertial 3 kommer förutsättningar för expansion av verksamheten i Älta och på Talliden att analyseras.

Kund- och medborgarnöjdheten ligger överlag på en stabilt hög nivå inom de flesta verksamheter. Sjukskrivningarna minskar jämfört med tertial 1 men är fortsatt högre än målen bland vård- och omsorgspersonalen.

Ekonomiskt utfall och prognos för helåret

Det ekonomiska utfallet för perioden var -0,1 mnkr. Årsprognosen för 2016 är ändrad till -0,5 mnkr. Till stor del beror nedskrivningen av årsprognos på omsorgens dagliga verksamhet som skrivit ner sin årsprognos till -3,5 mnkr. Intensivt analysarbete pågår för att hitta lämpliga åtgärder.

Välfärd skola

Välfärd skola har fortsatt goda verksamhetsresultat och fortsätter att satsa långsiktigt framåt. Glädjande nog har antalet utbildade förskollärare ökat sen förra året men Välfärd skola arbetar vidare med att vara en attraktiv arbetsgivare för förskollärare på olika sätt.

Nacka kommun placerar sig på plats 3 i Sveriges kommuner och landstings skolranking "Öppna jämförelser grundskola 2016". Placeringen är en förbättring från plats 8 föregående år. När vi urskiljer de kommunala skolorna placerar sig Välfärd skola på plats 6 i landet, en förbättring från plats 21 förra året. Vid jämförelse med större kommuner med ca 100000 invånare är Nacka kommun bästa kommun i landet.

När kundundersökningen analyseras ser vi att Välfärd skola har fortsatt hög nöjdhet från elever och föräldrar. Vi kan dock urskilja ett antal skolor som vi behöver fokusera än mer på för att få en högre måluppfyllelse totalt sett. En ökning i nöjdhet kan urskiljas framförallt i åk 8 och på fritidshemmen. Fritidshemmets kvalitet är något som också nämns vid de Våga-visa observationer som gjorts på senare tid. Det är ett resultat av det arbete som projektgruppen Fritids.nu lagt på gemensam kompetens-utveckling med fokus på fritidshemmets kvalitetsarbete.

Ekonomiskt utfall och prognos för helåret

Välfärd skola omsätter 1,9 miljarder kronor och visar för perioden jan-aug 2016 ett ackumulerat utfall om 11,5 miljoner kronor. Perioden visar en positiv avvikelse mot budget på 1,2 miljoner kronor. Prognosen för året är en budget i balans. Välfärd skola har ett budgeterat överskottsmål om +9,2 miljoner kronor för 2016 (0 mnkr 2015) vilket motsvarar ca 0,5 procent av omsättningen.

Arbets- och företagsnämnden

Verksamhet Bra ■

Under perioden fick 54 personer egen försörjning efter insats från kommunen, vilket är en minskning med 13 personer i förhållande till föregående tertiäl. Nacka har till och med den 15 augusti i år tagit emot 45 personer på anvisning från Arbetsförmedlingen och 29 kvotflyktingar på anvisning från Migrationsverket, totalt 73 personer.

Bostäder till nyanlända är en utmaning för kommunen

För närvarande finns det inte tillräckligt med bostäder för de nyanlända som kommer under november och december 2016. Kommunen arbetar med parallella spår, såväl kommunala som privata alternativ. I dagsläget saknas dock bostäder för cirka 150 nyanlända som kommunen ska ta emot i november och december. Det finns flera andra kommuner i länet som står inför en situation där det saknas bostäder för mottagandet av nyanlända under 2016.

Minskat mottagande av ensamkommande barn till kommunen

Hittills i år har Nacka tagit emot sex ensamkommande barn. Totalt ansvarar kommunen för 328 ensamkommande barn varav 24 flickor. Totalt är 263 asylsökande och 65 har permanent uppehållstillstånd. 135 barn bor i Nacka och övriga i andra kommuner.

Nytt ersättningsystem för mottagandet av ensamkommande barn och unga

Arbetsmarknadsdepartementet har tagit fram ett förslag till nytt system för ersättning till kommunerna för mottagande av ensamkommande barn och unga. En viktig skillnad mot dagens system är att ersättningen för boendeplatser för ensamkommande barn kommer att schabloniseras i större utsträckning. Det nuvarande systemet med ersättningen för boendeplatser med 1 600 kronor för obelagd plats respektive 1 900 för belagd plats inom överenskommelse och för plats på HVB-hem utanför överenskommelse sänks till 1 350 kronor per boendeplats oavsett boendeform. Förslaget innebär kraftiga nettokostnadsökningar från och med nästa år.

Förbättrade resultat och ökad kvalitet via verksamhetsdialoger

Länets kommuner, under ledning av Kommunförbundet Stockholms län, genomför årligen elevundersökning bland alla elever inom vuxenutbildningen i länet. Åter visar det sig att Nackas elever är mer nöjda med sin skola än genomsnittet av länets elever. I stort sett samtliga av Nackas skolor inom vuxenutbildningen får ett omdöme som ligger på 4 – 5, där 5 är högsta omdömet. Tre av länets fem skolor som bedriver vuxenutbildning, som får högst omdömen av eleverna, finns i Nackas vuxenutbildning.

Ekonomiskt utfall för perioden och årsprognos Insatta resurser Bra ■

Utfallet för perioden var en negativ avvikelse på 1 miljon kronor och årsprognosen är en avvikelse på 3 miljoner kronor. Kostnaderna för ekonomiskt bistånd avvek negativt med 5,7 miljoner kronor, jämfört med budget. Orsaken är en ökning av antalet hushåll – prognosen är en ökning med fem procent under året, till 940 hushåll. Ökningen består av hushåll med personer med utrikes bakgrund och som är nyanlända. Även kostnaderna per hushåll ökar.

Kostnaderna för arbetsmarknadsinsatser och vuxenutbildning är lägre än budget, vilket bland annat beror på en senareläggning av mottagandet av nyanlända Nackabor. Sammantaget för nämnden lämnas en årsprognos på -2,5 miljoner kronor jämfört med budget.

Jag vill dela!
Nu söker vi bostäder till nyanlända Nackabor.

Kommunens kampanj Jag vill dela! fortsätter. Den syftar till att fånga upp det engagemang som finns bland Nackaborna och deras vilja att bidra till att nyanlända personer får en bra start i Sverige och i Nacka.

Fritidsnämnden

Verksamhet **Bra** ■

Nästan 8 miljoner kronor i lokalt aktivitetsstöd och administrationsbidrag har fördelats till 75 föreningar under 2016. Av dessa är 64 barn- och ungdomsföreningar som organiserar 22 497 medlemmar i åldrarna 4-20 år, varav 45 procent flickor och 55 procent pojkar. Lokalt aktivitetsbidrag på 2,3 miljoner kronor har betalats ut till 68 föreningar i Nacka. Utbetalningen grundar sig på antal sammankomster som föreningarna anordnat. Fördelningen har varit 59 procent i ersättning för sammankomster till pojkar och 41 procent i ersättning för sammankomster till flickor.

Extra sommarlovsaktiviteter för alla

En extra satsning utöver fritidsnämndens ordinarie sommaraktiviteter genomfördes med stöd av MUCF (myndigheten för ungdoms och civilsamhällesfrågor) i samverkan arbets- och företagsnämnden. Drygt tio fritids- och kulturföreningar fick bidrag för att genomföra kostnadsfri verksamhet för barn och unga i åldrarna 6-15 år, syftet var att stimulera både flickors och pojkars deltagande, främja integration och skapa nya kontaktytor mellan barn med olika sociala bakgrund.

Utvecklingsområden och nya anläggningar

För att utöka säsongen och utbudet av verksamheter för föreningslivet och medborgarna har det beslutats att isolera Björknäs islada, vilket också innebär energibesparingar och minskat störande buller för boende i närmiljön.

Fritidsnämnden initierade under 2015 ett arbete för att tillgängliggöra parkplaner genom att belägga vissa planer med konstgräs. Arbetet fortskrider men har fördröjts på grund av en överklagan.

I samverkan med Nacka vattenskidklubb har en brygga anlagts, i Järlasjön, som bidrar till en ökad tillgänglighet för både föreningen och allmänheten.

Ett utvecklingsområde är att se över hur kommunen kan stötta föreningar som idag bedriver verksamhet i

egna anläggningar som inte är kommunalt finansierade och där behov finns att rusta lokalerna, flera förfrågningar har inkommit om anläggningsstöd bland annat från scoutkårer.

Dialog för ett levande friluftsliv

Under våren har dialog förts med friluftsföreningar och andra berörda parter, som verkar i bland annat Nyckelviken och Velamsund, för att kartlägga behov och önskemål. En stor medborgarundersökning ska genomföras i höst och förslag på en friluftsstrategi för kommunen beräknas presenteras för nämnden i början av 2017.

Hållbart arbete med konstgräs och dess miljöpåverkan

Ett internt arbete har inletts för att kartlägga utbredningen av mikroplaster orsakade av konstgräs och för att ta fram en handlingsplan för att minska spridningen och minimera utsläpp av plastprodukter i miljön. I arbetet tas även en långsiktig planering fram för hållbara investeringar samt hur hantering av konstgräsplaner ska ske framöver.

Ekonomiskt utfall och prognos för helåret

Insatta resurser **Bra** ■

Utfallet för perioden var en positiv avvikelse på 3,7 miljoner kronor jämfört med budget. Årsprognosen är en positiv avvikelse på 3,5 miljoner kronor. Avvikelsen beror på hyror som inte kunnat debiteras p.g.a. att projekt inte färdigrapporterats, bland annat för Myrsjö IP och Björknäs IP.

Under perioden färdigställdes den efterlängtda aktivitetsgård Solfjädern, vid Björknäs skola. Där alla kan leka, oavsett funktionsvariationer. I parken finns genomtänkta markunderlag och speciell lekutrustning. Parken invigdes i september.

Kulturnämnden

Verksamhet **Bra** ■

Musik- och kulturskolans barn och unga mycket nöjda

95 procent av barnen i Nacka är nöjda med sin musik/kulturskola. Årets kundundersökning inom samarbetet Våga visa kulturskola där åtta kommuner i Stockholms län ingår, visar att musik- och kulturskolan i Nacka håller lika hög nivå gällande nöjdhet som övriga kommuner.

Kulturpeng för skola och förskola

Under vårterminen har 93 procent av Nackas grundskolor bedrivit någon form av kulturverksamhet i Kulturhuset. 20 897 elever har besökt Kulturhuset Dieselverkstaden. Totalt har 61 skolbioföreläsningar och 5 scenkonstföreläsningar visats. Vidare har 282 pedagogledda verkstäder genomförts inom ramen för samtida konst, lokalhistoria samt tematiskt kulturskapande. Utöver detta har tre Skapande-skola projekt genomförts, samt 6-årskören med i år 1 250 deltagare.

Nya former av kulturstöd öppnar upp för fler

Nya riktlinjer för fördelning av kulturstöd har antagits av kulturnämnden för att stimulera kulturlivet i Nacka. Fler tillfällen att ansöka om kulturstödet har införts och fler organisationsformer än tidigare är berättigade att söka. Kulturfinansiering genom crowdfunding, har introducerats. Lansering av de nya stödformerna har pågått under sommaren bland annat har kulturverksamma bjudits in till workshops.

I samverkan med Statens kulturråd har informationsmöten hållits under vår och sommar i Nacka för att väcka intresse och sprida information om regeringens satsning, ”Äga rum”, på konst och kultur i vissa bostadsområden. Satsningen utgår från de boendes behov, engagemang och delaktighet. Syftet är bland annat att stärka kulturlivet och få en större spridning av kulturell verksamhet.

Ansökningsprocessen för Peng direkt har under våren digitaliserats, en e-tjänst har färdigställts, och är nu i drift. De informationsåtgärder som genomfördes

under början av året har bland annat gett resultatet att fler kulturområden nu finns representerade bland ansökningarna. Ansökningarna har under våren spant mellan att spela in film, göra dansworkshops till att arrangera utomhusbio. Ytterligare information och marknadsföringsinsatser planeras under hösten.

App i mobilen för nya vandringar i Nackas kulturhistoria

Nu finns kulturpromenader digitalt i appen Nackas naturkarta. Appen ska locka fler att röra på sig och presenterar natur- och friluftsområden, badplatser, vandringsleder, motionsspår och sedan i juni även kulturpromenader. Hittills har kulturpromenaderna för Nyckelviken, Sicklasjön runt, Nacka ström och Skogsö lagts in i appen.

Bibliotekens verksamhet är fortsatt mycket efterfrågad

För att stimulera läsandet har totalt 327 arrangemang, babygung, rapp för barn, dramatiserat berättande och författarbesök med mera, erbjudits på biblioteken. Under perioden minskade utlånen något totalt medan antal nyförvärv ökade med 24 procent jämfört med samma period 2015. Historiskt finns det en tydlig koppling under sommarmånaderna mellan fint väder och minskade besök på biblioteken. I år har besöken under juli-augusti minskat med 8 procent. Under september ska bibliotekens nya webb lanseras.

Ekonomiskt utfall och prognos för helåret

Insatta resurser **Har brister** ▲

Utfallet för perioden var en negativ avvikelse med 0,5 miljoner kronor jämfört med budget. Prognosen för helåret är en negativ avvikelse på 2,2 miljoner kronor. Avvikelsen avser musikskolan och beror på att det är fler barn som går musikskola än prognostiserat.

En av Nackas kulturpromenader går i Nyckelviken. Promenaden erbjuder vidsträckt sjövyer, utsiktsberg, kulturlandskap, parkmiljöer, historiska byggnader, fornlämningar och trolska skogsmarker.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Verksamhet Bra ■

Handläggningstider

Att effektivisera handläggningsprocesserna och korta handläggningstiderna för ärendehantering inom nämndens ansvarsområde är mycket viktigt. Därför följs handläggningstiderna för ett antal centrala områden så som bygglov, fastighetsbildning och detaljplaner upp kontinuerligt.

Medianhandläggningstiden för bygglovsärenden från inkommen ansökan till beslut är för tertial 2 ca 7 veckor. Detta är en ökning jämfört med föregående tertial. Handläggningstiden för normala planer var 28 månader. Trenden är en kortare medianhandläggningstid för normala planer, undantaget s.k. förnyelseplaner, jämfört med tidigare. Utfallet är fortfarande något längre än målsättningen om 24 månader. Att målvärdet uppfylls är viktigt för att kommunens övergripande mål om bostäder och nya arbetsplatser ska kunna uppnås.

Nu fullt bemannad lantmäteriverksamhet

Under en lång period har den kommunala lantmäterimyndigheten (KLM) i Nacka haft utmaningar att bemanna och nyrekrytera. Det är brist på förrätningslantmätare. Att verksamheten är fullt bemannad sedan april har medfört en positiv utveckling trots att antal inkomna ärenden hittills i år är den högsta sedan 2011. Medianhandläggningstiden av fastighetsbildningsärenden för perioden är 203 dagar att jämföra med utfallet för tertial 1 2016 som var 341 dagar.¹

Antal ärenden i kö utan att det varit möjligt att utse en handläggare har sjunkit till ett fåtal. I nuläget väntar sju ärenden på att tilldelas en handläggare. Vid motsvarande tidpunkt 2015 var antalet ärenden 40. Även tiden som ärenden får vänta på en handläggare har minskat. Vid tertialavstämningen i augusti 2015 fick prioriterade ärenden i snitt vänta sex månader. I

nuläget är väntetiden i de flesta fall mindre än en månad.

Av de detaljplaner som antagits hittills i år har flera rört verksamheter vilket i förlängningen kommer bidra till det övergripande målet om nya arbetsplatser i kommunen. Under tertial 1 och 2 är det totalt antalet planlagda bostäder 88. Flera ärenden rörande detaljplaner med bostäder kommer hanteras av nämnden under tertial 3. Prognosen är att antal planlagda bostäder i nya detaljplaner kommer att vara ca 1000 för året.

Ekonomiskt utfall och prognos för helåret

Insatta resurser Bra ■

Resultatet för perioden är -19 663 tkr, en positiv avvikelse från årsbudgeten med 1 321 tkr. Avvikelsen beror i huvudsak på att kostnaderna för projektverksamheten är lägre än vad som budgeterats för perioden. Handläggningstiderna är överlag korta inom nämndens ansvarsområde och måluppfyllelsen god för perioden. Bedömningen är att verksamheten löper enligt plan. Någon justering av årsprognosen är inte aktuell i nuläget.

¹ Fastställande av preliminärbeslut ej med i statistiken.

Natur- och trafiknämnden

Verksamhet Bra ■

Gator, vägar och trafik

När det gäller drift- och underhållsåtgärder av gator och vägar har fokus varit att göra iordning diken och dagvattenanordningar och att hantera växtlighet inom vägområdet. Under 2016 planeras det att göras underhåll på 28 broar runt om i Nacka samt en akut åtgärd efter en bilbrand i en gångtunnel i Fisksätra. Det kommer att kosta uppskattningsvis 339 tusen kronor.

De har gjorts många felanmälningar kring gatubelysning under slutet av förra året och under året, och entreprenören har haft svårt att hinna med att åtgärda fel inom avtalad tid. Även återkoppling till medborgarna har tagit för lång tid. Åtgärder har vidtagits och antalet fel bedöms minska framöver.

Framkomligheten har ökat avsevärt och tillgång till parkering ökat efter införandet av P-avgifter på västra Sicklaön. Ett arbete med att titta på ett utökad avgiftsområde har påbörjats.

Aktiviteter för att få fler att lämna bilen hemma

Mycket arbete pågår för att öka andelen Nackabor som går och cyklar till skola, arbete, o.s.v. Projekt cykelvänlig arbetsplats har lanserats under perioden och det förbereds för Projekt vintercyklist som lanseras till hösten. Projektet Gå och cykla till skolan (tidigare Säkra skolvägar) fortgår med bl.a. bilfria veckan, och en resevaneundersökning genomfördes i maj. Flera cykelmätare har köpts in och placerats ut i kommunen för att få ytterligare data så att utvecklingen kan följas bättre.

Bra vattenkvalitet på badplatserna

Resultaten av vattenprover vid Nackas badplatser visade att vattenkvaliteten är bra. Vid Fisksätrabadet har en utökad kontroll gjorts som visade fortsatt förekomst av kemikalier, som visserligen inte är farliga för människors hälsa men som påverkar det marina livet. Fortsatt provtagning av vattnet är nödvändig för att säkerställa vattenkvaliteten.

I slutet av augusti visade provtagning av dricksvattnet ”otjänligt dricksvatten” vid två provpunkter i Saltsjö-Boo, som resulterade i kokningsrekommendation i berört geografiskt område. Området har successivt kunnat minskas ner och berör i mitten av september drygt 500 hushåll. Orsaken till problemet är fortfarande okänt.

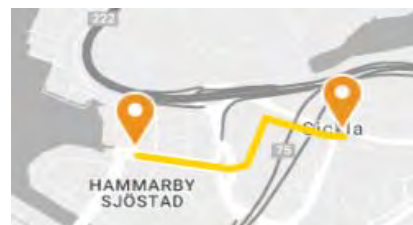
Boo återvinningscentral har blivit fördröjd och kommer tidigast att invigas omkring årsskiftet 2017. Inget bygglov har fått för att etablera en återvinningscentral i Älta och därför kommer inte någon ÅVC kunna öppna där under 2016. Förstudien om kretsloppspark i Kil, tillsammans med Värmdö kommun, pågår enligt plan.

Från och med 1 september 2016 har ansvaret för vatten och avfall övergått till Nacka vatten AB, i enlighet med beslut i kommunfullmäktige.

Ekonomiskt utfall och prognos för helåret

Insatta resurser Utmärkt ●

Det ekonomiska utfallet för perioden för gata, väg, park och natur var en positiv budgetavvikelse på 21,7 miljoner kronor. Ungefär 8 miljoner kronor av överskottet förklaras av lägre kapitalkostnader än budgeterat, då investeringar senarelags. Drygt 4 miljoner kronor beror på att kostnaderna för vinterunderhållet blev lägre än budgeterat eftersom vintern var mild. Överskottet beror också på högre intäkter inom väg och trafik. Prognosen för helåret är ett överskott på 17,8 miljoner kronor.

De stora planerade ledningsarbetena i samband med utbyggnaden av tvärbanan är inne i en intensiv genomförandefas.

Socialnämnden

Verksamhet Bra ■

Antalet nya anmälda ärenden bedöms ha ökat jämfört med samma period föregående år. Den allra vanligaste anmälningsorsaken är våld i familjen. Barn med svåra funktionshinder, där skolan och föräldrarna inte kan samarbeta, är också en förekommande anmälningsorsak. Andelen unga med våldspenetrering har ökat jämfört med tidigare och likaså har antalet anmälningar från landstinget om oro för barn p.g.a. föräldrars depressioner ökat.

Det blir vanligare att barn och unga får fler insatser i kombination. Insatserna har ökat från 1,2 insatser per barn under 2015 till 1,5 insatser per barn under januari-augusti 2016. Målsättningen är att barnen så långt som möjligt ska kunna vara kvar i sina hem med föräldrarna, vilket ofta kräver att fler resurser sätts in.

Nya arbetsprocesser ska ge bättre service

Inom individ- och familjeomsorgen har beslut om nya arbetsprocesser fattats, som ska snabba upp processer och förenkla handläggning för brukaren, förbättra mottagandet, öka tiden med brukaren och minska kontaktytorna. Målsättningen är att den nya arbetsprocessen och organiseringen ska vara på plats vid årsskiftet 2016/2017 alt början av 2017.

Svårigheterna att rekrytera kvalificerade medarbetare fortsätter. En annonskampanj genomfördes under sommaren via tidningen Metro och i den senaste rekryteringen efter sommaren var det flera kvalificerade sökande till individ- och familjeomsorgen än tidigare.

	Utfall kvartal 1 och 2 2016	Utfall 2015
Individ- och familjeomsorg		
Antal aktualiseringar barn och unga	1219	2291
Antal barn och unga med öppna insatser	271	350
Antal barn och unga med insats Skolplacering med behandling	15	i.u.
Antal barn och unga stadigvarande placerade i samhällsvård	46	70
Antal aktualiseringar vuxna	614	986
Insatser till personer med funktionsnedsättning		
Antal personer med...		
personlig assistans	49	53
bostad med särskild service för vuxna	154	150
kontaktperson	125	129
korttidsvistelse i det egna hemmet	131	122
avlösarservice i det egna hemmet	97	97
ledsagarservice	128	130
daglig verksamhet	261	248

Granskning av rättssäkerhet inom området funktionsnedsättning

Inom området LSS, d.v.s. insatser till personer med funktionsnedsättning enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, ges handläggarna juridisk handledning i syfte att göra besluten mer likriktade och därmed tydligare för medborgarna. En granskning av rättssäkerheten gjordes under våren som visade några förbättringsområden, bl.a. att det ibland är svårt att följa ärendets gång och att barn inte kommit till tals i alla ärenden och att det saknas journalanteckning om orsaken till det. En åtgärdsplan tas nu fram för att komma tillrätta med bristerna.

Ekonomiskt utfall och prognos för helåret

Insatta resurser Utmärkt ●

Periodutfallet är 18,9 mnkr bättre än periodens budget. Alla verksamheter med, undantag för socialpsykiatri, har ett positivt resultat. Det beror t.ex. på att insatser inom individ- och familjeomsorgen har avslutats inför sommaren, kunder har semester eller inte accepterar att ta emot hjälp från en vikarie utan hellre avstår. Årsprognosen är en positiv avvikelse på 19,6 miljoner kronor jämfört med budgeten. Inom LSS beror avvikelsen bl.a. på gruppboendet som skulle starta i Tollare har fördröjts, vilket kommer att leda till avvikelse på uppskattningsvis 10,5 miljoner kronor. Det kan dock bli så att enheten tvingas söka andra boendelösningar för enstaka personer, vilket inte finns med i prognosen. Ytterligare en orsak till positiv budgetavvikelse är enhetens arbete med att anpassa biståndsbedömningen till gällande praxis.

Är det jobbigt hemma? →

Någon att prata med? →

Använder du alkohol eller droger? →

Under våren förbättrades hemsidan så att det blivit enklare för medborgare att hitta vilket stöd och hjälp som finns och som man kan få utan biståndsbedömning.

Utbildningsnämnden

Verksamhet **Bra** ■

Meritvärdet för de elever som gick ut Nackas grundskolor i årskurs nio har förbättrats något och är i år 264. Meritvärdet ligger alltså kvar på samma höga nivå som föregående år, då det var högst i landet. Tre av fyra elever i årskurs tre klarade kravnivån för samtliga delprov i nationella proven i både svenska och matematik. Betygs-poängen i årskurs sex har förbättrats i flera ämnen. I år blev 95 procent av niorna behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram, 61 elever var obehöriga.

Utöver prov- och betygsresultat grundar sig flertalet nyckeltal som följs inom området på den enkätundersökning som elever och föräldrar gör årligen om hur de ser på verksamheten i förskolan och skolan. För förskolan är resultaten övervägande positiva. De flesta förskolor och skolor har en hög andel nöjda föräldrar och elever. På de fem förskolor, sex grundskolor och fyra gymnasieskolor som har mindre än 80 procent nöjda kommer särskild uppföljning att göras. Enkätsvaren för gymnasieskolan visar att eleverna i relativt hög grad är nöjda med sin skola men för områden som återkoppling, motivation att lära sig mer och inflytande är resultaten långt från målet och de har i en del fall försämrats.

Nackas grundskoleelever hör till de elever som lyckas bäst i hela landet. Det visar den årliga nationella rapporten, Öppna jämförelser, från Sveriges Kommuner och Landsting, SKL. Nackas skolor rankas högt vad gäller elevresultat i betyg och nationella prov läsåret 2014-2015. Av landets 290 kommuner kommer grundskolorna i Nacka på en tredjeplats.

Fler ska kunna få sitt förstahandsval av skola

87 procent av eleverna fick sitt förstahandsval av skola – 92 procent till förskoleklass och 79 procent till årskurs 7. Det är lägre än målnivån på 95 procent. Ett arbete har inletts för att optimera antagningsprocessen så att fler kan få sitt förstahandsval tillgodosett.

Ekonomiskt utfall och prognos för helåret

Insatta resurser **Utmärkt** ●

Utfallet för perioden var 1 716 miljoner kronor, vilket var 6 miljoner kronor bättre än budget. Prognosen för helåret är en positiv budgetavvikelse på 2 miljoner kronor. För förskolan prognostiseras ett överskott på 9 miljoner kronor, vilket beror på att antalet barn i förskola är mindre än budgeterat. För gymnasieskolan är prognosen en negativ avvikelse på 7,8 miljoner kronor. En orsak till det är att kommunen inte får full kostnadstäckning via statsbidrag för de nyanlända eleverna som går språkintruktionsprogram.

Mått från nämndens resultatuppföljning	Mål	Utfall 2016
Meritvärde, 17 ämnen	252	264
Meritvärde för pojkar	244	251
Andel elever i årskurs tre som når kravnivån i NP i både sv och ma.	75	74
Genomsnittlig betygs-poäng för elever i årskurs sex.	15	14,8
Andel elever i årskurs nio som blir behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram	100	95
Andel elever som lär sig nya saker varje dag i skolan.	90	78
Andel personal med pedagogisk högskoleutbildning i fritidshemmet.	36	27
Andel skolor med minst 80 procent nöjda elever.	100	83
Andel elever som anser att de har inflytande på skolarbetet.	75	69
Andel elever som anser att de får veta hur det går för dem i skolarbetet.	90	82
Andel elever som anser att de får vara med och bestämma på sitt fritidshem.	75	89

Äldrenämnden

Verksamhet **Bra** ■

Det sammantagna resultatet från Socialstyrelsens öppna jämförelser 2015 visar att 92 procent är nöjda med hemtjänsten i sin helhet, Nacka kommun rankas nr 100 av 261 kommuner. När det gäller särskilt boende är 88 procent nöjda vilket rankar Nacka kommun nr 42 av 261 kommuner.

Arbetet med att ta fram en ny förebyggande insats för äldre med psykisk ohälsa i form av ett stödprogram fortgår. Ett test av programmet kommer att genomföras senhösten 2016 – våren 2017 och programmet beräknas kunna vara i drift fr.o.m. hösten 2017. Inom ramen för detta arbete ingår att ta fram en ”Seniorguide” för Nacka kommun så att det ska bli lätt och överskådligt för seniorer att bland annat hitta till olika i aktiviteter. Arbetet kommer att fortgå under 2017.

Under våren har hemsidan förbättrats så att det blivit enklare för medborgarna att hitta vilken stöd och hjälp som finns och som kan erhållas utan biståndsbeslut.

Ekonomiskt utfall och prognos för helåret

Insatta resurser **Bra** ■

Periodutfallet för verksamheterna var 7,4 miljoner kronor lägre än budgeten, men den sammantagna årsprognosen är en positiv budgetavvikelse på 2 miljoner kronor. För hemtjänst prognostiseras ett överskott på drygt 6 miljoner kronor, vilket beror på att antalet kunder minskat under perioden. En risk är dock att behovet av hemtjänst ökar om inte antalet särskilda boendeplatser inte täcker efterfrågan och kunder då i stället för särskilt boende erbjuds omfattande omsorg genom hemtjänsten. Vidare finns positiva avvikelser inom bostadsanpassning (3,9 miljoner kronor) och personlig assistans för personer över 65 år (5,2 miljoner kronor).

För särskilt boende är prognosen ett underskott på drygt 17 miljoner kronor. Antalet platser i särskilt boende är fler än prognostiserat. En orsak till volymökningen är att många äldre personer flyttar till Nackas särskilda boenden från andra kommuner. 17 personer som beviljades boende i Nacka under 2015 vilket medförde en nettokostnadsökning motsvarande cirka 10,2 miljoner kronor för helåret 2016. Ytterligare 11 boendeplatser ökar kostnaden med cirka 6,6 miljoner kronor. Om hälften av de som utreds och de som väntar på att utredas får bifall i samma utsträckning, och inga fler ansöker och får bifall, ökar kostnaden med ytterligare 6,6 mnkr. Då ökar nettokostnadsnivån för 2017 med cirka 23,4 mnkr för denna målgrupp jämfört med 2015.

Antalet personer som flyttade in i Villa Tollare var betydligt fler än vad som beräknades i prognosen i tertiäl 1, som var 19 personer (8,9 årsboenden) och en kostnad för året på cirka 7,3 mnkr. Hittills har 27 personer flyttat in och därför höjs prognosen till 17,1 årsboenden. Snittet i ersättningsnivåerna är däremot något lägre än i den ursprungliga kalkylen och den ingående kostnaden i prognosen stannar därför vid cirka 9,7 mnkr. Av de 16 personer som har tackat ja till en plats kommer 5 inflyttade från en annan kommun. Det motsvarar en ökad icke budgeterad kostnad på cirka 1,6 mnkr för 2016 (helårskostnad på cirka 2,8 mnkr baserad på genomsnittskostnaden för Tollare just nu).

Överförmyndarnämnden

Verksamhet *Bra* ■

Tillgången på gode män är god både för ensamkommande barn och andra huvudmän. Alla som har behov av god man får det inom utsatt tid. Granskningen av årsräkningar pågår enligt tidplan och följer samma arbetsmodell som tidigare år. Minst 90 procent av årsräkningar bedöms vara granskade till den 30 juni.

Ekonomist utfall och prognos för helåret

Insatta resurser *Bra* ■

Överförmyndarnämnden redovisar ett ekonomiskt resultat i balans efter årets första åtta månader. Kostnaderna för gode män är betydligt högre än budgeterat, men eftersom verksamheten kan återsöka pengar för arvoden för gode män från Migrationsverket är motsvarande belopp uppbokat i resultatet och effekten för nämnden blir noll. Övriga kostnader är i nivå med budget. Färre barn har fått permanent uppehållstillstånd, vilket ger lägre kostnader för nämnden än vad prognosen vid tertial 1 2016. När ett barn har fått permanent uppehållstillstånd ersätter Migrationsverket inte de kostnader för gode män som kommunen har.

Resultaträkning

Mnkr	Not	Januari-augusti 2016			Helår 2016		
		Utfall	Budget	Avvikelse	Årsprognos	Årsbudget	Avvikelse
Verksamhetens intäkter		965	936	30	1 421	1 401	20
Verksamhetens kostnader		-3 905	-3 953	48	-5 911	-5 927	17
Avskrivningar		-142	-155	13	-215	-232	17
Verksamhetens nettokostnader		-3 082	-3 173	91	-4 705	-4 759	53
Skatteintäkter	1	3 315	3 327	-12	4 976	4 990	-14
Generella statsbidrag och utjämning	2	-68	-71	3	-102	-106	4
Finansiella intäkter	3	-1	2	-3	20	25	-4
Finansiella kostnader	4	-22	-33	11	-37	-50	13
Årets resultat		142	52	89	152	100	52

Balansräkning

Mnkr	Not	Kommunen		Koncernen	
		2016-08	2015-12	2015	2014
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella tillgångar					
Naturreservat Erstavik m.fl.	5	4	4	4	4
Övriga immateriella anläggningstillgångar	5	27	33	33	48
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	6	3 191	3 214	3 477	3 275
Maskiner och inventarier	7	115	133	143	169
Pågående investeringar	8	2 797	2 542	2 550	2 250
Finansiella anläggningstillgångar					
Långfristig utlåning	9	170	170	7	6
Värdepapper, andelar och bostadsrätter	10	74	67	51	51
Summa anläggningstillgångar		6 378	6 162	6 264	5 804
Bidrag till statlig infrastruktur	11	29	30	30	31
Omsättningstillgångar					
Förråd		3	3	3	4
Fordringar	12	571	387	400	354
Kortfristiga placeringar	13	100	200	200	650
Kassa och bank		-55	216	245	113
Summa omsättningstillgångar		619	807	848	1 121
Summa tillgångar		7 026	6 998	7 142	6 956
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital		2 828	2 687	2 764	2 657
Varav resultatutjämningsreserv		97	97	97	97
Varav årets resultat		141	91	107	437
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande		540	515	552	513
Övriga avsättningar		833	850	850	940
Skulder					
Långfristiga skulder till kreditinstitut	14	300	300	300	300
Övriga långfristiga skulder	15	1 554	1 506	1 506	1 195
Skuld sålda anläggningstillgångar		0	0	0	2
Kortfristiga skulder till kreditinstitut	14	250	400	400	503
Övriga kortfristiga skulder	16	721	741	770	847
Summa skulder		2 825	2 947	2 976	2 846
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		7 026	6 998	7 142	6 956
Ansvarsförbindelse pensionsförpliktelse		1 578	1 578	1 578	1 629

Kassaflödesanalys

Mnkr	Kommunen	
	2016-08	2015-12
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN		
Årets resultat	142	91
Justering för ej likviditetspåverkande poster	113	179
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	-159	-54
Ökning/minskning förråd och varulager	0	0
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-45	-78
Kassaflöde från den löpande verksamheten	51	139
INVESTERINGSVERKSAMHETEN		
Investering i immateriella anläggningstillgångar	-3	-5
Investering i materiella anläggningstillgångar	-331	-382
Investering i finansiella tillgångar	100	450
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	61	14
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-173	77
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		
Amortering av skuld	-150	-100
Förändring av långfristiga fordringar	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-150	-100
Infrastrukturella bidrag	0	0
Årets kassaflöde	-272	116
Likvida medel vid årets början	216	100
Likvida medel vid årets slut	-56	216

Driftredovisning

Tkr	Januari-augusti 2016			År		
	Ack Utfall 2016-08	Ack budget 2016-08	Avvikelse mot Budget	Årsbudget	Årsprognos augusti	Avvikelse
Summa kommunstyrelsen	-50	-88	38	-114	-103	11
Kommunfullmäktige	-3	-4	1	-6	-6	0
Kommunstyrelsen	-37	-42	5	-54	-45	10
Stadsledning	-27	-29	2	-44	-44	0
Stödenheter	-37	-32	-6	-47	-47	0
Lokalenheten	33	15	18	23	36	13
Enhet för fastighetsutveckling	7	3	3	5	-6	-11
Summa myndighet och huvudmannaeenheter	4	0	4	0	0	0
Summa produktionsverksamheter	11	1	11	9	9	-1
Välfärd skola	11	1	10	9	9	0
Välfärd samhällsservice	0	0	0	0	-1	-1
Arbets- & företagsnämnden	-120	-119	-1	-179	-181	-3
Fritidsnämnden	-89	-93	4	-143	-139	4
Kulturnämnden	-86	-86	-1	-129	-131	-2
Miljöstadsbyggnadsnämnden	-20	-21	1	-31	-31	0
Natur o trafiknämnden	-132	-152	20	-224	-207	18
Avfallsverket	0	1	-1	0	0	0
Gata, väg park, natur	-132	-154	22	-224	-207	18
VA verket	0	0	0	0	0	0
Socialnämnden	-445	-457	12	-686	-667	19
Södertörnsbrandförsvares förbund	-25	-25	0	-37	-37	0
Utbildningsnämnden	-1 716	-1 722	6	-2 585	-2 583	2
Äldrenämnden	-482	-478	-4	-718	-716	2
Överförmyndarnämnden	-5	-5	0	-7	-7	0
Summa verksamheter och nämnder	-3 170	-3 246	75	-4 853	-4 803	51
Finansförvaltningen	3 312	3 298	14	4 954	4 955	1
Summa Nacka kommun	142	52	89	100	152	52

Investeringssammanställning

Investeringar per nämnd mnkr			Utfall T2
	Inkomster	Utgifter	2016 Netto
Kommunstyrelsen (KS)	63	-350	-287
Stadsledningskontoret och stödenheter (KS)	0	-2	-2
Enheten för fastighetsutveckling och lokalenheten (KS)	0	-123	-123
Exploateringsenheten (KS)	63	-208	-145
Lantmäterienheten (KS)	0	0	0
Välfärd skola (KS)	0	-17	-17
Välfärd samhällsservice (KS)	0	0	0
Arbets- och företagsnämnden	0	0	0
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	0	0	0
Fritidsnämnden	0	-1	-1
Kulturnämnden	0	0	0
Natur-och trafiknämnden	5	-61	-56
Gata, trafik, park och natur	0	-35	-35
Avfallsverket	0	-3	-3
VA-verket	5	-23	-18
Socialnämnden	0	-2	-2
Totalt nettoinvesteringar per nämnd	68	-414	-346

2016-09-26

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr KFKS 2016/118-041

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Information om nämndernas förslag till investeringsbeslut tertial 2 år 2016 kommunen totalt

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar nämndernas förslag till investeringsbeslut till protokollet.

Sammanfattning

Nämnderna och kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott har i detta ärende inkommit med framställan av tillkommande medel om 1 189 miljoner kronor för åren 2016-2020 och senare, varav 936,4 miljoner kronor avser nya projekt och 252,5 miljoner kronor avser tillägg för tidigare beslutade projekt.

Kommunstyrelsen/fastighetsområdet föreslår beslut av nya medel på totalt 440 miljoner kronor, varav 380 miljoner kronor avser två nya projekt och 60 miljoner kronor ett tidigare beslutat projekt. De nya medlen avser till största del bostäder för socialnämndens behov samt investeringar för fritidsnämndens behov.

Natur-och trafiknämnden föreslår beslut om totalt 110,9 miljoner kronor, varav nya medel om 96,3 miljoner kronor för 15 nya projekt och ytterligare 14,6 miljoner kronor för två tidigare beslutade projekt. Merparten av projekten finns inom gata, väg och park.

Kulturnämnden föreslår totalt nya medel med 3,0 miljoner kronor för kommande tre åren för inventarier.

Inom produktionsverksamheten Valfärd skola föreslås nya medel med 35 miljoner kronor avseende inventarier för år 2019. Valfärd samhällsservice föreslår 1,5 miljoner kronor för inventarier år 2019 och återlämnar 0,7 miljoner kronor från den tidigare beslutade ramen för 2016.

Exploateringsenheten föreslår beslut för nya medel netto på 598,6 miljoner kronor för till exempel överdäckningen i centrala Nacka.

Om investeringsbeslut fattas enligt nämndernas förslag kommer årsprognosen för 2016 uppgå till 807 miljoner kronor och för de tre följande åren 1 116, 667 respektive 521 miljoner kronor. För 2020 och senare prognostiseras nettoutgifter om 205 miljoner kronor. Kommunen total projektportfölj uppgår då till 3,2 miljarder kronor, där exploatering ingår med 1,4 miljarder kronor.

Ärendet

Tabell 1. Tillkommande projektmedel T2 2016 (tusentals kronor)

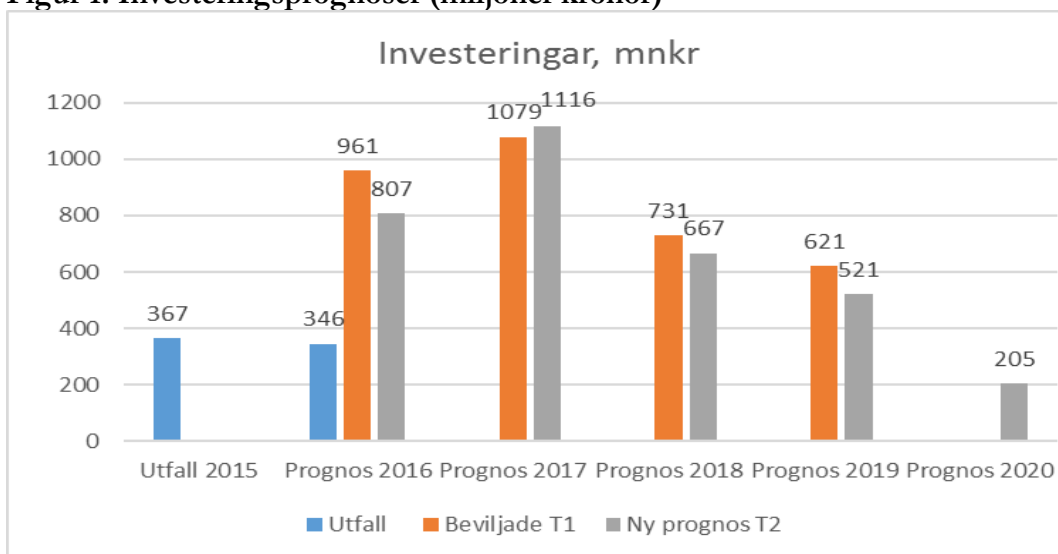
Projekt	Tidigare beslutad projektram	Förslag nytt beslut		Ny projektram		Helårs prognos				2020 och senare
	Netto	Inkomster	Utgifter	Netto	Netto	2016	2017	2018	2019	
Nya investeringar:										
Bostäder för sociala behov	0	0	-330 000	-330 000	-330 000	-10 000	-130 000	-120 000	-70 000	0
Fritidsanläggningar	0	0	-50 000	-50 000	-50 000	0	-20 000	-20 000	-10 000	0
Utredning och projektering cykelväg Fisksätra/Fidravägen 2017	0	0	-2 000	-2 000	-2 000	0	-2 000	0	0	0
Trafiksäkerhetsarbeten 2018-2019	0	0	-9 000	-9 000	-9 000	0	0	-4 500	-4 500	0
Utredning och projektering cykelväg Fisksätra Nacka C 2018	0	0	-1 200	-1 200	-1 200	0	-1 200	0	0	0
Utredning och utbyggnad cykelväg etapp 3 2018-2019	0	0	-6 000	-6 000	-6 000	0	0	-3 000	-3 000	0
Utredning och utbyggnad cykelväg Ektorpsvägen 2017	0	0	-700	-700	-700	0	-700	0	0	0
Lekplatser 2019	0	0	-5 000	-5 000	-5 000	0	0	0	-5 000	0
Reservatsbildningar 2017-2019	0	0	-2 000	-2 000	-2 000	0	-600	-800	-600	0
Reparation och framtagande av drift- och underhållsplan för bergskärningar 2017	0	0	-1 800	-1 800	-1 800	0	-1 800	0	0	0
Förstudie för åtgärder på murkajen på Montelius väg 2017	0	0	-600	-600	-600	0	-600	0	0	0
Ombyggnad av stödmurar på Saltsjöbadsvägen vid Duvnä station 2017	0	0	-4 000	-4 000	-4 000	0	-4 000	0	0	0
Reinvesteringar gatubelysning 2019	0	0	-20 000	-20 000	-20 000	0	0	0	-20 000	0
Reinvesteringar konstbyggnader 2019	0	0	-16 000	-16 000	-16 000	0	0	0	-16 000	0
Reinvesteringar vägnät 2019	0	0	-28 000	-28 000	-28 000	0	0	0	-28 000	0
Kultur inventarier	0	0	-3 000	-3 000	-3 000	-1 000	-1 000	-1 000	0	0
Inventarier 2019, Välländ skola	0	0	-35 000	-35 000	-35 000	0	0	0	-35 000	0
Inventarier 2019, Välländ samhällsservice	0	0	-1 500	-1 500	-1 500	0	0	0	-1 500	0
Jariaberg Enspännarnvägen	0	31 400	-28 500	2 900	2 900	-1 000	0	-10 000	-1 100	15 000
Dalkarlsången	0	155 000	-137 100	17 900	17 900	-2 000	-28 000	-35 000	-2 100	85 000
Bergs gård	0	0	-11 600	-11 600	-11 600	-3 000	-4 000	-4 000	-600	0
Sydvästra Plania	0	0	-7 600	-7 600	-7 600	-3 000	-4 000	-600	0	0
Område A, Eols udde	0	9 600	-15 100	-5 500	-5 500	-1 000	-1 000	-1 000	-5 500	3 000
Björknäs Talluddsvägen	0	3 800	-5 200	-1 400	-1 400	0	0	0	-1 400	0
Solbrinken Grundet	0	0	-9 400	-9 400	-9 400	-6 000	-1 700	-1 700	0	0
Delplan 1, Älta C, etapp A och B	0	3 300	-9 200	-5 900	-5 900	-1 000	-4 900	0	0	0
Projektram 2016-2019	0	0	-400 000	-400 000	-400 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	0
Summa	0	203 100	-1 139 500	-936 400	-936 400	-128 000	-305 500	-301 600	-304 300	103 000
Tilläggsinvesteringar:										
Markförvärv och inlösen	-45 000	0	-60 000	-60 000	-105 000	-75 000	-10 000	-10 000	-10 000	0
Brantvägen utökad rambudget 2017-2018	-6 000	0	-11 000	-11 000	-17 000	-4 000	-13 000	0	0	0
Älgövägen utökad rambudget 2017	-3 000	0	-3 600	-3 600	-6 600	-600	-6 000	0	0	0
Område Y och Z, Bo I:51	-12 600	8 600	-6 100	2 500	-10 100	-13 000	6 000	6 000	4 000	0
Ny Skarubro	-24 400	0	11 000	11 000	-13 400	6 000	6 000	0	0	0
Studentbostäder Ektorps	-8 100	2 000	-3 900	-1 900	-10 000	-1 000	-1 000	-1 000	0	0
Verksamhetsområde Semestervägen	3 200	1 900	-2 400	-500	2 700	0	-1 000	0	0	0
Allmänna anläggningar Danviksstrand	-1 000	0	-9 100	-9 100	-10 100	0	-2 000	0	-7 500	0
Överdäckning 222 och bussterminal	-17 000	20 000	-200 000	-180 000	-197 000	-6 000	-80 000	-75 000	-19 500	0
Summa	-113 900	32 500	-285 100	-252 600	-366 500	-93 600	-101 000	-79 000	-33 000	0
Totalt tillkommande investeringar	-113 900	235 600	-1 424 600	-1 189 000	-1 302 900	-221 600	-406 500	-380 600	-337 300	103 000

Nämnderna tagit fram sina investeringsbehov för 2016- 2019 samt 2020 och senare. Sammanlagt har nämnderna i detta ärende inkommit med framställan av nya medel om 1 189 miljoner kronor. I samband med mål och budget sker prioritering av vilka objekt som kommer att beviljas.

Av de totalt föreslagna tillkommande medlen om 1 189 miljoner kronor avser 936,4 miljoner kronor medel 27 nya projekt och 252,6 miljoner kronor tillägg för nio tidigare beslutade projekt. Dessa nya medel påverkar prognoserna med 221,6 miljoner kronor år 2016 och 406,5 miljoner kronor år 2017. För åren 2018 och 2019 påverkas prognoserna med 380,6 miljoner kronor respektive 337,3 miljoner kronor av dessa nya medel. År 2020 och senare prognostiseras 103 miljoner kronor.

I nedan bild visas investeringsprognosen för tertial 2 inklusive nämndernas framställan om nya medel för perioden 2016-2019 och 2020 och senare.

Figur 1. Investeringsprognoser (miljoner kronor)

Den nya årsprognosen för 2016 uppgår till 807 miljoner kronor, vilket är 154 miljoner kronor lägre än vid tertial 1, då prognosen låg på 961 miljoner kronor. Det beror främst på förskjutningar av projekt till de kommande åren. Prognosen för 2017 uppgår till 1 116 miljoner kronor, för att sedan sjunka kommande åren till 667 miljoner kronor respektive 521 miljoner kronor. För år 2020 och senare ligger prognosen på 205 miljoner kronor.

Om investeringsbeslut fattas enligt det som föreslås kommer kommunens pågående investeringar omsluta 3,2 miljarder kronor för åren 2016-2019, varav exploatering ingår med 1,4 miljarder kronor.

Tabell 2. Tillkommande medel per nämnd, (tusen kronor)

Nämnd	Tidigare		Förslag nytt beslut		Ny		Prognos 2016	Prognos 2017	Prognos 2018	Prognos 2019	Prognos 2020 och senare
	beslutad	projektram	Utgifter	Netto	projektram	Netto					
	Netto	Inkomster	Utgifter	Netto	Netto	Netto					
Enheten för fastighetsutveckling och lokalerheter	-45 000	0	-440 000	-440 000	-485 000	-85 000	-160 000	-150 000	-90 000	0	
Natur-och trafiknämnden	-9 000	0	-110 900	-110 900	-119 900	-4 600	-29 900	-8 300	-77 100	0	
Kulturnämnden	0	0	-3 000	-3 000	-3 000	-1 000	-1 000	-1 000	0	0	
Välfärd Skola	0	0	-35 000	-35 000	-35 000	0	0	0	-35 000	0	
Välfärd VSS	0	0	-1 500	-1 500	-1 500	0	0	0	-1 500	0	
Exploateringsenheten	-59 900	-235 600	-834 200	-598 600	-658 500	-131 000	-215 600	-221 300	-133 700	103 000	
Summa Nya investeringar	-113 900	-235 600	-1 424 600	-1 189 000	-1 302 900	-221 600	-406 500	-380 600	-337 300	103 000	

Ovan redovisas tillkommande medel för åren 2016-2019 samt 2020 och senare per nämnd med tillkommande. De sammanlagda årliga kapitaltjänst- och driftkostnader beräknas till cirka 10 miljoner kronor.

Nedan presenteras det samlade förslaget på tillkommande medel per nämnd/verksamhet. Slutligen redovisas den totala investeringssammanställningen för kommunen.

Tillkommande medel för kommunstyrelsen/ fastighetsområdet

Kommunstyrelsen/fastighetsområdet föreslår beslut av nya medel på totalt 440 miljoner kronor, varav 380 miljoner kronor avser två nya projekt och 60 miljoner kronor ett tidigare beslutat projekt. De nya medlen avser till största del bostäder för socialnämndens behov samt investeringar för fritidsnämndens behov.

Bostadsförsörjning för sociala behov för 2017-2019: 330 miljoner kronor

Den 1 mars 2016 trädde lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning i kraft vilken medför en skyldighet för kommunen att ta emot en nyanländ för bosättning och därutöver har kommunen enligt bland annat socialtjänstlagen en skyldighet att tillhandahålla bostäder efter biståndsbeslut. För att tillgodose detta behov under 2017-2019 vidtas en rad åtgärder så som inhyrning av privatpersoner, byggnation i egen regi samt byggnation av externa aktörer.

Dramatiskt ökade behov av bostäder för specifika målgrupper gör att kommunen måste vidta åtgärder för att så snabbt som möjligt tillskapa sådana. Externa förhyrningar görs i möjligaste mån men det löser bara en liten del av behoven. En tidigare genomförd utredning visade på möjligheter att bygga om befintliga tomtställda lokaler och bebygga kommunal mark. Dessa möjligheter är nu utredda och på grund av ett fortsatt ökat behov

av denna typ av bostäder krävs nu ytterligare investeringar för att hitta samt genomföra nya boendialternativ.

Ekonomisk konsekvens

Förvärv av bostadsrätter används som lösning först efter att alla andra alternativ har uttömts och förvärven sker med stor försiktighet och analys av prisutvecklingen på bostadsmarknaden. Alternativet till förvärv av bostadsrätter är att kommunen placerar personer med behov av bostad på hotell vilket är betydligt mer kostsamt. Kommunen kan använda inköpta bostadsrätter för olika sociala behov i framtiden.

Kommuns behov av strategiska markförvärv samt inlösen av mark för att genomföra detaljplaner: 60 miljoner kronor

Kommunen ska ha möjlighet att genomföra planerade strategiska markförvärv samt att skapa beredskap för inlösen av mark för att genomföra detaljplaner och mindre markförvärv. Kommunstyrelsen fattade den 29 augusti, § 128, beslut om att föreslå kommunfullmäktige att kommunen ska förvärva fastigheten Sicklaön 269:1 för upp till 80 miljoner kronor från Nysätra Fastighets AB och för att kunna genomföra detta samt för att ha beredskap för ytterligare förvärv under perioden 2017-2019 behövs ytterligare 60 miljoner kronor i investeringsram. Total ram efter detta beslut är 105 miljoner kronor.

Om investeringen inte beviljas kan förvärv av fastigheten Sicklaön 269:1 inte ske enligt kommunstyrelsens förslag till beslut av den 29 augusti.

Ekonomisk konsekvens

Förvärv av fastigheter innebär en investering och kan över tid medföra intäkter till exempel till följd av exploatering. Avseende inlösen för att genomföra detaljplan kan konstateras att för det fall det inte finns investeringsmedel avsatta har markgruppen litet handlingsutrymme att förhandling och frivilliga överenskommelser med externa fastighetsägare vilket innebär att saken istället löses genom en process i tingsrätten.

Kommunens behov kring fritidsanläggningar, fritidsnämnden: 50 miljoner kronor

Kommunfullmäktige föreslås att bevilja 50 miljoner kronor i investeringsram för ett nytt huvudprojekt för att för att tillgodose Fritidsnämndens olika behov kring kommunens fritidsanläggningar.

Nacka kommuns innevånare beräknas öka kraftigt de kommande åren. En ökad befolkning ställer krav på en utbyggnad av välfärdsfastigheter inom olika verksamhetsområden. För att möta behovet som påvisats i fritidsnämndens kapacitetsutredning behövs nya anläggningar för befintlig verksamhet och reinvesteringar i befintliga anläggningar.

Det finns idag ett reellt behov av konstgräsplaner, renovering av idrottsanläggningar, simhallar, ishallar, entréer, omklädningsrum etcetera.

Tillkommande medel för natur- och trafiknämnden

Natur och trafiknämnden föreslår beslut av nya medel på totalt 110,9 miljoner kronor, varav 96,3 miljoner kronor avser 15 nya projekt och 14,6 miljoner kronor tre tidigare beslutat projekt. De nya medlen avser till största del bostäder för socialnämndens behov samt investeringar för fritidsnämndens behov.

Utredning och projektering av Fisksätravägen/Fidravägen 2017: 2 miljoner kronor

Målet med investeringen är att förstärka Fisksätravägen/Fidravägen som en gata att röra sig längs med för gående och cyklister och skapa en trygg och tillgänglig utemiljö. I Program för Fisksätra (antagen KS 13 maj 2013) lyfts behovet av att komplettera Fisksättringen för gående och cyklister. Området är idag byggt enligt principerna för trafikseparering med flertalet gång- och cykeltunnlar som används, men där man även rör sig oskyddat längs med och över vägen. Med gång- och cykelbana längs med vägen, ges bättre förutsättningar för att skapa en trygg och trafiksäker miljö med övergångsställen. En utveckling av Fisksätravägen innebär en förbättrad tillgänglighet mellan bostadsområdena i Fisksätra, till busshållplatser och till närområden.

Riskanalys för utebliven investering

Utebliven investering leder till att människor fortsatt kommer att röra sig till fots eller med cykel oskyddat längs med vägen. Tillgängligheten och trafiksäkerheten mellan områden och till busshållplatser blir försämrade vilket kan leda till att färre vill röra sig inom området.

Alternativa lösningar för investeringen

Uteblir investeringen behöver större investeringar läggas på att rusta upp och förbättra befintliga gång- och cykelstråk. Risken att människor rör sig trafikosäkert längs med sträckan kommer kvarstå.

Konsekvenser för barn

Idag saknas infrastruktur för gående och cyklister längs med Fisksätravägen/Fidravägen. Målet med projektet är att skapa en säkrare, mer tillgänglig och sammanhängande miljö för skyddade trafikanter, vilket i synnerhet gör det enklare för barn att ta sig fram till exempelvis skola eller fritidsaktiviteter.

Trafiksäkerhetsarbeten 2018-2019: 9 miljoner kronor

Målet för investeringen är att förbättra trafiksäkerheten i kommunen. Genom analys av olycksstatistik, synpunkter från medborgare och interna observationer drivs ett systematiskt och kontinuerligt arbete för att förbättra den fysiska miljön ur trafiksäkerhetssynpunkt. Det

handlar om åtgärder såsom ombyggnader av gång- och cykelvägar, hastighetsreglerande åtgärder i form av refuger, avsmalningar, gupp, ändrade kurvradier etc. I projektet ingår även att ta fram förstudier för framtida större investeringar. Det är viktigt med kontinuitet och systematik i arbetet. En långsiktighet i medelstillelningen är således nödvändigt för att planera arbetet.

Risakanalys vid utebliven investering

Utebliven investering kan leda till att de trafikrelaterade olyckorna ökar i kommunen. Det är viktigt att arbetet sker systematiskt och proaktivt för att säkerställa både en god trafik-säkerhet och en upplevd trygghet i trafikmiljön

Utredning och projektering cykel Fisksätra-Nacka C 2017: 1,2 miljoner kronor

Syftet med investeringen är att utreda möjligheten att förbättra trafiksäkerheten och framkomligheten för cyklister mellan Fisksätra och centrala Nacka. Idag saknas till stora delar cykelinfrastruktur och cyklister är hänvisade till cykling i blandtrafik på Saltsjöbadsvägen. Brist på kommunal mark och naturförhållande gör det svårt att skapa separerad cykelinfrastruktur längs Saltsjöbadsvägen men målet med investeringen är att skapa förutsättningar för att göra cykling i blandtrafik säkrare. Belysning, hastighetsbegränsning och hastighetsdämpande åtgärder är några förbättringsförslag som kan vara aktuella på sträckan. Investeringen avser utredning och projektering.

Utredning och utbyggnad av cykelvägar etapp 3 2018-2019: 6 miljoner kronor

Målet för investeringen är att det ska bli enklare att cykla i Nacka kommun genom att förbättra trafiksäkerheten och framkomligheten för cyklisterna. Projektet kompletterar det långsiktiga arbetet med utbyggnader som föreslås i Strategi för cykelsatsningar i Nacka. De utbyggnadsobjekt som kan inrymmas under projektet är alltifrån breddning och komplettering av befintliga cykelbanor till ny skyltning, målning eller fler cykelparkeringar och cykelpumpar. Åtgärder utgår dels från utredningar, observationer, inkomna synpunkter och olycksstatistik och dels från så kallade ”passa på” åtgärder som genomförs i samband med stadsbyggnadsprojekt eller andra investeringsprojekt.

Utredning och projektering cykel Ektorpsvägen 2017: 0,7 miljoner kronor

Målet för investeringen är att utreda och projektera en gång- och cykelbana längs Ektorpsvägen. I dag saknas sammanhängande cykelinfrastruktur längs vägen. Sträckan är utpekad som ett huvudcykelstråk i Strategi för cykelsatsningar i Nacka då den kopplar delar av Skuru och Duvnäs utskog med det regionala cykelstråket längs Värmdövägen. Under 2016 byggs en dubbelriktad gång- och cykelbana på delar av sträckan i samband med en utbyggnad av studentbostäder och under 2017 planeras ytterligare utbyggnad mellan Värmdövägen och Lasarettsvägen i ett annat stadsbyggnadsprojekt. För att få ut mest nytta

av dessa investeringar och för att få ett sammankopplat cykelvägnät behövs att saknade delar byggs ut. Investering för utredning och projektering beräknas till 700 000 kronor.

Riskanalys vid utebliven investering

Utebliven investering leder till ett osammanhängande cykelvägnät vilket i sin tur leder till försämrad framkomlighet och trafiksäkerhet för cyklister. I förlängningen kan detta göra att färre väljer cykeln för sin resa.

Alternativa lösningar för investeringen

Cykling kan fortsatt ske i blandtrafik på delar av sträckan men detta är varken en säker eller framkomlig lösning.

Upprustning av lekplatser 2019: 5 miljoner kronor

Sedan tidigare finns anslagna investeringsmedel motsvarande 3,5 miljoner kronor år 2017 och 5 miljoner kronor år 2018. För att kunna erbjuda lekmiljöer som bidrar till attraktiva livsmiljöer och bästa utveckling för alla föreslås att 5 miljoner kronor avsätts 2019 för upprustning av kommunens allmänna lekplatser. När projektet närmas kommer en successiv kalkylering att genomföras för att få bättre översikt av kostnaderna och riskerna med det enskilda projektet.

Reservatsbildning 2017-2019: 2 miljoner kronor

I Nacka finns mer än 100 allmänna kommunala lekplatser. Lekplatserna är välfrekventerade och har en bedömd livslängd om 15 år och därför måste varje år några av dessa lekplatser rustas upp. När park- och naturenheten bygger om en gammal lekplats, så får den ett modernt innehåll, ofta med ett tema. Lekplatserna blir då mer uppskattade och får ett större lekvärde. Varje år utförs en säkerhetsbesiktning på samtliga lekplatser och de allvarigaste felen åtgärdas omgående. Om inte lekplatserna rustas kontinuerligt blir investeringskulden stor och skjuts på framtiden.

Alternativa lösningar för investeringen

Alternativa lösning är att kommunen inte bildar reservaten vilket kan resultera i att majoritetsprogrammet samt kommunens övergripande mål Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka inte uppnås

Investering för reparation och framtagande av drift- och underhållsplan för bergskärningar 2017: 1,8 miljoner kronor

Cirka 250 bergskärningar i gatumiljö är utsatta till erosion och hantering av risken för ras av olika slag utreds. Exempel på berggras är Henriksdalsberget (2014; ca 5 mkr) och Skvaltans väg (2015; 0,5 mkr). Sannolikheten för ras ökar vid eftersatt underhåll. En systematisk drift- och underhållstrategi för skärningsslänter leder till en ökad trafiksäkerhet, en tryggare miljö, färre framkomlighetsbegränsningar, ökat hållbarhet, effektivisering och en balanserad ekonomi över tid. Därför föreslås att tre utvalda bergsslänter utreds och repareras och att en systematisk drift- och underhållstrategi för skärningsslänter tas fram med hjälp av resultatet.

Förstudie för åtgärd på murkajen på Montelius väg 2017: 0,6 miljoner kronor

Kajkonstruktionen som håller Montelius väg är i slutet av sin livslängd. En ombyggnad rekommenderas för att säkra trafiksäkerheten, tryggheten och framkomligheten. Ombyggnadens omfattning behöver utredas med hänsyn till områdets fastighetsbildning och de befintliga bryggornas läge och tillstånd. Nu föreslås att en förstudie tas fram för att beskriva behov av åtgärder och föreslå en hållbar lösning innan sommaren 2017.

Montelius väg sträcker sig längsmed en cirka 350 m lång strandlinje på östra sidan av Skurusundet, strax norr om Skurubron, Saltsjö-boo. Vägen består av en dubbelriktad körbana med variabel total bredd på cirka 3-3,5 meter, som vilar delvis på utfyllnader delvis på en heterogen kallmur byggd runt sekelskiftet. Anslutna till muren ligger båtbyggor utmed hela sträckan, delvis självbärande delvis fästa vid muren. Vägen brukas i stort sätt av boendetraffic och sopbil, samt periodvis hamnrelaterad trafik.

Reparation av stödmurar på Saltsjöbadsvägen vid Duvnäs station 2017: 4 miljoner kronor

I avvaktan på besked från stora projekt som Nacka stad och Ombyggnad av Saltsjöbanan har skadebilden av några av kommunens konstbyggnader blivit ganska allvarlig med åren. Det kommer att behövas stora reinvesteringar för att reparera eller för att ersätta dem med nya.

Murarna SM-6:1 (sten) och SM-6:2 (betong) på Saltsjöbadsvägen vid Duvnäs station är i mycket dåligt skick enligt de utförda inspektionerna och utredningarna. De senaste åren har underhållet på murarna ökat, speciellt på SM-6:1 (förstärkning 2014, räckesbyte 2015), för att kunna upprätthålla funktionerna med säkerhet. Reparationsbehovet förekommer allt oftare och medför höga kostnader. Enligt denna riskbild rekommenderas att murarna åtgärdas genomgripande för tredje mans säkerhet.

Brantvägen - utökad rambudget 2017: 11 miljoner kronor

För att nå Fisksätra pir, som blev klar 2013, förlängs Brantvägen för att ansluta till en strandpromenad som dels leder ner till piren, dels till Skogsöreservatet. Detaljplanen för området som också omfattar Brantvägen vann laga kraft i maj 2016. Projekteringen är genomförd och en mer noggrann successivkalkyl visar att en utbyggnad enligt detaljplanen medför en investering om 13 miljoner kronor.

Älgövägen utökad rambudget 2017: 3,6 miljoner kronor

Under 2017 är en förbättring för gående längs Älgövägen mellan solsidan station och bron över till Svärdsö/Älgö planerad. 2013 fanns en budget på 6 miljoner kronor för projektet (IN 2013/377-310). Man valde att år 2013 flytta fram projektet till 2016 på grund av utbyggnaden av Älgö. Den tunga trafiken ut till Älgö var omfattande och trafikstörande för de boende. Det kvarstår 2,4 miljoner kronor efter projekteringen och byggherrekostnader av den ursprungliga budgeten. Eftersom projektet sköts upp har en uppdaterad kalkyl tagits fram som visar på en kostnad för utbyggnaden om cirka 6 miljoner kronor.

En ansökan om statlig medfinansiering kommer att upprättas och beslut om detta kommer senare i höst 2016.

Vägsträckan ligger i Saltsjöbaden mellan Solsidans station och bron över till Älgö. 2011 började man projektera för att bygga ut direkt efter projektering var klar. Projektet blev uppskjutet på grund av utbyggnaden på Älgö. Transporter ut till Älgö var störande för de boende samt framkomligheten var viktig för dessa transporter.

Älgövägen är en huvudgata. På aktuell sträcka passerar personbilar, byggtrafik, servicebilar samt buss och gång- och cykeltrafik. Vägbredden idag varierar mellan 5-6 meter. Bredden på gångbanan är 1,5-1,7 meter bred. Någon cykelbana finns det inte. Körbanan breddas till bussgatustandard, 6,5 meter och gångbanan till 2 meter.

Reinvestering Gatubelysning 2019: 20 miljoner kronor

I befintligt gatubelysningsnät finns ett stort reinvesteringsbehov. Stora delar av elanläggningen har tjänat ut dubbel förväntad livslängd. Det visar sig i höga energikostnader och underhållskostnader. Behovet består i utbyte av kabel, röt- och rostskadade stolpar och uttjänade energikrävande armaturer. Anläggningens status finns dokumenterad i två externa rapporter. Konsultfirman Bjerking levererade en rapport daterad 20130708 med en analys och rekommendationer och översiktliga enhetspriser. När ny driftentreprenör upphandlades gjordes en inventering av kommunens anläggning från deras perspektiv och erfarenhet där förslag och rekommendationer till åtgärder prissattes. Rapporten levererades i augusti 2015. Båda rapporterna och vår egen bedömning ligger till grund för planeringen av kommande investeringar.

Reinvestering konstruktionsbyggnader 2019: 16 miljoner kronor

Reinvesteringsbehovet i konstruktionsbyggnader för 2019 uppskattas till 16 miljoner kronor utifrån underhållsplanen för 2008-2017 och kontinuerlig återkopplingen från verksamheten. Aktivt och förebyggande underhåll utförs vilket omfattar reparation eller utbyte av väsentliga konstruktionsdelar. Syftet är att vidmakthålla den tänkta livslängden och tillståndsvärdet för konstbyggnaderna samt att reducera risken för person- och saskador. Budgeten är baserad på behovet för broar, gångtunnlar och tunnlar som var inventerade fram till år 2013. Akuta skador på ännu inte inventerade konstbyggnader åtgärdas vid behov. Inventeringsarbete pågår för resterande anläggningar så att underlaget för planeringen ytterligare förbättras.

Reinvestering vägnät 2019: 28 miljoner kronor

Reinvesteringen omfattar gator, gång- och cykelvägar samt parkvägar och omfattar utbyte av beläggning, utbyte av dagvattenbrunnar, nya rensbrunnar med anslutningar, ändrade dikeslösningar samt utbyggnader av diken. Mindre ombyggnader av korsningar och liknande ingår i detta projekt. Utbyte av trasiga och utslitna stängsel och räcken inom vägområdet, samt utbyte trasiga stängsel vid bergsskärningar mot vägar. Arbetet är en fortsättning på kontinuerlig reinvestering i hela Nackas befintliga kommunala gatunät.

Tillkommande medel för kulturnämnden

Kulturnämnden föreslår beslut av nya medel på totalt tre miljoner kronor för ett nytt projekt. De nya medlen avser till största verksamhetsinventarier, exempelvis tross, mörkläggningsgardiner, spegelvägg med mera.

Reinvesteringar i befintliga kulturanläggningar: 3 miljoner kronor

För att kulturlokaler ska vara ändamålsenliga för kulturverksamhet är de utrustade med olika verksamhetsinventarier, exempelvis tross, mörkläggningsgardiner, spegelvägg med mera. De lösa verksamhetsinventarier som finns ingår inte i fastighetsägaransvar, utan är att betraktas som ett ansvar för hyresgästen, det vill säga kulturnämnden som är verksamhetsutövare. För att korta beslutsvägarna och göra snabba insatser för att förhindra verksamhetsstörningar föreslås kulturnämnden ta ansvar för löpande och mindre investeringar.

Investeringsramen föreslås vara 3 miljoner kronor fördelat med 1 miljon kronor per år 2017- 2019.

Tillkommande medel för produktionsverksamheten

Inom produktionsverksamheten välfärd skola föreslås nya medel med 35 miljoner kronor avseende inventarier för år 2019. Välfärd samhällsservice föreslår 1,5 miljoner kronor för inventarier år 2019 och återlämna 0,7 miljoner kronor från den tidigare beslutade ramen för 2016.

Välfärd skola 2019: 35 miljoner kronor

Inom produktionsverksamheten välfärd skola föreslås nya medel med 35 miljoner kronor avseende inventarier för år 2019.

För 2018 är Välfärd skolas investeringsram 35 miljoner kronor. Avsikten är att alla investeringar ska inrymmas inom Välfärd skolas investeringsram. Idag finns det ett stort behov av att förbättra arbetsmiljön i våra verksamheter. Utöver inventarier har Välfärd skola kostnader för investeringar för anpassning och omställning av lokaler vid verksamhetsförändringar. Ramen behöver även användas när det uppstår oplanerade verksamhetsavbrott.

Våra skolgårdar är eftersatta och behöver renoveras vilket också är betydande investeringskostnader. För att fortsätta det påbörjade arbetet med ett digitalt lärande behöver investeringsramen användas till digitala hjälpmedel. Stora investeringar behöver också göras i datorer då Nacka kommun har ett nytt IT-avtal där kommunen inte leasar utan investerar.

Välfärd samhällsservice 2019: 1,5 miljoner kronor

Inom produktionsverksamheten välfärd samhällsservice föreslås nya medel med 15 miljoner kronor avseende inventarier för år 2019.

För att verksamheterna ska kunna fungera kundanpassat och effektivt behöver inventarier och verktyg i form av system och apparater inköpas och/eller uppdateras. Att kunna ersätta möbler, tekniska hjälpmedel samt larm och trygghetssystem är nödvändigt dels för att verksamheten ska kunna utföras med god kvalitet och dels av arbetsmiljöskäl. Produktionsområdet välfärd samhällsservice har en av kommunfullmäktige beslutad investeringsram för 2017 och 2018 på 1,5 miljon kronor per år. För 2019 föreslås kommunfullmäktige att fastställa en investeringsram på 1,5 miljon kronor för välfärd samhällsservice.

Tillkommande medel för exploateringsenheten

Exploateringsenheten föreslår beslut av nya medel på totalt 598,6 miljoner kronor, varav nettoutgifter om 420,6 miljoner kronor avser åtta nya projekt och 177,9 miljoner kronor nettoutgifter för sex tidigare beslutat projekt. De nya medlen avser till största delen till exempel överdäckning i centrala Nacka och ny årlig projektram att fördelas ut på stadsutvecklingsprojekt i tidigt skede för projektering mm.

Den totala exploateringsportföljen, inklusive markförsäljning, uppgår efter begärda budgetförändringar till drygt 1,2 miljarder kronor, vilket är ett negativt netto.

Exempel på större projekt med beviljad budget som kommer bedrivas under år 2017 är Överdäckning 222, Tvärbanan, Vikingshillsvägen, Norra Skuru, Dalkarlsängen, Kvarnholmsförbindelsen, Telegrafberget, Område G, del av Kummelnäs, Mjökkudden/Gustavsviks gård samt Allmänna anläggningar Danvikstrand. Nedan redovisas begärda budgetändringar.

Jarlaberg Enspännarvägen [9247]: överskott 2,9 miljoner kronor

Detta är ett byggherreprojekt på gränsen mellan Centrala Nacka och Nacka Strand. Byggherren bekostar planläggningen och utbyggnaden av allmänna anläggningar genom exploateringsbidrag. Budgeten är en totalbudget för projektet. Planläggning pågår vilket gör att budgeten kan komma att revideras. VA-intäkterna är något större än kostnaderna för utbyggnad av VA, 14,4 respektive 11,5 miljoner kronor. Exploatörens exploateringsbidrag täcker även allmänna anläggningar i närområdet, till exempel nödvändig ombyggnad av Jarlabergsvägen för anpassning till ny byggnation och tunnelbaneuppgång. Projektet beräknas generera ett överskott om 3 miljoner kronor. Därutöver beräknas projektet generera ytterligare 20 miljoner kronor i exploateringsbidrag till omkringliggande anläggningar vilka inte budgeteras för i detta projekt.

Dalkarlsängen [9423]: överskott 17,9 miljoner kronor

Projektet begär budget för projektområdet söder om Värmdövägen. Trafikplatsen och verksamhetsområdet norr om Värmdövägen planläggs och genomförs i senare etapper. Denna etapp innehåller sluttäckning av tippen om 67 miljoner kronor och utbyggnad av allmänna anläggningar inklusive genomfartsgatan Dalvägen om 65 miljoner kronor. Dessa

summor inkluderar plankostnad, interna kostnader och projektering. Inklusive upparbetade kostnader är de totala kostnaderna 137 miljoner kronor för denna etapp.

Intäkterna om totalt 155 miljoner kronor avser försäljning av byggrätter för bostäder om 130 miljoner kronor och för verksamheter om 25 miljoner kronor. Nettot för denna etapp beräknas vara ett överskott om 18 miljoner kronor. Projektet inkluderar även en skoltomt utmed Boovägen.

Bergs gård [9238]: utgift 11,6 miljoner kronor

En initial budget om 11,6 miljoner kronor begärs för detaljplaneläggning av en första etapp och för utredningar samt rättsprocessen.

Sydvästra Plania [9242]: utgift 7,6 miljoner kronor

Projektbudgeten avser planarbete och förstudie för allmänna anläggningar. Totalt begärs 7,6 miljoner kronor. Förutsättningarna finns ej ännu för att begära en budget för hela projektet. Detta görs i ett senare skede. Efter omtag i projektplaneringen har anpassningar och omlokaliseringar gjorts som gör att fler bostäder kan inrymmas tillsammans med skolområdet och idrott. Markanvisningar kommer att ske i ett senare skede. Projektet beräknas generera ett överskott.

Område A, Eols udde [9423]: utgift 5,5 miljoner kronor

Eols udde är det sista förnyelseområdet i Norra Boo som börjar planläggas. Området planeras få enskilt huvudmannaskap. Denna första budget avser kostnader för framtagande av detaljplan om 2 miljoner kronor och utbyggnad av VA om 14 miljoner kronor.

Intäkterna avser planavgift om 0,6 miljoner kronor och VA-anläggningsavgifter om 9 miljoner kronor. Projektets netto beräknas bli ett underskott om 5,5 miljoner kronor.

Björknäs Talluddsvägen [9433]: utgift 1,4 miljoner kronor

Projektet är ett byggherreprojekt för byggnation av 50-60 hyresrätter på byggherrens egen mark och på intilliggande kommunägd mark. Avsikten är att markanvisa kommunägd mark till byggherren med tomträtt för att få till ett bättre projekt. Byggherren bekostar planläggningen. Kommunen bygger en infart till området. Viss ombyggnation krävs om totalt 3,5 miljoner kronor. VA-anläggningsavgifter beräknas bli 2,6 miljoner kronor. Årlig tomträttsavgäld beräknas bli 0,7 miljoner kronor. Projektets netto beräknas bli ett underskott på 1,4 miljoner kronor.

Solbrinken Grundet [9434]: utgift 9,4 miljoner kronor

Solbrinken-Grundet är ett förnyelseområde längst bort i sydöstra Boo med idag 190 fastigheter. Området planeras för kommunalt huvudmannaskap. Avstyckningsmöjligheter kommer att föreslås på delar av området. Detta prövas i detaljplanen. Planarbetet har inletts och kvartersdialoger har hållits. Projektering av de allmänna anläggningarna i området pågår. Parallellt pågår framtagandet av en gatukostandsutredning. I detta tidiga skede begärs budget om 9,4 miljoner kronor för projekteringen samt planarbetet fram till

samrådshandlingar. Efter genomfört samråd och genomförd projektering kan en total projektbudget presenteras.

Delplan 1, Älta C, etapp A och B [9630]: utgift 5,9 miljoner kronor

Budget begärs för de tre första detaljplanerna, vilka alla tre inryms i detta projekt i Älta centrum samt för projekteringen av omläggning av huvudvattenledning. Projektet omfattar både kommunägd mark och mark ägd av byggherre. Denna etapp följs av fler etapper som utgör egna projekt vilka ännu inte startat. Kostnaderna för detaljplanering i projektet och projekteringen av huvudvattenledningen beräknas uppgå till 9,2 miljoner kronor. Intäkter om 3,3 miljoner kronor avser planavgifter eftersom Wallenstam enligt avtal ska bekosta planläggningen av sina delar. Efter genomförd förstudie och markanvisningstävling kan en total projektbudget tas fram.

Projektram år 2016, 2017, 2018 och 2019: utgift 400 miljoner kronor

Budgetbegäran om en projektram om 100 miljoner kronor per år, för åren 2016, 2017, 2018 och 2019, syftar till att stadsbyggnadsprojekt i tidigt skede, när projekten ännu inte begärt projektbudget, kan startas upp. Förslaget omfattar att kommunstyrelsens stadsutvecklingsutskott ges i uppdrag att fördela ut medel från den generella projektramen på projektnivå i samband med projektstart och projektet får därmed en initial budget. Metoden motsvarar de starbesked som beviljas för fastighetsprojekt inom av kommunfullmäktige beslutade huvudprojekt. Den generella projektramen ska användas för de projekt som idag är planerade samt projekt i ett tidigt skede innan projektbudget kan begäras och beslutas. Inget enskilt projekt ska tilldelas ett belopp högre än 5-15 miljoner kronor från beviljad projektram. Projektet kommer därefter, i vanlig ordning, begära en projektbudget hos kommunfullmäktige. Syftet med den generella projektramen är att snabba upp processen att starta upp stadsbyggnadsprojekt.

Område Y och Z, Bo 1:51 m.fl [9320]: positiv förändring 2,5 miljoner kronor

Entreprenör är upphandlad. Nu börjar utbyggnaden av området. Entreprenören blev tre miljoner kronor dyrare än tidigare beräknat. Intäkterna som gatukostnader och VA-anläggningsavgifter är uppdaterade och ökar med två respektive fyra miljoner kronor tack vare indexuppräknings och ny VA-taxa. Den kommunala tomten beräknas ge 2,5 miljoner kronor mer i intäkt än tidigare budgeterat. Förändringarna innebär att nettot förbättras med 2,5 miljoner kronor. Projektets totala netto blir därmed -10 miljoner kronor.

Ny Skurubro [9410]: positiv förändring 11 miljoner kronor

Arbetshandlingarna är överklagade och tidplanen osäker för när Trafikverket kan börja bygga den nya bron. I den tidigare beslutade budgeten finns en kostnadspost för markinlösen på 11 miljoner kronor. Markinlösen bekostas av Trafikverket enligt genomförandeavtalet och är därmed ingen kostnad för kommunen.

Studentbostäder Ektorp [9229]: ökade utgifter 1,9 miljoner kronor

Entreprenör för marksanering och utbyggnad av allmänna anläggningar är upphandlad. Entreprenaden blir totalt sett 1,9 miljoner kronor dyrare än tidigare beräknat.

Verksamhetsområde Semestervägen [9382]: ökade utgifter 0,5 miljoner kronor

Enligt ett tidigare exploateringsavtal ska verksamhetsutövaren i slutet av Prästkragens väg bygga ut en vändplan. Efter planläggning av en kommunal tomt för verksamhet längst in på Prästkragens väg behöver vändplanen byggas ut i annat läge för att möjliggöra anslutning till den kommunägda tomten. Efter förhandlingar ersätter verksamhetsutövaren kommunen med två miljoner kronor för dennes tidigare ansvar att bygga ut vändplanen. Kommunen bygger nu ut hela vändplanen och anpassar gång- och cykelvägar. Därefter säljs verksamhetstomten. Projektet fördryas med en halv miljon kronor men kommer att lämna en överskott om 2,7 miljoner kronor.

Allmänna anläggningar Danviksstrand [9225]: ökade utgifter 9,0 miljoner kronor

Projektet syftar till att ändra huvudmannskapet från enskilt till kommunalt huvudmannskap för kajen i Danviksstrand. Anläggandet av kajen, vilken ingår i tidigare exploateringsavtal, är reklamerat av kommunen eftersom genomförda undersökningar och dykning intill kajen gett vid handen att kajen inte är byggd i enlighet med gällande tekniska krav. Byggherren vägrar bygga om kajen i enlighet med kommunens krav i reklamationen. I enlighet med beslut i KSSU kommer kommunen att bygga om kajen på byggherrens bekostnad. Nu begärs budget för att kunna bygga om kajen för 10 miljoner kronor. När ombyggnationen är genomförd kommer kommunen att debitera vidare kostnaden.

Överdäckning 222 och bussterminal [9245]: ökade utgifter 180 miljoner kronor

Tidigare budget om 17 miljoner kronor avsåg förstudien för överdäckningen. Nu går projektet in i projekteringskedet och begär 180 miljoner kronor för detta. Förhandlingar för kostnadsfördelning återstår.

Påverkan på annan nämnd

Samtliga exploateringsprojekt har påverkan på annan nämnd efter projektavslut, exempelvis via kapitaltjänstkostnad och övriga driftkostnader.

Information om saneringskostnader i kommande projekt:

-Sydvästra Plania [9242]: I detta ärende begärs en projektbudget avseende planarbete och förstudie för allmänna anläggningar. Om projektet sedan går vidare till genomförande kommer saneringsarbeten behöva utföras.

Omfattningen av detta kommer att undersökas vidare under detaljplaneskedet. Enligt prognos bedöms saneringsarbeten utföras under

tidsperioden 2018 – 2022, vilket då till viss del kan få en kostnadspåverkan på drift.

Konsekvenser för barn

I princip samtliga investeringar som föreslås i detta ärende har konsekvenser för barn – en del indirekt men de allra flesta direkt.

Investeringsammansättning totalt

Totalprognos 2016-2019, Tertial I

I tabellen nedan visas den totala nettoinvesteringarna för kommunen för åren 2016-2019, enligt beslut i tertialrapport 1.

Tabell 3. Prognos nettoinvesteringar inklusive exploatering T1 2016 (miljoner kronor)

Investeringar	2016	2017	2018	2019	Totalt 2016-2019
Nettoinvesteringar nämnder och enheter exkl exploateringsenheten	-693	-666	-350	-26	-1 735
Inkomster exploateringsenheten	80	145	498	510	1 233
Utgifter exploateringsenheten	-348	-558	-879	-1 105	-2 890
Nettoinvesteringar exploateringsenheten	-268	-413	-381	-595	-1 657
Totalt nettoinvesteringar inkl exploateringsenheten T3 2015	-991	-841	-703	0	-2 535
Totalt nettoinvesteringar inkl exploateringsenheten T1 2016	-961	-1 079	-731	-621	-3 392
Förändring T3 2015 -T1 2016 inkl år 2019	-30	238	28	621	857

Den av kommunfullmäktige beslutade investeringsammansättning vid tertial 1 2016 omslöt 3,4 miljarder kronor i nettoutgifter för investeringsprojekt för åren 2016-2019 där exploateringsenhetens investeringar ingick med 1,7 miljarder kronor.

Ny totalprognos 2016-2019, Tertial 2

I detta ärende för tertial 2 föreslås ett beslut om tillkommande medel med 1 189 miljoner kronor. I tabellen nedan visas den totala nettoinvesteringarna för kommunen för åren 2016-2019 efter beaktande av dessa.

Tabell 4. Prognos nettoinvesteringar inklusive exploatering T2 2016 (miljoner kronor)

Investeringar	2016	2017	2018	2019	Totalt 2016-2019
Nettoinvesteringar nämnder och enheter exkl exploateringsenheten	-507	-655	-351	-154	-1 667
Inkomster exploateringsenheten	85	110	257	342	794
Utgifter exploateringsenheten	-385	-571	-573	-709	-2 238
Nettoinvesteringar exploateringsenheten	-300	-461	-316	-367	-1 444
Totalt nettoinvesteringar inkl exploateringsenheten T2 2016	-807	-1 116	-667	-521	-3 111
Totalt nettoinvesteringar inkl exploateringsenheten T1 2016	-961	-1 079	-731	-621	-3 392
Förändring T1 2016 -T2 2016	154	-37	64	100	282

Den nya årsprognosen för 2016 uppgår till 807 miljoner kronor, vilket är 154 miljoner kronor lägre än vid tertial 1. Det beror främst på förskjutningar av vissa projekt från 2016 till de kommande åren. Prognosen för 2017 uppgår till 1 161 miljoner kronor, för att sedan sjunka kommande åren till 667 miljoner kronor respektive 521 miljoner kronor.

Kommunens investeringsprognos exklusive exploateringsenheten är, om investeringsbeslut fattas enligt nämndernas förslag, drygt 1,7 miljarder kronor för åren 2016- 2019. Inklusive exploateringsenhetens nettoinvesteringar på 1,4 miljarder uppgår kommunens sammanlagda prognos för nettoinvesteringar till 3,1 miljarder kronor.

Tabell 5. Utfall och prognos nettoinvesteringar inklusive exploatering per nämnd T2 2016- 2019 (miljoner kronor)

Investeringar per nämnd mnkr			Utfall T2	Prognos	Prognos	Prognos	Prognos	Totalt 2016-
	Inkomster	Utgifter	2016 Netto	2016 Netto	2017 Netto	2018 Netto	2019 Netto	2019
Kommunstyrelsen (KS)	63	-350	-287	-685	-908	-545	-427	-2 564
Stadsledningskontoret och stödenheter (KS)	0	-2	-2	-6	-12	-12	0	-30
Enheten för fastighetsutveckling och lokalenheten (KS)	0	-123	-123	-352	-404	-181	-23	-959
Exploateringsenheten (KS)	63	-208	-145	-300	-461	-316	-367	-1 444
Lantmäterienheten (KS)	0	0	0	-1	0	0	0	-1
Välfärd skola (KS)	0	-17	-17	-25	-30	-35	-35	-125
Välfärd samhällsservice (KS)	0	0	0	-1	-2	-2	-2	-6
Fritidsnämnden	0	-1	-1	-3	-3	-3	0	-9
Kulturnämnden	0	0	0	0	-1	-1	-1	-3
Natur-och trafiknämnden	5	-61	-56	-117	-204	-118	-93	-532
Gata, trafik, park och natur	0	-36	-36	-96	-204	-118	-93	-511
Avfallsverket	0	-3	-3	-3	0	0	0	-3
VA-verket	5	-23	-18	-18	0	0	0	-18
Socialnämnden	0	-2	-2	-2	0	0	0	-2
Totalt nettoinvesteringar per nämnd	68	-414	-346	-807	-1 116	-667	-521	-3 110

Ekonomiska konsekvenser

De nu föreslagna tillkommande medlen för investeringar påverkar kommunens driftbudget de kommande åren med cirka 10 miljoner kronor i form av kapitaltjänst- och övriga driftkostnader.

Konsekvenser för barn

I princip samtliga investeringar som föreslås i detta ärende har konsekvenser för barn – en del indirekta men de allra flesta direkta. I en del av de förslag till beslut som ligger till grund för det samlade förslaget till investeringsbeslut blir dessa ko

Eva Olin
Ekonomidirektör
Stadsledningskontoret

Auli Puustinen
Controller
Controllerenheten

2016-09-28

Tjänsteskrivelse

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Information inför mål och budget 2017-2019 om nämndernas förslag till taxor

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott noterar informationen till protokollet.

Ärendet

Nämndernas förslag till mål och budget omfattar i förekommande fall förslag till ändringar i taxor. Följande förslag till ändringar har lämnats och kommer att ingå i det förslag till mål och budget för 2017-2019 som kommunstyrelsen fastställer den 24 oktober och som kommunfullmäktige beslutar den 14 november.

De föreslagna förändringarna beskrivs kortfattat här.

Övergripande

Avgift för vigslar

En administrationsavgift i samband med bokning av vigslar på 500 kronor, föreslås införas för personer boende utanför kommunen.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

Förslag till ändrad taxa för prövning och kontroll inom livsmedels- och foderområdena

Varje livsmedelsverksamhet betalar en årsavgift som motsvarar ett visst antal timmar av tillsyn baserat på risken för verksamheten. Det är viktigt att taxan motsvarar kostnaderna för tillsyn. Ligger taxan för lågt riskerar livsmedelsverksamheterna att inte få den tillsyn de har rätt till, eftersom resurserna inte täcker de antal inspektörstimmar som krävs.

Den offentliga kontrollen av livsmedel ska vara avgiftsfinansierad och huvudprincipen är att livsmedelskontrollen ska uppnå full kostnadstäckning.

I syfte att kunna ge verksamheterna den tillsyn de har rätt till och för att hålla en hög kostnadstäckningsnivå föreslås en höjning av taxan från nuvarande 1 160 kronor till 1 220 2 (5) kronor från och med 2017. För exempelvis förskolor och restauranger som tilldelats 7 timmar i årlig kontrolltid, skulle det innebära en höjning av den årliga kontrollavgiften från 8 120 kr till 8 540 kr. Taxenivån föreslås uppräknas årligen enligt Prisindex kommunal verksamhet (PKV) från och med 2018. En del mindre ändringar har gjorts i taxan. Punkten om att kunna timdebitera en nystartad verksamhet under det första året har tagits bort. Att debitera en timme per begärt exportintyg samt att kunna ta betalt per timme vid export- och importkontroll har lagts till.

Förslag till ändrad taxa för prövning och tillsyn inom miljöbalkens och strålskyddslagens område samt lagen med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning

Timavgiften föreslås höjas för att säkerställa god kostnadstäckning. Taxan höjs från dagens 995 kr/h till 1 040 kr/h. I jämförelse med andra kommuner i Stockholmsområdet ligger Nackas taxa då ungefär i medelnivå. Under 2016 har en rad åtgärder genomförts för att öka tillsynens effektivitet. Miljöenheten arbetar för att minska tiden för inspektion baserat på risknivå och de checklistor 2 (7) inspektörerna använder på plats har kortats ned. Vi har också under 2016 infört en ny rutin för att ta hand om inkommande klagomål och andra ärenden. För att underlätta för våra medborgare har vi även arbetat med klarspråk i våra beslut och tjänsteskrivelser. De vanligast förekommande mallarna har omarbetats så att det är lättare att förstå innehållet. Även anmälningsblanketter och tillhörande vägledning på webben har arbetats om för att göra processen enklare för medborgarna. Under 2016 har NKI (nöjd kund-index) för tillsynen ökat från 56 till 70. Miljöenheten fortsätter att jobba för större effektivitet bl.a. genom att utbyta inspektionsteknik mellan grupperna, specialisera sig på vissa branscher och att förbättra samarbetet med andra enheter i kommunen. Förslaget till förändringar i taxan ska inordnas i processen för mål- och budget under hösten 2016. Samtliga ändringar föreslås gälla fr.o.m. 1 januari 2017. Taxan föreslås därefter årligen uppräknas enligt prisindex för kommunal verksamhet (PKV) för att säkerställa en fortsatt kostnadstäckning.

Justering av taxa för planering, byggande, kartor och mättjänster

I anvisningarna till mål- och budget 2017-2019 framgår att om taxor saknar indexreglering ska förslag med reglering tas fram. Grundbeloppet "G" föreslås därför justeras årligen enligt Prisindex för kommunal verksamhet (PKV). Första indexuppräknningen sker 2018. En översyn av den gällande taxan för planering, byggande, kartor och mättjänster har genomförts. Ingen ökning av grundbeloppet (G) som multipliceras med faktorn för respektive uppdrag föreslås jämfört med 2016. Däremot föreslås förändringar i taxorna för tjänster inom kart- och mätområdet samt planbesked.

Socialnämnden

Förslag till ändringar och höjning av taxa enligt alkohol-, tobaks-, och lagen om vissa receptfria läkemedel

Miljöenheten har föreslagit en höjning av anmälnings- och tillsynsavgift gällande folköl, tobak och receptfria läkemedel med 20 procent samt en ny avgift om 1 220 kronor per timme för återbesök vid uppföljande kontroll. Den nya taxan medför att kostnadstäckning ökar från ca 85 procent till cirka 100 procent, vilket kommer att minska underskottet för verksamheten.

Eva Olin
Ekonomidirektör

Nina Hammargren
Budgetcontroller

2016-09-27

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2016/829

Kommunstyrelsen

Nytt reglemente för medelsförvaltningen och kommunstyrelsens bestämmelser för medelsförvaltningen

Förslag till beslut

1.

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut.

Kommunfullmäktige antar föreslaget nytt reglemente för medelsförvaltningen.

2.

Under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut enligt punkten 1 antar kommunstyrelsen föreslaget styrdokument ”Kommunstyrelsens bestämmelser för medelsförvaltningen”.

Sammanfattning

Utvecklingen av kommunens styrning i de finansiella frågorna syftar till att kommunen ska ha möjlighet till en snabbare och mer effektiv hantering av finansförvaltningen. Takten på den finansiella marknaden är snabb och det är därför viktigt att de interna regelverken i kommunen är anpassade så att effektivitet kan uppnås i arbetet med de finansiella frågorna.

Inom ramen för arbetet med att utveckla kommunens finansiella hantering har ett nytt reglemente tagits fram för att tydliggöra ansvar, finansiella instrument, riskhantering och rapportering med mera. Kommunstyrelsen får ett utökat ansvar för att fastställa de mer operativa riktlinjerna och risknivåerna för medelsförvaltningen i form av ”kommunstyrelsens bestämmelser för medelsförvaltningen”.

De större förändringar som föreslås är en tydligare uppdelning och beskrivning utifrån olika volymer på exempelvis skuld- och placeringsportföljen. Olika regelverk gäller när portföljerna växer och/eller förändras utifrån de olika risker som finns. Rapporteringskraven har förtydligats.

Ärendet

Under 2016 inleddes ett arbete med att ytterligare utveckla reglementet för medelsförvaltningen. Bakgrunden är att Nacka kommun nu går in i en period då tillväxttakten ska fördubblas, något som innebär många möjligheter och utmaningar. Utvecklingen av kommunens styrning i de finansiella frågorna syftar till att kommunen ska ha möjlighet till en snabbare och mer effektiv hantering av finansförvaltningen. Takten på den finansiella marknaden är snabb och det är därför viktigt att de interna regelverken i kommunen är anpassade så att effektivitet kan uppnås i arbetet med de finansiella frågorna. Det är också viktigt att tydliggöra hur olika risker ska hanteras.

De föreslagna förändringarna

Den omarbetning som genomförts är omfattande och innebär en förnyad struktur. Syftet med reglementet är att fastställa övergripande riktlinjer för finansverksamheten, ange hur ansvaret är fördelat, identifiera finansiella risker samt ange hur rapportering ska ske.

I det nya reglementet har ansvaret tydliggjorts mellan framförallt kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Kommunfullmäktige får ansvar för att besluta om finansiella mål, ram för total upplåning, utlåning till bolagen, koncerninterna räntor, besluta om nya finansieringskällor samt större borgensåtanden.

Kommunstyrelsen får ansvar för att ta fram bestämmelser för medelsförvaltningen, vilka ska uppdateras årligen. Dessa bestämmelser är nya och innehåller mer detaljerade riktlinjer till reglementet. Exempelvis fastställer kommunstyrelsen limiter och riktlinjer för de finansiella riskerna. Uppdelningen genomförs för att snabbare kunna hantera förändringar.

För de olika finansiella instrument som kommunen använder har beskrivningar och innehåll förtydligats. Riskhantering är ett viktigt område som utökats väsentligt.

Rapporteringsansvaret definierats för kommunstyrelsen i det framtagna reglementet.

Ekonomiska konsekvenser

Förändringen av reglementet för medelsförvaltningen har inga direkta ekonomiska konsekvenser. Det möjliggör dock en effektivare hantering av medelsfrågorna.

Konsekvenser för barn

Förändringen av reglementet för medelsförvaltningen har inga direkta konsekvenser för barn.

Bilagor

Reglemente för medelsförvaltning (pdf)

Kommunstyrelsens bestämmelser för medelsförvaltningen (pdf)

Eva Olin
Ekonomidirektör

Maria Andersson
Budgetchef

REGLEMENTE

Reglemente för medelsförvaltning

Dokumentets syfte

Dokumentets syfte är att inom finansverksamheten fastställa ansvarsfördelning, generella principer, riskhantering, finansieringskällor och rapportering mm. Detta omfattar likviditetshantering, skuldhantering, placeringar, donationsmedel, borgen och finansiell leasing samt därtill hörande administration och rapportering.

Dokumentet gäller för

Kommunkoncernen

Inledning

Detta reglemente anger de övergripande principerna för finansverksamheten och medelsförvaltningen i kommunkoncernen. Med kommunkoncernen avses Nacka kommun (kommunen) och dess majoritetsägda bolag (bolagen).

Reglementet kompletteras med ”Bestämmelser för medelsförvaltning” som antas av kommunstyrelsen.

Målsättning för kommunens finansverksamhet

Med finansverksamhet avses likviditetshantering, skuldhantering, placeringar, donationsmedel, borgen och finansiell leasing samt därtill hörande administration och rapportering. Målsättningen är att uppnå bästa möjliga finansnetto och säkra betalningsförmågan.

Finansverksamheten ska

- säkerställa kommunens betalningsförmåga och trygga tillgången till kapital på såväl kort som lång sikt
- uppnå bästa möjliga finansnetto inom ramen för de riktlinjer som fastställs
- säkerställa att finanshanteringen bedrivs med god intern kontroll och med beaktande av lågt risktagande
- säkerställa goda rutiner för att effektivt utnyttja tillgänglig likviditet och när tillfälle ges amortera på utestående låneskuld
- samordna de finansiella frågorna för kommunkoncernen i enlighet med detta reglemente, ägardirektiv och/eller i avtal.

Medelsförvaltningen ska medverka till att kapitalanskaffning och kapitalanvändning i kommunen och dess företag blir effektiv. Verksamheten ska bedrivas utan spekulativa inslag, så att en betryggande säkerhet alltid upprätthålls.

Diarienummer	Fastställd/senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarigt politiskt organ	Ansvarig processägare
KFKS 2016/829		Kommunfullmäktige	Kommunstyrelsen	Ekonomidirektör

Kommunstyrelsen ska minst årligen fastställa ”bestämmelser för medelsförvaltning” där finansiella risklimiters fastställs.

Definition medelsförvaltning

Med medelsförvaltningen avses likviditetshandling, skuldhantering (upplåning, derivat med mera), placeringar, donationsmedel och borgen samt därtill hörande administration och rapportering.

Kommunkoncernen ska ha en central medelsförvaltning som innebär att alla penningströmmar hanteras i en gemensam kassa. Kommunstyrelsen får besluta om vissa undantag för mindre utbetalningar genom handkassa.

Regler för handkassor, betalkort, förskott, attestregler med mera finns i kommunens redovisningsreglemente.

Ansvarsfördelning mellan kommunfullmäktige och kommunstyrelsen

Följande frågor inom finansverksamheten och medelsförvaltningen beslutas av kommunfullmäktige.

- Kommunens finansiella mål
- Ram för koncernens totala upplåning
- Ram för total utlåning till bolagen
- Koncerninterna räntor och limiter samt internräntor för kommunen
- Eventuella tillkommande finansieringskällor
- Borgensåtagande överstigande en miljon kronor

Övriga finansiella frågor, vari bland annat ingår beslut om placering vid nyupplåning och vid omplacering av befintliga lån, inom ramen för detta reglemente hanteras av kommunstyrelsen.

I kommunstyrelsens ansvar för finansverksamheten och medelsförvaltningen ingår att verkställa kommunfullmäktiges beslut inom kommunkoncernens finansiella verksamhet samt följande:

- Besluta om borgensåtagande upp till en miljon kronor
- Besluta om finansiell leasing

Finansiella risker

Kommunstyrelsen ska i ”bestämmelser för medelsförvaltningen” identifiera de finansiella risker som kommunkoncernen är exponerad för. För att begränsa risktagandet ska limiter som styrs av typ av risk och storlek på skuld- respektive placeringsportfölj beslutas av kommunstyrelsen.

Likviditetshantering

Likviditetshantering innebär att tillse att medel finns i lagom mängd på koncernkontot för att löpande kunna hantera in och utbetalningar.

Generella principer

Likviditetshanteringen ska bedrivas med målet att samordna kapitalströmmar i kommunkoncernen samt för att sänka räntekostnaderna genom effektiva betalningsrutiner och god likviditetsplanering. Inom kommunkoncernen ska det finnas ett koncernkontosystem för samordning av likviditetsflöden.

En god betalningsberedskap ska säkerställas och upprätthållas vid alla tillfällen. För att kunna upprätthålla en god betalningsberedskap ska en checkkredit hållas.

I de fall överskottslikviditet uppstår kan placeringar ske enligt riktlinjerna i detta reglemente. Huvudprincipen är att kommunen ska amortera på utestående låneskuld men i vissa fall kan det vara motiverat att kortsiktigt placera överskottslikviditet fram till att medlen behövs för investeringar.

Riskdefinitioner

Nacka kommun har följande riskdefinitioner avseende likviditetshantering.

Ränterisk

En negativ effekt på kommunens räntenetto på grund av förändringar av det allmänna ränteläget. Ränte- och kreditvillkor på checkräkningen ska delas in i olika beloppsnivåer för att hantera ränterisk.

Likviditetsrisk

Kommunen har inte tillräcklig likviditet för att hantera löpande utbetalningar och inte heller kan omsätta en placering på marknaden (kreditrisk) och/eller kan uppta nya lån (finansieringsrisk)

Kreditmarginalrisk

(marginalbindning); en negativ effekt på kommunens räntenetto på grund av förändringar i kreditmarginaler.

Ovanstående risker ökar om kommunens kreditvärdighet försämras eller en stor del av skuldportföljen förfaller vid ett eller några enstaka tillfällen. Risken ökar även vid finansiell oro då kreditgivarna har svårigheter att finansiera sin utlåning.

Riktlinjer

För att uppfylla kraven på en god betalningsberedskap ska tillgången till likviditet säkerställas.

Tillgänglig likviditet kan bestå utav:

- Tillgängliga medel på bankkonto
- Bekräftade, inte utnyttjade kreditlöften, checkkredit

Kommunstyrelsen ska i bestämmelserna för medelsförvaltningen fastställa hur stor kommunkoncernens tillgängliga likvida medel minst måste vara.

För att planera framtida likviditetsbehov ska en rullande 12-månaders prognos upprättas.

Skuldhantering

Med skuldhantering avses hantering av kommuns totala låneskuld.

Generella principer

Skuldhanteringen ska minimera upplåningskostnaderna och trygga finansieringen för kommunkoncernen på såväl lång som kort sikt. Kapitalbehovet ska säkerställas genom god framförhållning och genom ett aktivt upplåningsförfarande. Gröna obligationer ska värderas som ett alternativ bland andra i samband med framtida lånebehov.

Kommunkoncernens externa skuldportfölj ska vara strukturerad på ett sådant sätt att, vid upplåningstillfället, kapitalförfallen sprids över tiden. Den externa skuldportföljen ska vara finansierad från flera kreditgivare och finansieringskällor. Med skuldportfölj avses hur kommunens låneskuld är uppbyggd exempelvis obligations- och certifikatslån med mera.

Samtliga lån för kommunkoncernen administreras av kommunens centrala finansfunktion.

Riskdefinitioner

Ränterisk

En negativ effekt på kommunens räntenetto på grund av förändringar av det allmänna ränteläget.

Beroende på lånevolym ska kommunstyrelsen fastställa limiter (gränser) för att hantera ränterisken.

Finansieringsrisk

Risken att kommunen inte kan ta upp lån på marknaden när finansieringsbehov uppstår.

Kreditmarginalrisk

En negativ effekt på kommunens räntenetto på grund av förändringar i kreditmarginaler.

Riskbegränsningar

Nedanstående riskbegränsningar ska tillämpas i förhållande till skuldportföljens storlek. Skuldportföljen indelas i tre grupperingar; 0-800 miljoner kronor, 800-1,5 miljarder kronor och över 1,5 miljarder kronor.

Kommunstyrelsen ska fastställa limiter i bestämmelser för medelsförvaltningen.

Finansiella risker	Volym (miljoner kronor)		
	0 - 800	800 - 1 500	>1 500
Ränterisk			
Max förfall inom 1 år	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen
Intervall räntebindning	Inte tillämbart	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen
Finansieringsrisk			
<u>Kreditmarginalrisk</u>			
Max förfall inom 1 år	Inte tillämbart	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen
Kapitalbindning i år > 1 år	Inte tillämbart	Inte tillämbart	kommunstyrelsen
<u>Kreditgivare</u>			
Ratingkrav kreditgivare	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen
Max andel per kreditgivare	Inte tillämbart	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen
<u>Finansieringskällor</u>			
Max per finansieringskälla	Inte tillämbart	Inte tillämbart	Inte tillämbart
<u>Derivat</u>			
Tillåtet att använda derivat	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen
Rating motparter derivat	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen

Finansieringskällor

Om inte kommunfullmäktige i särskilt beslut anger annat ska Nacka kommun använda följande finansieringskällor.

- Bankfinansiering
- Certifikat- och obligationsupplåning från kapitalmarknaden
- Banker och dess helägda bolag
- Bostadsfinansieringsinstitut
- Kommuner, Landsting och dess helägda bolag
- Kommuninvest
- Certifikatupplåning via eget program
- MTN-program och private placement (PP) via obligation

Krav på rating framgår nedan under rubriken ”Bestämmelser för risker som är gemensamma för likviditetshantering, skuldbantering och placeringar”.

Kommunen ska sprida finansieringen mellan olika finansieringskällor.

Om inte kommunfullmäktige i särskilt beslut anger annat ska lån och obligationer löpa på högst tio år.

Derivat

Derivat ska användas för att sprida räntebindingstider och minska ränterisker. Nacka kommun använder inte derivat för att spekulera i en viss möjlig ränteutveckling.

Genom att använda olika typer av derivat (derivatinstrument) kan Nacka kommun hantera underliggande lån med syfte att förändra räntebindningen, snitträntan och/eller säkerställa en maximal räntenivå. Nettovolymen på utestående räntederivat ska inte överstiga den totala låneskulden.

Om inte kommunfullmäktige i särskilt beslut anger annat är löptiden för räntederivat maximalt 10 år. Minst två derivatbanker ska tillfrågas i samband med upphandling/ omstrukturering av derivatinstrument.

Placeringar

Generella principer

Om kommunkoncernen har överskottslikviditet som inte kan utnyttjas för att möta upplåningsbehov inom kommunkoncernen eller för amortering, får dessa medel placeras enligt vad som anges under rubriken Riktlinjer.

Placering ska främst ske i ränteplaceringar med hög kreditvärdighet och med låg likviditetsrisk.

Alla placeringar inom kommunkoncernen administreras av kommunens centrala finansfunktion.

Vid placering i värdepappersfonder ska värdepappersfonderna vara registrerade hos Finansinspektionen. Fondens värde ska kunna gå att följa kontinuerligt samt realiseras med kort varsel samtidigt som den genomsnittliga kreditvärdigheten ska vara tillfredsställande.

Riskdefinitioner

Nacka kommun har följande riskdefinitioner avseende placeringar.

Risker relaterade till placeringar och begränsningar för att eliminera definieras under rubriken ”Övriga risker gemensamma för likviditetshantering, skuldhantering och placeringar”.

Ränterisk

Risken att marknadsvärdet i en placering sjunker vid en ränteuppgång.

Likviditetsrisk

Risken att kommunen inte omedelbart kan omsätta en placering på marknaden och/eller har tillräcklig likviditet för att hantera löpande utbetalningar.

Kreditrisk

Risken att kommunen inte får tillbaka sin placering inklusive upplupen ränta på grund av motpartens fallissemang det vill säga att motparten får betalningssvårigheter eller går i konkurs.

Riktlinjer

För att minimera risken för kapitalförluster ska placeringar främst ske i kreditvärdiga räntebärande värdepapper med hög likviditet.

Med kreditvärdiga räntebärande värdepapper med hög likviditet avses att dessa omsätts vid behov på den finansiella marknaden.

När placeringsportföljen har en större volym ska det finnas möjlighet att placera delar av innehaven i aktier. Detta ska endast ske i fonder från godkända svenska motparter. Med placeringsportfölj avses kommunens samtliga placeringar och med större volym avses volym överstigande 750 miljoner kronor.

Nedanstående riskbegränsningar ska tillämpas i förhållande till placeringsportföljens storlek. Placeringsportföljen indelas i två grupperingar; 0-750 miljoner kronor och över 750 miljoner kronor. I matrisen nedan fastställs inom vilka intervall kommunstyrelsen ska fastställa olika risker. Limiter för att begränsa risker framgår av kommunstyrelsens ”bestämmelser för medelsförvaltningen”.

Finansiella risker	Volym (miljoner kronor)	
	0-750	>750
Tillgångsslag:		
Räntebärande	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen
Deposit eller insättning i bank	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen
Aktier	Icke tillämbart	kommunstyrelsen
Risklimiter:		
Ränterisk		
Max löptid	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen
Kreditrisk		
Ratingkrav	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen
Max andel per emittent/motpart	Icke tillämbart	kommunstyrelsen
Likviditetsrisk		
Ratingkrav	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen
Tillåtna instrument	kommunstyrelsen	kommunstyrelsen
Marknadsrisk - aktier		
Svenska aktier	Icke tillämbart	kommunstyrelsen
Max andel globala aktier	Icke tillämbart	kommunstyrelsen

Bestämmelser för risker som är gemensamma för likviditetshantering, skuldhantering och placeringar

Bestämmelser om motpart

Definition av begreppet motpartsrisk

Risken att resultatet försämras om en motpart inte fullgör sina förpliktelser. Förpliktelser kan avse placeringar, ränta och låneskuld på lämnade krediter, positiva marknadsvärden på derivataffärer med mera.

Tillåtna motparter

Motparter ska utgöras av bank eller värdepappersinstitut som står under Finansinspektionens tillsyn eller motsvarande tillsyn i annat land.

Finansiella derivatkontrakt får endast ingås med motpart som har tecknat ett internationellt swapavtal (ISDA, International swap and derivat agreement), alternativt ramavtal.

Rating

Motparten ska inneha en kreditbedömning (rating) av Standard & Poor's eller Moody's. Vid de fall motparten har fler än en rating ska den lägsta ratingen gälla. Om ingen officiell rating finns är en skuggrating från bank tillåtet.

Bestämmelser om valuta

Definition av begreppet valutarisk

Valutarisk innebär risk för värdeförändring av en valuta i förhållande till andra valutor.

Bestämmelser om valutarisker

Vid placering av likviditeten och vid upplåning ska minsta möjliga valutarisk tas.

Med undantag för en mindre andel globala aktier får endast placeringar i svensk valuta göras.

Om upplåning sker i utländsk valuta ska valutarisken omedelbart försäkras bort.

Hantering av operativa risker

Definition begreppet operativa risker

Operativa risker innebär risken för merkostnader på grund av att fel uppstår till följd av IT-problem, bristande rutiner eller mänskliga misstag.

Bestämmelser om operativa risker

Hanteringen av operativa risker ska ske så att

- finansverksamheten bedrivs på ett kontrollerat sätt och att kommunen och bolagen vid varje tidpunkt har korrekt information om positioner och risker så att beslut kan fattas på korrekta grunder
- förluster på grund av fel i processer, system eller på grund av bristande kontroll minimeras

Borgen

Generella principer

Efter prövning av den ekonomiska och verksamhetsmässiga risken kan kommunen lämna borgen till organisationer som bedriva en verksamhet som kommunen har ett ansvar för att den finns och som är till väsentlig nytta för kommunens invånare.

Inriktningen för verksamheten bör vara riktad mot barn och ungdom och särskilt vara någon form av utbildnings- eller idrottsverksamhet. Verksamheten ska ha varaktig karaktär.

Investeringen i sig ska bidra positivt till en stor andel av kommunens invånare.

Riktlinjer

Underlag för beslut om borgen ska innehålla en bedömning av den risk kommunen åtar sig.

- Bedömningen ska avse en kreditvärdering av låntagaren, bedömning av lån, låneobjekt och lånevillkor samt möjlighet att finansiera objektet på annat sätt och kostnaden för alternativ finansiering.
- Kommunens borgensåtagande får inte äventyra eller fördyra kostnaden för den egna upplåningen.
- Lån som kommunen beviljar borgen för ska vara i svenska kronor.
- Om organisationen tidigare beviljats borgen lämnas eventuell ny borgen endast om organisationen skött sitt tidigare åtagande och betalningar mot kommunen.
- Borgensbeslutet är giltigt i sex månader. Det betyder att organisation som blivit beviljad borgen måste återkomma till kommunen med lånehandlingar inom sex månader från att beslutet vunnit laga kraft.
- Investering, som ligger till grund för borgensansökan, får i normalfallet inte ha påbörjats innan ansökan om borgen kommer till kommunen.
- Den ekonomiska insats som organisationen själv gör ska motsvara minst 10 procent av den totala investeringen.

För att beviljas borgen krävs att organisationen lämnar säkerhet till kommunen.

Säkerheten kan vara i form av

- Pantbrev i fullvärdesförsäkrad fast egendom
- Företagsinteckning, det vill säga panträtt i lös egendom
- Säkerhetsöverlåtelse i byggnad på ofri grund.
- Solidarisk borgen av styrelsemedlemmar
- Intäkter för kommande föreningsbidrag

Varje borgensåtagande ska tidsbegränsas. Tidsbegränsningen gäller också det lån som tas upp med kommunens borgen. För att beviljas borgen ska lånet amorteras på maximalt tio år. Nedskrivning av borgensåtagande ska ske i takt med att lånebeloppet amorteras. Ytterligare belåning i panträtt får inte ske utan kommunens medgivande.

Organisation som beviljas borgen ska halvårsvis redovisa saldot på det lånet som ligger till grund för borgensåtagandet, balans- och resultaträkningen samt försäkringsbevis både för den investering som finansieras med kommunal borgen och på eventuell egendom som lämnat som säkerhet.

Investeringar som finansieras med lån där kommunal borgen beslutas ska vara betryggande försäkrade. Nacka kommun ska hållas underrättad om försäkringen hela den tid borgensåtagandet gäller.

Finansiell leasing

Generella principer

En finansiell leasing är en kreditrisk för kommunen, eftersom det innebär ett framtida åtagande. Risken innebär bland annat förlustrisk på grund av lägre kapacitetsutnyttjande, teknisk inkurans.

Finansiell leasing ingår inte i ramen för total upplåning som fastställs av kommunfullmäktige. Finansiell leasing jämförs i övrigt med upplåning och omfattas av reglerna för upplåning i detta reglemente.

Riktlinjer

Leasingfinansiering är en undantagsform för finansiering. Formen får användas om den totala leasingavgiften är lägre än kostnaden för traditionell finansiering eller om det ur servicesynpunkt kan anses vara fördelaktigt trots en högre kostnad.

Avtal om leasing ska beslutas av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen får delegera beslut om att ingå avtal om leasing för lägre belopp.

Donationsmedel

Kommunens förvaldade donationsmedel placeras inom koncernkontot, såvida donatorn inte har föreskrivit annat.

Kommunfullmäktige fastställer avkastningsräntan i ärendet om mål och budget.

Riskkontroll, styrning och rapportering

Generella principer

Ansvar för affärsavslut, kontroll, rapportering och finansadministrativa system hos kommunen och bolagen ska spridas på flera personer för att uppnå en god riskkontroll.

För att skapa konkurrens i prissättningen ska alltid flera kreditgivare tillfrågas i samband med nyupplåning/refinansiering av krediter. Detsamma gäller vid upphandling av derivataffärer samt vid placering av likvida medel.

Säkringsredovisning avseende finansiella derivat ska tillämpas. Erforderlig dokumentation avseende säkringsredovisning ska utvecklas separat enligt rådande praxis.

Finansrapportering

Finansrapportering ska ske i tertialbokslut. Rapporteringen ska omfatta en redogörelse för placerings- och skuldportföljens sammansättning, snittränta, likviditetssituation, den finansiella riskexponeringen samt resultatutveckling.

Vid rapportering vid tertialbokslut 3 ska även ingå en redovisning av de leasingavtal som kommunen har ingått och vilka ekonomiska åtaganden för leasing som finns för de tre kommande åren samt kommunens borgensåtagande per sista december, inklusive riskbedömning för varje enskilt åtagande.

Donationsmedel ska rapporteras i årsbokslutet.

- - -

Kommunstyrelsens bestämmelser

för medelsförvaltningen

Dokumentets syfte

Den övergripande målsättningen för finansverksamheten är främst att säkra betalningsförmågan och uppnå bästa möjliga finansnetto. Reglementet för medelförvaltningen utgör ett ramverk för Nackas likviditetshantering, skuldhantering, placeringar, donationsmedel, borgen och finansiell leasing samt därtill hörande administration och rapportering.

Kommunstyrelsens bestämmelser för medelsförvaltningen definierar nivåer och risker med mera som ska gälla i den finansiella verksamheten.

Dokumentet gäller för
Kommunkoncernen

Likviditetshantering

Nacka kommun ska säkerställa en god betalningsberedskap genom att ha en checkkredit på 1 miljard kronor. Inom ramen för checkkrediten ska flödet styras så att likviditetssvängningarna minimeras.

Limiter och koncerninterna räntor på koncernkonton beslutas av kommunfullmäktige i ärendet om mål och budget.

Skuldhantering

Följande riskbegränsningar ska tillämpas i förhållande till skuldportföljens storlek. Skuldportföljen är indelad i tre grupperingar; 0-800 miljoner kronor; 800-1,5 miljarder kronor samt över 1,5 miljarder kronor.

Diarienummer	Fastställt/senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarigt politiskt organ	Ansvarig processägare
KFKS 2016/829		Kommunstyrelsen	Kommunstyrelsen	Ekonomidirektör

Risklimiterna beror på lånevolyms storlek enligt nedanstående matris.

Finansiella risker	Volym (miljoner kronor)		
	0 - 800	800 - 1 500	>1 500
Ränterisk			
Max förfall inom 1 år	Icke tillämbart	50 %	50 %
Intervall räntebindning	Icke tillämbart	2-4 år	2-4 år
Finansieringsrisk			
<u>Kreditmarginalrisk</u>			
Max förfall inom 1 år	Icke tillämbart	50 %	40 %
Kapitalbindning i år >	Icke tillämbart	Icke tillämbart	>2 år
<u>Kreditgivare</u>			
Kreditgivare	Se nedan	Se nedan	Se nedan
Max andel per kreditgivare	Icke tillämbart	60 %	50 %
<u>Finansieringskällor</u>			
Max per finansieringskälla	Icke tillämbart	Icke tillämbart	60 %
<u>Derivat</u>			
Tillåtet att använda derivat	Ja	Ja	Ja
Rating kreditgivare Moody's/S&P	A2/A	A2/A	A2/A

Ovanstående är ska-krav, med undantag för restriktioner avseende kreditgivare och finansieringskällor som är bör-krav. Reglementet för medelsförvaltning anger de yttersta ramarna för kraven.

Tillåtna derivat

Inom ramen för bestämmelserna i reglementet för medelsförvaltning är följande instrument (samt kombinationer av dessa) tillåtna vid hantering av ränterisk i skuldportföljen:

- Ränteswap: Används för att ändra räntebindningen i existerande lån.
- Cap ("räntetak"): Används för att sätta ett "tak" på räntenivån i kommande räntebetalningar.
- Floor ("räntegolv"): Används för att sätta ett "golv" på räntenivån i kommande räntebetalningar. Cap och Floor utgör tillsammans en "räntekorridor".

Tillåtna motparters ratingnivå vid derivataffärer framgår av riskmatris ovan.

Placeringar

Placeringar har följande tillgångsslag; räntebärande placeringar, deposit, insättning i bank och aktier. Under avsnittet "Övriga risker gemensamma för likviditetshantering,

skuldhantering och placeringar” finns bestämmelser om ytterligare risker relaterat till skuldhanteringar och placeringar samt begränsningar för att hantera dessa. Utöver avvägningen mellan avkastning och risk ska etiska ansvarsfulla aspekter tillämpas i placeringsverksamheten.

Nedan framgår vilka riskbegränsningar som ska tillämpas i förhållande till placeringsportföljens storlek. Placeringsportföljen är indelad i två grupperingar; 0-750 miljoner kronor och över 750 miljoner kronor.

Finansiella risker	Volym (miljoner kronor)	
	0-750	>750
<u>Tillgångsslag:</u>		
Räntebärande	Max 100 %	Max 100 %
Deposit eller insättning i bank	Max 100 %	Max 100 %
Aktier	Icke tillämbart	Max 40 %
<u>Risklimiter:</u>		
Ränterisk		
Löptid enskilda placeringar	Max 3 år	Max 5 år
Löptid deposit eller insättning i bank	Max 12 mån	Max 12 mån
Löptid, genomsnitt	Icke tillämbart	< 3år
Kreditrisk		
Ratingkrav Moody's/S&P	Se nedan	Se nedan
Max andel per emittent/motpart	Icke tillämbart	Se nedan
Likviditetsrisk		
Ratingkrav	Se nedan	Se nedan
Tillåtna instrument	Se nedan	Se nedan
Marknadsrisk - aktier		
Svenska aktier	Icke tillämbart	Se nedan
Max andel globala aktier	Icke tillämbart	10 %

För att tillförsäkra omsättningsbarheten ska samtliga tillgångar vara placerade i likvida svenska räntebärande instrument som vid var tidpunkt kan säljas. Undantag gäller för placering i deposit som är låst under given tidpunkt. Instrumenten ska karakteriseras av hög kreditvärdighet och god likviditet.

Risklimiterna uttrycker maximal exponering och är beroende av placeringsportföljens storlek enligt ovan.

Riskdefinitioner

I reglementet för medelsförvaltning finns definitioner av risker. De kompletteras i detta dokument med följande definitioner.

Ränterisk

Maximal löptid för enskilda placeringar är 5 år när portföljen överstiger 750 miljoner kronor och den genomsnittliga durationen för portföljen får inte överstiga placeringshorisonten 2 år.

Likviditetsrisk

Instrument som definieras nedan under avsnittet ”Placeringsportfölj” är tillåtna för att minimera likviditetsrisken.

Marknadsrisk - aktier

Vid en större placeringsvolym tillåts en viss andel aktier vilket endast får ske i fonder. Endast motparter och fonder som står under Finansinspektionens tillstånd är tillåtna.

Endast placering i värdepappersfonder exponerade mot svenska aktier är tillåtet. En viss andel globala aktier tillåts vilka ska ske genom placering i värdepappersfond hos godkänd motpart.

Vid placering i värdepappersfonder ska värdepappersfonderna vara registrerade hos Finansinspektionen. Fondens värde ska kunna gå att följa kontinuerligt samt realiseras med kort varsel samtidigt som den genomsnittliga kreditvärdigheten ska vara tillfredsställande.

Placeringsportfölj

Vid en placeringsportfölj som överstiger volymen 750 miljoner kronor gäller nedanstående begränsningar avseende räntebärande placeringar. Alla procentsatser är uttryckta som en andel av den totala placeringsportföljen.

Vid en placeringsvolym som understiger detta belopp är nedanstående instrument tillåtna, men en spridning mellan olika instrument och emittenter bör eftersträvas.

Placeringsportfölj			
Emittent-kategori	Emittent/värdepapper	Max andel per emittent-kategori, %	Max andel per emittent inom respektive emittent-kategori, %
1	SSVX och obligationer emitterade av svenska staten eller av svenska staten garanterade värdepapper	100	100
2	Certifikat och obligationer emitterade av svenska kommuner, landsting, regioner samt dess helägda bolag	50	25
3	Bostadsfinansieringsinstitut/säkerställda bostadsobligationer	50	25
4	Nordiska banker med lägst rating A-/A3 enligt S & P/Moody's	30	15
5	Företagscertifikat med lägst rating K-1 enligt S & P	30	15
6	Företagsobligationer med lägst rating BB/Ba2 enligt S & P/Moody's	15	15

För placeringar som sker genom insättning på konto samt deposit i bank (emittentkategori 4) är maximal löptid 12 månader oavsett portföljens storlek.

Generellt placeringar

Ansvarsfulla placeringar

Utöver avvägningen mellan avkastning och risk ska etiska ansvarsfulla aspekter beaktas i placeringsverksamheten.

Utöver ekonomiska bedömningar ska även hänsyn tas till samhälle och miljö.

Placeringar i företag som har sin huvudsakliga verksamhet, produktion eller försäljning inom krigsmateriel eller tobaks- och alkoholvaror, eller bryter mot mänskliga rättigheter, ska undvikas. Miljöhänsyn ska visas främst genom användande av positiva urvalskriterier. Som grundregel ska hänsyn tas till principerna i FN:s Global Compact.

Övriga risker gemensamma för likviditetshantering, skuldhantering och placeringar

Följande risker gäller för både likviditetshantering, skuldhantering och placeringar. Bestämmelserna kompletterar de som finns i reglementet för medelsförvaltning.

Motpartsrisk

Kommunens fördelning av krediter, finansieringskällor och derivat bör spridas mellan olika motparter. Maximal andel per kreditgivare framgår av riskmatris för skuld. Denna restriktion gäller inte om kreditgivaren/motparten är Kommuninvest eller Svenska staten.

Operativa risker

Kommunen och bolagen ska fortlöpande identifiera, värdera och hantera operativa risker inom finansverksamheten.

Borgen

Ansökan om kommunal borgen ska ställas till kommunstyrelsen. Till ansökan ska följande underlag bifogas:

- De tre senaste årens resultat- och balansräkningar, revisions- och verksamhetsberättelse
- Resultat- och likviditetsbudget för kommande tolv månader
- Försäkringsbrev för eventuell fastighet
- Stadgar
- Uppgift om antal medlemmar och medlemsavgifter inlämnas
- Uppgifter om investeringen som organisationen ska göra (exempelvis syfte, kalkyl för investeringen)

Rapportering

Rapportering ska ske till kommunstyrelsen i samband med tertialrapporterna eller då avvikelser sker från fastlagda riktlinjer. Kommunstyrelsen kan antingen besluta om att permanenta ändringar eller tidsbestämma avvikelser på ovan definierade nivåer och risker med angivande av mandat under avvikelsetiden.

Kommunstyrelsen

Program för utvecklingen av naturreservaten Velamsund och Nyckelviken

Förlag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige fatta följande beslut.
Kommunfullmäktige antar föreslaget program för utveckling av naturreservaten Nyckelviken och Velamsund.

Under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut enligt, ovan uppdrar kommunstyrelsen till stadsdirektören att samordna kommunens insatser enligt programmet.

Sammanfattning

Under många år har kommunen på olika sätt drivit eller finansierat verksamheter inom kommunens två största egna naturreservat, Velamsund och Nyckelviken. Behovet av ett samordnat grepp har ökat och många har uttryckt behovet av en bättre samordning och uppföljning av helheten inom de båda områdena. Stadsledningskontoret föreslår därför att kommunfullmäktige antar ett program för utvecklingen av naturreservaten, baserat på fyra gemensamma perspektiv; helhet, tillgänglighet, utbud och barnperspektiv. Utgångspunkten är att nuvarande aktiviteter ska vidmakthållas och att områdena ska utvecklas som besöksmål i ett växande Nacka. Inriktningen är att kommunens samlade insatser ska gynna en mångfald aktiviteter och öka den totala attraktiviteten i reservaten. Insatserna ska ske inom ramen för vid var tid gällande skötsel föreskrifter och den för varje kommunal verksamhet beslutade budgeten.

Det behövs en tydlig kommunintern koordination av vad som sker i reservaten och vem inom kommunen som är ansvarig för vad. Rapportering till kommunstyrelsen är en del av den samlade kommunikationen kring verksamheterna i reservaten och är ett komplement till motsvarande rapportering som sker inom respektive facknämnds ansvar.

Ärendet

Bakgrund

Både Velamsunds och Nyckelvikens naturreservat fick sina föreskrifter antagna i början på 1990-talet. Ändamålet med båda är att i första hand säkerställa ett välfrekventerat friluftslivs- och rekreationsområde. I antagandehandlingar finns beskrivningar av naturmarken men också av då pågående verksamheter inom reservaten och befintliga byggnader och dess kulturhistoriska värden. I skötselplanerna anges att områdena skall vårdas så att deras natur- och kulturvärden samt värden för friluftslivet bevaras. Skötselplanerna omfattar naturmark och till viss del mark av parkkaraktär närmast bebyggelse. Verksamheter och de kulturhistoriskt intressanta byggnaderna berörs däremot inte i skötselplanerna.

Alltför ofta uppstår konflikter mellan olika aktörer och verksamheter inom reservaten. Dessa konflikter hämmar utvecklingen för områdena som besöksmål men också berörda företags och föreningars verksamhet. Ofta upplever olika aktörer sig ha kommunens medgivande för sitt agerande vilket ökar frustrationen när konflikter uppstår med annan del av kommunen eller annan aktör på platsen.

Vid en kartläggningen genomförd under vintern 2015/2016 konstateras att ett tiotal kommunala verksamheter med ett 20-tal inblandade tjänstemän har kopplingar till aktiviteter i reservaten. Ett 30-tal externa aktörer, ofta kopplade till kommunal finansiering eller delfinansiering, hade verksamhet i områdena. Med åren har ett 75-tal avtal och överenskommelser av olika slag träffats som rör områdena och där kommunen är part i någon form. Därtill finns många drivande individer som verkar kraftfullt utifrån sin egen verksamhet.

Inriktning för kommunens agerande samlas i ett program

Inriktningen för kommunens samlade agerande är att en mångfald aktörer ska beredas möjlighet att bedriva verksamhet och aktiviteter inom reservaten. För att det ska kunna ske behövs en tydlig kommunintern koordination av vad som sker i reservaten och vem som är kontaktperson med externa aktörer eller ansvarig för kommunal verksamhet som bedrivs där. Ömsesidig information om varandras verksamheter är en förutsättning för att skapa förtroende och samarbete mellan olika intressen. En samlad rapportering till kommunstyrelsen är en del av kommunikationen kring verksamheterna i reservaten och ska vara ett komplement till motsvarande rapportering som sker inom respektive facknämnds ansvar.

Stadsledningskontoret föreslår att dessa frågor samlas i ett styrdokument, som är ett program för utvecklingen av naturreservaten Velamsund och Nyckelviken. Det föreslagna programmet har en gemensam bas som består av fyra utgångspunkter: Helhet, tillgänglighet, utbud och barnperspektiv. På denna bas föreslås inriktningar som utgår från de respektive reservatens egna förutsättningar och pågående verksamhet. Nuvarande aktiviteter i Velamsund och Nyckelviken ska vidmakthållas och områdena ska utvecklas som besöksmål i ett växande Nacka. Inom ramen för naturreservatens förutsättningar och gällande

föreskrifter samt vid var tid gällande budget för berörd nämnd, ska kommunen stödja de privata verksamheter som över åren har etablerats sig i respektive reservat samt verka för att nya tillkommer.

Kommunen tar på sig en tydlig roll som koordinator och samordnare i båda reservaten. Stadsdirektören har tagit initiativ till en kommunintern grupp för sådan samordning som får börja med att ta till sig resultatet av den gångna vintern kartläggning av verksamheterna i områdena. Gruppen består primärt av tjänstemän som sköter reservaten enligt skötsel-föreskrifterna, förvaltar byggnaderna och från fritid som har mest kontakter med föreningslivet. Till gruppen ska tjänstemän från andra berörda verksamheter inom t ex sociala stödresurser, skolan och arbets- och företagsenheten kunna adjungeras beroende vilka frågor som är aktuella.

Till gruppens förfogande behöver det avsättas en funktion för att praktisk samordna aktiviteter och kommunicera inom kommunen, med alla aktörer i områdena och med allmänhet/besökare. Butiksgallerior har i regel centrumledare som samordnar de olika butikernas aktiviteter och driver gemensamma aktiviteter som stärker helheten och ökar centrets attraktivitet för allmänheten. Detta baserat på gällande avtal, fysiska förutsättningarna och gemensam budget. Motsvarande roll bör kunna etableras för Velamsund och Nyckelviken i syfte att stärka attraktiviteten för både besökare och verksamheter inom reservaten. Frågan om resurstillsättning föreslås bli hanterad i kommunstyrelsens arbete med mål och budget för 2017.

Programmet fångar frågor utanför skötsel-föreskrifterna

Hur natur- och parkmark ska skötas framgår av skötselplanerna. Några motsvarande planer för bebyggelsen saknas. Likaså finns idag ingen planering för hur verksamheterna ska utvecklas och koordineras för bra resultat för både enskilda och allmänna intressen. När det är motiverat inom den ordinarie verksamheten ska kommunen verka för att nedanstående verksamheter och företeelser, som översiktligt inventerats årsskiftet 2015/2016, vidmakthålls och utvecklas inom naturreservaten. *Kursiverat anges aktuell avtalsform eller huvudman för respektive företeelse.* Förteckningen är inte heltäckande och ambitionen är att fler företeelser tillkommer.

Inom Velamsund:

- Ridverksamhet, primärt inriktad mot ungdomar - *långsiktigt arrendeavtal*
- Restaurang och som minimum kaféserving även vintertid på helger - *hyresavtal*
- Golf - *långsiktigt arrendeavtal*
- Daglig verksamhet med djurhållning – *Nacka kommun i samarbete med entreprenör*
- Motionsverksamhet på individuell basis, i form av motions slinga, utegym och spår för skidåkning vintertid - *kommunen i samarbete med förening*
- Friluftsgård med möjlighet till dusch och matsäcksättning inomhus - *kommunen*
- Badmöjligheter vid anlagd badplats i Insjön - *kommunen*

- Organiserad tävlingsverksamhet för sporter av olika slag så långt det är förenligt med reservatets föreskrifter - *föreningar*
- Temporär utökning av parkering vid olika evenemang - *arrangör*
- Hamn för fritidsbåtar – *arrende*
- Naturskola – *kommunen*
- Dagläger för skolungdomar - *kommunen*
- Kommunen ska verka för att traditionsfirande såsom julmarknad, skördemarknad, och midsommarfirande anordnas årligen - *kommunens samordningsgrupp i samarbete med verksamheter och föreningar*

Inom Nyckelviken:

- Restaurang och caféverksamhet - *hyresavtal*
- Djurhållning kopplat till tidigare jordbruk med barn som målgrupp och för att möjliggöra bete – *kommun*
- Visningsträdgård öppen för allmänhet men också för rehabilitering och skolundervisning – *kommun*
- Motionsverksamhet på individuell basis, i form av motions slinga, utegym och spår för skidåkning vintertid där så är möjligt – *kommun i samarbete med föreningar*
- Hembygdsmuseum – *hembygdsföreningen i samarbete med kommunen*
- Kommunen ska verka för att traditionsfirande såsom valborg, midsommarfirande och julmarknad anordnas årligen - *kommunens samordningsgrupp i samarbete med verksamheterna*
- Plats för filminspelning och TV-produktioner så långt det inte hindrar generellt tillträde för allmänheten – *filmare efter samordning med samordningsgruppen*
- Det kulturhistoriska byggnadsarvet ska bevaras och göras känt - *kommunen*

För den samordnade styrningen och ledningen inom kommunen planeras en för båda naturreservaten gemensam styrgrupp, där berörda processägare (direktör) och ansvariga enhetschefer medverkar. Därutöver behövs en funktion som kan samordna och koordinera aktiviteter, aktörer och gemensam kommunikation. Denna funktion ska inom vardera naturreservatet leda en samordningsgrupp med alla aktörer inom reservatet.

Bilaga

Program för utveckling inom Velamsund och Nyckelvikens naturreservat

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör

Dag Björklund
Natur- och trafikdirektör

PROGRAM

för utveckling av naturreservaten Velamsund och Nyckelviken

Dokumentets syfte

Ändamålet med naturreservaten Velamsund och Nyckelviken är att i första hand bidra till att säkerställa behovet av attraktiva friluftslivs- och rekreationsområden. Detta program kompletterar reservatsföreskrifterna för att styra och leda de helt eller delvis kommunalt finansierade verksamheterna och koordinera dessa med föreningsverksamhet och privat verksamhet inom reservaten.

Dokumentet gäller för

All verksamhet som helt eller delvis finansieras kommunalt inom naturreservaten Velamsund och Nyckelviken

Nacka kommun vill bevara nuvarande och/eller motsvarande aktiviteter i Velamsund och Nyckelviken och utveckla områdena som attraktiva och välbesökta besöksmål i ett växande Nacka. Med utgångspunkt i områdenas förutsättningar och reservatsföreskrifter bejakar kommunen de verksamheter som över åren har etablerats i reservaten och ska verka för att nya verksamheter som stärker naturreservaten som besöksmål för friluftsliv och rekreation tillkommer.

Gemensamma utgångspunkter

Naturreservaten ska vara välkomnande och tillgängliga för alla. Barnens perspektiv är fokus i den fortsatta utvecklingen.

Helhet

Helheten är viktig för besökarens upplevelse. All verksamhet ska samordnas så att varje aktör kan utveckla sin del i helheten.

Kommunikation om verksamheter och aktiviteter inom reservaten ska utvecklas. Ömsesidig information om varandras verksamheter är en förutsättning för att skapa förtroende och samarbete mellan olika aktörer.

Tillgänglighet

Naturreservaten ska vara tillgängliga utifrån besökarens förutsättningar oavsett transportmedel. Kommunen ska utveckla möjligheterna till flera geografiska entréer, där olika verksamheter kan ha sin utgångspunkt. Lättfattlig information om vad områdena erbjuder är en del i tillgängligheten.

Lättfattlig information om syftet med reservatet och vad man kan göra inom naturreservatet är en nyckelfaktor för besökarnas möjligheter att ta till sig allt det som området erbjuder.

Diarienummer	Fastställt/senast uppdaterad	Beslutsinstans	Ansvarigt politiskt organ	Ansvarig processägare
KFKS 2016/	2016-	Kommunfullmäktige	Kommunstyrelsen	Stadsdirektören

Utbud

Velamsund och Nyckelviken ska utifrån sina naturliga förutsättningar erbjuda mångfacetterade verksamheter. Kommersiell verksamhet som stärker rekreativa värden ska vara möjlig.

Barnperspektiv

Barnets upplevelser formar den vuxna människan. Verksamheterna i Velamsund och Nyckelviken ska i allt utgå från barnets upplevelse.

Inriktning för Velamsunds naturreservat

Velamsunds utveckling till ett än mera attraktivt och uppskattat frilufts- och rekreationsområde sker med utgångspunkt i djur- och naturvård och friluftsaktiviteter som fokuserar på rörelse och hälsa.

Förteckningen av aktiviteter nedan baseras på en genomgång av pågående verksamheter 2016. Samtliga aktiviteter, såväl privata, föreningsdrivna och kommunalt finansierade, förutsätts få möjlighet att utvecklas i samspel inom helheten.

- Ridning, primärt inriktad mot ungdomar
- Restaurang och caféservering även vintertid på helger
- Golf
- Daglig verksamhet med djurhållning
- Motionsverksamhet på individuell basis, i bl a motionsslinga, utegym och spår för skidåkning vintertid
- Friluftsgård med möjlighet till dusch och äta matsäck inomhus
- Badmöjligheter vid anlagd badplats i Insjön
- Organiserad tävlingsverksamhet för sporter av olika slag så långt det är förenligt med reservatets föreskrifter
- Temporär utökning av parkering vid olika evenemang
- Hamn för fritidsbåtar
- Naturskola
- Dagläger för skolungdomar

Gårdsområdet utgör en huvudentré som kompletteras med fullvärdiga, geografiskt spridda entréer för att öka tillgången till och sprida verksamheterna inom reservatet. Varje entré ska fungera väl oavsett om besökaren kommer till fots, med cykel eller annat fordon eller med kollektiva färdmedel.

Parkområdet erbjuder förutsättningar för programverksamhet som teater och andra utomhusevenemang vilket bör utvecklas. Kommunen ska verka för att traditionsfirande såsom julmarknad, skördemarknad, och midsommarfirande anordnas årligen

samt att någon form av gårdsbutik eller växtförsäljning ska kunna komplettera området.

Inriktning för Nyckelvikens naturreservat

Nyckelviken är ett stadsnära frilufts- och rekreationsområde med utgångspunkt i 1700-talsgården och den kulturhistoriska miljön med trädgård och park. Området ska utvecklas till en friluftsstadspark i den växande staden på västra Sicklaön.

Förteckningen av aktiviteter nedan baseras på en genomgång av pågående verksamheter 2016. Samtliga aktiviteter, såväl privata, föreningsdrivna och kommunalt finansierade, förutsätts få möjlighet att utvecklas i samspel inom helheten.

- Restaurang och caféverksamhet
- Djurhållning kopplat till tidigare jordbruk med barn som målgrupp och för att möjliggöra bete inom reservatet
- Visningsträdgård öppen för allmänhet men också för rehabilitering och skolundervisning
- Motionsverksamhet på individuell basis, i form av motions slinga, utegym och spår för skidåkning vintertid där så är möjligt
- Hembygdsmuseum
- Plats för filminspelning och TV-produktioner
- Växthusodling

Det kulturhistoriska byggnadsarvet ska bevaras och göras känt. De gamla och unika byggnaderna med deras inredning och hembygds museet ska bevaras och utvecklas. Parkområdet erbjuder förutsättningar för programverksamhet som teater och andra utomhusevenemang vilket bör utvecklas liksom dess möjlighet som plats för filminspelning och TV-produktioner. Kommunen ska verka för att traditionsfirande såsom julmarknad, valborg och midsommar anordnas årligen.

Tillgängligheten och känslan av att ha nära till Nyckelviken är grundläggande för att utveckla området till att också vara en friluftsstadspark i stadsmiljö. Möjligheterna att komma till området från olika håll, oavsett färdmedel, ska förstärkas och samordnas med den pågående stadsutvecklingen.

Styrning och samordning

Kommunstyrelsen ansvarar för den samordnade styrningen av verksamheterna inom naturreservaten. Den nämnd som är reservatsförvaltare ansvarar för utvecklingen enligt reservatsföreskrifterna.

Uppföljning och utvärdering

Kommunstyrelsen ska årligen i årsbokslutet rapportera verksamhet, resultat och kvalitet.

- - -

2016-09-27

TJÄNSTESKRIVELSE
Dnr KFKS 2016/779

Kommunstyrelsen

Yttrande över förslag till kulturresevat Baggenstäket

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar föreslaget yttrande över förslag till kulturresevat för Baggenstäket.

Sammanfattning

Park- och naturenheten har tagit fram förslag till förordning (föreskrifter, avgränsning och skötselplan) för bildande av kulturresevat Baggenstäket. Området har stora natur- och kulturhistoriska värden, framförallt av försvarshistorisk karaktär. Reservatsbildningens syfte är att bevara och utveckla dessa värden samt att säkra och utveckla dess användning för friluftsliv och rekreation.

Förslaget var utsänt för samråd 2010 och har därefter justerats så att det överensstämmer med pågående detaljplanearbete i området och även med kommunens gällande översiktsplan.

I yttrandet föreslås att kommunstyrelsen tillstyrker förslaget, men att ett tillägg bör göras i undantagen från föreskrifterna i förordningen.

Ärendet

Park- och naturenheten har tagit fram förslag till förordning (föreskrifter, avgränsning och skötselplan) för bildande av kulturresevat Baggenstäket. Området har stora natur- och kulturhistoriska värden, framförallt av försvarshistorisk karaktär. Reservatsbildningens syfte är att bevara och utveckla dessa värden. Likaså ska dess användning för friluftsliv, rekreation och kultur- och naturupplevelser för besökare säkras och utvecklas.

Reservatets kulturhistoriska värden utgörs av områdets strategiska läge vid vattenvägen in mot Stockholm med försvarshistoriska lämningar från skilda tider. Områdets naturvärden är främst knutna till gamla träd, såväl löv som tall. Rekreativvärdet består av kombinerade kultur- och naturupplevelser samt närhet till vatten.

Enligt majoritetsprogrammet 2015-2018 är Baggensstaket ett av de områden där reservatsbildning pågår och där denna snarast ska slutföras. Förslaget överensstämmer med kommunens översiktsplan där det anges att reservatsbildning för området pågår. Kultur- och grönstrukturprogrammet lyfter fram områdets fornlämningar, strändernas natur- och kulturmiljö, den värdefulla ädellövskogen och ett flertal upplevelsevärden.

Förslaget var utsänt för samråd 2010. Förslaget har justerats så att det överensstämmer med det pågående detaljplanarbetet för Sydöstra Lännersta, område W. Den större förändringen är att reservatsgränsen norr om Gammeluddshemmet har förskjutits cirka 50 meter så att verksamheten där kan utvecklas.

Enheten för strategisk stadsutveckling anser att förslaget ska tillstyrkas, men vill att det tydliggörs på nedanstående område.

I förslaget anges föreskrifter som ska gälla inom reservatet. Exempelvis föreslås det vara förbjudet att uppföra byggnad, mast eller anläggning. Det anges vidare att anläggande och drift av park-, mark- och rekreationsanläggningar såsom t.ex. lekplats, p-plats och informationsplats inom område A på beslutskartan är undantaget från föreskrifterna.

Det kan uppstå behov av att utföra ytterligare åtgärder som är förenliga och till gagn för reservatets syften, men som i förslaget inte är preciserade i undantagen från föreskrifterna.

Enheten anser därför att man i undantagen från föreskrifterna bör göra ett tillägg om att eventuella åtgärder, som vid en samlad bedömning, det finns behov av att genomföra och är förenliga med kulturresevatets syften ska kunna genomföras på mark inom reservatet.

Ekonomiska konsekvenser

Budget för istandsättning, eventuella andra åtgärder i samband med istandsättning och för framtida drift behandlas vid beslut av kommunfullmäktige om förordnandet.

Konsekvenser för barn

Barn behöver leka, lära och upptäcka i stimulerande utomhusmiljöer. Då behövs områden i alla kommundelar. Baggensstakets kulturresevat är ett sådant område. I natur- och kulturmiljöer kan barnen få upplevelser som stärker och utvecklar både individer och grupper. Barn som vistas i naturen har lättare att koncentrera sig, leker mer kreativt och rör på sig mer än barn som leker i mindre inspirerande miljö.

Bilagor

1. Förslag till yttrande till natur- och trafiknämnden
2. Baggensstaket samrådsförslag 20160322

Andreas Totschnig
Enhetschef, bitr. stadsbyggnadsdirektör
Enheten för strategisk stadsutveckling

Linda Sjögren
Stadsutvecklingsstrateg
Enheten för strategisk stadsutveckling

2016-10-24

FÖRSLAG TILL YTTRANDE
KFKS 2016/779

Natur- och trafiknämnden
NTN 2016/178-265

Yttrande över förslag till kulturresevat Baggensstäket

Förslaget om bildande av kulturresevat Baggensstäket överensstämmer med översiktsplanen och angränsande detaljplaner och kommunstyrelsen anser att förslaget ska tillstyrkas, men vill att det tydliggörs på nedanstående område.

I förslaget anges föreskrifter som ska gälla inom resevatet. Exempelvis föreslås det vara förbjudet att uppföra byggnad, mast eller anläggning. Det anges vidare att anläggande och drift av park-, mark- och rekreationsanläggningar såsom t.ex. lekplats, p-plats och informationsplats inom område A på beslutskartan är undantaget från föreskrifterna.

Det kan uppstå behov av att utföra ytterligare åtgärder som är förenliga och till gagn för resevatets syften, men som i förslaget inte är preciserade i undantagen från föreskrifterna.

Kommunstyrelsen anser därför att man i undantagen från föreskrifterna bör göra ett tillägg som möjliggör att ytterligare åtgärder, som är förenliga med resevatets syfte, ska kunna genomföras på mark inom resevatet.

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande

Lena Dahlstedt
Stadsdirektör

Baggensstället

Kulturresevat i Nacka kommun

Föreskrifter - Avgränsning - Skötselplan

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRESKRIFTER OCH AVGRÄNSNING

Förord.....	4
Beslut.....	5
Kulturresevatets syfte.....	5
Föreskrifter.....	6
Skötsel och förvaltning.....	8
Skäl för beslut.....	8
Val av skyddsform.....	9
Överensstämmelse med övrig kommunal planering.....	10
Intresseprövning.....	10
Ärendets beredning.....	10
Avgränsning.....	10
Administrativa uppgifter.....	11
Kulturhistoria och markanvändning.....	12
Friluftsliv och upplevelsevärden.....	19
Naturvärden.....	19

KARTMATERIAL

Översiktskarta.....	5
Historiska kartor.....	12-18
Naturvärdeskarta.....	21
Beslutskarta.....	23
Förordnandekarta.....	25
Fastighetskarta.....	27

SKÖTSELPLAN

Hur reservatets syfte skall tryggas.....	31
Särskilda planeringsåtgärder.....	31
Prioritering av löpande åtgärder.....	32
Skötselområden.....	32
Anordningar och anläggningar.....	35

KARTMATERIAL

Skötselområden.....	37
Skötselplanekarta.....	39

REFERENSER

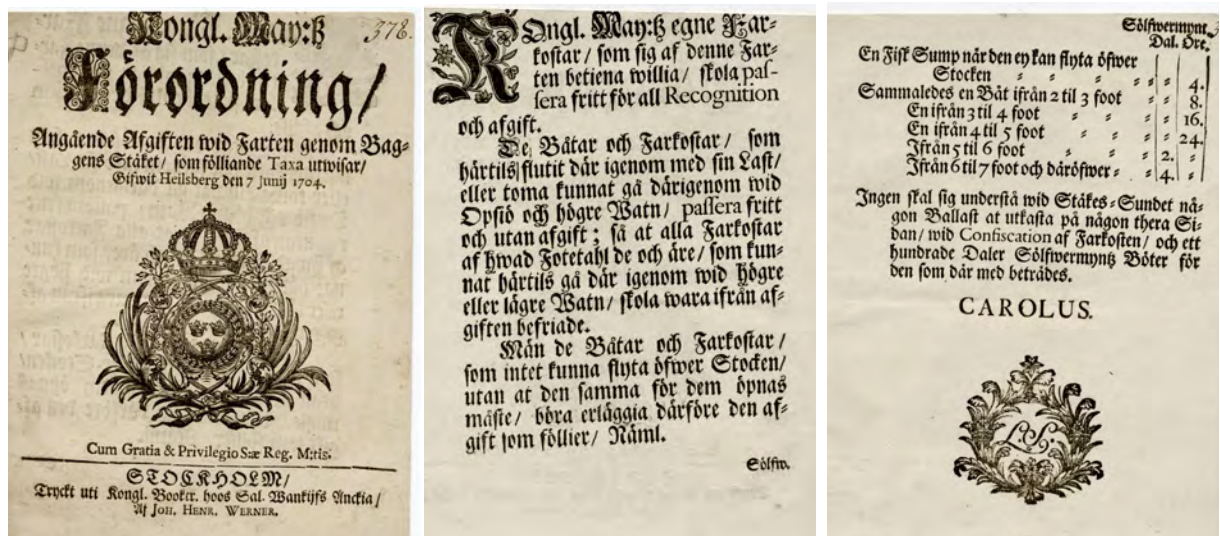
.....	41
-------	----

Omslagsbild: Stäket, Georg Henrik Barfot 1757. (KA)

FÖRORD

På kommunstyrelsens uppdrag har Park- och naturenheten tagit fram dessa föreskrifter och skötselplan för kulturreseptatet Baggensstaket. Området har stora natur- och kulturhistoriska värden, framförallt av försvarshistorisk karaktär. Området hyser viktiga värden och funktioner, så kallade ekosystemtjänster. Det är flitigt nyttjat som rekreatjonsområde och de äldre träden i området hyser väsentliga naturvärden. Kombinationen av dessa värden ger förutsättningar för en ytterligare utveckling av området för såväl dagligt strövande som för mer långväga historieintresserade besökare.

Nacka kommun, april 2016

Karl den XII utfärdade 1704 i Heilsberg, Tyskland, en kunglig förordning som fastställde taxan för bompengen som fick tas ut vid Baggensstaket. Denna gällde fram till 1859 då Gustafsbergs fabriks bolag fick en ny taxa som gällde fram till 1945 då bolaget slutade ha kanalvakt som inkasserade bompengen. (BHF)

BESLUT

Kommunens beslut

Med stöd av 7 kap. 9 § miljöbalken beslutar kommunfullmäktige i Nacka kommun att förklara det område som angivits på beslutskartan som kulturresevat.

Beslutsmyndigheten har gjort en prövning av resevatets förenlighet med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap miljöbalken.

Resevatets namn ska vara Kulturresevatet Baggensstäket.

Med stöd av 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken fastställer kommunfullmäktige skötselplan.

KULTURRESEVATETS SYFTE

Syftet med att förklara Baggensstäket som kulturresevat är att bevara och utveckla områdets värdefulla kulturmiljöer såsom fasta fornlämningar, hävdade marker och park- och trädgårdshistoriska inslag. Dess biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas. Likaså ska dess användning för friluftsliv, rekreation och kultur- och naturupplevelser för besökare säkras och utvecklas.

Resevatets kulturhistoriska värden utgörs av områdets strategiska läge vid vattenvägen in mot Stockholm med försvarshistoriska lämningar från skilda tider. Områdets naturvärden är främst knutna till gamla träd, såväl löv som tall. Rekreativsvärdet består av kombinerade kultur- och naturupplevelser samt närhet till vatten.

Översiktskarta

FÖRESKRIFTER

För att tillgodose syftet med kulturreservatet beslutar kommunfullmäktige med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 § miljöbalken att nedan angivna föreskrifter skall gälla i kulturreservatet.

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då kommunen kungör beslutet alternativt efter avslutad överklagandeprocess då det vunnit laga kraft.

Föreskrifterna gäller inte för och ska inte utgöra hinder för:

- anläggning och skötselinsatser som krävs för åtgärder som framgår av till kulturreservatsbeslutet hörande skötselplan och som utförs av reservatsförvaltare eller av denne utsedd uppdragsgivare.
- anläggande och drift av park-, mark- och rekreationsanläggningar såsom t.ex. lekplats, p-plats och informationsplats inom område A på beslutskartan.
- anläggande och drift av bryggor samt ankring av båtar inom område B på beslutskartan.
- belysning inom område A samt B på beslutskartan.
- åtgärder som krävs för farledens drift.
- grävningar med arkeologiskt syfte.
- uppsättande av stängsel för betesdjur.
- kemisk bekämpning av jättebjörnloka.
- borttagande av träd, grenar och vindfällen när dessa utgör säkerhetsrisk för besökare eller då åtgärd bedöms gynna områdets naturvärden.
- fiske med handredskap.
- återskapande av planteringar med park- och trädgårdshistoriska värden.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom kulturreservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att

- A1. uppföra byggnad, mast eller anläggning.
- A2. använda kemiska bekämpningsmedel eller konstgödsel.
- A3. anlägga campingplats eller uppställningsplats för husvagnar.
- A4. anordna störande verksamhet som minskar områdets rekreationsvärde.
- A5. anlägga bryggor.
- A6. uppföra stängsel eller andra hägnader.
- A7. ta bort död ved från grova träd.
- A8. plantera ut för trakten främmande växt- eller djurarter i mark och vatten.
- A9. skogsplantera öppen mark.
- A10. avverka eller utföra andra skötselåtgärder annat än vad som framgår i skötselplan.
- A11. anlägga ledning i mark, vatten eller luft.
- A12. anlägga belysningsanläggning.
- A13. anordna upplag inkl. snöupplag annat än i samband med skötsel av området och dess anläggningar.
- A14. förändra land- eller vattenområdets permanenta topografi, ytförhållanden eller avrinningsförhållanden, t.ex. genom att gräva, spränga, borra, dika, schakta, utfylla, tippa eller utföra annan mekanisk markbearbetning.
- A15. anlägga bilväg, parkering, gångväg, cykelväg eller ridstig eller asfaltera befintlig grusväg annat än vad som framgår av skötselplan.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång inom kulturreseptatet.

För att trygga syftet med kulturreseptatet förpliktas markägare och innehavare av särskild rätt till marken att tåla

- B1. utmärkning av kulturreseptatets gränser samt uppsättning av informationsskyltar.
- B2. anläggande och nyttjande av anläggningar för friluftsliv.
- B3. åtgärder i enlighet med fastställd skötselplan.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken.

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det för allmänheten förbjudet att

- C1. fälla eller på annat sätt skada levande och döda träd och buskar samt att skada vegetationen i övrigt genom att t.ex. gräva upp växter som ris och örter, eller ta bort mossor, lavar eller vedlevande svampar.
- C2. störa och skada djurlivet.
- C3. medföra okopplad hund.
- C4. sätta upp skylt, affisch eller dylikt.
- C5. cykla annat än på anlagd väg/ gångväg.
- C6. göra upp eld annat än i medhavd grill eller på anordnad grillplats.
- C7. framföra motorfordon på annan plats än på anlagd körväg och parkering, med undantag för båtar och motordrivna handikaphjälpmiddel.
- C8. ställa upp eller parkera husvagn.
- C9. tälta.
- C10. förankra båt.

Andra föreskrifter som gäller för området

Allemansrätten innebär i korthet att var och en får utnyttja annans mark och vatten för att komma ut och vistas i naturen. Allemansrätten ger rättigheter under ansvar. Huvudregel är 'inte störa – inte förstöra'. Med föreskrifterna inskränks allemansrätten på vissa punkter för att säkerställa reseptatets värden. Vissa delar är redan inskränkta av annan lagstiftning som terrängkörningslagen, vattenskoterförordningen, lokala ordningsföreskrifter och trafikföreskrifter som gäller för Nacka.

Fasta fornlämningar har ett skydd i kulturmiljölagen.

Allemansrätten och terrängkörningslagen

Allemansrätten och terrängkörningslagen i 15 kap 30§ Miljöbalken innebär i korthet följande:

Att det inte är tillåtet att skräpa ned.

Blommor, bär och svamp, nedfallna grenar och torrt ris får plockas. Fridlysta blommor får inte plockas.

Jakt och fiske ingår inte i allemansrätten.

Alla vilda däggdjur och fåglar är fredade. Djurarter som hotas av utrotning är fridlysta, till exempel alla grodor och ormar. Djurens ungar och bon måste lämnas ifred. Att ta fågelägg räknas som jakt och är inte tillåtet.

Det finns ingen motoriserad allemansrätt. Enligt terrängkörningslagen är det förbjudet att köra motordrivna fordon på barmark i terrängen. All naturmark utanför väg räknas som terräng. Det är tillåtet att ta sig fram till fots, cykla, åka skidor och tillfälligt vistas i naturen om man visar hänsyn och är försiktig. Vattenskoter får endast framföras i allmänna farleder och inom av länsstyrelsen fastställda områden. Viken vid Gammeludden utgör t.ex. inte del av farleden.

Kulturmiljölagen

Lagen stadgar att fornlämningar inte får skadas, ändras eller rubbas. Exempel på fornlämningar i detta område är lämningar efter bostäder, ruiner av försvarsanläggningar, skeppsvrak och s.k. kulturlager i mark. Lagen begränsar också användningen av metallsökare vilket bl.a. innebär att man inte får medföra sådan på fasta fornminnen. Länsstyrelsen kan dock ge tillstånd till skydd, vård och undersökning av fornlämningar.

SKÖTSEL OCH FÖRVALTNING

I enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd fastställer kommunfullmäktige i Nacka kommun tillhörande övergripande skötselplan med huvudsakliga mål, riktlinjer och åtgärder för kulturresevatets skötsel och förvaltning. Nacka kommun är förvaltare för kulturresevatet i enlighet med § 2 förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken.

Organisation av förvaltningen vid beslutstillfället

Natur- och trafiknämnden är förvaltare av resevatet. Miljö- och stadsbyggnadsnämnden är tillsynsmyndighet och hanterar sökta dispenser från föreskrifterna.

SKÄL FÖR BESLUT, PRIORITERADE VÄRDEN

Kulturhistoriska lämningar med pedagogiska möjligheter

Områdets tre fasta fornlämningarna är alla rester av försvarsanläggningar. Delar av området är också historiska slagfält med lämningar av intresse på såväl land som i vatten. Platsens strategiska läge vid det smala sundet längs farleden in till Stockholm är lätt att uppfatta även i dag och tillsammans med lämningarna ger det goda möjligheter att åskådliggöra de historiska händelserna på plats.

Inom området finns även mer sentida lämningar från park- och trädgårdsanläggningar som hört till tidigare sommarvillor. Parkträd och strukturer såsom gångstigar och stensättningar från denna epok kan lyftas fram och komma till användning för dagens besökare.

Ekosystemtjänster och landskapskvaliteter

Området utgör en viktig del av kommunens grön- och blåstruktur och bidrar därmed till flertal landskapskvaliteter även utanför områdets avgränsning. Det utgör en så kallad ecotone, en zon som länkar samman två olika naturtyper, som i detta fall möjliggör för arter som behöver både marin och terrester miljö för sin överlevnad. Vidare är området av betydelse för det större landskapets ekologiska processer och ekosystemtjänster då det är ett kärnområde med hög biologisk mångfald.

Närrekreation

Området har betydelse för närrekreation i Södra Boo med tillgång till stränder, vatten och omväxlande natur. Baggensstaket utgör i begränsad utsträckning ett utflyktsmål för mer långväga besökare.

Biologiska värden

Områdets äldre träd, såväl löv- som barrträd, utgör ett stort biologiskt värde. Även upplevelsemässigt är enskilda träd och de gamla trädbestånden av stort värde. De skyddsvärda organismer som finns inom området är i många fall knutna till de äldre träden eller till död ved inom området.

Förutsättningar för bevarande och utveckling

Kulturresevatet kommer även i fortsättningen att vara tillgängligt för omkringliggande bostadsområden. Områdets attraktionskraft som utflyktsmål kan komma att öka avsevärt genom förbättrad information om områdets intressanta historia. Områdets skydd ger möjlighet att i framtiden göra nya fynd såväl på land som i vatten.

En öppnare landskapskaraktär och ett återställande av äldre trädgårdsmiljöer gynnar såväl kultur- som upplevelsevärden. Det kan även förenas med bevarandet av biologiskt värdefulla träd. Genom ett bevarande av orörda partier kan även områdets naturvärden utvecklas. För att förekomst av död ved ska uppfattas som positivt av allmänheten krävs att hanteringen planeras väl.

VAL AV SKYDDSFORM

Nackas invånarantal beräknas öka. Därmed ökar också behovet av attraktiva områden för rekreation. För att kommunens mångfald ska kunna värnas ställs krav på hög värdeäthet i kvarvarande friområden och goda funktioner av ekosystemtjänster. Att bevara och utveckla värdefulla kultur- och friluftsområden är därmed en långsiktig fråga av avgörande betydelse för såväl folkhälsa som hållbar utveckling. Området har särskilt intresse i en satsning för att levandegöra historiskt intressanta platser i Nacka. Reservatsbildning är idag det enda tillgängliga instrumentet för långsiktigt skydd. Eftersom områdets pedagogiska kulturvärden och en utveckling av dessa är centralt för platsen är kulturresevat den lämpligaste skyddsformen.

ÖVERENSSTÄMMELSE MED ÖVRIG KOMMUNAL PLANERING

Reservatsbildningen överensstämmer med kommunens övergripande mål. I Nackas översiktplan från 2012 anges att ett kulturresevat inom området är under framtagande. Strandskydd gäller för delar av området. Områdesbestämmelser enligt OB2 gäller för stor del av området. Förslaget överensstämmer med dessa. Reservatets gränser och föreskrifter har samordnats med detaljplaner som är under framtagande inom och intill reservatet.

Kommunens grönstrukturprogram klassar området som närnatur och närskog och anger att det är ett viktigt grönstråk längs vatten. Ädellövslogen anges ha höga naturvärden. De upplevelsevärden som dokumenterats är utblickar och öppna landskap, variationsrikedom och rofylldhet.

Stäket har stort farledshistoriskt intresse och kommunens kulturmiljöprogram fastslår att eventuella åtgärder som berör undervattensmiljö kan kräva marinekologiska förundersökningar.

INTRESSEPRÖVNING

Inskränkningarna bedöms inte påverka något enskilt eller allmänt intresse i större utsträckning än nödvändigt med hänsyn till skyddsbehovet. Reservatsbildningen är ett ingrepp som motiveras av hänsyn till dess naturvårds- och miljöintresse och betraktas som ett angeläget allmänt intresse.

ÄRENDETS BEREDNING

Förslag till kulturresevat har genomgått en bred remissbehandling under tiden 20100515-20100630. Förslaget återremitterades till Naturreservatsnämnden 20110518 och har justerats efter inkomna synpunkter. Därefter har reservatsbildningen inväntat den pågående detaljplaneprocessen för område W och reservatsförslaget har samordnats med denna. Då det har gått 6 år sedan samråd för kulturresevatet genomfördes har kommunen beslutat att genomföra ett nytt samråd 2016.

AVGRÄNSNING

Området begränsas framförallt av befintliga bebyggelseområden. Vattenområdet begränsas av den intensivt nyttjade farleden.

ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Benämning	Kulturreseptatet Baggensstäket
Kommun	Nacka
Socken	Boo
Län	Stockholm
Fastigheter/Markägare	se förteckning
Areal	ca 8,0 ha, varav 1,7 ha vatten
Förvaltare	Nacka kommun

Fastighetsförteckning

Se även fastighetskarta sid 27.

Fastighetsbeteckn.	Ägare
LÄNNERSTA 1:10	Privat ägo
LÄNNERSTA 1:12	JM AB
LÄNNERSTA 1:13	JM AB
LÄNNERSTA 1:17	AB Lännersta, Nacka Kommun samt i privat ägo
LÄNNERSTA 1:18	AB Lännersta, Nacka Kommun samt i privat ägo
LÄNNERSTA 1:101	Privat ägo
LÄNNERSTA 1:372	Privat ägo
LÄNNERSTA 1:377	Privat ägo
LÄNNERSTA 10:1	Nacka Kommun
LÄNNERSTA 11:162	Gammeluddshemmet AB

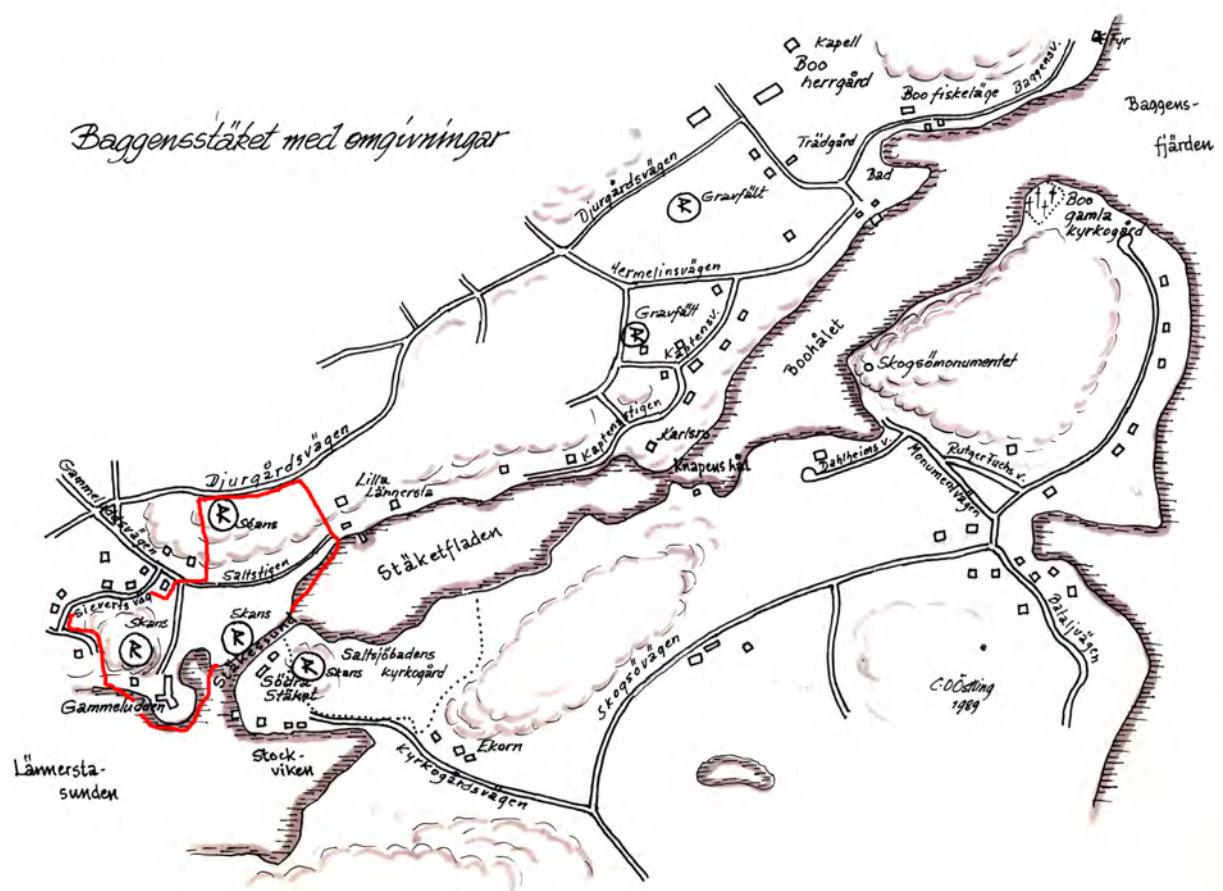
Olaus Magnus beskrev 1555 möjligheten att ta sig till Stockholm med mindre fartyg genom Baggensstäket. Illustration från öster, Stockholms slott längst upp till höger, Värmdölandet i förgrunden. (OM)

KULTURHISTORIA OCH MARKANVÄNDNING

Den urgamla farleden

Stäk, som förekommer på flera håll, antas etymologiskt vara besläktat med stake och avse ett system av pålar för att kontrollera sjöfart eller leda fisk. Pålsystem vid Baggensstäket torde i första hand ha funnits i den smalaste delen, ibland kallat Stäkessund. Ursprungligen hette Baggensstäket Harstäket. Redan under Gustav Vasa gjorde landhöjningen att behovet av muddring av farleden aktualiserades. Under delar av 1500- och 1600-talet var dock kungamakten av taktiska skäl och med tanke på kontroll av handeln delvis negativ till leden.

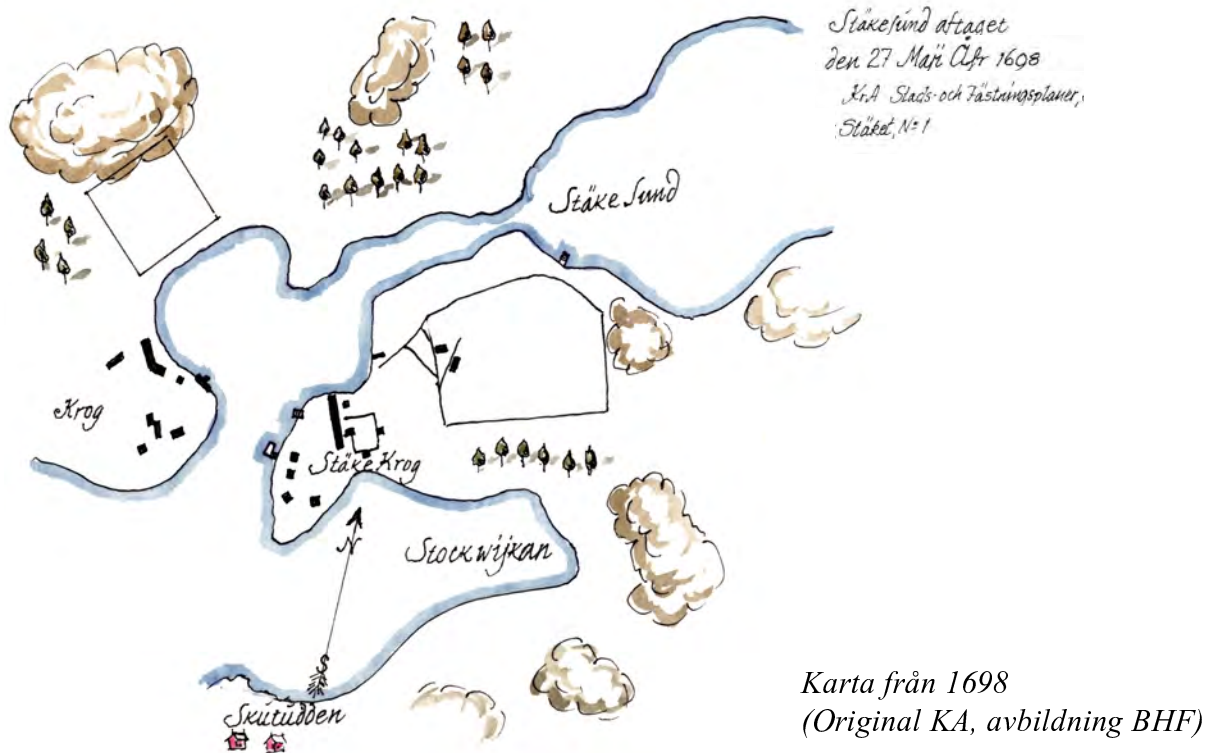
Leden har kontinuerligt varit föremål för muddring. Detta gör att vrak inte kan förekomma annat än på sidan om egentlig farled. Det nuvarande namnets förled är direkt eller genom förvrängning av ursprungligt namn knutet till släkten Bagge på Boo gård.

De historiska platserna närmast kring reservatet vars läge är markerat med rött. (BHF)

Krogar och bom

Platsen som idag kallas Gammeludden är den äldsta kända platsen för bebyggelse inom området och i slutet av 1600-talet fanns Baggsta krog här. Förekomsten av krogar var knuten till farleden. Nicodemus Tessin d.y. blev ägare till Boo säteri i början av 1700-talet. Han fördjupade sundet mot att han fick rätt att ta ut en avgift för mer djupgående båtar. I anslutning till den kedjebom som tillkom i den östra delen av Stäkesund dyker vid samma tid bebyggelse upp, bland annat en krog som finns kvar till sent 1800-tal. Kronans tullbom som tillkom 1682 låg troligen från slutet av 1600-talet längre mot öster, vid det s.k. Knapens hål.

*Situation af Baggsta Pläk
 Situationsritningar af Baggsta Pläk, Dalarna m m
 Sjökartverket, Litt IX:36av C Bernh Bernde*

Läget för den av Tessin inrättade kedjebommen framgår tydligt på kartan nedan från 1786. Jämför även med omslagsbilden av Georg Henrik Barfot 1757. (Original KA, avbildning BHF)

Krig och försvar

Förutom att farleden användes för fredlig verksamhet som smuggling (fram till 1680) har sundet också från minst 1400-tal och framåt varit en försvarshistoriskt betydelsefull plats. Sentida fynd inom området, bl.a. av armborstpilar av stridstyp, stärker föreställningen om den tidiga betydelsen. Det går dock inte att utan ytterligare utgrävningar fastställa när de båda högt belägna befästningarna påbörjades. Från slutet av 1600-talet gjordes vissa befästningar och framförallt så förstärktes befästningarna i samband med strider mot Ryssland under 1700- och 1800-talet. År 1719 utkämpades strider på platsen både till sjöss och på land när ryssarna försökte nå Stockholm efter att ha bränt skärgården och Norrlandskusten.

Nedanstående text och kartan på nästa sida ger de bästa beskrivningarna av dessa anläggningar:

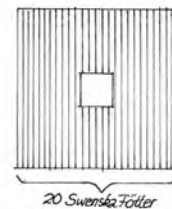
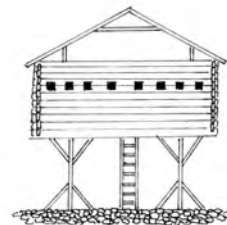
- A *År den i Fiohl påbegynte Redouten, som då war til Timbringen halfferdig och i åhr til behörig Defension fullkåmnad. Bröstwärnet är öfver alt med Sten och Sand fylt och äfwen påtäckt med Tärff, alle Ihåligheter innantil med Fyllning.*
- B *År den i Åhr anlagde Redouten, hwaruppå Bröstwärnen merendels äro oppförda til sin rätta Högd och Docering, så när som på sijdorna i K, hwarest Doceringen ännu fattas. Warandes Bröstwärns Rutorne opfynte med Steen och något Sand ibland, sampt innan til på alla ihälige och obeqwämliga Ställen jämbnadt med underfyllning af Fachiner, Jord och Steen, som ses af Profil och Faciaterne.*
- C *År den i Fiohl bygde Redouten af Fachin wärcke(?) som hel och hällen med sina utan omkring liggande Linier i Åhr är blifwen med öfwerstruken och här och där för bättrad.*
- D *År en Flått Brygga, hoopslagen i den gamla söndergångna Bryggans Ställe öfwer Wraken för en säker Communication skull emällan Wärken hafvandes sin Öpning wid 1 som tages opp och lägges igen wid Fartygens genomfarter.*
- E *År dett i Föråhr anlagde Wärket, hwarwid är skiedd Reparation af Kruthwalfwet m. Pallisaderingen här och där omkring linierne, 2 ne Kittlars anläggande i Place d'Armerne n.o. sampt utwidningaf dett förra Batteriet p för flera stycken.*
- F *Äro Appazeller eller upgångar till Redouterne undermurade med Steen på sijdorna och med Sand fylte*
- G *År Kädiebohmen, hwarest rätta genomfarten skier af alla Båtar och Fahrtyg, hwilket Ställe ifrån de på hwarandra nedsänkte Wraken nu är aldeles reent jempte de andre 3ne Ställen äfwen mitt i Fahrwattnet.*

Stäket d. 24 October 1721, Joh. Nordenberg (original KA, tolkning BHF)

Karta från 1721. (original KA, avbildning BHF)

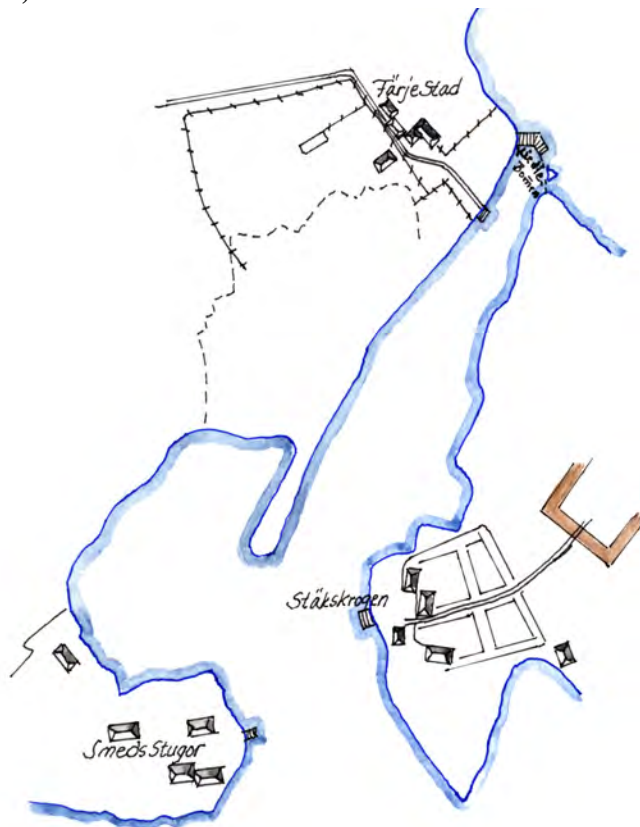
*Faciät Profil och Planer af Corps de Gardet
wid Baggens Steke
Åhr 1721*

De timrade värnen. (original KA, avbildning BHF)

Bosättningarna vid Stäket

Utöver bomskrivarna med uppgift att ta upp bompeng och krögarna (sysslor som nog också kunde kombineras) har flera andra yrkesgrupper varit bosatta i området. År 1724 finns "Skyttens hus" på nuvarande Gammeludden, "Bagarstuga" öster om den nya befästningen och "Fähus" norr om den samma. Det är en bebyggelsestruktur som står sig genom 1700- och 1800-talet. År 1803 är det smeder som bor på Gammeludden och Östra Stäketbebyggelsen kallas av okänd anledning Färjestad.

KARTA
öfver
SÖDRA STÄKET
jemte
Underdänigt Desseine
till dess Försvar
Stockholm 3 september 1808
Joh. Wid. Berger

Kr.A. Stads- och Fästningsplaner
Stäket Nr 12

Karta från 1808
(original KA, avbildning BHF)

År 1826-1827 var östra Stäkets vinkelbyggnad omgiven av en trädgård samt en åker och ängsmark (grönt) Gammeluddens bebyggelse betecknas fortfarande som "Smedens hus". Lantmätare Iggebergs karta över Boo-godsén. (LMV)

Baggensstaket. Träsnitt av C. M. Hallbeck 1850.
Stockholms stadsmuseum.

År 1856 framställs Baggensstaket stränder som en pastoralt parklandskap.

Träsnitt av C.M. Hallbäck. (SSM, BHF)

År 1875 framträder Stäketkrogens vinkelbyggnad tydligt liksom Gustavsbergs brostuga. Den senare flyttades tre år senare till Knapens håll. Gästgiveriet drogs in detta år och beskrevs som obehövt. Den gamla krogen byggdes sedermera in i en två vånings trävilla. Arealmätning av Lägenheten Stäket. (LMV)

Stäketkrogen byggdes 1877 in i denna sommarvilla av professorn i farmakologi Oscar Sandahl. Han var tillika grundare av Entomologiska föreningen och även engagerad i Svenska trädgårdsföreningen bl.a. som lärare på föreningens elevskola. (SLM)

Detta mindre hus fanns väster om huvudbyggnaden. Båda husen brändes ner 1967 av den dåvarande ägaren Gustavsbergbolaget. Foto Hilding Engströmer (SLM)

År 1926 fanns ett imponerande gångvägsnät både vid Östra Stäket och inom Gammeludden. Detta låter ana en väl utvecklad trädgård. I en naturbeskrivning av området i *Entomologisk tidskrift* 1880 skriver professor Sandahl bl.a. att det i trädgården fanns "några hundra frukt- och parkträd, buskar och mångåriga växter". Det framgår också att "det gamla fältverket eller 'Valarne', såsom de i dagligt tal heta, äro klädda med en grönskande grästorfsmatta" där det på krönet växte rikligt med trift och på sluttningarna mot söder också blommade rikligt med bl.a. tjärblomster.

Lägg också märke till den anlagda serpentinvägen från Saltstigen och upp mot Djurgårdsvägen. Än idag kan man återfinna dess terraseringar i den branta slänten. Triangelmätning från 1926. (LMV)

Områden där de senaste årens undersökningar i mark resulterat i nya fynd efter strider. På kartan anges även trolig datering av fynden.

Karta av Tomas Englund.

Kulturlämningarna idag

Områdets tre kända fornlämningar är monumentalt placerade och avsiktligt exponerade mot det sjömilitäriskt strategiska inloppet. De visar dels på platsens makt och betydelse, dels på mängden folk som genom historien varit i rörelse vid inloppet. De två högt belägna skansarna är uppbyggda av sten och saknar jordtäckning. De är lätta att uppfatta men kan inte lätt igenkännas som skansar. Troligtvis har de ett ursprung från vikingatid men de har även nyttjats i senare perioder med påbyggnader och benämns då bl.a. som blockhus. Skansen vid vattnet är murad och jordtäckt och av senare datum. Dess äldsta delar uppfördes troligtvis efter ryssarnas plötsliga påhälsning vid Baggensstaket år 1719. Genom de öppningar som finns kan man se tegelvalven och den ungefärliga åldern på lämningen är relativt tydlig.

Större delen av området har varit slagfält och fynd har påträffats i stor utsträckning vid fortgående undersökningar.

Bebyggelselämningar efter Östra Stäkets bebyggelse och trädgård skiftar i tydlighet och av de inplanterade växterna har bara ett fåtal blivit kvar. Några välbevarade kallmurar och den terrasserade gången i slänten är kanske de finaste delarna. Av paviljongen som funnits uppe vid Djurgårdsvägen finns vaga spår. På höjden finns längre österut bl.a. fästen i berg och på en tall som ofta anges vara rester efter en linbana, en mathiss, mellan villan och paviljongen.

FRILUFTSLIV OCH UPPLEVELSEVÄRDEN

Baggensstaket har rekreativvärde för närrekreation. De största värdena utgörs av områdets stränder och varierande upplevelsevärden. Kontakten med kulturlämningar från olika epoker berikar upplevelsen. Gamla träd inom området uppskattas även av dem som inte känner igen de organismer som är knutna till träden. De biotoper som utgör grunden för höga naturvärden ger också stora upplevelsevärden. Utsikten från berget i väster är vidsträckt.

NATURVÄRDEN

Sammanfattningsvis kan sägas att områdets särskilda naturvärden främst består av:

- Förvildad trädgård och park med många grova ädellövträd och stor trädslagsblandning.
- Strandparti med ihåliga klibbalar, ett kärr och vintertid öppet strömmande vatten.
- Två höjdparter med smärre branter och sluttningar klädda med gammal tallskog.
- Att det utgör en ecoton, en zon som länkar samman två olika typer av naturmiljöer, i detta fall marin och terrester miljö.

I strandnära lägen hänger naturvärden samman med områdets kulturhistoria. På övriga platser finns en stark koppling till områdets tallar. Av totalt 7 fynd av 3 rödlistade arter har 6 gjorts i tallskog. Av totalt 14 signalarter som påträffats är 6 knutna till tallskog. Exempel på förekommande arter som är knutna till tall är vintertagging, tallticka och reliktböck.

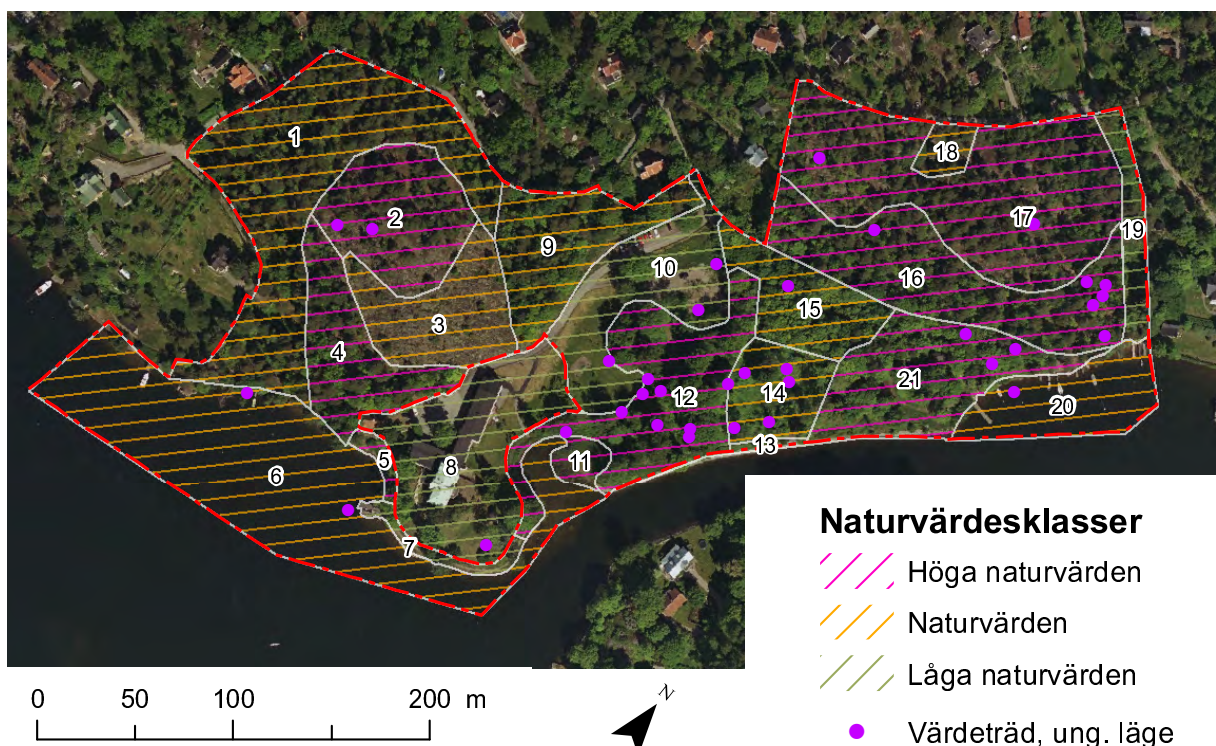
Vedsvampar som är knutna till löv och av intresse är kantarellmussling på hästkastanj och fläckticka på bl.a. bok.

Mindre hackspett och vattennäbbmus är exempel på arter ur den högre faunan.

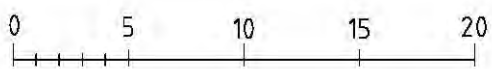
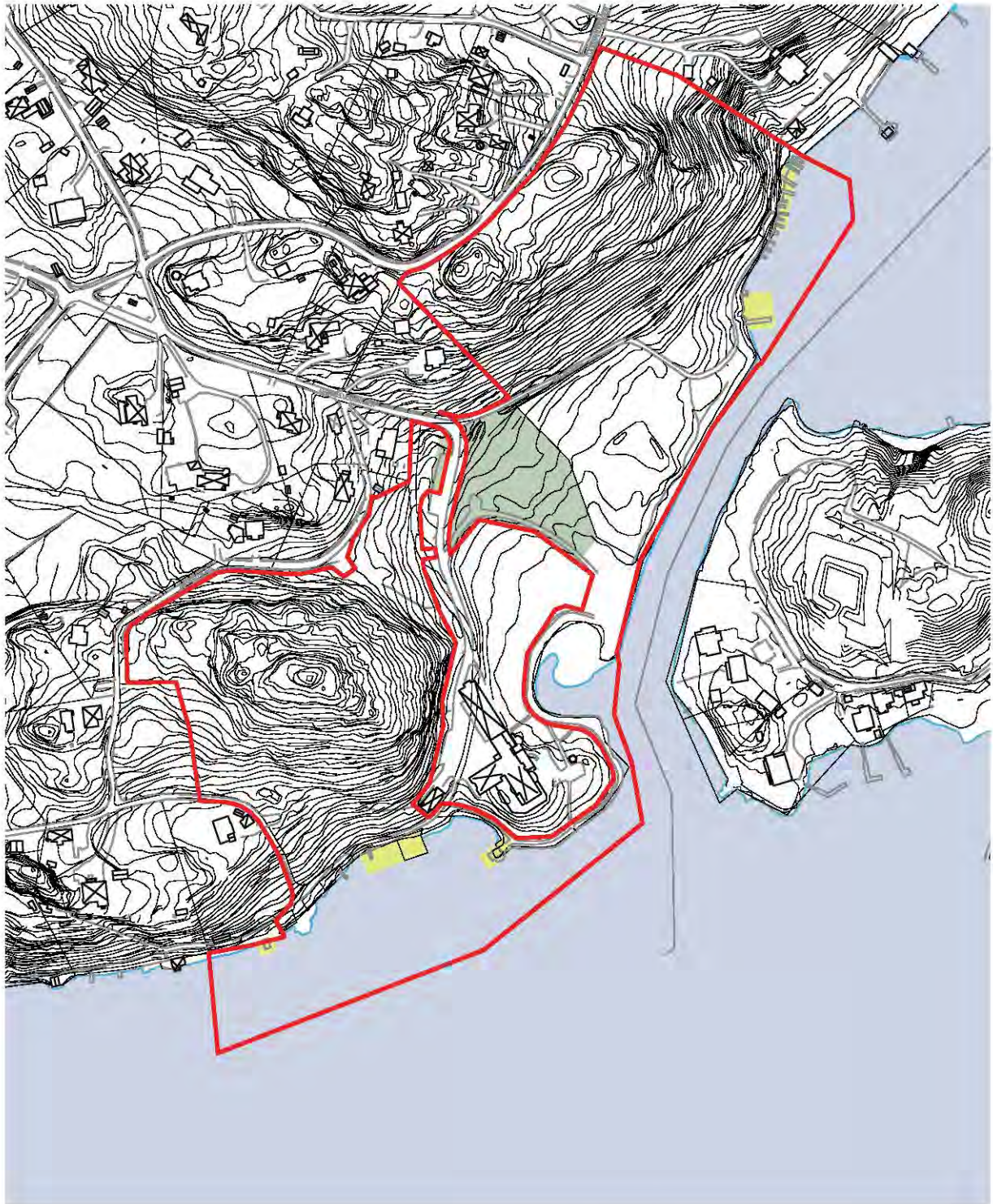
Områdesvis naturbeskrivning

1. Barrblandskog med tall och gran. I norr är granen mer dominerande med inslag av grov tall. Skogen är genomgallrad och död ved saknas. Nedanför branten från fornborgen finns inslag av äldre granar. Vitfryle är rikligt spridd i stora delar.
2. Gammal och senvuxen hällmarkstallskog. 250-åriga tallar. Vintertagging – en liten taggsvamp som visar sig vintertid på undersidan av nyligen döda grova tallgrenar förekommer. Arten är rödlistad med huvudsakliga utbredning i östra Svealand. Talltickan är rikligt förekommande i levande tallar och grovticka förekommer också.
3. Hällmark med enstaka tallar, till stor del mycket brant.
4. Brant mot Lännerstasunden med ett påtagligt lövinslag, bl a en 200-årig ek nära stranden.
5. Naturlig strand.
6. Vattenområde.
7. Strandparti med anlagd kaj.
8. Byggnadsnära trädgårdsmark.
9. Blandbestånd med gran, tall, björk, asp, sälg och parklind. Övervägande äldre träd.
10. Anläggningsområde med klippt gräs, p-plats och väg.
11. Bladvass. Häckande sothöns, tidvis svan.
12. Klippt gräsyta med solitära lövträd. Trivialt löv och hassel med ihåliga grova stammar kan framhållas ut naturvärdessynpunkt. Även en grova ädellövträd. I floran ingår kungsängsilja, gullviva och dvärgvårlök.
13. Starkt påverkat strandparti.
14. Jordvallar. Helt dominerande marktäckare är parksallat. Snår av en förvildad spirea. Värdefulla träd.
15. Tätvuxen ung ädellövskog med alm och ask. Flera almar är döda, troligen drabbade av almsjukan.
16. Gammal tallskog med inslag av löv som delvis spridit sig från parken. Bland införda arter märks ädelgran, bok och gullregn medan ek och björk är ursprungliga. Lövinslaget är väsentligt yngre än tallen i området. Gott om grova tallar. På flera av dessa förekommer rikliga och färska spår efter reliktbokens gnag i ytterbarken. Inslag av grova torrträd av tall och björk-högstubbar. Talltickan är en vanlig på de gamla tallarna.
17. Gammal tallskog. Spår efter svart praktbagge i tall mitt i den kvadratiske försvarsskansen. Talltickan är en vanlig art på de gamla tallarna. Gamla tallågor med tickor.
18. Kulturpåverkad mark med öppen gräsmark och syrener.
19. Tidigare avverkat område under igenväxning. Några tallar och en grov högvuxen gran. På en grov granstubbe rester av en trådticka. I kanten mot tallskogen och i översta delen finns medelålders lövträd, klibbal, björk, fågelbär och ek. Av klibbal finns ihåliga stammar och björk av hög ålder. En grov ask växer nära stranden. Rikligt lövuppslag. I nedersta delen finns rikligt med vitfryle vilken antyder att gräsfrö tidigare såtts in. En liten bäck finns också i området.
20. Vattenområde.

21. Förvildad park och strandskog. 20 grova, ihåliga eller gamla lövträd förekommer och fler har funnits som fällts. Strandskogen domineras av en alridå med gamla klibbalar. Trädskiktet innehåller ett 10-tal olika arter varav flera främmande, införda trädslag som planterades under 1800-talets senare del. Bland dessa märks idag mest parklind. Grova almar och askar, hästkastanj, sykomorlönn, samt ett par ihåliga lönnar tillhör också den park som då anlades här. En silverlönn är ovanligt grov och gammal, men har vikande vitalitet. Av barrträd märks ädelgran, ädelcypress och ett par grova och höga tujor. I strandzonen finns flera gamla ihåliga klibbalar. Längre österut finns i strandnära delar yngre lövinslag där även säl, asp och björk ingår. Gamla ihåliga äppelträd förekommer och längst österut finns även ihålig oxel i stranden. I buskskiktet finns stora snår av en spirea, kaprifol, benved och sibirisk ärtbuske. Parkgröe är vanlig. Av ursprungliga inslag noterades tandrot och vättersos – båda är signalarter på naturvärden i ädellövskog. Vedsvampar av intresse var kantarellmussling på hästkastanj och fläckticka. Vattennäbbmus förekommer liksom mindre hackspett och stjärtmes, troliga häckfåglar. Till områdets fågelfauna kan också räknas det stora antalet sjöfåglar till såväl art- som individ som vintertid dröjer sig kvar i Stäkets strömmande vatten.

BESLUTSKARTA

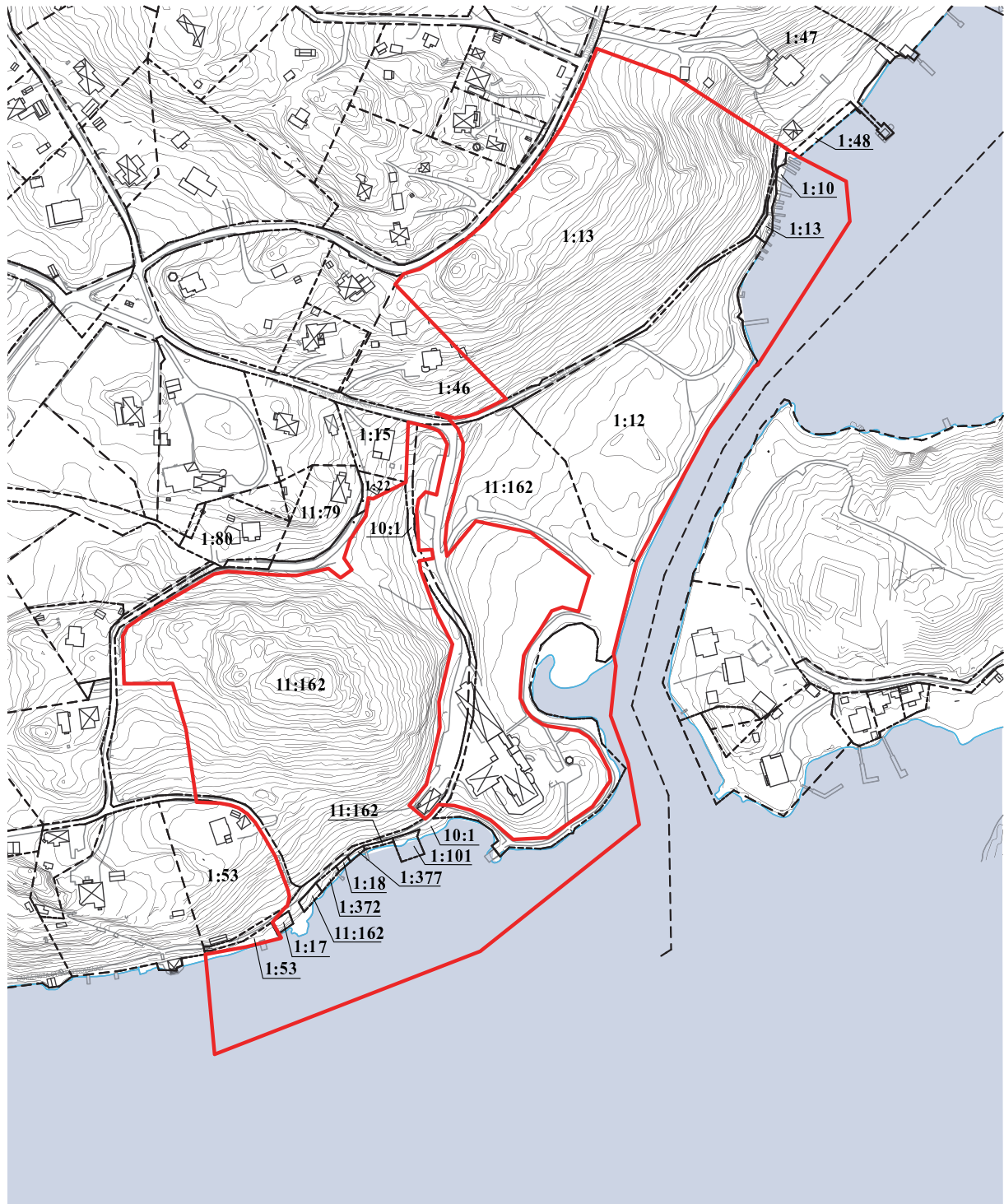
- Reservatgräns
- A Område där anläggningar får förekomma
- B Område där bryggor får förekomma

FÖRORDNANDEKARTA

- Reservatgräns
- Fornlämning med beteckning
- Områdesbestämmelser 2 omr W
- Strandskydd

FASTIGHETSKARTA

- Reservatgräns
- - - Fastighetsgräns
- X:X Fastighetsbeteckning

SKÖTSELPLAN

Kulturreservatet Baggensstäket
Nacka Kommun

HUR RESERVATETS SYFTEN SKALL TRYGGAS

Fornlämningarna hålls fria från träd- och buskvegetation där så är möjligt utan att naturvärden allvarligt skadas. I det historiska landskapet förstärks de visuella sambanden mellan skanser och slagfält där så kan ske utan allvarlig skada på naturvärden. Den gamla trädgårdsmarken öppnas upp. Detta halvöppna landskap sköts med kontinuerlig slätter vilket även gynnar flora och fauna.

Rekreativstråk bevaras genom återkommande röjningar i anslutning till stigar och vägar. De stränder som har en naturlig karaktär bibehålls som naturstränder utan anläggningar. Genom en kombination av generell och objektspecifik information på olika platser i reservatet blir de historiska lämningarna en än mer berikande del av upplevelsen för besökare.

Yngre ekar och tallar gynnas att utvecklas till stora soltärträd genom röjning eller friställning för att förstärka områdets karaktär. Löv och särskilt äldre lövträd gynnas. Förekomsten av ädellöv, klibbal, hålträd, bärande buskar och välutvecklade bryn ska särskilt beaktas.

Skötseln ska gynna skyddsvärda arter som finns i eller kan antas spridas till reservatet bl.a. genom en ökad förekomst av död ved.

Generella anvisningar

Skadade eller döda träd tas ner i de fall reservatsförvaltaren bedömer dem utgöra en risk. Död ved läggs på lämpliga platser och andelen död ved ökas. Stora träd kan gynnas genom frihuggning och nästa generation evighetsträd säkras genom röjning och gallring.

SÄRSKILDA PLANERINGSÅTGÄRDER

Information

Behovet av god information med en anpassning till olika typer av besökare och deras olika rörelsemönster gör att planering och utformning av information i reservatet behöver ägnas särskilt intresse.

Röjning/gallring för visuella samband

För att öka de visuella sambanden mellan skanser och slagfält samt för att ta till vara vissa intressanta trädgårdsrester kan röjning och gallring ske. Dessa åtgärder planeras så att röjningsgödningseffekter minimeras på den hävdade marken och naturvärden bibehålls och på sikt förstärks.

Skötsel av gamla och grova träd

Äldre träd ska ges lämpliga åtgärder. Utgångspunkten för arbetet är såväl trädens fortlevnad som andra förutsättningar som kan vara väsentliga för trädets värde som substrat för andra organismer, t.ex. solbelysning.

Återställning av gångar och åtgärder i den gamla trädgården

En separat och fördjupad trädgårdshistorisk studie ska utföras innan något återställande av den äldre trädgården påbörjas inom området. Likaså ska återställning av gamla gångvägars sträckning föregås av kart- och fältstudier så att god hänsyn kan tas till områdets trädgårdshistoria.

Detta gäller även för övriga åtgärder som kan komma att krävas i trädgården för att uppfylla funktionen för dagens besökare.

PRIORITERING AV LÖPANDE ÅTGÄRDER

Pedagogiskt historielandskap

Skötsel- och informationinsatser ska tillgängliggöra områdets intressanta historik. Skötsel av gräs- och örtskikt i halvöppen mark liksom skyltning är exempel på viktiga insatser.

Goda rekreativsmöjligheter

Områdets vägar och stigar ska kontinuerligt underhållas så att framkomligheten är god. Ytskikten ska hålla god standard och justeras vid behov. Røjningar utmed vägar och stigar ska utföras med hänsyn till områdets värden och så att stråken är säkra och upplevs som trygga.

Renhållning av god kvalitet

Då naturupplevelse kräver frihet från avfall ska renhållning ges hög prioritet. Grenar från träd och annat biologiskt material från området är inte avfall. Vid reservatets iståndsättande ska området städas från rester av betong och metall.

SKÖTSELOMRÅDEN

Tallhällmark

Mål

Orörda bestånd med hög andel död ved. Tall dominerande trädslag. Varierande slutenheten utifrån naturliga förutsättningar.

Löpande åtgärder

Äldre träd lämnas normalt utan åtgärd. Död ved lämnas och faunadepåer kan skapas. Äldre tallar och träd som har förutsättningar att bli stora kan friställas där det kan ske utan störning av den orörda prägel. Yngre och medelålders träd kan gallras bort för att uppnå bättre sikt till och från fornlämningar.

Barrblandskog

Mål

Skog med såväl barr- som lövträd med inslag av grova träd. Så stor förekomst som möjligt av grova träd, gamla träd och ädellövträd.

Iståndsättande åtgärder

Försiktig frihuggning av grov tall och ek. Grova träd sparas. Naturlig död ved lämnas på lämpliga platser.

Löpande åtgärder

Frihuggning av grova ekar och tallar. Gynna träd som har förutsättningar att bli stora samt grova och äldre träd. Naturlig död ved lämnas på lämpliga platser.

Blandskog

Mål

Skog med såväl barr- som lövträd med inslag av grova träd. Så stor förekomst som möjligt av grova träd, gamla träd och lövträd. Gynna lövträd och träd som har förutsättningar att bli stora.

Löpande åtgärder

Gynnande av grova och äldre träd som ej avverkas. Naturlig död ved lämnas på lämpliga platser.

Lövskog

Mål

Skog där lövträd dominerar längs fuktstråk. Förekommande lövträd gynnas liksom utveckling av alar med socklar. Så stor förekomst som möjligt av grova träd, gamla träd och ädellövträd. Rikligt buskskikt.

Iståndsättande åtgärder

Frihuggning av värdefulla träd. Alar med socklar ska dock behålla sin form och täthet. Grova träd avverkas ej. Eventuell återställning av naturlig bäckfåra.

Löpande åtgärder

Frihuggning av ädellövträd samt naturvårdsgallring. Gynnande av al, hassel, fågelbär och andra lövträd. Gynnande av grova och äldre träd som ej avverkas. Naturlig död ved lämnas på lämpliga platser.

Öppen blandskog

Mål

Öppen skogsmark med solitärträd av i första hand tall. Inslag av bärande lägre buskarter.

Iståndsättande åtgärder

Samordnas med iståndsättning av gångstig som ska röjas fri.

Frihuggning av värdefulla träd för att uppnå genomsikt och gynna grova träd. Grova träd avverkas ej.

Löpande åtgärder

Röjning och gallring när reservatsförvaltaren så finner lämpligt.

Park

Mål

Lövträdsdominerad halvöppen karaktär med solitärträd. Gamla, grova träd, ädellöv, al och inplanterade träd gynnas. Kring skansen så långt möjligt genomsikt. Blommande buskar.

Iståndsättande åtgärder

Parti med yngre lövskog gallras för genomsikt. Följande tre år röjning av stubb- och rotskott. Eventuellt frihuggning av värdefulla träd. Grova naturvårdsträd avverkas ej. Etablering av blommande fältskikt.

Löpande åtgärder

Sårter med upptagning av gräset på öppnare partier. Området intill skansen högst prioritet. Röjning och gallring när reservatsförvaltare så finner lämpligt.

Park med vissa anläggningar

Mål

Lövträdsdominerad halvöppen karaktär med solitärträd. Gamla, grova träd, ädellöv, al och inplanterade träd gynnas. Kring skansen hög genomsiktighet. Blommande buskar.

Utrymme för anläggningar som tillgodoser behov hos besökare. Parkering för reservatsbesökare.

Iståndsättande åtgärder

Anläggningsåtgärder i samband med genomförande av detaljplan eller för att tillgodose reservatets besöksbehov. Eventuellt frihuggning av värdefulla träd. Grova träd avverkas ej.

Löpande åtgärder

Slätter av gräsytor. Grova träd sparas.

För anläggningarna de åtgärder som förvaltaren bedömer nödvändiga.

Fornlämningar

Mål

Fornlämningarna ska vara väl synliga och skyddas mot skador som rötter kan orsaka.

Det innebär att de inte bör vara beväxta med vedartad eller hög vegetation där denna inte utgör stora naturvärden. Fornlämningarna ska vara trygga och säkra att besöka.

Löpande åtgärder

Stenskansarna röjs var 5:e år fria från vedartade växter i de fall dessa inte utgör höga naturvärden.

Jordskansen slås årligen med skärande redskap och gräset förs bort. Säkerhetsavstängningar och övriga åtgärder för säkerhet utförs i de fall reservatsförvaltaren så finner lämpligt.

Öppet vatten

Mål

Fortsatt naturligt öppet vatten med naturlig bottenvegetation.

Löpande åtgärder

Normalt inga åtgärder utöver renhållning.

Åtgärder för att vidmakthålla en öppen vattenyta.

Vass

Mål

Fortsatt naturligt vassparti.

Löpande åtgärder

Normalt inga åtgärder utöver renhållning. Vasslåtter vid behov.

Vatten med bryggor

Mål

Fortsatt öppet vatten med bryggor.

Iståndsättande åtgärder

Utökat behov av bryggor för reservatsbesökare kan tillgodoses. Åtgärder som berör undervattensmiljö kan kräva marinekologisk förundersökning.

Löpande åtgärder

För vattenområdet normalt inga åtgärder utöver renhållning.

För bryggor de åtgärder som förvaltaren bedömer nödvändiga.

ANORDNINGAR OCH ANLÄGGNINGAR

Generella anvisningar vid anläggning

Samtliga anläggningsåtgärder ska utföras med stor försiktighet med tanke på de historiska lämningar som kan finnas under mark.

Gångvägar

Mål

Gångvägar ska ha ett traditionellt utseende med ytskikt av grus. Funktionellt ska framkomligheten upprätthållas genom rimlig ytjämnhet och avvattning etc.

Iståndsättande åtgärder

Återställning av vissa gångvägars historiska sträckning och utseende enligt skötselplanekarta. Om senare trädgårdshistorisk studie konstaterar ytterligare dragningar får dessa anläggas utöver de som anges i skötselplanekartan. Strandpromenaden med kaj längs Gammeludden återställs. Kortare nysträckningar samt trappor och handledare får tillkomma. Bro över viken får också byggas.

Löpande åtgärder

De som förvaltaren bedömer nödvändiga.

Stigar

Mål

Smal stig. Bitvis endast framkomliga för den som normalt rör sig i terräng. Obelysta.

Istandsättande åtgärder

Återställning av vissa gångstigars historiska sträckning och utseende enligt skötselplanekarta. Om senare trädgårdshistorisk studie konstaterar ytterligare dragningar får dessa anläggas utöver de som anges i skötselplanekartan. För tillgänglighet till fornlämningarna behöver tre nya stigar anläggas enligt skötselplanekarta. Ledstänger och enstaka trappsteg kan anläggas vid behov.

Löpande åtgärder

Normalt inga utöver renhållning.

Informationsanläggningar

Mål

Entréskyltar ska finnas i reservatet enligt skötselplanekarta. Därtill får informationsskyltar sättas upp. Skyltar ska följa koncept för natur- och kulturskyltar, framtaget av park och naturenheten 2016.

Istandsättande åtgärder

De som förvaltaren bedömer nödvändiga.

Löpande åtgärder

De som förvaltaren bedömer nödvändiga.

Sittplatser

Mål

Ett antal enkla bänkar kan placeras vid gångvägar och stigar.

Istandsättande åtgärder

Utplacering av bänkar.

Löpande åtgärder

Underhåll av bänkar.

Anläggningar inom område A

Mål

Bibehållande av anläggningarnas funktion för lek, information, parkering och övriga besöks-servicefunktioner.

Istandsättande åtgärder

Anläggande av park-, mark- och rekreationsanläggningar såsom t.ex. lekplats, p-plats och informationsplats inom området.

Löpande åtgärder

De som förvaltaren bedömer nödvändiga.

SKÖTSELOMRÅDEN

- Reservatgräns
- Fornlämning
- Park
- Park med vissa anläggningar
- Öppen blandskog
- Blandskog
- Lövskog
- Barrblandskog
- Tallhällmark
- Vass
- Öppet vatten
- Vatten med bryggor

0 5 10 15 20

SKÖTSELPLANEKARTA

Reservatgräns	Parkering
Gångväg	Entréinformation
Stig	

Medverkande i framtagandet av reservatshandling:

Roger Grönwall, Nacka kommun
Patrik Tronde, Sven A Hermelin AB
Tomas Englund, Svensk konfliktarkeologi
Tomas Fasth, Pro Natura
Britt Marie Franzén, Breja
Klaus Stritzke, Sven A Hermelin AB
Åsa Wilke, Wi landskap AB
Sofia Sjödin, Wi landskap AB

Beställare
Landskapsarkitekt
Arkeolog
Biolog
Arkeolog
Trädgårdshistorisk bedömning
Landskapsarkitekt
Landskapsarkitekt

Material från Boo Hembygdsförening har varit av stort värde, framförallt CO Östlings rikhaltiga dokumentation av området.

REFERENSER

Englund, Tomas:

Attacken mot Gammeluddens skans, RAÄ UV Syd DAFF 2009:4

Kulturhistorisk utredning av Gammeludden, 2009 (arbetsrapport inom denna utredning)

”Slaget vid Södra Stäket 1719. Vad kan en arkeologisk undersökning bidra med vid Gammeludden?” Koldalsbladet nr 93. 2005

Historiecenter vid Fisksätra. Baggensstäket som arena för

upplevelseturism. 1000 år av militär aktivitet. Uppdrag år Nacka kommun. 2008

med Lindström, J. ”MAS-projekt Baggensstäket – slagfältsarkeologi på och

under vattnet”. Marinarkeologisk tidskrift nr 4. 2006

”De första detektorsvepen på Gammeluddens slagfält”. Koldalsbladet nr

104. (5 sidor) 2008

Fasth, Tomas:

Stäket-Saltstigen, Naturvärdesinventering och synpunkter på skötsel och avgränsning av reservat, 2009 (arbetsrapport inom denna utredning)

Franzen, Britt-Marie:

Gammeludden, Inventering av forn- och kulturlämningar, 2009 (arbetsrapport inom denna utredning)

Hammerlund-Larsson, Cecilia:

Nacka kommun, kulturhistoriska miljöer, 1987

Linde, Gunnar:

Baggensstäket En historik, särtryck ur Samfundet S:t Eriks årsskrift 1947

Ortnamn vid Baggensstäket, särtryck ur Ortnamnssällskapets i Uppsala årsskrift 1946.

Riksantikvarieämbetet:

Kulturresevat, en handbok för bildande, förvaltning och utveckling, 2005.

Rundkvist, Martin:

”Vikingatida båtliv i Nacka”. Ett meddelande från Saltsjöbadens hembygd förenings nr 26. 2006

Sandahl, Oskar Theodore:

En entomologisk utflykt till ”Östra Stäket” å Wermdön. Entomologisk tidskrift 1880:4

Sjöberg, Lars (redaktör):

Det levande Lännersta, antologi med relevanta artiklar av bl.a. Alf Åberg, Gösta Hultén, CO Östling, 1998

Östling, Carl Oscar:

Stäket, opublicerad dokumentation i Boo hembygd förenings torpinventering (1985)

”Baggensstäket” utgiven 1993, rev 1998 och 2006. Boo hembygd förenings skriftserie.

Stäket, pärm ur Boo hembygd förenings arkiv med bl.a. tolkningar av historiska kartor.

Bildkällor

BHF Boo Hembygd förenings. Tolkningar och avbildningar utförda av Carl Oscar Östling.

KA Krigsarkivet

LMV Lantmäteriet

OM Olaus Magnus, Historia om de nordiska folken, 1555.

SSM Stockholms Stadsmuseum

SLM Stockholms läns museum

2016-09-29

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2015/128-219

Kommunstyrelsen

Förslag till översiktsplan Tyresö kommun

Yttrande under granskningsperiod till Tyresö kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar föreslaget yttrande till Tyresö kommun i bilaga 1 till enheten för strategisk stadsutvecklings tjänsteskrivelse, daterad den 24 oktober 2016.

Sammanfattning

Tyresö kommun har tagit fram ett förslag till ny översiktsplan benämnd ”Tyresö 2035” och Nacka kommun föreslås yttra sig under granskningsperioden. Enheten för strategisk stadsutveckling föreslår att kommunstyrelsen är positiv till Tyresös nya översiktsplan och anser att denna kommer bidra till att uppfylla regionens bostadsmål samt medverkar till att skapa en mer sammanhållen bebyggd miljö som gagnar både Nackas och Tyresös invånare.

Ärendet

Nacka kommun har fått Tyresö kommuns förslag till ny översiktsplan ”Tyresö 2035” på remiss. Synpunkter på granskningshandlingen ska lämnas senast 31 oktober 2016.

Nacka kommun yttrade sig om samrådsförslaget till ny översiktsplan i Tyresö kommun våren 2015. De två framtidsbilder som tagits fram har sedan dess bearbetats till ett nytt utvecklat förslag. Detta tar hänsyn till medborgarnas och andra intressenters synpunkter och visar hur Tyresö ska utvecklas och vad som ska bevaras fram till år 2035, med utblick mot 2055.

Översiktsplanen bedömer att Tyresö kommun till 2035 växer till 65 000 invånare och för att möjliggöra detta bör minst 300 bostäder tillkomma per år. Kommunen avser att skapa en mer sammanhållen kommun med förutsättningar för service genom att arbeta med stråk och kärnor, förtätning i främst kollektivtrafikhärlägen och genom att göra den storstadsnära naturen och vattnen mer tillgänglig.

Enheten för strategisk stadsutveckling bedömer att Tyresös översiktsplan bidrar till att uppfylla regionens bostadsmål samt medverkar till att skapa en mer sammanhållen bebyggd miljö som gagnar även invånarna i södra delen av Nacka kommun. Förslaget till yttrande

behandlar främst den planerade bebyggelsen i området närmast Älta, de gröna kilarna och den spårtrafik som föreslås på lång sikt.

Översiktsplanen i sin helhet kan läsas på www.tyreso.se/Framtidens-Tyreso/

Ekonomiska konsekvenser

Tyresös förslag till ny översiktsplan förväntas inte ha några ekonomiska konsekvenser för Nacka kommun.

Konsekvenser för barn

Tyresö översiktsplans genomförande skulle innebära en bättre yttre miljö och tillgänglighet till natur och vatten för barn. Detta kan även gagna barnen i Älta, i Nacka kommun.

Bilagor

1. Förslag till yttrande över Tyresö kommuns översiktsplan

Andreas Totschnig
Enhetschef
Enheten för strategisk stadsutveckling

Ylva Bråsjö
Stadsutvecklingsstrateg
Enheten för strategisk stadsutveckling

2016-10-24

FÖRSLAG TILL YTTRANDE
KFKS 2015/128-219

Tyresö kommun
Samhällsbyggnadsförvaltningen
135 81 Tyresö

Nacka kommuns yttrande över Tyresö kommuns förslag till översiktsplan, "Tyresö 2035"

Granskningshandling, ert dnr 2011 KSM 0429

Nacka kommun yttrade sig om samrådsförslaget till ny översiktsplan i Tyresö kommun våren 2015. Sedan dess har förslaget bearbetats och ställs nu ut till granskning.

Nacka kommun bedömer att Tyresös översiktsplan bidrar till att uppfylla regionens bostadsmål samt medverkar till att skapa en mer sammanhållen bebyggd miljö som gagnar även invånarna i södra delen av Nacka kommun.

Nacka kommuns synpunkter

Angående områdena som gränsar till eller påverkar Nacka kommun nämns främst tre aspekter: utvecklingen av området nordväst om Lindalen, de gröna kilarna med kopplingar till Erstaviks naturområden samt de snabbussar/den spårtrafik som på längre sikt bör tillkomma.

Området nordväst om Lindalens villabebyggelse ligger i Nacka kommun men behandlas i Tyresös översiktsplan då Tyresö vill köpa och utveckla mark som idag ägs av Stockholms stad. Översiktsplanen föreslår "bebyggelse", utan att precisera vad för typ och i vilken utsträckning. Nacka kommun ser positivt på att Tyresö vill bidra till att knyta ihop bebyggelsen med Hedvigslundsområdet i södra Älta. Nacka kommun betonar dock vikten av att denna bebyggelse inte kommer att bestå av handel, då denna riskerar att konkurrera med befintlig handel i Älta centrum. Nacka kommun framhäver nyttan av att anläggningar för sport, fritid eller kultur placeras i området, då dessa även skulle kunna gynna Ältaborna. Teckenförklaringen till kartorna på sida 13 och 57, bör kompletteras med ett lila fält för "utvecklingsområde".

I Tyresös översiktsplan beskrivs den så kallade Tyrestakilen, en grönstruktur som bör binda ihop Tyresta nationalpark med Erstaviks naturområden i Nacka, som i sin tur övergår i Nackareservatet. En förgrening av Tyrestakilen har identifierats knyta ihop grönområdena i Skrubba med Erstavik, i öst-västlig riktning. Nacka kommun föreslår att detta gröna

samband tas upp i Tyresös översiktsplan, då det ligger i den del av Nacka kommun som främst Tyresö vill förvärva och utveckla. En sammanhållen bild av den gröna kilens sträckning och hur dess värden ska kunna bevaras och stärkas bör tas fram gemensamt mellan Nacka, Stockholm och Tyresös kommuner. Markanvändningskartan (s. 57) kan t.ex. kompletteras med en grön pil för att uppmärksamma den öst-västliga gröna kilen mellan Skrubba och Erstavik.

Nacka kommun är positiv till att Tyresö även utvecklar de andra gröna sambanden, i nord-sydlig riktning, som sammanlänkar de södra delarna av Tyrestakilen med Erstaviks naturområden norr om Tyresövägen.

På längre sikt vill kommunen utreda möjligheterna till att dra spårtrafik till Tyresö centrum. Nacka kommun är positivt inställd till detta och att denna i så fall dras via Älta centrum. Däremot är detta inte en prioriterad fråga då kommunen i första hand planerar tunnelbanan till centrala Nacka och i andra hand driver frågan om en förlängning till Orminge Centrum.

Mats Gerdau
Kommunstyrelsens ordförande

Gunilla Glantz
Stadsbyggnadsdirektör

2016-08-16

TJÄNSTESKRIVELSE
KFKS 2016/382

Kommunstyrelsen

Rapport om länets folkhälsoenkät - fokus äldre i Nacka

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen till protokollet.

Sammanfattning

Människors hälsa och välbefinnande är en del av den sociala hållbarheten. Rapporten ”Länets folkhälsoenkät – fokus äldre i Nacka” beskriver att den förväntade livslängden ökar i Nacka.

Befolkningsprognosen visar att antalet äldre personer i Nacka kommer att öka markant under de kommande fjorton åren. Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande insatser från såväl samhällets som individens sida kan förbättra livskvalitén och bidra till minskade samhällskostnader för vård och omsorg. Utifrån forskning inom äldreområdet och länets folkhälsoenkät har fyra hälsoutmaningar för äldre i Nacka identifierats.

Utmaningarna är;

- Fallskador
- Psykisk ohälsa
- Våld i nära relationer
- Alkohol

Ärendet

Nacka är en av de mest snabbväxande kommunerna i länet. De nya övergripande målen för Nacka kommun är bland annat:

”Den bästa utvecklingen för alla” och ”Stark och balanserad tillväxt”. ”Det innebär att verksamheterna har hög kvalitet och bidrar till en god hälsa samt att tillväxten sker med ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet på kort och lång sikt”.

Ett redskap för att nå målen är att ta fram underlag som beskriver nuläge och utvecklingsmöjligheter. Rapporten ”Länets folkhälsoenkät – fokus äldre i Nacka” bygger huvudsakligen på fakta från Stockholms läns landstings Folkhälsorapport 2015.

Människors hälsa och välbefinnande är en del av den sociala hållbarheten. Befolkningens hälsa påverkar även den ekonomiska hållbarheten. Hälsöfrämjande och sjukdomsförebyggande insatser från såväl samhällets som individens sida kan förbättra livskvaliteten och bidra till minskade samhällskostnader för vård och omsorg.

Den förväntade livslängden ökar i Nacka, Stockholms län och riket. Det finns påtagliga variationer inom länet som har samband med skillnader i välstånd och utbildningsnivå. I Nacka finns det stora skillnader i utbildningsnivå mellan olika områden. I områden med stor andel invånare med kortare utbildning rapporteras sämre hälsa.

Befolkningsprognosen visar att antalet äldre personer kommer att öka markant under de kommande fjorton åren. Ökningen beror i huvudsak inte på en hög inflyttning utan på att den stora gruppen födda på 1940-talet blir äldre.

Det pågår många hälsöfrämjande och förebyggande insatser för äldre i Nackasamhället. Men det går inte att nog poängtera vikten av att insatserna för ett socialt hållbart Nacka är långsiktiga och strategiska. Det krävs ansvarstagande och uthållighet i det fortsatta arbetet.

Utifrån forskning inom äldreområdet och länets folkhälsoenkät har fyra hälsoutmaningar för äldre i Nacka identifierats.

Utmaningarna är;

- Fallskador
- Psykisk ohälsa
- Alkohol
- Våld i nära relation

Fallskador

Fallolyckor leder till personligt lidande och stora samhällskostnader i form av sjukvård och social omsorg. I enkäten uppger cirka 10 procent av personer 67+ att de har sökt vård för fallskada de senaste 6 månaderna.

Exempel på befintliga förebyggande insatser är balansskola, 90+ träning och Tryggve (fixartjänst). En utmaning är att både fortsätta utveckla och bredda de insatser som finns för att möta den ökande andelen äldre.

Psykisk ohälsa

Ofrivillig ensamhet är en stor hälsorisk. Det kan leda till sämre självkänsla, högre risk för depression och andra psykiska sjukdomar, större alkoholkonsumtion och sämre matvanor. Det finns också studier som visar att risken för demenssjukdom ökar.

Antalet äldre i Nacka kommer år 2030 vara omkring 15 000 personer. I samband med att Nacka bygger stad och andra områden inom kommunen förtätas behöver olika typer av mötesplatser för äldre skapas för att främja den psykiska hälsan.

Under den närmaste framtiden kommer antalet personer med demenssjukdom troligen att öka på grund av att allt fler lever allt längre. Demens går till viss utsträckning att förebygga och därför behövs förebyggande strategier.

Alkohol

Äldre dricker mindre än övriga åldersgrupper, men dricker mer än tidigare och de alkoholrelaterade skadorna har ökat mer än i andra grupper. Utvecklingen visar att det behövs insatser för att motverka ökade alkoholrelaterade skador bland äldre.

Kommunen och ideell sektor kan tillsammans med enskilda skapa fler alkoholfria sociala aktiviteter och träffpunkter för äldre som kan bidra till ökad hälsa.

Enligt studier är preventiva insatser för äldre eftersatt. Det är därför angeläget att se över insatser riktade till äldre och koppla till Nackas ANDT-strategi.

Våld i nära relation

Våld i nära relation uppmärksammas alltmer och betecknas som ett folkhälsoproblem. Våld i nära relation mot äldre behöver särskilt fokus eftersom det inte är lika uppmärksammat. Våldet slutar inte bara för att personerna fyller 65 år.

Arbetet mot våld i nära relationer mot äldre behöver utvecklas och kopplas till handlingsplanen mot våld i nära relationer som finns inom den sociala omsorgsprocessen. Handlingsplanen ska under hösten kopplas samman med den regionala- och nationella strategin mot våld i nära relation.

Ekonomiska konsekvenser

Rapporten i sig medför ingen ekonomisk konsekvens. Däremot kan investeringar, vilket leder till initiala kostnader, tillkomma om kommunen långsiktigt ska öka hälsan kopplat till de identifierade områdena.

Konsekvenser för barn

Rapporten medför inga konsekvenser för barn idag.

Bilagor

1. Rapport "Länets folkhälsoenkät - fokus äldre i Nacka"

Anders Fredriksson
Social- och äldredirektör

Nina M Granath
Planerare/utvecklare inom folkhälsa
Sociala kvalitetsenheten

RAPPORT

Länets folkhälsoenkät - fokus äldre i Nacka

2016-05-25
Nina M Granath
Marie Haesert

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	3
2	Om folkhälsa.....	3
3	Vad påverkar vår hälsa?.....	3
4	Om folkhälsoenkäten.....	5
5	Om Nackas befolkning.....	5
6	Demografisk utveckling för äldre personer.....	7
7	Äldres hälsa.....	8
7.1	Fysisk hälsa.....	9
7.2	Psykisk hälsa.....	10
8	Utmaningar för Nacka.....	12
9	Slutord.....	15

I Inledning

Nacka är en av de mest snabbväxande kommunerna i länet. De nya övergripande målen för Nacka kommun är bland annat: *”Den bästa utvecklingen för alla”* och *”Stark och balanserad tillväxt”* *”Det innebär att verksamheterna har hög kvalitet och bidrar till en god hälsa och tillväxten sker med ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet på kort och lång sikt.”*

Ett redskap för att nå målen är att ta fram underlag som beskriver nuläget och utvecklingsmöjligheter. Den här rapporten bygger huvudsakligen på fakta från Stockholms läns landstings Folkhälsorapport 2015¹. Statistik om hälsan hos äldre Nackabor har tagits fram från en databas som har skapats utifrån svar från Stockholms läns landstings folkhälsoenkäter som skickats ut var fjärde år.

2 Om folkhälsa

Med folkhälsa menas hälsotillståndet hos en befolkning eller grupp av människor. Människors hälsa och välbefinnande är en del av den sociala hållbarheten. Det handlar om att bygga ett långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga behov uppfylls. Begreppet social hållbarhet omfattar områden som demokrati, mänskliga rättigheter, folkhälsa och jämställdhet.

Social hållbarhet är ett begrepp som används när man bland annat talar om att skapa en mer jämlik hälsa, det vill säga att minska skillnaderna i hälsa mellan olika befolkningsgrupper.

Folkhälsan påverkar även den ekonomiska hållbarheten. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv kostar en frisk befolkning mindre än en sjuk.

Målet med folkhälsoarbetet är att göra livet bättre för många människor. Gemensamt för allt folkhälsoarbete är att det riktas till hela befolkningen eller bestämda grupper av den.

3 Vad påverkar vår hälsa?

Forskning visar att allt, från de yttersta samhällsekonomiska strategierna, personers socioekonomiska status, levnadsvanor, de personliga sociala resurserna till det genetiska arvet, inverkar på folkhälsan. Dessa faktorer kallas hälsans bestämningfaktorer (se bild nedan).

¹ <http://folkhalsoguiden.se/halsa-stockholm/folkhalsorapport-2015/>

Hälsans bestämningsfaktorer, baserad på original av Whitehead/Dahlgren 1991.

De faktorer som är bra för hälsan kallas skyddsfaktorer. Exempel på sådana faktorer är hög utbildningsnivå och ett bra socialt nätverk. Forskning² visar att personer som är högutbildade har bättre hälsa än personer som är lågutbildade.

En skyddsfaktor ska betraktas som något som höjer sannolikheten för god hälsa snarare än att den garanterar god hälsa.

Det som påverkar hälsan negativt kallas för riskfaktorer. Exempel på riskfaktorer är arbetslöshet och en stillasittande livsstil. Forskning³ har visat att personer som är arbetslösa mår sämre än personer som har arbete.

En riskfaktor ska därför betraktas som något som höjer risken för dålig hälsa snarare än att den garanterar dålig hälsa.

Utbildning, position i arbetslivet och inkomst inverkar på människors möjligheter och levnadsvanor. I Stockholms län är skillnaderna i förväntad livslängd mellan personer med lång och kort utbildning större än i riket (6,9 år i länet mot 5,2 år i riket bland män respektive 5,9 år mot 5,2 år bland kvinnor). Den höga andelen välutbildade i Nacka förklarar att Nackaborna i genomsnitt har en god hälsa. Bakom det höga genomsnittet av andelen välutbildade finns det stora skillnader mellan områden inom Nacka.

Det finns skillnader i hälsa mellan könen. Män skattar sitt allmänna hälsotillstånd högre än kvinnor. Vidare lider män mer sällan av nedsatt psykiskt välbefinnande och psykiska besvär samt tar mer sällan psykofarmaka jämfört med kvinnor. Skillnaden mellan könen uppstår tidigt. Redan i

² <http://www.folkhalsomyndigheten.se/amnesomraden/livsvillkor-och-levnadsvanor/folkhalsans-utveckling-malomraden/ekonomiska-och-sociala-forutsattningar/utbildningsniva/>

³ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/pagefiles/17825/Folkhalsan-i-Sverige-arsrapport-2014.pdf>

tonåren skattar pojkar sin hälsa högre än flickor, och de har mer sällan psykiska och somatiska besvär. Däremot är självmordstankar och självmordsförsök lika vanligt bland män och kvinnor, och fler män begår självmord⁴.

4 Om folkhälsoenkäten

Stockholmsregionen förändras snabbt med stora konsekvenser för befolkningens hälsa. Genom att noga följa utvecklingen kan samhällets olika aktörer genomföra rätt insatser. Stockholms läns landstings Folkhälsorapport 2015 bidrar med en aktuell beskrivning och analys av hälsoläget⁵.

Landstingets folkhälsoenkäter har genomförts vart fjärde år sedan 1990. Från och med år 2002 omfattas omkring 50 000 personer av enkäterna. Frågorna handlar främst om fysisk och psykisk hälsa, levnadsvanor, boende, ekonomi och sociala relationer, arbetsmiljö och arbetsmarknadsstatus.

Datainsamlingen som genomfördes av Statistiska Centralbyrån nov 2014 – mars 2015 omfattade 53 037 individer i länet varav 2 253 individer i Nacka. Två delvis olika enkäter skickades ut. En till åldersgruppen 16-66 år och en till åldersgruppen 67+ år. Antalet svarande 67+ var 259 (64 procent). Totalt antal svarande var 975 personer (43 procent) i Nacka och 20 618 personer (39 procent) i länet. Svarsfrekvensen för enkäter generellt och i den här enkäten har sjunkit de senaste åren.

Folkhälsostatistiken går inte att bryta ner på lokala områden i Nacka. Därför har ibland resultat på länsnivå använts i rapporten för att kunna visa på skillnader mellan befolkningsgrupper och skillnader mellan kön.

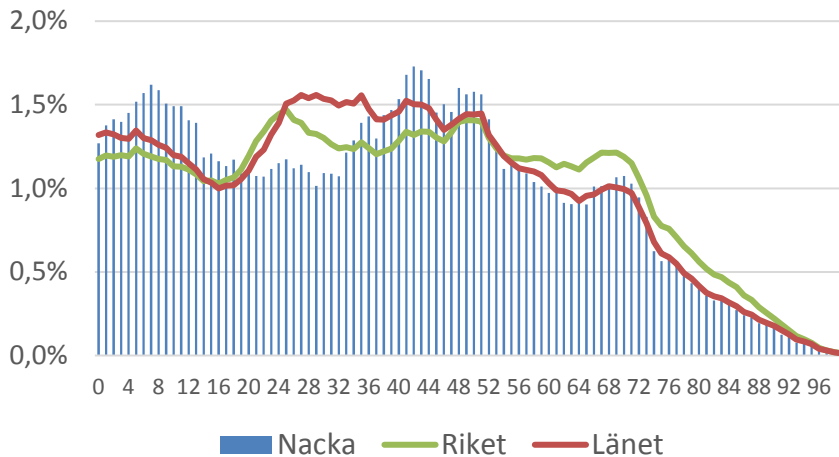
5 Om Nackas befolkning

Nacka är landets sjuttonde största kommun. Vid årsskiftet 2015/16 var folkmängden 98 000 personer. Nedan visas kommunens befolkningsstruktur (andel personer per ålder) och också länets och rikets. Som framgår av bilden bor det relativt många barn i kommunen och jämfört med riket ganska få äldre personer i Nacka.

⁴ <http://www.folkhalsomyndigheten.se/amnesomraden/livsvillkor-och-levnadsvanor/psykisk-halsa/nulage-psykisk-halsa/skillnader-mellan-konen/>

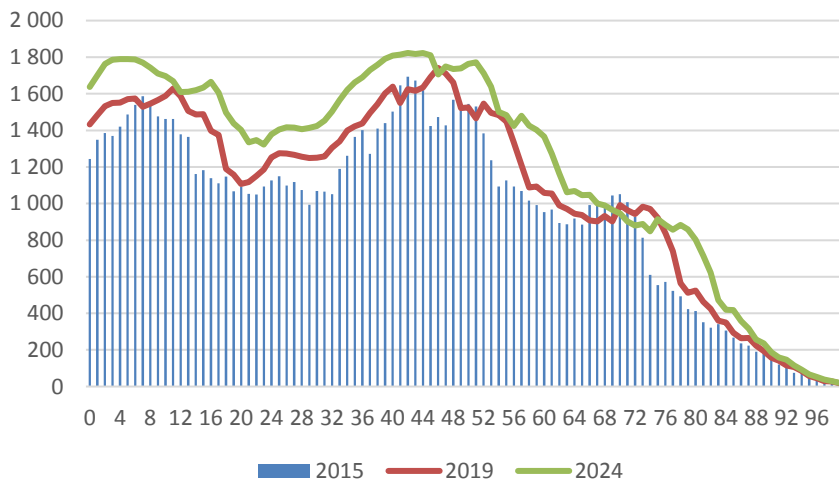
⁵ http://dok.siso.sll.se/CES/FHG/Folkhalsoarbete/Halsa%20Stockholm/Folkhalsoarbete_2015.pdf

Befolkningsstruktur i Nacka, länet och riket 2015

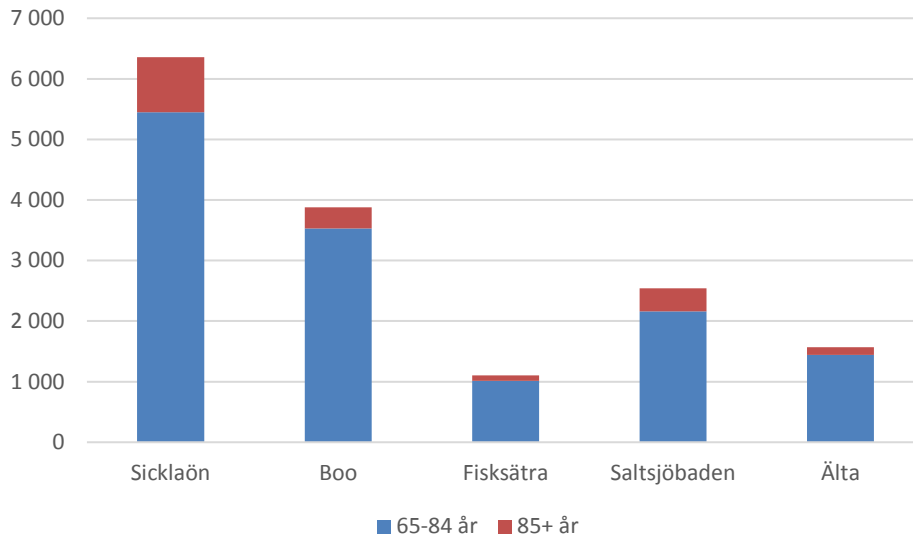
Nacka är en av de mest snabbväxande kommunerna i länet. Enligt Nackas befolkningsprognos nås 100 000-strecket kring årsskiftet 2016/2017 och 2030 kommer antalet invånare att nå 140 000. Den mycket starka befolkningstillväxten drivs först och främst av kommunens bostadsbyggande och förstärks av att en stor del av de som antas flytta till kommunen även framöver kommer att vara i barnafödande ålder.

Befolkningsstruktur i Nacka 2015 samt prognos (antal personer per ålder)

Nackas befolkning är välutbildad; 55 procent av den totala befolkningen har genomfört eftergymnasiala studier vilket är högre än länet och betydligt högre än riket. I åldersgruppen 65-74 år har 45 procent genomfört eftergymnasiala studier vilket är högre än länet och betydligt högre än riket. Utvecklingen av andelen personer med högre utbildning i kommunen bestäms till stor del av vilken typ av bostäder (dyra eller billiga) som kommer att byggas i kommunen. Är det dyra boendeformer som tillkommer kan det resultera i att den relativt höga utbildningsnivån i Nackas befolkning kommer att bli ytterligare högre.

Antal personer 65 och äldre i Nacka

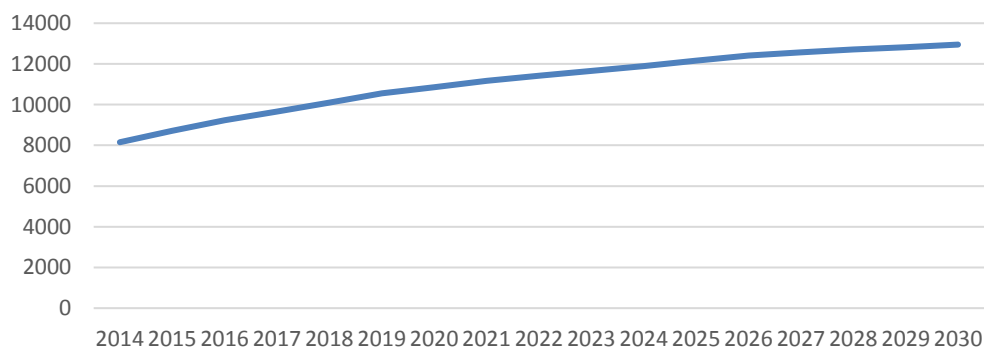
Av dem som bor på Sicklaön så är det drygt 70 procent (av både 65-84- och 85+-åringarna som bor på Västra Sicklaön).

6 Demografisk utveckling för äldre personer

Befolkningsprognosen visar att antalet äldre personer kommer att öka markant under de kommande fjorton åren. Ökningen beror i huvudsak inte på en hög inflyttning utan på att den stora gruppen födda på 1940-talet blir äldre.

Den största ökningen av äldre personer sker under de närmsta åren bland de ”yngre äldre” med cirka 400-500 personer per år. Från 2020 avtar ökningen men den fortsätter under hela perioden. Bilden nedan visar utvecklingen av personer 70-84 år fram till 2030.

Antal personer 70-84 år

7 Äldres hälsa

Den förväntade medellivslängden vid födseln har aldrig tidigare varit så hög i Stockholms län. År 2014 var den 85 år för kvinnor och 81 år för män.

Ökningen i medellivslängd drivs sedan flera årtionden av minskad dödlighet i medel- och pensionsåldern istället för, som tidigare i historien, minskad dödlighet bland barn. Det är framför allt dödligheten i hjärtsjukdomar som har sjunkit. På 2000-talet har risken att i en given ålder drabbas av en hjärtinfarkt minskat mycket kraftigt. Dessutom har risken att drabbas av en stroke sjunkit. Minskningen av sådana dödliga sjukdomar innebär också att det förväntade antalet fullt friska levnadsår ökar. Samtidigt har andelen år som levs med sjukdom ökat något under de senaste decennierna. En bidragande orsak till detta är att befolkningen blir äldre.

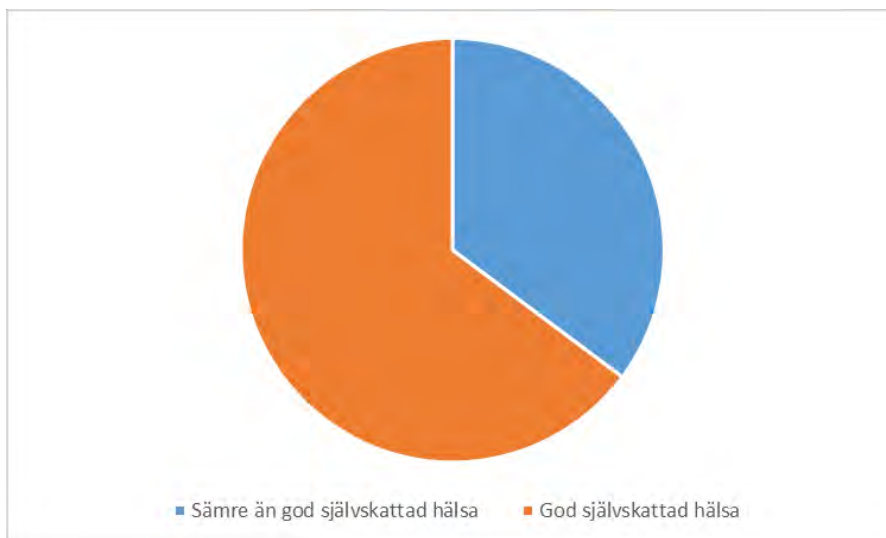
Det finns sociala skillnader i livslängd, liksom för så gott som alla sjukdomar och riskfaktorer. Sambanden är kontinuerliga, från rikast till fattigast, från de högsta tjänstemännen till de okvalificerade arbetarna, från längst utbildad till kortast. Konsekvenserna av att drabbas är också allvarigare i de lägre socioekonomiska grupperna. Eftersom länet är segregerat, och segregationen ökar, uppstår även tydliga geografiska skillnader i hälsa.

Den större sjukdomsburden i lägre socioekonomiska grupper beror på både kortare förväntad livslängd och färre friska levnadsår. Såväl dödlighet som sjuklighet är högre i lägre socioekonomiska grupper, och det gäller de flesta sjukdomsdiagnoser.

Det finns stora skillnader i utbildningsnivå mellan olika delar i Nacka. I områden med stor andel personer med kortare utbildning rapporteras sämre hälsa.

Självskattad hälsa

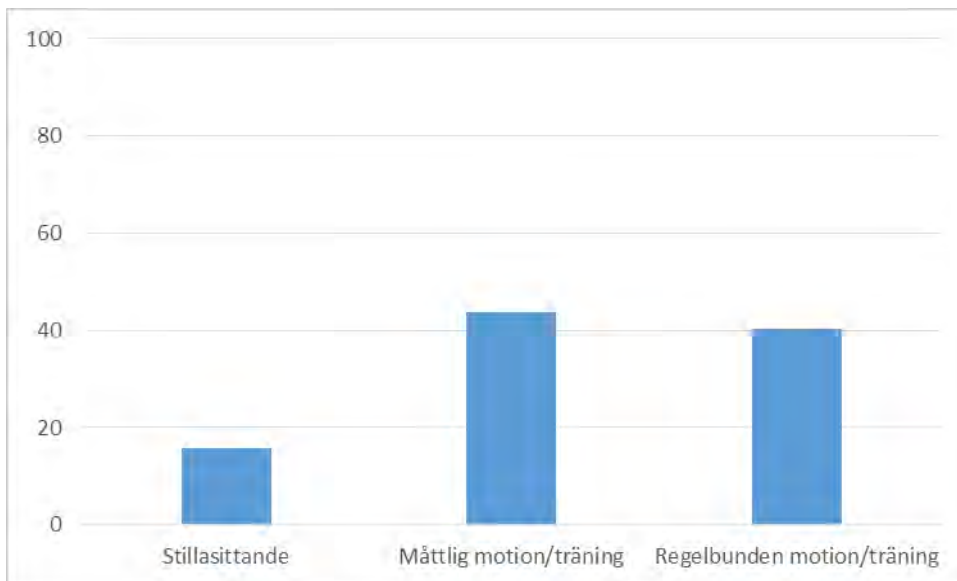
Enligt enkäten uppskattar två tredjedelar av personer 67+ sin hälsa som god. Självskattad hälsa är en egen bedömning av det allmänna hälsotillståndet. Skalan är: mycket dålig, dålig, någorlunda, god och mycket god.

Bilden visar andelen (i procent) 67+ som skattat sin hälsa som sämre än god eller god.

Även om faktorer som ärftlighet och sjukdomar påverkar hur vi åldras, är det helt klart att regelbunden fysisk aktivitet och träning, kan både förebygga och reducera olika åldersrelaterade fysiska och psykiska förändringar. Äldre män och kvinnor kan mycket högt upp i åren förbättra såväl kondition och uthållighet som balans, styrka och rörlighet. Fysisk aktivitet och träning påverkar benmassa liksom balans, koordination och rörlighet, vilket tillsammans minskar risken för fallolyckor och frakturer.⁶

Av de personer 67+ som svarat på enkäten uppger mer än 80 procent att de rört sig måttligt eller regelbundet. (frågan fångar många olika typer av fysisk aktivitet) Se diagram nedan

Bilden visar andelen (i procent) personer 67+ som är fysiskt aktiva.

En tydlig riskfaktor är en stillasittande livsstil. En möjlig orsak till stillasittande kan vara att det är svårt att förflytta sig utomhus utan hjälpmedel. I enkäten uppger cirka 16 procent av personer 67+ att de inte kan förflytta sig utomhus utan hjälpmedel.

Fallskador

Fler kvinnor än män drabbas av fallolyckor och andelen i befolkningen som drabbas ökar tydligt med stigande ålder. Kvinnor och de allra äldsta (85+ år) uppger dessutom i högre utsträckning än män och yngre, att fallolyckan har påverkat deras förmåga att utföra vardagsaktiviteter. Bland personer 67–74 år sker de flesta fallolyckor utomhus, medan fallolyckor bland de allra äldsta oftast sker inomhus. I enkäten uppger cirka 10 procent av personer 67+ att de har sökt vård för fallskada de senaste 6 månaderna.

⁶ <http://fyss.se/wp-content/uploads/2011/02/14.-%C3%84ldre.pdf>

Åldrandet i sig innebär en ökad risk för både fysiska och psykiska sjukdomar. Depression är det vanligaste psykiska hälsoproblemet hos äldre personer. Social gemenskap, fysisk aktivitet och bra matvanor är några faktorer som är viktiga för att förebygga psykisk ohälsa hos äldre personer⁷.

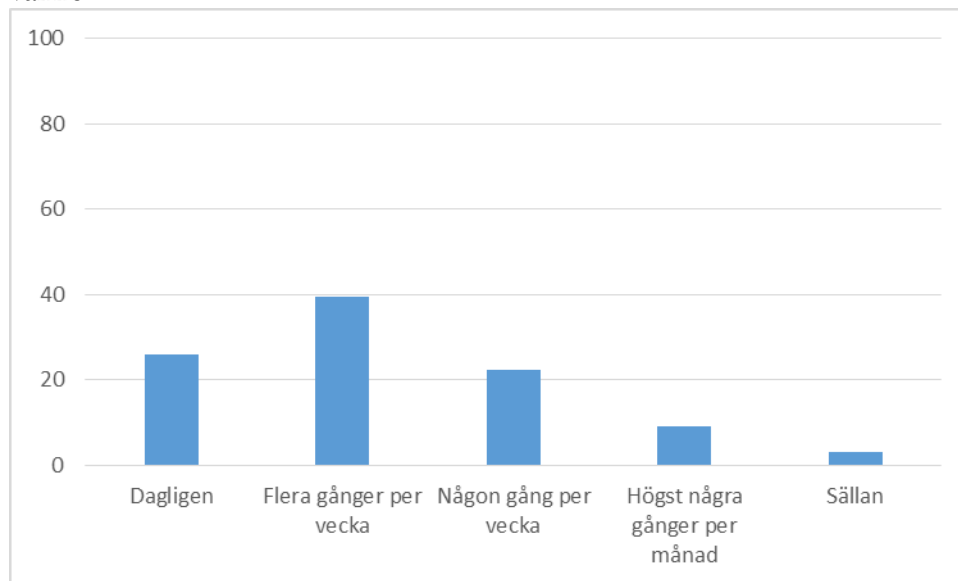
Enligt enkäten uppger en tredjedel att de har psykisk ohälsa (enligt GHQ12) och en femtedel besväras av ensamhet minst någon gång i veckan eller oftare.

Andra faktorer som påverkar den psykiska hälsan är till exempel upplevd trygghet och socialt deltagande.

I enkäten uppger personer 67+ att:

- De flesta litar på de som bor i närområde
- Sju av tio använder internet
- Närmare sju av tio har deltagit i aktiviteter med andra

Bilden nedan visar hur ofta personer 67+ har telefonkontakt/internet med anhöriga och nära vänner.

Själv mord

Den historiska trenden mot en minskning av självmordstalet planar ut under 2000-talet enligt Stockholms läns landstings folkhälsorapport 2015.⁸

Av alla som tog sitt liv i Sverige år 2014 var 27 procent 65 år eller äldre. Det är vanligare att män över 65 år tar sitt liv än kvinnor, och det är i högre utsträckning män med enbart grundskola eller

General Health Questionnaire 12 (GHQ12). I folkhälsoenkäterna ingår ett instrument med 12 frågor som avser att fånga förekomst av psykisk ohälsa.

⁷ <http://www.kunskapsguiden.se/aldre/Teman/Psykiskohalsa/Sidor/default.aspx>

⁸ http://dok.slso.sll.se/CES/FHG/Folkhalsorabete/Halsa%20Stockholm/Folkhalsorapport_2015.pdf

gymnasieskola som högsta utbildningsnivå. Skillnaden mellan utbildningsnivåer och andel självmord har varit relativt konstant under de senaste 20 åren⁹.

Demenssjukdom

Demens är en av de vanligaste kroniska sjukdomarna hos personer över 65 år. Totalt uppskattas att drygt 3 procent av alla män över 65 år och knappt 6 procent av alla kvinnor över 65 år i Stockholms län¹⁰ har demenssjukdom, och andelen stiger brant med åldern. Det innebär att ungefär 750 personer i Nacka har demenssjukdom. Omkring en tredjedel av de som har en demensdiagnos har så stora vårdbehov att de inte längre kan bo hemma. Minnessjukdomar med gradvis försämring är en utmaning för folkhälsan och samhällsekonomin. På grund av den ökande andelen äldre förväntas antalet personer med demenssjukdom att öka.

Alkohol och läkemedel

Den nya generationen äldre dricker mer än föregående generationer och utgör dessutom en allt större andel av befolkningen. Okunskap och fördomar i vårt samhälle kring äldre och alkohol kan bidra till underskattning av omfattningen av riskabel och skadlig alkoholkonsumtion bland de äldre. Alkoholrelaterade sjukdoms- och dödsfall i Sverige i åldersgruppen 65–84 år har blivit allt vanligare under de senaste 15 åren¹¹.

I enkäten uppger cirka 15 procent av de 67+ att de druckit motsvarande 20 cl sprit vid ett och samma tillfälle.

*20 cl sprit motsvarar cirka
5 normalstora glas vin eller
5 små starköl*

Alkohol och läkemedel är sällan en bra kombination. Utvecklingen av nya läkemedel är en orsak till att vi lever längre. Många äldre personer använder smärtstillande mediciner som påverkar det centrala nervsystemet, sömnmedel, antidepressiva medel och lugnande medel.

Det finns mycket lite kunskap om vilka effekterna kan bli om läkemedel tas tillsammans med alkohol. De kombinerade effekterna är av allt att döma mycket individuella.¹²

Förskrivningen av läkemedel som bedöms vara olämpliga för äldre fortsätter att minska. Samtidigt har den totala läkemedelsanvändningen hos äldre ökat. En förklaring kan vara en positiv utveckling där nya läkemedel och behandlingsprinciper har gjort det möjligt att behandla allt fler sjukdomar och tillstånd¹³.

Våld i nära relation

Våld i nära relation är i hög grad en folkhälsofråga. Våld i nära relation omfattar mäns våld mot kvinnor, våld i samkönade relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld mot män. Fysisk och psykisk ohälsa är betydligt vanligare bland personer som har utsatts för allvarligt våld. Psykiska problem som sömnsvårigheter, ångest, depression och posttraumatiskt stressyndrom är mycket vanligare bland våldsutsatta kvinnor än bland andra.

Det våld som drabbar äldre kvinnor är till viss del likt det våld som kvinnor drabbas av i

⁹ <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20088/2016-2-29.pdf>

¹⁰ http://dok.siso.sll.se/CES/FHG/Folkhalsoarbete/Halsa%20Stockholm/Folkhalsorapport_2015.pdf

¹¹ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/pagefiles/12740/Faktablad-alkohol-och-aldre.pdf>

¹² https://www.alko.fi/contentassets/e1fc4097d1064677ae70c44c8d5b4823/sv/aldre_och_alkohol_stortext.pdf

¹³ <http://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/20088/2016-2-29.pdf>

allmänhet. Det är ändå viktigt att fokusera på äldre kvinnors våldsutsatthet då detta våld ofta tar sig andra uttryck och får andra konsekvenser än våld mot kvinnor generellt. Det kan vara svårt att associera våld med äldre personer. Men varför skulle våld i nära relationer sluta bara för att personerna fyller 65 år?¹⁴

En kartläggning med FREDA-kortfrågor¹⁵ under hösten 2015 i Nacka kommun visar att kvinnor i högre utsträckning är utsatta för någon form av våld i nära relation. Av de personer som var i kontakt med socialtjänstens äldre enhet under mätperioden uppger 12 procent att de någon gång har blivit utsatt för någon form av våld i nära relation.

8 Utmaningar för Nacka

Livsvillkoren och våra levnadsvanor påverkar vår hälsa. Det är den grundläggande utgångspunkten för allt folkhälsoarbete. Hälsöfrämjande och sjukdomsförebyggande insatser från såväl samhällets som individens sida kan förbättra livskvalitén och bidra till minskade samhällskostnader för vård och omsorg. Det finns många vetenskapliga belägg för att hälsöfrämjande och förebyggande insatser även upp i höga åldrar har positiva effekter på hälsan och livskvaliteten¹⁶.

Samma bestämningsfaktorer för hälsa gäller för den äldre befolkningen som för övriga befolkningen. Äldres hälsa är således inte heller den jämlik utan varierar exempelvis med yrke, inkomst, utbildning, kön, etnicitet och boendesituation. Forskning har visat att det är framförallt följande fyra faktorer som har betydelse för ett hälsosamt åldrande;

- Social gemenskap och stöd
- Att vara delaktig och känna sig behövd
- Fysisk aktivitet
- Bra matvanor

Utifrån forskning inom äldreområdet och länets folkhälsoenkät har fyra hälsoutmaningar för äldre i Nacka identifierats. Ur ett socialt och ekonomiskt hållbarhetsperspektiv behöver Nacka kommun tillsammans med samhällets aktörer fortsätta utveckla samt hitta nya samarbetsformer för att möta dessa utmaningar. Inte minst behöver hälsoutvecklingen följas och beaktas när Nacka bygger stad med ett växande antal invånare.

Utmaningarna är;

- Fallskador
- Psykisk ohälsa
- Alkohol
- Våld i nära relation

Fallskador

¹⁴ <http://www.lansstyrelsen.se/stockholm/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2012/rapport-2012-21.pdf>

¹⁵ <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-6-15/Sidor/default.aspx>

¹⁶ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/amnesomraden/livsvillkor-och-levnadsvanor/halsosamt-aldrande/>

Utvecklingen av fallolyckor under det senaste decenniet i kombination med att vi lever allt längre, tyder på att det totala antalet fallolyckor bland äldre kommer att öka i framtiden. Fallolyckor leder till personligt lidande och stora samhällskostnader i form av sjukvård och social omsorg. Det understryker behovet av förebyggande insatser och rehabilitering för äldre¹⁷.

I enkäten uppger cirka 10 procent av personer 67+ att de har sökt vård för fallskada de senaste 6 månaderna. Enligt befolkningsprognosen kommer antalet 70-84 åringar öka med 4 000 personer till år 2030.

Fallskador kan förebyggas både i kommunen och inom hälso- och sjukvården. På till exempel boenden, dagliga verksamheter, inom primärvården och i samverkan med föreningar och andra aktörer. Exempel på befintliga förebyggande insatser är balansskola, 90+ träning och Tryggve (fixartjänst). En utmaning är att både fortsätta utveckla och bredda de insatser som finns för att möta den ökande andelen äldre.

Psykisk ohälsa

Ofrivillig ensamhet är ett växande problem i dagens samhälle. Speciellt äldre upplever en allt större risk för isolering och utanförskap. Ofrivillig ensamhet är en stor hälsorisk. Det kan leda till sämre självkänsla, högre risk för depression och andra psykiska sjukdomar, större alkoholkonsumtion och sämre matvanor. Det finns också studier som visar att risken för demenssjukdom ökar¹⁸.

Antalet äldre i Nacka kommer år 2030 vara omkring 15 000 personer. I samband med att Nacka bygger stad och andra områden inom kommunen förtäts behöver olika typer av mötesplatser för äldre komma till för att främja den psykiska hälsan. Det kan handla om allt från träffpunkter till tillgängliga grönområden med utegym. Lusthuset är ett exempel på mötesplats för äldre. Andra insatser för att främja psykisk hälsa är uppsökande verksamhet, anhörigstöd och dagliga verksamheter.

Under den närmaste framtiden kommer antalet personer med demenssjukdom troligen att öka på grund av att allt fler lever allt längre. Det finns dock en tendens till minskning av risken för demenssjukdom. Om denna tendens bekräftas, förväntas en mindre dramatisk prognos när det gäller vård- och omsorgsbehov för personer med demenssjukdom. Olika strategier för att förebygga demenssjukdom har identifierats:

- Främja en hälsosam livsstil
- Mental stimulans

En befintlig insats i Nacka kommun är en demenssjuksköterska som stödjer personer som har drabbats av demenssjukdom, men även anhöriga och närstående. Demenssjukdom är inte en oundviklig konsekvens av ålder. Människan kan åldras utan demenssjukdom och redan nu gör mer än 50 procent av alla 95-åringar detta. Med förebyggande strategier kan Nacka öka denna andel.

¹⁷ http://dok.slo.sll.se/CES/FHG/Folkhalsorapport/Halsa%20Stockholm/Folkhalsorapport_2015.pdf

¹⁸ <http://www.folkhalsan.fi/startside/Var-verksamhet/Seniorer/Aldre-och-ensamhet/>

Alkohol

Äldre dricker mindre än övriga åldersgrupper, men dricker mer än tidigare och de alkoholrelaterade skadorna har ökat mer än i andra grupper. Utvecklingen visar att det behövs insatser för att motverka ökade alkoholrelaterade skador bland äldre. Den traditionella beroendevården saknar program för äldre samtidigt som det kommer signaler från äldreomsorgen om att detta är ett växande problem. Enligt studier är preventiva insatser för äldre eftersatt. Det finns därför behov av att utveckla nya preventiva metoder som har just äldres alkoholproblematik i fokus¹⁹. För att minska alkoholrelaterade skador hos äldre de närmaste 20 åren bör insatser även riktas mot den del av befolkningen som i dag befinner sig i medelåldern.

Kommunen och ideell sektor kan tillsammans med enskilda skapa fler alkoholfria sociala aktiviteter och träffpunkter för äldre som kan bidra till ökad hälsa.

I dokumentationsrutiner inom äldreomsorgen kan alkoholens roll i fallolyckor, psykisk ohälsa etc. hos äldre uppmärksammas.²⁰

Professioner som kommer i kontakt med äldre är viktiga för att uppmärksamma personer med alkoholproblem, men det behövs ökad kunskap och en anpassning av rutinerna. Ett exempel är utbildningsmaterialet ”När blir alkohol ett problem – och för vem?” framtaget av Nestor FoU.²¹

Sammanfattningsvis är de ovan nämnda områdena angelägna att se över och koppla till Nackas ANDT-strategi.

Våld i nära relation

Våld i nära relation uppmärksammas alltmer och betecknas som ett folkhälsoproblem. Våld i nära relation mot äldre behöver särskilt fokus eftersom det inte är lika uppmärksammat. Våldet slutar inte bara för att personerna fyller 65 år.

Den som är utsatt vill sällan söka hjälp på grund av beroendeställning i förhållande till förövaren. De vanligaste förövarna är make, maka, sambo, särbo, barn, medboende på äldreboendet, gäster på dagverksamhet samt personal.

För att fortsätta kartlägga omfattningen av våldet i nära relationer och minska mörkertalet behöver implementeringen av FREDA-kortfrågor fortsätta.

Det finns behov av att genomföra utbildningsinsatser för personal inom äldreomsorgen löpande. Exempel på utbildningar är Socialstyrelsens ”Våga se, våga fråga, våga agera”. Utbildning om våld mot äldre i nära relationer och riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourers paket om våld mot äldre kvinnor²².

¹⁹ <http://www.can.se/Tidskriften-AoN/Okat-drickande-bland-aldre/Alkoholkonsumtionen-okar-bland-aldre/>

²⁰ <https://www.folkhalsomyndigheten.se/pagefiles/12740/Faktablad-alkohol-och-aldre.pdf>

²¹ http://www.nestorfo.se/nestor_publicationer/nar-bilir-alkohol-ett-problem-och-for-vem/

²² <http://www.roks.se/bestall/ovriga-produkter/paket-om-vald-mot-aldre-kvinnor-film-rapport-och-broschyrer>

Sammanfattningsvis är ovan nämnda områden angelägna att se över och koppla till handlingsplanen mot våld i nära relationer som finns inom sociala omsorgsprocessen. Handlingsplan ska under hösten kopplas samman med den regionala- och nationella strategin mot våld i nära relation.

9 Slutord

Hälsoutvecklingen bland den äldre befolkningen är positiv och fler friska år har lagts till livet. Det pågår många hälsofrämjande och förebyggande insatser i Nackasamhället. Men det går inte att nog poängtera vikten av att insatserna för ett socialt hållbart Nacka är långsiktiga och strategiska. Det krävs ansvarstagande och uthållighet i det fortsatta arbetet.

Öppenhet och mångfald

Vi har förtroende och respekt för människors kunskap

och egna förmåga - samt för deras vilja att ta ansvar